

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΔ' - ΤΕΥΧΟΣ 10 - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2007
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ίω. Γενναδίου 14 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-72.72.253. Fax 210-72.72.251
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail:periodika@ecclesia.gr

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ἰδιοκτησία τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἐκδότης:

Ὁ Διευθυντής τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. ΚΥΡΙΛΛΟΣ Μισιακούλης,
Ίω. Γενναδίου 14
115 21 Ἀθήναι

Ἀρχισυντάκτης
Κωνσταντῖνος Χολέβας

Τμήμα Συντάξεως
Ἐπιμέλεια ὕλης, διόρθωσης δοκιμίων
Βασίλειος Δ. Τζέρεπος, Δρ. Θ.

Φωτογραφίες
Χρήστος Μπόνης

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήναι
Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380
<http://www.apostoliki-diakonia.gr>

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου:
Νικόλαος Κάλτζιας
Πρωτομαγιάς 3, Κρουονέρι Ἀττικῆς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: 1600 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησή του

Ἄγιου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Ὁ θρίαμβος τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου	764
Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ὁ Μοναχισμὸς	768
Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγ. Βλασίου κ. Ἱεροθέου, Ἡ νηπτικὴ καὶ κοινωνικὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου	774
π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνῶ, Πρόταση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου γιὰ τὴν «ἐν Χριστῷ» ἀντιμετώπιση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος	785
Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὡς σκαπανεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ διακονίας	797
Χρίστου Θ. Κριζώνη, Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον	808
Ἡλία Δ. Μουτσούλα, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος	819
Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου, Ὁ ἱερός Χρυσόστομος γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὶς φύσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ	825
Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ, Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ θεία Λατρεία	833

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, Πρὸς τὸ Θ' Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιο	842
Ἐπιστολὴ συμπαράστασης πρὸς τὸν Μακαριώτατον ὑπὸ τῆς Πανορθόδοξου Συνδιασκέψεως διὰ θέματα Αἰρέσεων	849

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

1600 χρόνια Χρυσοστομικῆς προσφορᾶς	850
---	-----

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἐκθεση πεπραγμένων τῆς Γ' ἐν Σμπίου Εὐρωπαϊκῆς Οἰκουμενικῆς Συνελεύσεως (3ΕΕΑ)	852
10' Πανορθόδοξος συνδιάσκεψις ἐντεταλμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱερῶν Μητροπόλεων διὰ θέματα Αἰρέσεων καὶ Παραθρησκείας	855

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

Διεθνῆς Μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξου καὶ Ρ/Καθολικῆς Ἐκκλησίας	856
--	-----

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ	858
-------------------------------	-----

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	861
-----------------------------	-----

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	864
------------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	887
-----------------	-----

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ: 1600 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥ

Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Μέ ποιοῦ ἱερό καὶ ἅγιο ὄνομα νὰ ὀνομάσουμε τὸ Χρυσόστομο καὶ νὰ μὴν ἁρμόζει σ' αὐτόν;

Νὰ τὸν ὀνομάσουμε Ἄγγελο; Ναι τοῦ ἀξίζει, διότι αὐτὸς ἔζησε ἀληθινὰ μιὰ ζωὴ ἴδια μὲ τῶν ἀγγέλων καὶ κατὰ τὶς ἄλλες του πράξεις: χαμευνίες, ἀγρυπνίες, προσευχές, σκληραγωγίες τοῦ σώματος, ὑπερβολικὴ ἄσκηση, κυρίως δὲ νηστείες, τὶς ὁποῖες εἶχε ἀχώριστο σύντροφο σ' ὅλη του τὴ ζωὴ καὶ ἐξαιρετικὰ λίγο πρὶν τὸ θάνατό του, ὅταν τρεῖς ὀλόκληρους μῆνες δὲν ἔφαγε καθόλου ἀνθρώπινο φαγητό, σὰν ἄσαρκος καὶ ἄυλος, μέχρις ὅτου πέθανε. Ἄντεξε δηλαδὴ μόνο μὲ ἐκείνη τὴν ἀφθαρτὴ τροφὴ πού τοῦ ἔδωσαν καὶ ἔφαγε οἱ θεῖοι καὶ Ἱεροὶ Ἀπόστολοι, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ συγγραφεῖς τοῦ βίου συμφώνως μαρτυροῦν καὶ κυρίως ὁ βασιλιὰς Λέων.

Ἐπομένως χάρις στὴν ἀγγελικὴ ζωὴ του, ἄγγελος ἐφανίστηκε σ' αὐτόν, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ χειροτονηθῆ· ἄγγελος ἐφανίστηκε καὶ στὸν Πατριάρχη Ἀντιοχείας Φλαβιανό, πού ἐπρόκειτο νὰ τὸν χειρονήσει.

Νὰ τὸν ὀνομάσουμε Ἀπόστολο; Καὶ βέβαια, διότι αὐτὸς μὲ τὴν πάγχρυση διδασκαλία του, σὰν μὲ ἀποστολικὴ σαγήνη, σαγήνευσε τόσους τόπους καὶ τόσα ἔθνη πού ἦταν βυθισμένα στὴν εἰδωλολατρία καὶ σὲ ἄλλες ἐθνικὲς καὶ διαβολικὲς δεισιδαιμονίες καὶ τὰ ἔφερε στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἀναφέρω τὴ Βιθυνία, τὸν Πόντο, τὴν Φοινίκη, τὴν Ἀραβισσό, τὴν Τύρο, τὴ Σιδώνα, τὴ Γάζα, τὴν Τρίπολη, τὴν Βυρηττό, τὴν Κύζικο καὶ τοὺς Ἑμεσηνοὺς, Ἰβηρες, Οὐζοὺς, Κέλτες, Σκύθες καὶ στοὺς κατοίκους τοῦ Ὠκεανοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι φάνηκαν τόσες καὶ τόσες φορὲς ὀφθαλμοφανῶς σ' αὐτόν, σὰν ἰσαπόστολος πού ἦταν. Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης δύο φορὲς. Πρῶτα στὴν Ἀντιόχεια, ὅταν τοῦ ἔδωσαν ὁ μὲν ἕνας τὰ κλειδιά τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· ὁ δὲ ἄλλος τὴ Βίβλο τῆς Θείας Γραφῆς. Καὶ δεύτερον στὴν Πιτυοῦντα, ὅταν τὸν παρηγοροῦσαν γιὰ τὶς θλίψεις πού ἔλαβε στὴν ἐξορία καὶ τὸν κάλεσαν στὰ οὐράνια γιὰ νὰ συγχαίρει μὲ αὐτούς, δίνοντάς του καὶ τὴν ἀφθαρτὴ τροφὴ, πού εἶπαμε προηγούμενα. Ὁ Παῦλος στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅταν μιλοῦσε μυστικὰ σ' αὐτιά, ἐρμηνεύοντας τὶς ἐπιστολές του, καὶ ὅταν αἰσθητὰ τὸν φιλοῦσε, εὐχαριστῶντας τον, ὅταν τὶς ἐρμήνευσε. Ὁ δὲ Ἀνδρέας καὶ ὁ Στάχυς ἐφανίστηκαν σ' αὐτόν αἰσθητὰ στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅταν ἔξω στὸ καλούμενο Ζεῦγμα, βρισκόταν ὁ Ἅγιος προσευχόμενος καὶ εἶπαν σ' αὐτόν “νὰ χαίρεις σὺ ὁ πιὸ δόκιμος γεωργὸς τῆς γῆς μας”, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Ἀνώνυμος.

Καὶ τέλος στὸ Ναὸ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων κατατέθηκαν τὸ πανσεβάσμιο λείψανο τοῦ Χρυσοστόμου, γιὰ νὰ φανῆ ἀπ' αὐτὸ ὅτι ἦταν Ἰσαπόστολος.

Νὰ τὸν ὀνομάσουμε Προφήτη; Ναι, καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα μὲ τὰ ἔργα του τὸ ἀπέκτησε, διότι ὄχι μόνο προφήτευσε στὸν Ἅγιο Ἐπιφάνιο, πὼς δὲν θὰ προλάβει νὰ φτάσει στὸ θρόνο του, λέγοντας «Νὰ γνωρίζεις καλά, ὅτι στὸ ἔξῃς πλέον δὲν θ' ἀνέβεις στὸ θρόνο σου», ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐξοριζόταν, περνῶντας ἀπὸ τὴ Νίκαια, κατὰ τὸν Ἀνώνυμο, προφήτευσε καὶ εἶπε στὸν πατέρα τοῦ βασιλιᾶ Μαυρίκιου, ὁ ὁποῖος ἦταν ἄτεκνος, ὅτι θ' ἀποκτήσει γιό, ὁ ὁποῖος θὰ γίνεῖ βασιλιὰς καὶ στὴ συνέχεια θὰ ἁμαρτήσῃ, ἀλλ' ὅμως πάλι θὰ μετανοή-

Τοῦ

Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου

σει και θα αξιωθῆ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Καὶ ἔτσι ἐξελίχθησαν τὰ πράγματα.

Νὰ τὸν ὀνομάσουμε μάρτυρα; Ναί, καὶ τοῦ ἀρμόζει, ἐπειδὴ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἀσθένειες τῆς ὑδροπικίας, τοὺς ὑψηλοὺς πυρετούς, τὸν μόνιμο πόνο στὸ στομάχι, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑπέφερε ὁ τρισμακάριος, ἔλαβε καὶ τόσα βάσανα καὶ μαρτύρια στὴν ἐξορία του, τόσο ἀπὸ τοὺς σκληροὺς καὶ ἄσπλαγχνους στρατιῶτες, πού ἦταν μαζί του, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν Φαρέτριο, τὸν ἀπάνθρωπο ἐπίσκοπο τῆς Καισαρείας. Μὲ αὐτὰ πού ὑπέφερε δὲν φάνηκε καθόλου κατώτερος ἀπὸ τοὺς μάρτυρες, ὅπως μόνος του ἔγραφε αὐτὰ σὲ μία ἐπιστολὴ μὲ τὸν χρυσὸ καλαμὸ του· «ἀναλωθήκαμε, δαπανηθήκαμε μὲ μυρίους θανάτους πεθάναμε. καὶ αὐτὰ τὰ γνωρίζουν ἀκριβέστερα αὐτοὶ πού γιὰ λίγο ἦταν μαζί μου, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν μπόρεσα οὔτε λίγο νὰ συζητήσω, ἐπειδὴ εἶχα καταβληθῆ ἀπὸ τοὺς συνεχεῖς πυρετούς. Διότι πάθαμε νὰ πάσχουμε χειρότερα ἀπ' αὐτούς πού ἐργάζονται στὰ μεταλλεῖα καὶ ἀπ' αὐτούς πού ζοῦν στὴ φυλακή».

Γι' αὐτὸ καὶ στὸν καιρὸ τοῦ θανάτου του, ἤρθαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες Βασιλίσκος ὁ Ἱερομάρτυς καὶ Λουκιανὸς καὶ τὸν προσκάλεσαν νὰ πάει στὰ οὐράνια νὰ κατοικεῖ μαζί τους σὰν συναθλητής· καὶ ἡ ἴδια ἡ Κυρία Θεοτόκος τοῦ προεῖπε ὅτι πρόκειται νὰ δοκιμάσει μαρτυρικὸ τέλος, ὅπως εἶπαμε καὶ πιὸ μπροστά.

Νὰ τὸν ὀνομάσουμε Ἱεράρχη καὶ διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας; Ναί, βεβαίωτατα. Καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ νὰ τὸν ὀνομάσουμε καὶ μεγαλύτερο ἀπὸ τοὺς Ἱεράρχες καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας.

Θέλετε νὰ τὸ καταλάβετε; Ἀκοῦστε τὴ φοβερὴ ὄπτασία πού εἶδε ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Ἀραβισσοῦ Ἀδελφειός, καθὼς τὴν διηγοῦνται κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ὁ Γεώργιος Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ Ἀνώνυμος.

Αὐτὸς, λένε, ἔχοντας πολλὴ ἀγάπη νὰ μάθει γιὰ τὸν θεῖο Χρυσόστομο, ποιά δόξα ἀξιώθηκε νὰ λάβει ἀπὸ τὸ Θεὸ στοὺς οὐρανοὺς, καὶ παρακαλῶντας συνεχῶς γι' αὐτὸ τὸν Κύριο, ἤρθε μιὰ φορὰ σὲ ἔκσταση καὶ εἶδε ἕναν ὠραιότατο ἄνδρα πού τοῦ ἔδειξε σὲ λαμπρὸ τόπο ὅλους τοὺς πατέρες καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους ὅλους, ἀφοῦ τοὺς εἶδε ὁ Ἀδελφειός, καὶ μὴ βλέποντας ἐκεῖ τὸν Χρυσόστομο πού ποθοῦσε, βγῆκε λυπημένος· ὅταν τὸν ρώτησε αὐτὸς πού τὸν ὀδηγοῦσε καὶ ἔμαθε τὴν αἰτία τῆς λύπης του, ἀπάντησε σ' αὐτόν· «τὸν Ἰωάννη τῆς μετανοίας λές; ἄνθρωπος πού βρῖσκεται στὸ σῶμα, δὲν μπορεῖ νὰ τὸν δεῖ ἐκεῖνο· γιὰτὶ βρῖσκονται ἐκεῖ πού εἶναι ὁ Δεσποτικὸς θρόνος»

Αὐτὴ τὴν ἴδια ὄπτασία εἶδε καὶ ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ ἀσκητής, καὶ τὰ ἴδια ἄκουσε, ἀπὸ τὸν ἅγιο Ἐπιφάνιο, πού τοῦ παρουσιάστηκε στὴν ὄπτασία του· γιὰτὶ καὶ αὐτὸς ὁ θεῖος Μάρκος παρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ μάθει γιὰ τὸ Χρυσόστομο, ὅπως ἱστορεῖ ὁ Ἀνώνυμος.

Νὰ τὸν ὀνομάσουμε ρήτορα καὶ ἐξηγητὴ τῶν Θεῶν Γραφῶν; Ἀλλὰ ἐδῶ πλέον ἐγὼ δὲ χρειάζεται νὰ μιλήσω, ἀλλὰ πρέπει καὶ οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα νὰ πάρουν φωνὴ γιὰ νὰ κηρύξουν τὴν ἀλήθεια αὐτή. Διότι ὁ μέγας Χρυσόστο-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ὁ θρίαμβος τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου

μος τόσο ἤξερε τὴν τέχνη τῆς ρητορικῆς καὶ τόσο τὴν ἔπαιξε στὰ δάχτυλά του, κατὰ τὴν παροιμία, ὥστε καὶ οἱ ρήτορες τοῦ παλαιοῦ αἰῶνος καὶ οἱ ρήτορες τοῦ σύγχρονου αἰῶνος, ὅλοι μὲ ἓνα στόμα ὁμολογοῦν, ὅτι ὁ Χρυσόστομος μίλησε ἀνώτερα ἀπὸ ὅλη τὴν τέχνη τῆς ρητορικῆς πού βρέθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Γι' αὐτὸ κατὰ τὸν ἀνώνυμο, ὁ μὲν Λιβάνιος, ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος καὶ περιβόητος ρήτορας τῶν Ἑλλήνων, παρ' ὅλο πὺν ἦταν ἐχθρὸς τῆς πίστεως, ἐκήρυττε χωρὶς ντροπὴ μπροστὰ στὸν Ἰουλιανὸ τὸν παραβάτη, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὑπερβαίνει στὴ ρητορικὴ καὶ τὴ σοφία καὶ τὸν ρητορικότατο Δημοσθένη, καὶ τὸν σοφώτατο Πλάτωνα. Ὁ δὲ Σενιέρις, ὁ περίφημος νέος ρήτορας τῶν Ἰταλῶν, δὲν ντρέπεται νὰ ὀνομάζει σὲ πολλὰ μέρη τῶν διδασκῶν του τὸν θεῖο Χρυσόστομο μὲ αὐτὰ τὰ λόγια «*μόε ἀμπουκατόρε, δηλαδή ὁ δικός μου ρήτορας*».

Στὴν ἐξήγηση πάλι τῶν Θείων Γραφῶν, τόσο πετύχαινε ὁ χρυσορρήμων, ὥστε ὑπερέβαινε καὶ αὐτὸν τὸ μέγα Θεολόγο Γρηγόριο. Γι' αὐτὸ γράφει ὁ Ἀνώνυμος, ὅτι ὁ βασιλιάς ὁ μέγας Θεοδόσιος παρεκάλεσε τὸν Γρηγόριο τὸ Θεολόγο νὰ ἐξηγήσει τὸ Ἱερὸ Εὐαγγέλιο, ὁ ὁποῖος καὶ ἐπιχείρησε νὰ τὸ ἐξηγήσει. Εὐρισκόμενος δὲ σὲ ἀπορία καὶ παρακαλῶντας τὸ Θεὸ νὰ τὸν πληροφορήσει, ἂν ἡ ἐξήγηση πὺν κάνει εἶναι σωστή, ἄκουσε ἀπὸ τὸ Θεὸ φωνὴ νὰ λέει «*οὔτε σὲ σένα, οὔτε σὲ κάποιον ἄλλο ἔχει δοθῆ αὐτό, ἀλλὰ στὸν Ἰωάννη τὸν Ἀντιοχέα*».

Ἀπόδειξη καὶ τῆς ρητορικῆς καὶ τῆς σχετικὰ μὲ τις Γραφές θεοσοφίας τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι καὶ οἱ θαυμαστοὶ μαθητές του, ὁ Κύρου Θεοδώρητος, ὁ μέγας Νεῖλος, ὁ Πηλουσιώτης Ἰσίδωρος, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πρόκλος, καὶ ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ ἀσκητής. Κανεὶς ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς δὲν μπόρεσε νὰ φτάσει τὸ δάσκαλό του, γι' αὐτὸ ἔλεγε ὁ θεῖος Πρόκλος αὐτὰ στὸν Γεώργιο τὸν Ἀλεξανδρείας: «*ἔτσι εἶμαι ἐγὼ πρὸς τὸν μακάριο Ἰωάννη, ὅπως ἀκριβῶς ἡ πηγὴ πρὸς τὴ θάλασσα καὶ τὸ ρυάκι πρὸς τὸν ποταμὸ*».

Γι' αὐτὸ καὶ σὲ κάθε διδασχὴ πὺν ἔκανε ὁ Ἅγιος, ἀκούγοντας ὁ λαὸς τὴ χρυσὴ ἐκείνη καὶ ρητορικὴ του γλῶσσα καὶ μὴ ὑποφέροντας τὴ χαρὰ, κτυποῦσαν πολλὰ φορὲς κάτω ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τὰ χέρια τους, ὅπως σὲ πολλὰ μέρη τὸ λέει ὁ Χρυσόστομος. Διηγεῖται καὶ ὁ Ἀνώνυμος, ὅτι κάποια φορὰ πὺν γινόταν λιτανεία στὴν Κωνσταντινούπολη, δεκαοκτῶ λόγους ἐκ τοῦ προχείρου ἐκφώνησε στὸ δρόμο, τὸ πάγχρυσο ἐκεῖνο στόμα. Τόση εὐκολία εἶχε στὸ λέγειν ὁ τριμμακάριστος! Γι' αὐτὸ οὔτε ἀριθμὸ ἔχουν ὅσα συνέγραψε.

Νὰ ὀνομάσουμε τὸ Χρυσόστομο ἄκρο καὶ γνήσιο φίλο τῆς Θεοτόκου; Naί, καὶ αὐτὸ ἀξιώθηκε, διότι διαβάζουμε στὸν Ἀνώνυμο, ὅτι εὐρισκόμενος ὁ Ἅγιος στὴν Κωνσταντινούπολη, ἐκεῖ πὺν προσευχόταν τὴ νύχτα ἔξω, ὅπως ἦταν ξύπνιος, εἶδε τὴν Κυρία Θεοτόκο, πὺν ἦρθε σ' αὐτὸν μὲ ἄπειρο φῶς ἔχοντας τριγύρω τῆς πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Τότε Ἐκείνη τοῦ εἶπε μὲ χαριτωμένη καὶ μελωδικὴ φωνή «*Ἰωάννη, ὑπηρέτη τοῦ Υἱοῦ μου καὶ Θεοῦ, καλῶς ἀγωνίστηκες τὸν ἀγῶνα τῆς ἀσκήσεως, καλῶς ἐποίμανες τὸ ποιμνιο, ἀλλὰ νὰ ἀνδρίζεσαι ἀκόμη καὶ νὰ εἶσαι δυνατός. Διότι σὲ περιμένει μαρτυρικὸς δρόμος, καὶ ἀνοίγεται μπροστὰ σου ἀθλητικὸ στάδιο μὲ ποικίλους πό-*

νους και πειρασμούς, για να γίνει φανερή ἡ δοκιμασία σου, και στη γῆ και στον οὐρανό. Αὐτή ἡ δοκιμασία σου μέχρι τώρα μόνο ἀπὸ τὸ Θεὸ εἶναι γνωστή. Νὰ ἀγάλλεσαι λοιπὸν και νὰ χαίρεται τὸ πνεῦμα σου, διότι για σένα ἔχει ἀποταμιευτῆ στον οὐρανὸ χαρὰ ἀνάλογη μὲ τις θλίψεις σου».

Αὐτὰ μόλις ἄκουσε ὁ Ἅγιος, ἔπεσε στη γῆ, και μὲ χαρὰ και δάκρυα εἶπε ἐκεῖνα τὰ λόγια τῆς Ἑλισάβετ «και πῶς συνέβη τοῦτο νὰ ἔλθει ἡ μητέρα τοῦ Κυρίου μου πρὸς ἐμένα;» (Λουκ. 1,43). Ὁ τόπος δὲ ἐκεῖνος, πού στεκόταν ἡ Παναγία, ἔγινε ὕστερα κῆπος και τὰ χορταρικά τοῦ κῆπου ἐκεῖνου ἔκαναν διάφορες θεραπείες και θαύματα σ' ἐκείνους πού τὰ ἀγόραζαν.

(Ἀπὸ τὸ κείμενο «Λόγος Ἐγκωμιστικὸς εἰς τὴν Ἀνακομιδὴν τοῦ Λειψάνου τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως». Ἀπόδοση στη Νέα Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ Ἀρναίας)

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

(Ὁμιλία στὴν
Ἱ. Μονὴ Παναγίας
Σουμελᾶ, 5.5.2007)

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεῆμον,
Ποιμενάρχα τῆς Θεοσώστου ταύτης Μητροπόλεως,
Ἐντιμώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν, Κρατικῶν καὶ Τοπικῶν,
Ἅγιοι Ἠγούμενοι, Ὁσιώτατες Γερόντισσες, Ὁσιώτατοι Μοναχοὶ καὶ
Μοναχές,
Προσφιλέστατοι Σύεδροι,

«Σήμερον ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγεν»¹ εἰς τὴν Ἱερὰν
Μονὴν ταύτην, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς Παναγίας
Σουμελᾶ, εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἸΓ' ΠΑΥΛΕΙΩΝ, διὰ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ θέμα:
«Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ», ἐπ' εὐκαιρία τῆς
συμπληρώσεως 1600 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὀσιακῆς κοιμήσεως ἐν Κυρίῳ τοῦ ἐν
λόγῳ μεγάλου Ἁγίου Πατρὸς καὶ Οἰκουμενικοῦ Διδασκάλου τῆς
Ἐκκλησίας († 407-2007).

Συγχαίρομεν ἐκ προοιμίου τὸν ἀγαπητὸν Ἀδελφὸν ἅγιον Βεροίας, τόσον
διὰ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ θέματος, ὅσον καὶ δι' ἐκείνην τοῦ χώρου
διεξαγωγῆς τῆς ἡμερίδος. Ὁ Μοναχισμὸς, ἐλλαμπόμενος ὑπὸ τοῦ Θαβωρίου
φωτός, εὐρισκόμενος ἐν ὑπακοῇ πίστεως καὶ κοινωνία ἀγάπης πρὸς τὸν εἰς
τύπον καὶ ἐν τόπῳ Χριστοῦ ἱστάμενον οἰκεῖον Ἐπίσκοπον καὶ δι' αὐτοῦ μὲ
ὄλην τὴν Ἐκκλησίαν, βιών καθημερινῶς τὰ ἔσχατα ὡς κατενώπιον τοῦ
Ἐρχομένου κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, εἶναι ἢ περισσότερον γρηγοροῦσα
συνείδησις καὶ ἢ προφητικότερα φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς ἡμέρας
πνευματικοῦ ἀνχμοῦ καὶ ψυχικῆς ξηρασίας, ὅπως αἱ ἰδικαί μας, κατὰ τὰς
ὁποίας ἡ παγκοσμιοποίησις τῆς ὑλοφροσύνης ὀδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ
ἀτυχῶς πλείστους Χριστιανούς, ἀγγεληδὸν εἰς μανικὴν ἀναζήτησιν ἐνὸς χον-
δροκομμένου εὐδαιμονισμοῦ μὲ ἀφενκτον κατάληξιν εἰς αὐτὸν τὸν δαιμονι-
σμόν, ὁ Μοναχισμὸς ἔχει λόγον πάντῳ ἀφέλιμον καὶ σωτήριον νὰ μᾶς εἴπη.
Λόγον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπόσταγμα πείρας ἐνθέου, καρπὸς κοινωνίας Θεοῦ,
λόγος, πράγματι, ζωῆς. Ἡ ἄνοδος ἡμῶν ἐξ ἄλλου ἐδῶ, εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἡσυ-
χον, μακρὰν τοῦ θορύβου τῶν πόλεων, τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως καὶ ἡσυχίας
κατάλληλον, ὑπὸ τὴν μητρικὴν σκέπην τῆς Ἀειπαρθένου Θεοτόκου, τῆς ἐφό-
ρου ὄχι μόνον τοῦ Μοναχισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ποντιακοῦ
Ἑλληνισμοῦ, ὅπου διαπρεπεῖς εἰσηγηταὶ καὶ εἰσηγήτριαι, ἐκ τοῦ περισσεύ-
ματος τῆς καρδίας καὶ τῆς σοφίας των, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς προσωπικῆς των
μοναχικῆς πείρας, ἐν κοινωνία πνεύματος μετὰ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, θὰ
μᾶς δώσουν στοιχεῖα στηρικτικά, ὀδηγητικά καὶ φωτιστικά τόσον διὰ τὴν πο-
ρείαν ἡμῶν ὡς Μοναχῶν, ὅσον καὶ διὰ τὴν περαιτέρω αὔξησιν καὶ καρπο-
φορίαν τοῦ μοναχικοῦ ιδεώδους εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, δημιουργεῖ προϋποθέ-
σεις μεγαλυτέρας ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ τῆς Μοναστικῆς αὐτῆς Συνάξεως.

Ἀγαπητοί μου, ἐκ πρώτης ὄψεως, κάποιος ἀμύητος θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ὁ
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὸς ἐκκλησιαστικὸς ἐργάτης

Τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΥΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

1. Κεκραγάριον Βαΐων.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ίωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

καὶ ῥήτωρ, δὲν θὰ ἦτο ἰδιαίτερος ἀρμόδιος νὰ μᾶς εἶπη λόγον περὶ Μοναχισμοῦ, ἡσυχίας, σιωπῆς κ.λπ. Ὅμως, ὅπως ὅλοι καλῶς γνωρίζετε, συμβαίνει ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον! Ὁ ἱερός Ἰωάννης δὲν ἦτο ἓνας ἐξωστρεφῆς ἀκτιβιστῆς ἢ ἓνας λάλος ἠθικολόγος, ἀλλ' ἦτο κατ' ἐξοχὴν ἐργάτης τοῦ ἔσω ἀνθρώπου, τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς, τῆς καθ' ἐκάστην ἀγρυπνίας, τῆς εἰς ἄκρον αὐστηρᾶς νηστείας, τῆς ἐμπόνου αὐτοεξετάσεως, τῆς λιπαρᾶς μελέτης τῶν Γραφῶν, τῆς διαρκοῦς εἰς βάθος ἐπαναγωγῆς, τοῦ ἀδυσωπῆτου ἀγῶνος κατὰ τῶν παθῶν, τῆς συμμετρου καλλιεργείας πασῶν τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν, τῆς διαρκοῦς ἐκζητήσεως τοῦ φωτὸς τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀδιακόπου κοινωνίας μετ' Αὐτοῦ. Ὑπενθυμίζω ὅτι νεαρώτατος ἐξῆσεν ἐπὶ ἐξαετίαν ὅλην ὡς Ἀσκητῆς. Ἐπὶ τετραετίαν μὲν ὡς ὑποτακτικὸς Σύρου τινὸς ἀναχωρητοῦ - ἄρα εἶχεν ἄμεσον ἐμπειρίαν τῆς μακαριζομένης ὑπακοῆς - καὶ ἐπὶ διετίαν μόνος, ὡς ἐρημίτης, εἰς ἓν ἀπομεμακρυσμένον σπήλαιον. «*Νυσοόμενος ὑπὸ τοῦ συνειδότος μὴ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐν τῇ πόλει πόνοις, σφριγώσης τῆς νεότητος, εἰ καὶ σῶον ἦν τὸ φρονοῦν, καταλαμβάνει τὰ πλησίον ὄρη*», καθὼς μᾶς διηγεῖται ὁ βιογράφος του Παλλάδιος Ἐλενουπόλεως. «*Καὶ περιτυχῶν γέροντι Σύρῳ, ἐγκράτειαν τημελοῦντι, ἀπομιμεῖται τὴν σκληραγωγίαν, χρονίσας παρ' αὐτῷ δις δύο ἔτη, ἀπομαχόμενος ταῖς τῆς ἡδυπαθείας σπιλάσιν. Ὡς δὲ ρᾶον περιεγένετο τούτων, οὐ πόνῳ τοσοῦτον, ὅσον λόγῳ, ἀναχωρεῖ ἐν σπηλαίῳ μόνος, γλιχόμενος ἀδηλίας. Κάκει διατρίψας τρις ὀκτῶ μῆνας, ἄϋπνος διετέλει τὸ πλεῖστον, ἐκμανθάνων τὰς τοῦ Χριστοῦ διαθήκας, πρὸς ἐξοστρακισμόν τῆς ἀγνοίας. Μὴ ἀναπεσῶν δὲ τὸν τῆς διετίας χρόνον, μὴ νύκτωρ, μὴ καθ' ἡμέραν, νεκροῦται τὰ ὑπὸ γαστέρα πληγεῖς ἀπὸ τοῦ κρούου τὰς περὶ τοὺς νεφρούς δυνάμεις*»². Ἦτο, λοιπόν, Μοναχός, καὶ μάλιστα μαρτυρικοῦ φρονήματος, ἀσκητῆς μέχρις αἵματος, ἀληθῶς «*τοῦ Χριστοῦ*» ἄνθρωπος, κατὰ Παῦλον, ἐξ οὗ καὶ προθύμως «*ἐσταύρωσε τὴν σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις*»³, καὶ μάλιστα μέχρι σοβαρᾶς βλάβης τῆς σωματικῆς του ὑγείας. Σοβαρὰ ἀσθένεια τῶν νεφρῶν τὸν συνώδευε πλέον διὰ βίου. Ὅταν ἔλεγεν ὅτι «*ὁ βίος τῶν ἐσταυρωμένων μοναχῶν γλυκύτερος ἐστὶ καὶ ποθεινότερος*»⁴, ὠμίλει ἐκ πείρας. Ὅλος τοῦ ὁ βίος, καὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τοῦ ἐρημητηρίου εἰς τὸν κόσμον καὶ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν Ἱερωσύνην, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἀρχιερατείαν του καὶ μέχρι τῆς μακαρίας κοιμήσεώς του, ἦτο ὁ βίος ἀληθοῦς Μοναχοῦ, ἐσταυρωμένου διὰ τὸν Κύριον, παρθένου, μανικοῦ ἐραστοῦ τοῦ Ἐσταυρωμένου, ἀκτῆμονος, νήφοντος, νηστευτοῦ, προσευχομένου, ἀγρυπνοῦντος. Ὅταν λέγῃ ὅτι οἱ Μοναχοὶ «*τὰς νύκτας ἡμέρας ποιοῦσιν, ἐν εὐχαριστίαις καὶ ψαλμωδίαις διάγοντες*»⁵, ἡμεῖς ἐνθυμούμεθα τὰς ἰδικὰς του ἀτελευτήτους ἀγρυπνίας καὶ τὸν βλέπομε εἰς τοὺς περιφήμους «*βαστακτῆρας*» του, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐκρέμα τὰς ἀγίας χεῖρας του διὰ νὰ μπορῇ νὰ προσεύχεται ὀρθοστάδην ὅλη τὴν νύκτα! Ὅσα,

2. Διάλογος Ἱστορικὸς Παλλαδίου..., Ε.Π.Ε. 1, σ. 94 καὶ 96.

3. Γαλ. 5, 24.

4. Κατὰ Ματθαῖον ΞΗ' ΕΠΕ 11, 658.

5. Κατὰ Ματθαῖον ΝΕ', ΕΠΕ 11, 238.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ὁ Μοναχισμὸς

λοιπόν, περὶ Μοναχισμοῦ εἶπε καὶ ἔγραψεν ὁ πολὺς Ἰωάννης, δὲν ἦσαν προιόντα σχολαστικοῦ σπουδαστηρίου, δὲν ἦσαν ἀκαδημαϊκαὶ γνώσεις ἢ εὐφυῆ καὶ ὠραῖα διανοητικὰ κατασκευάσματα, ἀλλὰ πείρα προσωπική, βίωμα ἰδικόν του, ἐμπειρία ἀγιοπνευματική. Δὲν ἦτο μαθὼν, ἀλλὰ παθὼν τὰ θεῖα!... Ἔδωσε αἷμα καὶ ἔλαβε Πνεῦμα!... Καὶ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα μετέδιδε εἰς κάθε ἐραστὴν τῆς μοναχικῆς ζωῆς καὶ εἰς κάθε ἐφιέμενον τῆς εὐαγγελικῆς τελειώσεως.

Μακαρίζει ὁ ἱερός Πατήρ τοὺς Μοναχοὺς, «τοὺς ἐν ὄρεσι, τοὺς ἐν σπηλαίοις, τοὺς μὴ γεγαμηκότας, τοὺς τὸν ἀπράγμονα βίον ζῶντας»⁶, οἱ ὅποιοι «ἀγορὰς καὶ πόλεις καὶ τοὺς ἐν μέσῳ φυγόντες θορύβους, τὸν ἐν ὄρει βίον εἴλοντο, τὸν οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν πρὸς τὰ παρόντα, τὸν οὐδὲν ἀνθρώπινον ὑπομένοντα, οὐ λύπην βιοτικήν, οὐκ ὀδύνην, οὐ φροντίδα τοσαύτην, οὐ κινδύνους, οὐκ ἐπιβουλὰς, οὐ βασκανίαν, οὐ ζηλοτυπίαν, οὐκ ἔρωτας ἀτόπους, οὐκ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν»⁷. Τοὺς ἔχει εἰς τὴν συνειδησίην του πάρα πολὺ ὑψηλά. Τοὺς ἐπαινεῖ καὶ τοὺς θαυμάζει: «τοὺς τὰς ἐρήμους κατελιηφότας μοναχοὺς ἐπαιῶ καὶ θαυμάζω», διακηρύττει⁸. Τοὺς ὀνομάζει «φωστῆρας τῆς οἰκουμένης»⁹. Πιστεύει ὅτι «ὡς ἄγγελοι διάγουσιν ἐν οὐρανῷ»¹⁰, ὅτι εἶναι «τῶν ἀγγέλων ἴσοι, ξένοι καὶ παρεπίδημοι τῶν ἐνταῦθα ὄντες»¹¹. Ἀναφερόμενος εἰς τὰ πλήθη τῶν Μοναχῶν, οἱ ὅποιοι ἐπόλισαν τὴν αἰγυπτιακὴν ἔρημον, λέγει χαρακτηριστικῶς: «καὶ νῦν ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Αἰγύπτου, παραδείσου παντὸς βελτίω τὴν ἔρημον ταύτην ὄψει γεγενημένην, καὶ χοροὺς ἀγγέλων μυρίους ἐν ἀνθρωπίνοις σχήμασι καὶ συλλόγους παρθένων»¹². Θεωρεῖ ὁ θεῖος Ἰωάννης ὅτι οἱ Μοναχοὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν μακαρίαν ἐκείνην προοπτικὴν κατάστασιν τοῦ Ἀδάμ, ἂν ὄχι καὶ εἰς ἀκόμη ὑψηλοτέραν: «Παντὸς πάθους ἢ ψυχῆ [αὐτῶν] καὶ νοήματος ἐλευθέρα, λεπτή καὶ κούφη, καὶ τοῦ λεπτοτάτου ἀέρος σφόδρα καθαρωτέρα. Ἔργον δὲ αὐτοῖς, ὅπερ ἦν καὶ τῷ Ἀδάμ παρὰ τὴν ἀρχὴν καὶ πρὸ τῆς ἀμαρτίας, ὅτε τὴν δόξαν ἠμφιεσμένος ἦν καὶ τῷ Θεῷ μετὰ παρησίας ὠμίλει, καὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο τὸ πολλῆς γέμον μακαριότητος ὤκει. Τί γὰρ οὗτοι χεῖρον ἐκεῖνου διάκεινται, ὅτε πρὸ τῆς παρακοῆς ἐτέθη ἐργάζεσθαι τὸν παράδεισον; Οὐδεμία φροντίς ἦν αὐτῷ βιοτική; ἀλλ' οὐδὲ τούτοις. Θεῷ διελέγετο μετὰ καθαροῦ συνειδότος; τοῦτο καὶ οὗτοι μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ μείζονα ἔχουσι παρησίαν ἐκεῖνου, ὅσῳ καὶ μείζονος ἀπολελαύκασι χάριτος διὰ τῆς τοῦ Πνεύματος χορηγίας»¹³. Ὑπογραμμίζει ὅτι αὐτὰ δὲν ἰσχύουν μόνον διὰ τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' ἰσχύουν ἐξ ἴσου καὶ διὰ τὰς γυναῖκας, τὰς Μοναχάς: «Καὶ ταῦτα οὐκ ἐπ'

6. Κατὰ Ματθαῖον ΞΗ', ΕΠΕ 11, σ. 658.

7. Ἐνθ' ἄνωτ. σ. 658-660.

8. Κατὰ Ματθαῖον ΝΕ', ΕΠΕ 11, σ. 226.

9. Κατὰ Ματθαῖον ΞΗ', ΕΠΕ 11, σ. 660.

10. Ἐνθ' ἄνωτ.

11. Κατὰ Ματθαῖον ΞΘ', ΕΠΕ 11, σ. 764.

12. Κατὰ Ματθαῖον Η', ΕΠΕ 9, σ. 272-274.

13. Κατὰ Ματθαῖον ΞΗ', ΕΠΕ 11, σ. 660.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

ἀνδράσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γυναικείᾳ φύσει κρατοῦντα εὗροι τις ἄν. Καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνοι οὐχ ἦπτον ἀνδρῶν φιλοσοφοῦσιν καὶ κοινὸς γὰρ αὐταῖς καὶ ἀνδράσιν ὁ πόλεμος πρὸς τὸν διάβολον καὶ τὰς ἐξουσίας· καὶ οὐδαμοῦ τὸ τῆς φύσεως ἀπαλὸν ἐμπόδιον γίνεται ταῖς τοιαύταις συμβολαῖς· οὐ γὰρ σωμάτων φύσει, ἀλλὰ ψυχῆς προαιρέσει ταῦτα κρίνεται τὰ παλαιίσματα. Διὰ τοῦτο καὶ γυναῖκες ἀνδρῶν μᾶλλον ἠγωνίσαντο πολλάκις καὶ σφοδρότερα τρόπαια ἔστησαν»¹⁴. Τὰς Μοναχὰς μάλιστα ὀνομάζει νύμφας τοῦ Βασιλέως τῶν ὅλων: «Σκεῦος ἱερατικὸν ἢ παρθένος, πορφυρίζ, ἦν οὐκ ἔξεστιν ἄλλῳ πλὴν τῷ τῶν ὅλων Βασιλεῖ προσηρόσθαι, νύμφη γάμον ἀεὶ κεκτημένη παρθένον»¹⁵.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεώς του εἰς τὴν ἔρημον ὁ Χρυσόστομος ἔγραψε λαμπρὰς περὶ τὸν ἀσκητικὸν βίον πραγματείας, ἐπιστολικῆς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μορφῆς, αἱ ὁποῖαι προδίδουν τὰ ὑψηλὰ πνευματικά του μέτρα, τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας του, τὴν νῆψιν καὶ λεπτότητα τοῦ νοός του. Ἐγραψε τρεῖς πραγματείας δι' ἐκείνους ποὺ κατηγοροῦν καὶ πολεμοῦν τὸν μοναχικὸν βίον - Πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐνάγουσιν: α) Πρὸς τοὺς κατηγοροῦς, β) Πρὸς ἄπιστον πατέρα, καὶ γ) Πρὸς πιστὸν πατέρα. Πρόκειται διὰ μίαν θεριμὴν καὶ ἐμπεριστατωμένην ἀπολογίαὶν ὑπὲρ τοῦ Μοναχισμοῦ, τὸν ὁποῖον παρουσιάζει ὡς τὴν πραγματικὴν φιλοσοφίαν, καὶ προτρέπει τοὺς πιστοὺς γονεῖς νὰ στέλλουν τὰ παιδιά των εἰς μοναχικὰς ἀδελφότητας πρὸς ἐκπαίδευσιν. Ἐγραψεν ἐπίσης δύο ἀλληλοσυμπληρουμένας πραγματείας Περὶ Κατανύξεως, αἱ ὁποῖαι ἀπευθύνονται Πρὸς Δημήτριον Μονάζοντα ἢ πρώτη, καὶ Πρὸς Στελέχιον ἢ δευτέρα. Εἰς αὐτὰς κατακρίνει τὴν ἀναλγησίαν καὶ ἀκηδίαν ποὺ ἀπονεκρῶνουν τὴν πνευματικὴν ζωὴν καὶ ὀμιλεῖ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ κατὰ Θεὸν πένθους; «Πενθεῖν δὴ χρεῖ καὶ δακρῦειν καὶ ὀδύρεσθαι οὐ μίαν οὐδὲ δευτέραν ἡμέραν μόνον, ἀλλὰ τὸν βίον ἅπαντα»¹⁶, καθ' ὅσον τοιοῦτοτρόπως ἡ ψυχὴ ἔρχεται εἰς αἴσθησιν τῆς ματαιότητος τῶν παρόντων - «τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ πένθους καὶ καθάπερ ἐν ἱερῷ τινι τόπῳ παιδευομένης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν οὐδένειαν, τοῦ παρόντος αἰῶνος τὸ ἐπίκαιρον, τῶν βιοτικῶν τὸ εὐφθαρτὸν τε καὶ ἄστατον, τῆς σκηνῆς τῶν γινομένων τὴν ὑπόκρισιν»¹⁷ καὶ ἐπομένως, εἰς εἰλικρινῆ μετάνοιαν. Θεωρεῖ τὴν φυλακὴν τῶν αἰσθήσεων ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς κατανύξεως, τὴν ὁποῖαν ὀνομάζει πολυτελὲς μῦρον¹⁸. Ὡς πρῶτον βῆμα τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ λογίζεται τὴν ἀποταγήν, τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὰ βιωτικά καὶ τὴν μετάβασιν εἰς τὴν ἡσυχίαν, ὅπου εἶναι εὐχερῆς ἢ εἰς ἑαυτὸν συγκέντρωσις, τονίζει δὲ τὴν ἀνάγκην νὰ ἔχωμεν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν καταφθάνουσαν ἡμέραν τῆς Κρίσεως. Ἐγραψεν ἐπίσης ὁ Ἅγιος καὶ δύο ἐπιστολιμαίας πραγματείας Πρὸς Θεόδωρον (πιθανὸν τὸν κατόπιν γενόμενον Ἐπίσκοπον Μοψουεσ-

14. Κατὰ Ματθαῖον Η', ΕΠΕ 9, σ. 274.

15. Εἰς τὴν Πρωτομάρτυρα καὶ Ἀπόστολον Θέκλαν, ΕΠΕ 37, σ. 288.

16. Πρὸς Δημήτριον Μονάζοντα, ΕΠΕ 28, σ. 662.

17. Ἐνθ. ἀνωτ., σ. 664.

18. Πρὸς Στελέχιον, ἔνθ ἀνωτ. σ. 676.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ὁ Μοναχισμὸς

τίας): α) Πρὸς Θεόδωρον Μοναχὸν καὶ β) Πρὸς Θεόδωρον ἐκπεσόντα. Εἰς τὴν πρώτην προσπαθεῖ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν ἐπιθυμίαν νέου μοναχοῦ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν στίβον τῆς ἀσκήσεως καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν τύρβην τῶν ἐγκοσμίων, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ –ὀρθῶς– θεωρεῖ ὡς καταπάτησιν τῶν πρὸς Χριστὸν συνθηκῶν καὶ λιποταξίαν. «*Ταῦτα φρίττω, ἐπὶ τούτοις ἀλγῶ, διὰ ταῦτα φοβοῦμαι καὶ τρέμω*», θὰ εἴπῃ, καθ' ὅσον «*ὁ στρατιώτης ἅπαξ γενόμενος, ἐὰν ἀλῶ λιποτακτῆσας, περὶ τῶν ἐσχάτων ὁ κίνδυνος*»¹⁹. Εἰς αὐτὴν διδάσκει ἐπίσης ὅτι ὁ Μοναχισμὸς εἶναι Γάμος μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ ἀποκαρεῖς δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Σχῆμα ἐπιζητῶν ἀνθρώπινον γάμον, διότι τὸ τοιοῦτον εἶναι μοιχεία εἰς βάρος αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ: «*Δίκαιος ὁ γάμος, σύμφημι καὶ γὰρ... σοὶ δὲ οὐκέτι δυνατόν τὰ δίκαια τοῦ γάμου φυλάξαι. Τὸν γὰρ ἐπουρανίῳ συναφθέντα Νυμφίῳ, Τοῦτον μὲν ἀφεῖναι, γυναικὶ δὲ ἑαυτὸν συνάψαι, μοιχεία τὸ πρᾶγμα, κἂν μυριάκις αὐτὸ γάμον καλῆς· μᾶλλον δὲ καὶ μοιχείας τοσοῦτῳ δεινότερον, ὅση κρείττων ἀνθρώπων Θεός*»²⁰. Εἰς τὴν Πρὸς Θεόδωρον ἐκπεσόντα διαζωγραφίζει τὴν ἀνάγκην τῆς μετανοίας, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς, ἐνῶ πολεμᾶ ἐπιτυχέστατα τὴν ἀπελπισίαν, ἡ ὁποία ἐγκυμονεῖ ὄντως τὸν ἔσχατον κίνδυνον διὰ τὸν ὑποσκελισθέντα ἄνθρωπον καὶ μάλιστα τὸν ἐκπεσόντα Μοναχόν.

Ἄλλ' ἔγραψεν, ἀγαπητοί, ὁ μακάριος Ἰωάννης καὶ πραγματεῖαν ὑπὸ τὸν τίτλον: «*Σύγκρισις βασιλικῆς δυναστείας καὶ πλοῦτου καὶ ὑπεροχῆς πρὸς Μοναχὸν συζῶντα τῇ ἀληθείᾳ καὶ κατὰ Χριστὸν φιλοσοφία*». Ὁ Πλάτων εἰς τὴν Πολιτείαν του ἐκφράζει τὴν ἀποψιν ὅτι ὁ ἀληθινὸς φιλόσοφος ὑπερέχει τοῦ κοσμικοῦ ἄρχοντος. Καὶ οἱ Στωικοὶ ἐπίσης ἐφρόνουν τὸ αὐτό. Ἡ κοσμικὴ ἀντίληψις καὶ νοοτροπία ἐκτιμᾶ μεγάλως τὴν δύναμιν, τὴν ἐξουσίαν, τὸν πλοῦτον, τὴν δόξαν τοῦ κόσμου τούτου. Κορύφωμα καὶ συνισταμένη τούτων ἐθεωρεῖτο παλαιότερον ἢ Βασιλεία. Σήμερον οὕτω θὰ ἐθεώρουν ἄλλοι ἴσως τὸν οὕτω πῶς ἀδοκίμως ἀποκαλούμενον Πλανητάρχη καὶ ἄλλοι ἐνδεχομένως τὸν πανίσχυρον «*μάνατζερ*» ἐνὸς πολυεθνικοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κολοσσοῦ. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ἱεροῦ Πατρὸς ὁμως, καὶ ἐπὶ πολλοὺς μετὰ ταῦτα αἰῶνας, ὁ Βασιλεὺς ἦτο ὁ τύπος τοῦ πλέον ἐπιτυχημένου, τοῦ πλέον ἰσχυροῦ καὶ εὐτυχοῦς ἀνθρώπου. Ὁ Χρυσόστομος ἀντιθέτως ἀποδεικνύει ὅτι ὁ πλέον ἐπιτυχημένος, ὁ εὐτυχέστερος, ὁ ἐνδοξώτερος, ὁ ἰσχυρότερος, ὁ εὐτυχέστερος ἄνθρωπος εἶναι ὁ ταπεινός, ὁ ἀκτῆμων, ὁ κατὰ κόσμον ἀδύνατος Μοναχός, ὁ ἐργάτης αὐτὸς τῆς κατὰ Θεὸν φιλοσοφίας. Αὐτὸς εἶναι ὁ πραγματικὸς Βασιλεὺς, καὶ ὄχι ὁ κοσμικὸς Βασιλεὺς. Ὁ δεύτερος κυριαρχεῖ εἰς πόλεις, χώρας καὶ λαούς, ἐνῶ πιθανὸν ὁ ἴδιος νὰ κυριαρχεῖται ὑπὸ ποικίλων παθῶν καὶ νὰ εἶναι δούλος των, ἐνῶ ὁ πρῶτος κυριαρχεῖ ἐπὶ τῶν ψυχικῶν παθῶν καὶ εἶναι τούτων ἐλεύθερος. Ὁ Βασιλεὺς πολεμεῖ βαρβάρους καὶ ἐγείρει κατ' αὐτῶν τρόπαια, ἀλλ' ὁ Μοναχὸς πολεμεῖ, νικᾷ καὶ κατατροπώνει δαίμονας. Ὁ Βασιλεὺς δωρίζει εἰς τοὺς

19. Πρὸς Θεόδωρον Μοναχόν, ΕΠΕ 28, σ. 718.

20. Ἐνθ. ἀνωτ., σ. 728.

άνθρώπους ύλικά αγαθά, ὁ Μοναχὸς πνευματικὴν χάριν. Ἡ βασιλικὴ ἐξουσία εἶναι πρόσκαιρος καὶ ἐπισηφαλής, ἀλλ' ὁ ἀμητὸς τοῦ μονήρους βίου ἐκτείνεται εἰς τὴν αἰώνιαν ζωὴν καὶ μακαριότητα. Ὁ Βασιλεὺς τρέμει τὸν θάνατον, ἐνῶ ὁ Μοναχὸς δὲν τὸν φοβεῖται, διότι δι' αὐτοῦ ἔρχεται πρὸς τὸν ποθούμενον Χριστόν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν τοῦ Μοναχοῦ ἡ κατάστασις θὰ εἶναι ἀπείρως ὑπερτέρα τῆς τοῦ Βασιλέως: «Εἶδὲ καὶ τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα βουλευθείμεν ἐξετάζειν, τὸν μὲν [Μοναχὸν] ὀψόμεθα λαμπρὸν καὶ περίβλεπτον ἀρπαζόμενον ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα καὶ ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐὰν μὲν δικαίως φανεῖται καὶ φιλανθρώπως διοικήσας τὴν ἀρχήν, (πολὺ δὲ τοῦτο σπάνιον), ἐλάττωνος ἔσται σωτηρίας τε καὶ τιμῆς· οὐ γὰρ ἴσον, οὐκ ἴσον βασιλεὺς τε χρηστός καὶ Μοναχὸς, ἄκρως τῆ τοῦ Θεοῦ λατρεία συζῶν»²¹. Διὰ ταῦτα καὶ προτρέπει νὰ ζηλώσωμεν τὸν Μοναχόν, νὰ γίνωμεν μιμηταὶ τῆς ἰδικῆς του φιλοσοφίας, ἐπιλέγων: «εὕξαι γενέσθαι τῷ δικαίῳ παραπλήσιος»²². Νομίζω ὅτι καλὸν εἶναι νὰ ἔχωμεν συχνάκις πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτά, διὰ νὰ δυνάμεθα νὰ ἀνθιστάμεθα εὐχερέστερον εἰς τὸν ὀσημέραι πληθυνόμενον καὶ θρασεῖαν κεφαλὴν ἐγείροντα πειρασμὸν τῆς ἐκκοσμικεύσεως, ὁ ὁποῖος δὲν ἐξαιρεῖ συνήθως τῶν προσβολῶν του οὐδὲ τὰ Μοναστήρια, ἀκόμη, κάποτε, καὶ αὐτὰ τὰ ἀσκητήρια.

Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναφέρωμεν, ἀγαπητοί, ἔστω καὶ ἐπιτροχάδην καὶ ἄλλας ἀσκητικὰς πραγματείας τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς ἡ περίφημος Περὶ Παρθενίας, οἱ Πρὸς Σταγείριον τρεῖς παραινετικοὶ Λόγοι, ἡ Πρὸς τοὺς ἔχοντας Παρθένους συνεισάκτους καὶ ἡ Περὶ τοῦ τὰς Κανονικὰς μὴ συνοικεῖν ἀνδράσιν. Αἱ δύο τελευταῖαι, γραφεῖσαι τῷ 398, φανεροῦν τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πλέον καὶ ὑπευθύνου ποιμένος διὰ τὴν ἄμεμπτον βιοτήν καὶ τὸ ἀσκανδάλιστον τῶν μετερχομένων τὸν μοναχικὸν βίον, προκειμένου νὰ μὴ συμβαίνουν ἠθικὰ ναυάγια καὶ ὀδηγοῦνται εἰς ἀπώλειαν ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι καλῶς εἶχον ξεκινήσει τὸ πρῶτον.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο. Τὰ ἀναφερθέντα εἶναι ἱκανὰ νὰ δώσουν καλὴν ἀφορμὴν εἰς τοὺς σοφοὺς εἰσηγητάς, οἱ ὁποῖοι θὰ τιμήσουν τὸ βῆμα τοῦτο, διὰ νὰ ἐμβαθύνουν περισσότερο εἰς τὸ θέμα καὶ νὰ ἀναπτύξουν ἐμβριθέστερον τὰς ἐπὶ μέρους συνιστώσας του. Μὲ τὴν ὀλοκάρδιον, λοιπόν, εὐχήν, ὅπως, χάριτι καὶ βοήθειᾳ τῆς Παναγίας τῆς Σουμελιωτίσσης ἀφ' ἐνός καὶ τοῦ Χρυσορρήμονος Ἰωάννου ἀφ' ἑτέρου, δεχθῶμεν πάντες πλούσιον τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πορείαν τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἕως οὗ φθάσωμεν ἀσφαλῶς καὶ μὲ ἀναμμένην τὴν λαμπάδα τῆς παρθενίας, τῆς σωφροσύνης, τῆς ὑπομονῆς, τοῦ θείου ἔρωτος καὶ τῆς πρὸς πάντας ἀδελφικῆς ἀγάπης εἰς τὸν θεῖον νυμφῶνα τῆς δόξης, «ὅπου ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων καὶ βοῶντων ἀπαύστως: Κύριε, δόξα σοι!», μετὰ χαρᾶς κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς ἡμερίδος ταύτης.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

21. Σύγκρισις Βασιλικῆς Δυναστείας πρὸς Μοναχόν, ΕΠΕ 28, σ. 604-606.

22. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 606.

Η ΝΗΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ο ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέχρι σήμερα ὁ λόγος του εἶναι ἀρκετὰ ἐπίκαιρος. Ἡ διαχρονικότητα τοῦ λόγου του δὲν ὀφείλεται μόνον στὰ μεγάλα χαρίσματα πού εἶχε, τὴν ρητορικὴ του δεινότητα, τὴν ἐξυπνάδα τοῦ κ.λπ., ἀλλὰ κυρίως στὴν ἐξαγιασμένη ζωὴ του. Ἄλλωστε ὁ ἴδιος στὰ κείμενά του ἔκανε λόγο γιὰ τὴν διάκριση καὶ τὴν διαφορὰ μεταξὺ τοῦ στοχαστοῦ - φιλοσόφου καὶ τοῦ προφήτου. Ὁ στοχαστής - φιλόσοφος ὀμιλεῖ ἀπὸ τὸ μυαλό του, ἐνῶ ὁ Προφήτης ἀναφέρει στὸν λαὸ τίς ἀποκαλύψεις πού δίνει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Πολλοὶ μελετοῦν τὴν κοινωνικὴ διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ Πατρὸς, καταγράφουν τίς παιδαγωγικὲς του ἀπόψεις, ἐνθουσιάζονται ἀπὸ τὴν ἱεραποστολικὴ του δράση, ἐκπλήσσονται ἀπὸ τὸ ἀπαράμιλλο θάρρος του κατὰ τὴν ἀδικὴ ἔκπτωση καὶ ἐξορία, στέκονται μὲ δέος μπροστὰ στὸ ρητορικὸ του χάρισμα καὶ τὴ δράση του ὡς ἱεροκήρυκος κ.λπ.

Παρατηρεῖ κανεῖς σὲ πολλοὺς μελετητές, ἀκόμη καὶ σὲ θεολόγους, ὅτι χωρίζουν τοὺς Πατέρες σὲ κοινωνικοὺς καὶ νηπτικούς, καὶ στὴν πρώτη θέση μεταξὺ τῶν κοινωνικῶν τοποθετοῦν τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο. Μιὰ τέτοια, ὅμως, διάκριση ἀνατρέπει τὴν πατερικὴ διδασκαλία καὶ τὸ οἰκοδόμημα αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία τῶν Πατέρων εἶναι διάσταση τῆς νηπτικότητάς τους καὶ ἡ νηπτικὴ τους ζωὴ εἶναι ἀπόρροια τῆς κοινωνίας τους μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν κοινωνικὴ.

Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε μελετώντας τὴν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ.

1. Ὅρισμὸς νηπτικότητας καὶ κοινωνικότητας

Ὁ ὅρος νηπτικότης προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα νήφω ἀπὸ τὸ ὁποῖο παράγεται καὶ ἡ λέξι νήψη. Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα τὸ ρῆμα νήφω δηλώνει σωφρονῶ, προσέχω, εἶμαι νηφάλιος κ.λπ.

Ἡ λέξι κοινωνικότης προέρχεται ἀπὸ τὸ ρῆμα κοινωνῶ, πού ἀποδίδεται μὲ τίς ἔννοιες πράττω κάτι ἀπὸ κοινοῦ μὲ ἄλλον, μετέχω κάποιου γεγονότος μὲ κάποιον ἄλλον, συμμετέχω. Ἀπὸ τὸ ρῆμα κοινωνῶ προέρχεται καὶ ἡ λέξι κοινωνία, πού δηλώνει τὴ συμμετοχὴ, τὴν ἔνωση, τὴν ὀμιλία, τὴ συναναστροφὴ κ.λπ.

Ὅπως γίνεται ἀντιληπτὸ ὑπάρχει μεγάλη σχέση μεταξὺ νηπτικότητας καὶ κοινωνικότητας. Στὸν ἄνθρωπο πού δὲν προσέχει τὴν καρδιὰ ἀναπτύσσεται τὸ πάθος τῆς φιλαντίας καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πάθος προέρχεται ἡ φιλοδοξία, ἡ φιληδονία καὶ ἡ φιλαργυρία. Στὴν συνέχεια ἀναπτύσσονται πολλὰ κοινωνικὰ προβλήματα, ὅπως οἱ ιδεολογίες, ὁ πανσεξουαλισμὸς καὶ ἡ ἐκμετάλλευση τῶν συνανθρώπων. Ἀντίθετα, ὁποῖος προσέχει τοὺς λογισμοὺς, αὐτὸς ἀπὸ φίλαντος γίνεται φιλόθεος καὶ φιλόανθρωπος, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ διακρίνεται γιὰ τὰ πάθη πού ἀναφέραμε καὶ νὰ ζῆ τὴν ὑπακοή - ταπεινωση, τὴν παρθενία - σωφροσύνη καὶ τὴν ἀκτημοσύνη - κοινοκτημοσύνη.

Τοῦ

Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου
καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου

2. Νηπτικά στοιχεία από τη διδασκαλία του ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὡς ἅγιος, ζοῦσε μέσα σὲ αὐτὸ τὸ «πνεῦμα» τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως. Στὶς ὁμιλίες του φαίνεται ὅτι κατηύθυνε τὸ ποίμνιό του μὲ τὸ ἀληθινὸ «πνεῦμα» τοῦ Εὐαγγελίου, μὲ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ τὴν ὁποία καὶ ἐκεῖνος γνώρισε στὴν ἔρημο ἀπὸ τῆ μικρῆ του ἡλικία. Ἡ διδασκαλία του ἔχει πολλὰ στοιχεία νηπικότητας καὶ γι' αὐτὸ ἦταν κατ' ἐξοχὴν κοινωνική. Μέχρι σήμερα ἡ διδασκαλία του ἔχει μεγάλη ἐπιρροή, θαυμάζουμε τὸ λόγο του, γιατί προέρχεται ἀπὸ μία καθαρὴ καὶ ἐξαγιασμένη καρδιά πού εἶχε ἐλευθερωθῆ ἀπὸ κάθε πάθος καὶ ἀνθρώπινη ιδιοτέλεια.

Στὴν εἰσήγηση αὐτὴ δὲν μποροῦν νὰ γίνουν εὐρύτερες ἐρμηνευτικὲς ἀναλύσεις, ἀλλὰ θὰ τονισθοῦν μερικὰ στοιχεία ἀπὸ τὴ νηπικὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, πού θὰ δείξουν, ὅπως νομίζω, ὅτι ὁ λόγος του ἐμπνεόταν ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ ζωὴ του, τὴ νήψη πού τὸν διέκρινε, τὴ μεγάλη ἀγάπη του πρὸς τὸν Θεό, γι' αὐτὸ ἔχει καὶ μεγάλη διαχρονικὴ ἀξία καὶ σπουδαιότητα.

α) Ὁ Χριστιανὸς ὡς ἐσταυρωμένος καὶ ἀναστημένος

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στὴ διδασκαλία του ἐκφράζει τὸ «πνεῦμα» τοῦ Εὐαγγελίου πού περιέχει τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, οἱ ὁποῖοι συνιστοῦν νὰ ζῆ ὁ Χριστιανὸς μὲ ἄσκηση, σύμφωνα μὲ τὸ νέο τρόπο ζωῆς πού ἔφερε στὸν κόσμον ὁ Χριστός. Οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ σηκώνουν τὸν σταυρό, νὰ ζοῦν τὸ ἦθος τοῦ ἐσταυρωμένου Χριστοῦ. Ὁλόκληρος ὁ βίος τους πρέπει νὰ εἶναι ἐσταυρωμένος. Ἄλλωστε, αὐτὸ μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ Χριστός: «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοί» (Μάρκ. η' , 34, πρβλ. Μάτθ. ις' , 24 καὶ Λουκ. θ' , 23).

Υπάρχουν πολλὰ χωρία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, στὰ ὁποῖα φαίνεται ποιὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ.

Ἡ ὅλη ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι σταυρική ζωὴ καὶ ὁ βίος του εἶναι ἐσταυρωμένος βίος, διότι μόνον ἔτσι μπορεῖ κανεὶς νὰ κοινωνήσῃ τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ, διαφορετικὰ εἶναι ἐχθρὸς τοῦ σταυροῦ.

Ἀπὸ αὐτὸ φαίνεται ὅτι ἡ σταυρική ζωὴ, πού δηλώνει τὴν νέκρωση τῶν παθῶν, καὶ ἡ κοινωνία μὲ τὸν ἀναστάντα Χριστὸ εἶναι εὐαγγελικὴ ζωὴ καὶ κοινὴ σὲ ὅλους τοὺς Χριστιανούς, μοναχοὺς καὶ ἐγγάμους πού ζοῦν στὸν κόσμο καὶ στὰ Μοναστήρια, Κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς. Σὲ πολλὰ κείμενά του κάνει λόγο γιὰ «ἐτέραν πολιτείαν», τὴν ὁποία πρέπει νὰ ζοῦν οἱ Χριστιανοί, γιὰ τὴν «καινὴν ζωὴν» πού πρέπει νὰ τοὺς χαρακτηρίζη.

β) Λογισμοὶ - Πάθη

Οἱ νηπικοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας θεωροῦν τὴν προσβολὴ πού γίνεται μὲ τοὺς λογισμοὺς ὡς ἀρχὴ τῆς ἁμαρτίας. Λέγονται λογισμοὶ γιατί, ὅπως προαναφέραμε, πρέπει νὰ εὐρίσκωνται στὴ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ μὴν κατ-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

*Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του*

Ἡ νηπτική
καὶ κοινωνική
διδασκαλία
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσόστομου

έρχονται στήν καρδιά. Μὲ τοὺς λογισμοὺς ἡ ἁμαρτία προσβάλλει τὸν ἄνθρωπο καὶ ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς, ὅταν δὲν ἀντιμετωπίζονται σωστά, γεννᾶται ἡ ἐπιθυμία καὶ ἀκολουθεῖ ἡ διάπραξη τῆς ἁμαρτίας.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γνωρίζει πολὺ καλά τὸ τί δημιουργοῦν οἱ λογισμοί, ἀλλὰ καὶ πῶς μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ αὐτούς.

Ἀπὸ τὴν κακὴ ἀντιμετώπιση τῶν λογισμῶν συλλαμβάνεται ἡ ἐπιθυμία καὶ πραγματοποιεῖται ἡ ἁμαρτία, καὶ ὅταν ἡ ἁμαρτία ἐπαναλαμβάνεται πολλές φορὲς γίνεται πάθος. Ὁ Ἀδελφόθεος Ἰάκωβος τὸ παρουσιάζει μὲ τὴν εἰκόνα τῆς ἀλιείας: «Ἐκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον» (Ἰακ. α', 14-15).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὡς Πνευματικὸς Πατέρας, γνωρίζει ὅλη αὐτὴν τὴν μάχη πού γίνεται μέσα στήν καρδιά μὲ τὰ πάθη, ἀλλ' ἐπίσης γνωρίζει καὶ νὰ θεραπεύη τὰ πάθη. Ἄλλωστε, ὁ Πνευματικὸς Πατέρας εἶναι πνευματικὸς ἰατρὸς καὶ γνωρίζει νὰ θεραπεύη τὶς πνευματικὲς ἀσθένειες τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἄγνοια αὐτῆς τῆς θεραπείας δὲν συνιστᾷ κάποιον ὡς καλὸ Κληρικό, ὅπως ἡ ἀδυναμία ἢ ἡ ἄγνοια τοῦ ἰατροῦ νὰ θεραπεύη δὲν τὸν χαρακτηρίζει ὡς καλὸ ἰατρό.

Τὰ πάθη, κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, ἀρρωσταίνουν τὸν ὅλο ἄνθρωπο καὶ φυσικὰ αὐτὸ ἔχει καὶ κοινωνικὲς συνέπειες. Τὰ πάθη εἶναι ἀσθένειες τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Χρησιμοποιεῖ πολλές εἰκόνες γιὰ νὰ δείξη τὶς συνέπειες τῶν παθῶν. Τὰ πάθη εἶναι χειρότερα ἀπὸ τοὺς δῆμιους καὶ καταξηραίνουν τὴν ψυχή, εἶναι τύραννοι, καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπο δούλο κ.λπ.

Στὶς ὁμιλίες του βλέπουμε μία ὁλόκληρη διδασκαλία γιὰ τὰ πάθη, τὰ ἀποτελέσματά τους καὶ τὸν τρόπο θεραπείας τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ αὐτά.

γ) Νήψη - Ἡσυχία

Ὡς γνήσιος Πνευματικὸς Πατέρας ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στὰ κείμενά του ἀναφέρεται συχνὰ σὲ θέματα νήψεως, ἐγρηγόρσεως. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐντάσσεται ὀργανικὰ στὸ «πνεῦμα» τῶν ἀναλόγων προτροπῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ συντονίζεται μὲ τοὺς λεγομένους νηπτικούς - φιλοκαλικὸς Πατέρες.

Ἡ νήψη εἶναι ἀναγκαία καὶ στὸν πόλεμο ἐναντίον τοῦ διαβόλου καὶ τῶν παθῶν. Μὲ τὴ νήψη ἀντιλαμβανόμαστε τὶς κινήσεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ στὴ συνέχεια μποροῦμε νὰ τὶς ἀντιμετωπίσουμε. Λέγει ὁ ἅγιος: «Πάντοτε νήφειν καὶ ἐγρηγορέναι δεῖ, καὶ μηδέποτε ἐν ἀδείᾳ εἶναι».

Ἡ ἡσυχία εἶναι ἡ βασικὴ προϋπόθεση τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς. Ὅταν κά-
νουμε λόγο γιὰ ἡσυχία, ἐννοοῦμε τὴν ἐξωτερικὴ ἡσυχία, τὴν ἀπαλλαγμένη ἀπὸ θορύβους, καὶ τὴν ἐσωτερικὴ ἡσυχία, τὴν ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ πάθη πού υπάρχουν μέσα στήν καρδιά. Τὸ ὅτι ἡ ἡσυχία καὶ μά-
λιστα ἡ λεγομένη νοερὰ ἡσυχία εἶναι βασικὴ προϋπόθεση τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς φαίνεται ἀπὸ τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς μᾶς ὑπέδειξε αὐτὸν τὸν τρόπο, μὲ τὸ νὰ ἀποσύρεται ὁ Ἰδιος στὸ ὄρος. Ἐπομένως καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος ζωῆς δὲν εἶναι

δοσμένος για τούς μοναχούς και τούς άσκητές, αλλά για όλους τους Χριστιανούς.

‘Ο ιερός Χρυσόστομος γράφει επανειλημμένως για την άξια της ήσυχίας. ‘Όταν κάνη λόγο για ήσυχία, έννοει την ήσυχία του λογικού, της καρδιάς και του τόπου, δηλαδή την ήσυχία ψυχής και σώματος.

‘Ως πρότυπο ήσυχίας πολλές φορές φέρει στους άκροατές του τόν Χριστό, ό ‘Όποιος άνέβαινε και στο όρος για να προσευχηθῆ μόνος Του, όχι γιατί τó εἶχε ανάγκη, αλλά γιατί ἤθελε να μάς παιδαγωγήση να επιδιώκουμε τόπους ήσυχαστικούς για να προσευχόμαστε στον Θεό. Βέβαια, δίνει μεγάλη σημασία στην ήσυχία της ψυχής από την ταραχή τών λογισμών και τών παθών.

δ) Προσευχή -νοερά προσευχή

Συνδεδεμένη στενά με τή νήψη και την ήσυχία εἶναι και ἡ προσευχή. ‘Η προτροπή για την προσευχή εἶναι διάχυτη μέσα στην Άγία Γραφή και όπωσδήποτε εἶναι έντολή του Χριστού και έκφραση της αγάπης του ανθρώπου πρὸς τόν Θεό. Και μόνον ἂν σκεφθῆ κανείς ότι ό Χριστός δίδαξε πῶς να προσευχόμαστε, προφέροντας τόν τύπο της προσευχῆς πού ονομάζεται Κυριακή προσευχή, τó γνωστό «Πάτερ ἡμῶν», τότε μπορεί να αντιληφθῆ την άξια της προσευχῆς.

Μέσα σέ αὐτήν την προοπτική κινεῖται και ό ἅγιος Ἰωάννης ό Χρυσόστομος. Βέβαια, ἐδῶ δέν θα αναφερθοῦμε σέ όλες τις πλευρές του θέματος περί της προσευχῆς, αλλά κυρίως στη λεγόμενη νοερά - καρδιακή προσευχή, την οποία μπορούν να ἐξασκοῦν ὅλοι οἱ Χριστιανοί, μοναχοί και ἔγγαμοι, διαμένοντες στην ἔρημο και την κοινωνία. Πάντως ό ἅγιος Ἰωάννης ό Χρυσόστομος, ὅπως φαίνεται στα ἔργα του, γνωρίζει πολύ καλά τή νοερά - καρδιακή προσευχή, ἀκόμη και τή δύναμη του ὀνόματος του Χριστού.

Μιλώντας για την εὐχή, καταγράφει και τούς τρόπους με τούς ὁποίους πρέπει να γίνεται για να ἔχη ἀποτελέσματα. Διαβεβαιώνει ότι ἡ εὐχή εἶναι μεγάλο ὄπλο «ἐάν μετά ἐκτενείας γίνηται, ἐάν χωρίς κενοδοξίας, ἐάν μετά ψυχῆς εἰλικρινοῦς». Και σέ ἄλλο σημείο ὁμιλώντας για τόν τρόπο της προσευχῆς, στην πραγματικότητα ὑποδεικνύει τή νοερά προσευχή, λέγοντας ότι πρέπει να γίνεται με νήφουσα διάνοια, με συντετριμμένη ψυχή, με πηγές δακρύων, ό ἄνθρωπος να μή ζητᾶ τίποτε τó βιωτικό, να αγαπᾶ τὰ μέλλοντα ἀγαθά, να προσεύχεται για τὰ πνευματικά, να μή προσεύχεται ἐναντίον τών ἐχθρῶν, να μή μνησικακῆ για κανένα, να διώχνη από την ψυχή τὰ πάθη κ.λπ.

‘Ο ιερός Χρυσόστομος δέν ὀμιλεῖ ἀπλῶς για την προσευχή, αλλά για την ἀδιάλειπτη προσευχή, τή συνεχή προσευχή. ‘Η προτροπή του Ἀποστόλου Παύλου «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε» (Α΄ Θεσ. ε΄, 17) δίνει την ἀφορμή στον ἅγιο Ἰωάννη να ὀμιλῆ για την ἀδιάλειπτη προσευχή πού πρέπει να ἔχη ό κάθε Χριστιανός. Λέγει: «‘Αεὶ γάρ και ἀδιαλείπτως εὐχεσθαι χρή, και τόν ἐν θλίψει, και τόν ἐν ἀνέσει, και τόν ἐν δεινοῖς, και τόν ἐν ἀγαθοῖς ὄντα». Χρησιμοποιώντας ὡς παράδειγμα τή λειτουργία της ἀναπνοῆς, ὅπως τó κάνουν και ἄλλοι ἅγιοι Πατέρες, λέγει ότι, ὅπως ποτέ δέν εἶναι ἄκαιρο να ἀναπνέουμε, τó ἴδιο δέν εἶναι ἄκαιρο να προσευχόμαστε, ἀντίθετα μάλιστα ἄ-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**‘Άγιος Ἰωάννης
ό Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπό την κοίμησή του**

Ἡ νηπτική
καὶ κοινωνική
διδασκαλία
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου

καιρο εἶναι νὰ μὴ προσευχόμεστε, ἀφοῦ ἡ προσευχή εἶναι ἀνάγκη γιὰ τὴν ψυχή, ὅπως ἡ ἀναπνοή εἶναι ἀναγκαία γιὰ τὸ σῶμα.

Ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή συνδέεται καὶ μὲ τὸ χῶρο στὸν ὁποῖο εὐρίσκεται ὁ ἄνθρωπος καὶ μὲ τὴν ἐργασία πού ἐπιτελεῖ. Μπορεῖ νὰ γίνεταί στὸ σπίτι, ἐπίσης ὅταν πρόκειται νὰ ἀποδημήσουμε πρέπει νὰ προσφέρουμε θυσία στὸ Δεσπότη διὰ τῆς εὐχῆς, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ στὴν ἀγορὰ πού ἐργαζόμεστε, μέσα στὶς δύσκολες στιγμὲς καὶ τὶς ἐντάσεις. «Πόλεμὸς ἐστὶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, μάχη ἐστὶ τὰ πράγματα τὰ καθημερινά, κλυδωνιὸν ἐστὶ καὶ χειμών». Σὲ αὐτὴν τὴν κατάσταση «μέγα δὲ ὄπλον εὐχή». Ἀκόμη, ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ προσεύχεται καὶ ἡ καρδιά του νὰ εἶναι στὸν οὐρανό, ἐνῶ περπατᾷ. Λέγει: «Οὐ κεκώλυται γὰρ καὶ περιπατοῦντα εὐχεσθαι κατὰ καρδίαν, καὶ ἄνω εἶναι». Ἡ προσευχή πρέπει νὰ γίνεταί, πρὶν ἀπὸ κάθε ὑπόθεση, γιατί, ὅταν ἐπικαλεῖται κανεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τότε ὅλα γίνονται εὐνοϊκὰ καὶ ὅλα εὐοδώνονται.

* * *

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στὶς ὁμιλίες του λέγει ὅτι δὲν ὑπάρχει ἰδιαίτερος τρόπος προσευχῆς, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπο νὰ προσεύχεται στὸν Θεό. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προσευχόταν «ὑπίως ἐπὶ τοῦ δεσμοτηρίου», ὁ Ἐζεκίας «ὑπίως ἐπὶ τῆς κλίνης κείμενος διὰ τὴν ἀρρώστειαν» καὶ ὁ ληστής «ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τεταμένος». Μιλώντας γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ προσευχή, λέγει ὅτι μπορεῖ νὰ γίνεταί παντοῦ. Μπορεῖ οἱ Χριστιανοὶ νὰ βαδίζουν στὸ δρόμο καὶ νὰ εὐχώνται «κατὰ διάνοιαν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας», ἀκόμη καὶ ὅταν συσκέπτονται μὲ τοὺς φίλους καὶ ὅ,τι κάνουν νὰ ἐπικαλοῦνται τὸν Θεό «μετὰ σφοδρᾶς τῆς βοῆς καλεῖν τὸν Θεόν, τῆς ἔνδον λέγω» καὶ μάλιστα, ἐνῶ θὰ γίνεταί αὐτὴ ἡ ἐσωτερικὴ προσευχή, «μηδενὶ τῶν παρόντων κατάδηλον ταύτην ποιεῖν». Ἐδῶ σαφέστατα φαίνεται ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γνωρίζει τὴ νοερὰ προσευχή, ἔχει πείρα ὅτι μπορεῖ ἡ προσευχή νὰ γίνεταί παντοῦ, καὶ συνιστοῦσε καὶ σὲ αὐτοὺς πού ζοῦν στὸν κόσμο καὶ τοὺς ἐγγάμους νὰ τὴν ἐξασκοῦν.

Ἡ προσευχή, κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη, πρέπει νὰ γίνεταί μὲ θερμότητα.

Ἡ προσευχή πρέπει νὰ γίνεταί καὶ μὲ κατάνυξη, πού εἶναι τὸ εὐκρατο κλίμα τῆς νοερᾶς - καρδιακῆς προσευχῆς. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος προτρέπει τοὺς γονεῖς νὰ συμβουλεύουν καὶ νὰ καθοδηγοῦν τὰ παιδιά τους νὰ προσεύχονται μὲ προθυμία καὶ κατάνυξη στὸν ἀγώνα ἐναντίον τῶν παθῶν.

Ἡ θερμότητα καὶ ἡ κατάνυξη συνδέονται στενὰ μὲ τὰ δάκρυα. Χρησιμοποιώντας τὸ παράδειγμα τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων πού κάνουν θαλερὰ τὰ φυτὰ, λέγει ὅτι καὶ τὸ φυτὸ τῆς προσευχῆς τὸ ποτίζουν «αἱ πηγαὶ τῶν δακρύων» καὶ τὸ βοηθοῦν νὰ ἀνεβῆ σὲ μεγάλο ὕψος. Ἡ προσευχή τῆς μετάνοιας πρέπει νὰ γίνεταί μὲ κλάμα καὶ δάκρυα, γι' αὐτὸ προτρέπει: «Κλαῦσον, στέναξον...».

Μιὰ προσευχή μὲ τὶς προϋποθέσεις πού τὴν διδάσκει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἔχει καὶ πολλὲς ὠφέλειες στὸν προσευχόμενο ἄνθρωπο.

ε) Άποδημία ό παρών βίος

Μιά από τις βασικές διδασκαλίες τής Άγίας Γραφής, όπως τή συναντούμε στα Εύαγγέλια και τούς λόγους τών Άποστόλων, είναι ότι ή διαμονή μας στον παρόντα κόσμο είναι ξενιτεία, έξορία, ενώ ή πραγματική μας πατρίδα είναι ό ούρανός, ή Βασιλεία του Θεού. Οί Άπόστολοι και οί πρώτοι Χριστιανοί είχαν τή βεβαιότητα ότι είναι πάροικοι και παρεπίδημοι και έπιποθοῦσαν τὸ ούράνιο πολίτευμα, γι' αυτό έκαναν συνεχώς λόγο για τὸ ούράνιο πολίτευμα για τήν μέλλουσα πόλη, για τὰ ἄνω.

Αυτό τὸ βασικό στοιχείο τής Χριστιανικῆς ζωῆς τὸ συναντούμε και στον ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο. Καίτοι ἀναφερόταν σὲ κοινωνικά ζητήματα, σὲ θέματα πὸν ἀφοροῦν τούς ἀνθρώπους πὸν ζοῦν στον κόσμο, ἐν τούτοις προσανατόλιζε τή ζωὴ τών Χριστιανῶν πρὸς τή Βασιλεία του Θεού. Θα ἀναφερθῆ μόνον ἓνα χαρακτηριστικό χωρίο πὸν συνοψίζει ὅλη τή διδασκαλία του για τὸ θέμα αυτό.

* * *

Σὲ μία ὁμιλία του χαρακτηρίζει τὸν παρόντα βίο ὡς ἀποδημία, πὸν σημαίνει ότι ή πραγματική μας πατρίδα είναι ό ούρανός και ἐδῶ εἴμαστε ἀπόδημοι. Ἡ ἀληθινή μας πόλη είναι ό ούρανός, ἐνῶ στην ζωὴ αὐτὴ ὀδεύουμε πρὸς τήν πραγματική μας πόλη. Λέγει: *«Οὐκ οἶσθα, ὅτι ἀποδημία ὁ παρών βίος; Μὴ γὰρ πολίτης εἶ; ὀδίτης εἶ»*. Ὁ ἄνθρωπος είναι ὀδίτης και ὀδοιπόρος. Και συνεχίζει: *«Μὴ εἴπης· ἔχω τῆνδε τὴν πόλιν, και ἔχω τῆνδε. Οὐκ ἔχει οὐδεὶς πόλιν. Ἡ πόλις ἄνω ἐστι. Τὰ παρόντα ὀδός ἐστιν. Ὀδεύομεν τοίνυν καθ' ἡμέραν, ἔως ἡ φύσις ἐπιτρέχει»*. Στὴ συνέχεια, χρησιμοποιώντας τήν εἰκόνα του πανδοχείου τής ἐποχῆς ἐκείνης, λέγει ότι ὄλος ὁ παρών βίος είναι πανδοχεῖο. Ὅποιος εἰσέρχεται στο πανδοχεῖο δὲν ἐπιδιώκει νὰ τὸ καλλωπίσει, ἀλλὰ τρώγει, πίνει και βιάζεται νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ αὐτό. Τὸ ἴδιο συμβαίνει και μὲ τήν παροῦσα ζωὴ. Εἰσήλθαμε σὲ αὐτήν, τὴν διανύουμε και φροντίζουμε νὰ βγοῦμε μὲ καλὴ ἐλπίδα. Θα πρέπη νὰ θεωροῦμε τὰ παρόντα ὡς πανδοχεῖο και νὰ μὴν ἐγκαταλείπουμε τίποτε στο πανδοχεῖο, *«ἀλλὰ πάντα εἰς τὴν μητρόπολιν ἀπενέγκωμεν»*. Συμπληρώνει ότι ὄχι μόνον εἴμαστε ὀδίτες και ὀδοιπόροι, ἀλλὰ *«και ὀδίτου εὐτελέστεροι»*. Διότι ὁ ὀδοιπόρος γνωρίζει πότε εἰσέρχεται στο πανδοχεῖο και πότε ἐξέρχεται, ἐνῶ ἐμεῖς εἰσερχόμενοι στο πανδοχεῖο δὲν μπορούμε νὰ γνωρίζουμε πότε θα ἐξέλθουμε.

Διαβάζοντας τὰ κείμενα του ἁγίου Ἰωάννου του Χρυσόστομου βλέπουμε ότι ζοῦσε ὡς πάροικος και παρεπίδημος και συνεχώς ἀναζητοῦσε τήν πραγματική του πατρίδα πὸν είναι ή *«μέλλουσα πόλις»*. Μάλιστα σὲ μιὰ ὁμιλία του λέγει ότι ὄταν προσευχόμαστε, ὄπως τὸ παρέδωκαν οί Πατέρες μας, στρεφόμαστε πρὸς ἀνατολᾶς και μὲ αὐτὸ δηλώνουμε ότι *«πόλιν και πατρίδα ἀρχαίαν ζητοῦμεν»*.

στ) Θεῖος ἔρωσ

Ἡ πρώτη και μεγάλη ἐντολή είναι ή ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸ και δεῦτερη ή ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον. Δὲν είναι δυνατὸν νὰ ἀγαπᾶ κανεὶς τὸν Θεὸ και νὰ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ἡ νηπιτικὴ
καὶ κοινωνικὴ
διδασκαλία
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου

μὴν ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν πλησίον του, ἀλλὰ οὔτε νὰ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον καὶ νὰ ἀγνοῖ τὸν Θεό. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν κατακόρυφη διάσταση πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὴν ὀριζόντια μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς ἀνθρώπους δὲν προέρχεται ἀπὸ κάποια κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ιδεολογία καὶ ἀπὸ ἓναν οὐμανιστικὸ ἀλτρουϊσμό, ἀλλὰ εἶναι ἔκφραση τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὴν αἴσθηση τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπο.

Μεγάλη σημασία στὴ Χριστιανικὴ ζωὴ ἔχει ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό. Ὅποιος ἀγαπᾷ τὸν Θεὸ ἀγαπᾷ καὶ ὁ,τι ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Αὐτὴν τὴν ἀγάπη οἱ ἅγιοι Πατέρες τὴν ὀνομάζουν ἔρωτα, καί, γιὰ νὰ τὸν ἀντιδιαστείλουν ἀπὸ κάθε ἄλλο ψευδῆ ἔρωτα, κάνουν λόγο γιὰ θεῖο ἔρωτα. Σὲ αὐτὸν τὸν θεῖο ἔρωτα ἀναφέρεται πολλὲς φορὲς ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ παρουσιάζει διάφορα χαρακτηριστικά του.

* * *

Σὲ κάποια ἄλλη ὁμιλία του, μιλώντας γιὰ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς συνάψη μαζί Του, χρησιμοποιεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐραστοῦ καὶ ὀνομάζει τὸν Θεὸ ἐραστή. Ὁ Θεὸς ὁμοιάζει «καθάπερ τις ἐραστῆς σφοδρός, μᾶλλον δὲ παντὸς ἐραστοῦ σφοδρότερος ὢν». Ὁ Χριστιανὸς πὺν ἀποικᾷ αὐτὴν τὴν αἴσθηση τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἀγαπᾷ περισσότερο τὸν Θεὸ καὶ αὐτὴ ἡ ἀγάπη λέγεται ἔρωτος.

Στὶς ὁμιλίες του κάνει λόγο γιὰ τὸν ἔρωτα στὰ ἀνθρώπινα πράγματα καὶ πολλὲς φορὲς τὸν συγκρίνει καὶ τὸν ἀντιπαραβάλλει μὲ τὸν θεῖο ἔρωτα, τὸν ἔρωτα πρὸς τὸν Θεό.

Ἐπὶ αὐτὸν πολλὲς μορφὲς μὲ τὶς ὁποῖες ἐκφράζεται ὁ ἔρωτας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεό. Μιὰ τέτοια μορφή εἶναι ὁ πόθος. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἀφόρητο πόθο πρὸς τὸν Θεὸ καὶ θέλει νὰ ἐνωθῆ μαζί Του. Ὁ πόθος αὐτὸς ἐκφράζεται μὲ πῦρ - φωτιά. Ὁ ἄνθρωπος πὺν ἀγαπᾷ τὸν Θεὸ αἰσθάνεται μέσα του μιὰ φλόγα πὺν κατακαίει τὴν καρδιά του. Ἡ ἀγάπη - ἔρωτας πρὸς τὸν Θεὸ ἔχει καὶ πολλὲς συνέπειες γιὰ τὸν ἐρωμένο, ἀφοῦ μετατρέπει ὀλόκληρη τὴν ὕπαρξή του καὶ τὴν φέρει σὲ σχέση καὶ κοινωνία μὲ τὸν Θεό, καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος γίνεται ναὸς τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Ἐκεῖνος πὺν εὐφραίνεται μὲ τὸν Θεὸ ἀποβάλλει κάθε «βιωτικὴν ἡδονήν». Στὴν πραγματικότητα ὑπερβαίνει τὴν ἐγκόσμια ἡδονὴ μὲ τὴν θεία ἡδονὴ καί, ὅταν ἔχη αὐτὴν τὴν ἡδονή, δὲν θέλει νὰ αἰσθάνεται ἄλλη σωματικὴ καὶ ἐγκόσμια ἡδονή. Αὐτὴ ἡ θεία ἡδονὴ καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπο «μετάρσιον» καὶ «πρὸς οὐρανὸν περοῖ» αὐτόν.

* * *

Ἐπειτα, ἐκεῖνος πὺν καταλαμβάνεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἔρωτα καὶ τρέφεται μὲ τὶς ἐλπίδες τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν δὲν καταποντίζεται σὲ κανένα ἀπὸ τὰ παρόντα, οὔτε παρασύρεται ἀπὸ τὰ λυπηρὰ τοῦ παρόντος βίου.

Ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκφράσεις πὺν χρησιμοποιεῖ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ ἡ ἀνάλυση τοῦ θεῖου ἔρωτος πὺν κάνει σὲ διάφορες ὁμιλίες του

πρός τὸ ποιμνίό του, δείχνει ὅτι ὁ ἴδιος εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ αὐτὸν τὸν θεῖο πόθο καὶ τὸν πνευματικὸ ἔρωτα, ἡ ψυχὴ του καὶ ὅλη ἡ ὑπαρξὴ του ἦταν πεπυρακτωμένη ἀπὸ τὸ πνευματικὸ καὶ οὐράνιο πῦρ. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ ὅλη δράση του, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀμιλίες του ποὺ εἶναι ἀπαύγασμα αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ πόθου. Συγχρόνως δείχνει ὅτι μὲ αὐτὸ τὸ πρῖσμα καὶ μὲ αὐτὸ τὸ «πνεῦμα» ἤθελε νὰ διαπαιδαγωγῆσιν τοὺς Χριστιανούς, ἀκόμη καὶ αὐτοὺς ποὺ κατοικοῦσαν μέσα στὶς πόλεις καὶ ἐργάζονταν τὰ συνήθη ἐπαγγέλματα στοὺς ὁποίους συνήθως ὀμιλοῦσε. Γνώριζε ὅτι μέσα ἀπὸ τὸν θεῖο ἔρωτα μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο ὅλα τὰ προσωπικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα.

ξ) Ἄκτιστο φῶς

Ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μία ἀφηρημένη ἀπρόσωπη ἰδέα καὶ δύναμη, ἀλλὰ πρόσωπο, δηλαδή ἕνας Θεὸς καὶ τρία Πρόσωπα. Ἐπειτα, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἀντικείμενο τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ, ἀλλὰ Πρόσωπο ποὺ ἀποκαλύπτεται τὸ ἴδιο στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπομένως, ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ἀνακάλυψη, ἀλλὰ αὐτοαποκάλυψή Του στὸν ἄνθρωπο. Ὁ Χριστὸς εἶπε: «μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται» (Ματθ. ε', 8).

Οἱ Προφῆτες, οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ ἅγιοι ἀξιώθηκαν νὰ δοῦν τὸν Θεό, καὶ ὅσοι Τὸν εἶδαν ἔδωσαν τὴν μαρτυρία ὅτι ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτεται μέσα στὸ Φῶς, εἶναι Φῶς. Ἄλλωστε αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶπε: «ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου» (Ἰω. η', 12) Αὐτὸ τὸ Φῶς δὲν εἶναι κτιστό, δηλαδή δημιουργημένο, ἀλλὰ ἄκτιστο - θεῖο. Οἱ Πατέρες ὀμιλοῦν πολὺ γιὰ τὴν θεωρία τοῦ Θεοῦ ὡς Φωτὸς. Αὐτὸ τὸ βλέπουμε ἔντονα στὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ νέου Θεολόγου, στὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ σὲ ἄλλους Πατέρες.

* * *

Γιὰ τὸ θεῖο Φῶς κάνει λόγο καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στὰ κηρύγματά του, καὶ μάλιστα φαίνεται ὅτι εἶχε ἐμπειρίες καὶ τοῦ θείου ἔρωτος καὶ τῆς προσευχῆς καὶ τοῦ ἀκτίστου Φωτός.

Ἀποκαλώντας τὸν Χριστὸ Φῶς καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ μετάσχουν στὴ θεωρία τοῦ Φωτός. Στὴ συνέχεια λέγει ὅτι ἐδῶ συμβαίνει ὅ,τι καὶ μὲ τὸ αἰσθητὸ φῶς. Γιὰ νὰ ἀπολαύσουμε τὴν ἡλιακὴ ἀκτίνα πρέπει νὰ διανοιξοῦμε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ γιὰ νὰ μετάσχουμε αὐτῆς τῆς λαμπρότητος τοῦ θείου Φωτός δασιλωῶς, δὲν μποροῦμε νὰ τὸ κάνουμε ἂν δὲν ἀνοιξοῦμε τὸν ὀφθαλμὸ τῆς ψυχῆς. Καὶ ὑπογραμμίζει τὴ μέθοδο μὲ τὴν ὁποία μποροῦμε νὰ μετάσχουμε σὲ αὐτὴν τὴν λαμπρότητα τοῦ θείου Φωτός. Αὐτὸ γίνεται «ὅταν πάντων ἐκκαθάρωμεν τῶν παθῶν τὴν ψυχὴν· ἡ γὰρ ἁμαρτία σκότος ἐστὶ, καὶ σκότος βαθύ».

Διαβάζοντας αὐτὸ τὸ χρυσοστομικὸ χωρίο βλέπουμε ὅτι ὁ ἅγιος Πατέρας γνωρίζει ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Φῶς καὶ γιὰ τὴν θέα Του ἀπαιτεῖται πίστη στὴν θεότητα καὶ τὴ λαμπρότητα τοῦ Φωτός αὐτοῦ, ὅτι χρειάζεται κατάλληλος πνευματικὸς ὀφθαλμὸς γιὰ νὰ τὸ ἀντικρούση, ὅτι ἡ ἁμαρτία εἶναι στέρηση τοῦ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ἡ νηπτική καὶ κοινωνική διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Φωτὸς καὶ ἐπομένως εἶναι σκότος βαθὺ καὶ ὅτι, ὅταν κανεῖς καθάριση τὴν καρδιά του ἀπὸ τὰ πάθη, τότε μετέχει τῆς λαμπρότητος τοῦ Φωτός. Μέσα στὸ χωρίο αὐτὸ βρῖσκεται ὅλη ἡ θεολογία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου περὶ τοῦ Θεοῦ ὡς Φωτός.

Στὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου συναντοῦμε πολλὰ νηπτικὰ κείμενα, γιατί ὡς Ἐπίσκοπος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶχε ἐμποτισθῆ ἀπὸ τὸ «πνεῦμα» τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καὶ μὲ αὐτὸ τὸ «πνεῦμα» κατηύθυνε πνευματικὰ τὸ ποίμνιό του.

4. Μοναχισμὸς καὶ ἔγγαμος βίος

Ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἀναφέρεται σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας πού ἔχουν βαπτισθῆ καὶ προσπαθοῦν νὰ ζήσουν σύμφωνα μὲ τὰ παραγγέλματα καὶ τὶς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ ἐνιαία ζωὴ περιγράφεται στὴν Ἁγία Γραφή καὶ ἀναφέρεται σὲ ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Δὲν ἔδωσε ὁ Θεὸς ἄλλο Εὐαγγέλιο γιὰ τοὺς ἐγγάμους πού ζοῦν στὴν κοινωνία καὶ ἄλλο Εὐαγγέλιο γιὰ τοὺς μοναχοὺς πού ζοῦν στὰ Μοναστήρια καὶ τὴν ἔρημο. Πουθενὰ δὲν γίνεται αὐτὴ ἡ διάκριση. Ἐκεῖνο πού διαφέρει εἶναι ὁ τρόπος τῆς βιώσεως τοῦ Εὐαγγελίου, ἀνάλογα μὲ τὶς ἰδιαιτέρες συνθήκες ζωῆς καὶ τὸν βαθμὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεό.

Σὲ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ κινεῖται καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Στὴ συλλογὴ τῶν κειμένων του συναντοῦμε ὁμιλίες πού ἐκφωνοῦνται στοὺς Χριστιανούς πού ζοῦν στὴν κοινωνία, εἶναι ἔγγαμοι καὶ ἀσκοῦν διάφορα ἐπαγγέλματα, καὶ κείμενα πού ἀναφέρονται πρὸς τοὺς μοναχοὺς πού ζοῦν στὴν ἔρημο καὶ τὰ Μοναστήρια. Καὶ ἐκεῖνο πού παρατηροῦμε εἶναι ὅτι, ὅταν ὑπερτονίζη τὸν γάμο, τὸ κάνει γιατί μερικοὶ μοναχοὶ τὸν ὑποτιμοῦσαν καὶ ὅταν ὑπερτονίζη τὴν παρθενία καὶ τὴν μοναχικὴ ζωὴ τὸ κάνει γιατί μερικοὶ ἔγγαμοι παραθεωροῦσαν τὸ μοναχικὸ καὶ ἀσκητικὸ βίος.

Γενικά, στὰ κείμενα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου βλέπουμε ὅτι ὑπάρχει μία ἀλληλοπεριχώρηση μεταξὺ τοῦ ἐγγάμου καὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου, καὶ ἐπομένως ὅλα ὅσα ἀναφέρθηκαν πῶς ἀνω γιὰ τοὺς λογισμούς, τὴν ἡσυχία, τὰ πάθη, τὴ νήψη, τὸν ἔρωτα γιὰ τὸν Θεὸ κ.λπ.

α) Τὸ χάρισμα τοῦ γάμου

Ὁ γάμος, βέβαια, εἶναι γεγονὸς τῆς πτώσεως, ἀφοῦ ὁ γάμος, ὅπως τὸν γνωρίζουμε σήμερα, δὲν ὑπῆρχε στὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐὰ στὸν Παράδεισο πρὸ τῆς πτώσεως, ἀλλ' ὅμως εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ εὐλογεῖται μὲ τὴν ἱερωτελεστία στὴν Ἐκκλησία.

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀναφέρεται διεξοδικὰ στὸ θέμα αὐτὸ καὶ περιγράφει ἀναλυτικὰ ποιὰ ἦταν ἡ κατάσταση τοῦ πρώτου ἀνδρογύνου, τοῦ Ἀδὰμ καὶ τῆς Εὐὰς, πρὸ τῆς παραβάσεως καὶ πῶς μετατράπηκε μετὰ τὴν παράβαση καὶ τὴν παρακοὴ αὐτὴ ἡ σχέση.

Γίνεται, λοιπόν, φανερὸ ὅτι ὁ γάμος λειτουργοῦσε διαφορετικὰ πρὸ τῆς πτώσεως καὶ διαφορετικὰ μετὰ ἀπὸ αὐτὴν. Αὐτὸ εἶναι σημαντικό στὴ διδα-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ό Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπό την κοίμησή του**

σκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Μέσα ἀπὸ αὐτὴν τὴν προοπτικὴ μποροῦμε νὰ δοῦμε τὴ μυστηριακὴ καὶ ἀσκητικὴ διάσταση τοῦ γάμου.

Μάλιστα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος διαβεβαιώνει ὅτι εἶναι δυνατόν κανεὶς νὰ ἔχη γυναίκα, νὰ ζῆ μέσα σὲ οἰκογένεια, καὶ συγχρόνως νὰ προσεύχεται, νὰ νηστεύῃ, νὰ ζῆ μὲ κατάνυξη. Γιὰ τὴν ἐπικύρωση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ἀναφέρει τοὺς πρώτους Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐλογημένο ἀνδρόγυνο, τὸν Ἀκύλα καὶ τὴν Πρίσκιλλα. Ὅλοι αὐτοὶ ἦταν ἔγγαμοι, κατοικοῦσαν στὶς πόλεις καὶ ἀπέδειξαν ὅτι ζοῦσαν μὲ τὴν εὐλάβεια ἐκείνων πού κατέλαβαν τὶς ἐρήμους, δηλαδὴ τοὺς ἀσκητὲς - ἐρημίτες.

β) Ἡ χαρισματικὴ ζωὴ τῶν μοναχῶν

Εἶναι γνωστὸν ὅτι στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία δὲν ὑπῆρχε ὁ Μοναχισμὸς, ὅπως τὸν γνωρίζουμε σήμερα, ἀλλὰ, ἂν ἐξετάσουμε προσεκτικὰ τὰ κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ζοῦσαν ὡς μοναχοί, ἀκόμη καὶ οἱ ἔγγαμοι. Ἡ σωφροσύνη, ἡ καθαρότητα, ἡ μετάνοια, ἡ προσευχὴ, ἡ προσμονὴ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ κ.λπ. εἶναι βιώματα Χριστιανικά. Ἄλλωστε, ἀπὸ τὶς ἐπιστολὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου φαίνεται καθαρὰ ὅτι οἱ πρῶτες ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες ζοῦσαν ὅπως ζοῦν σήμερα οἱ μοναχοὶ στὰ Μοναστήρια. Φυσικὰ καὶ τότε ὑπῆρχαν ἄνθρωποι πού προτιμοῦσαν τὸ γάμο ἢ ἐξέλεξαν τὴν παρθενία. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ πρέπει νὰ γίνονται ἐν Χριστῷ.

Ἀργότερα, ὅμως, ὅταν ἀρχισε νὰ ἐκκοσμικεύεται ἡ Χριστιανικὴ ζωὴ καὶ νὰ κοινωνικοποιῆται ὁ εὐαγγελικὸς λόγος, ὅσοι ἠθελαν νὰ ζήσουν στὸ ἔπακρο τὶς ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ ἔφευγαν στὴν ἐρημο. Ἀργότερα ὁ Μ. Βασίλειος καὶ ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὀργάνωσαν τοὺς ἀναχωρητὲς σὲ κοινοβιακὸ τρόπο ζωῆς.

Υπάρχουν πολλὰ κείμενα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πού περιγράφουν τὴ ζωὴ τῶν ἀσκητῶν καὶ τῶν μοναχῶν.

Οἱ περιγραφὲς αὐτὲς δείχνουν τὸ πῶς ζοῦσαν οἱ μοναχοὶ τῆς ἐποχῆς του, ποιά ἦταν ἡ ἁγία πολιτεία τους, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι ὁ ἴδιος ἐπισκεπτόταν τοὺς τόπους τῆς ἀσκήσεώς τους. Περιγράφει δὲ αὐτὴν τὴν ζωὴ στοὺς ἀκροατὲς τῶν κηρυγμάτων του, τοὺς ζῶντες τὸν κόσμο γιὰ νὰ τοὺς ἐμπνεύσῃ στὴν τήρηση τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν καὶ τὴ βίωση τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς.

γ) Ὁφέλεια ἐγγάμων ἀπὸ τὴν θέα τῶν μοναχῶν

Τὸ σημαντικὸ εἶναι ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος δὲν θεωροῦσε τὸ Μοναχισμὸ καὶ τὸν ἔγγαμο βίῳ ὡς ἀνεξάρτητους μεταξύ τους, ἀλλὰ προσέβαλε καὶ τὴν ὠφέλεια πού θὰ εἶχαν οἱ ἔγγαμοι ἀπὸ τὴν ἐνατένιση τοῦ μοναχικοῦ βίου καὶ τὴν ἐπίσκεψή τους στοὺς τόπους τῆς ἀσκήσεως τῶν μοναχῶν. Στὶς ὁμιλίες του παρατηροῦμε ὅτι προτρέπει τοὺς Χριστιανούς πού ζοῦν στὸν κόσμο καὶ τοὺς ἐγγάμους νὰ ἐπισκέπτονται τὰ Μοναστήρια καὶ τοὺς ἐρημικούς τόπους, νὰ βλέπουν τὴ ζωὴ τῶν μοναχῶν, γιὰτὶ αὐτὸ θὰ συντελεῖ καὶ στὴ βελτίωση τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ζοῦν στὴν κοινωνία καὶ τὴν οἰκογένεια.

Ἡ νηπτική
καὶ κοινωνική
διδασκαλία
τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ Χρυσοστόμου

Φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θέτει τὴν ἀγγελικὴ ζωὴ τῶν μοναχῶν ὡς πρότυπο γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς πού ζοῦν στὸν κόσμο καὶ θεωρεῖ ὅτι μὲ τὴν ἐπίσκεψή τους σὲ αὐτοὺς θὰ ἀλλάξουν διαγωγὴ, πού σημαίνει ὅτι αὐτὸ θὰ ἔχη εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα στὸν ἑαυτό τους καὶ τὴν οἰκογένειά τους.

Ἐπίλογος

Ζοῦμε σὲ μία ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία γίνονται διάφορες διασπάσεις τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς. Ἄλλοι ζοῦν ἕναν κοινωνικοποιημένο Χριστιανισμό, τὸν προσαρμύζουν στὰ μέτρα τοῦ κόσμου αὐτοῦ καὶ τὶς σύγχρονες κοινωνικὲς συνθηκὲς ζωῆς, πράγμα τὸ ὁποῖο λέγεται ἐκκοσμίκευση τοῦ Χριστιανισμοῦ, τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι πού θεωροῦν ἀνεφάρμοστο τὸν Χριστιανισμό καὶ ἐφαρμόσιμο μόνον ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς καὶ μάλιστα τοὺς ἐρημίτες. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς περιπτώσεις ἀλλοιώνουν τὸν Χριστιανισμό καὶ τὸ Εὐαγγέλιο.

Βεβαίως, ὑπάρχουν διάφορες πνευματικὲς ἡλικίες, ἄλλοι ἀνήκουν στὸ στενὸ κύκλο τῶν Μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ἄλλοι στὸν κύκλο τῶν δώδεκα, ἄλλοι στὸν κύκλο τῶν πεντακοσίων ἀδελφῶν καὶ μερικοὶ ἀκόμη εἶναι νυκτερινοὶ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἦταν ὁ Νικόδημος. Ὅμως, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, ὅλοι πρέπει νὰ ζοῦμε μὲ τὴν πίστη στὸν Θεό, τὴ μετάνοια, τὴ νήψη καὶ τὴν ἐγρήγορηση, μὲ τὴν αἴσθηση τῆς ἐξορίας σὲ αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου στὴν οὐράνια πατρίδα. Ἔτσι βελτιώνονται καὶ τὰ κοινωνικὰ πράγματα.

Τὸ ὄραμά μας πρέπει νὰ εἶναι ἡ προοπτικὴ κατάσταση τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὐᾶς στὸν Παράδεισο. Ἐπειδὴ οἱ πρωτόπλαστοι ἀπέτυχαν νὰ ζοῦν σὲ αὐτὴν τὴν κατάσταση, γι' αὐτὸ ἐνηθρώπησε ὁ Χριστός, ὁ νέος Ἀδάμ καὶ ἔκανε τὴν Ἐκκλησία νέο Παράδεισο, μέσα στὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν μυστηριακὴ καὶ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ μποροῦν νὰ ζήσουν μερικὲς πλευρὲς αὐτῆς τῆς οὐράνιας δόξης, νὰ ἀνεβοῦν δὲ σὲ μεγαλύτερο ὕψος δόξης. Ὅλοι μποροῦμε νὰ ζοῦμε μέσα στὴ νηπτικὴ καὶ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅποτε μποροῦμε νὰ γίνουμε ἀληθινὰ κοινωνικοί. Ὅποιος εἶναι πραγματικὰ νηπτικός, ὅπως τὸ εἶδαμε προηγουμένως, μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ ἀληθινὰ κοινωνικός. Τότε, θὰ καταλαβαίνουμε τὸν πόνο τοῦ ἄλλου, θὰ ἀποκτοῦμε μία μεγάλη εὐαισθησία, καὶ σὰν ἕνας δέκτης θὰ συλλαμβάνουμε ὅλα τὰ μηνύματα πού ἐκπέμπονται ἀπὸ τοὺς πονεμένους καὶ πληγωμένους ἀνθρώπους. Ὅσο γινόμεστε ἄνθρωποι ἐν Χριστῷ τόσο καὶ βοηθοῦμε ἀποτελεσματικὰ τοὺς συνανθρώπους μας.

Καὶ ἂν καταφέρουμε νὰ λέμε σὲ ὅλη μας τὴ ζωὴ καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς βιολογικῆς ζωῆς αὐτὸ πού εἶπε ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος «δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν», τότε θὰ ἐκπληρώσουμε τὸν σκοπὸ τῆς ὑπάρξεώς μας. Ἡ νηπτικὴ ζωὴ, ὅπως τὴν καθορίσαμε προηγουμένως, συνδυασμένη, ὅμως, μὲ τὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μᾶς καθιστᾷ πραγματικὰ κοινωνικοὺς ἀνθρώπους καὶ αὐτὸ μᾶς ὁδηγεῖ στὴν κοινωνία μὲ τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο.

Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου 11ῃ Ὁμιλία στίς
Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (δ', 32-35)
(Migne PG 60, 96-98 - ΕΠΕ, τ. 15, 316-339)

(...) Εἰπέ μοι, ἡ ἀγάπη τὴν ἀκτημοσύνην ἔτεκεν, ἢ ἡ ἀκτημοσύνη τὴν ἀγά-
πην; Ἐμοὶ δοκεῖ ἡ ἀγάπη τὴν ἀκτημοσύνην, ἢ καὶ ἐπέσφιγγεν αὐτὴν μᾶλλον.
Ἄκουε δὲ καὶ τί φησι· «Πάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία». Ἴδου καρδιά
καὶ ψυχὴ τὸ αὐτό. «Καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι,
ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ δυνάμει μεγάλη ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον
τῆς ἀναστάσεως οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ» [...]. «Χάρις τε
μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς· οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς».
Καθάπερ ἐν οἰκίᾳ πατρικῇ υἱοὶ ὁμότιμοι πάντες, οὕτω διέκειντο· οὐκ ἔνι γὰρ
εἰπεῖν ὅτι ἔτρεφον μὲν τοὺς ἄλλους, ὡς ἐξ ἰδίων δὲ τρέφοντες, οὕτω διέκειν-
το. Ἀλλὰ τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἐστίν, ὅτι, ἑαυτῶν ἀποστήσαντες τὰ πράγμα-
τα, οὕτως ἔτρεφον, ἵνα μηκέτι ὡς ἐξ ἰδίων, ἀλλ' ὡς ἐκ κοινῶν τρέφειν
δοκῶσιν. «Ὅσοι δὲ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες τὰς
τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθεσαν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων.

Διεδίδοτο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε» [...].

Καλῶς δὲ εἶπε, «Χάρις ἦν ἐπὶ πάντας». Διὰ τοῦτο γὰρ ἡ χάρις, ὅτι οὐδεὶς
ἦν ἐνδεής· τουτέστιν ἀπὸ τῆς πολλῆς προθυμίας τῶν ἐπιδιδόντων οὐδεὶς ἦν
ἐνδεής· οὐ γὰρ μέρει μὲν ἐδίδοσαν, μέρει δὲ ἐταμιεύοντο, οὐδὲ πάντα μὲν,
ὡς ἴδια δέ». Τὴν ἀνωμαλίαν ἐκ μέσου ἐξήγαγον, καὶ ἐν ἀφθονίᾳ ἕξων
πολλῇ. Καὶ μετὰ πολλῆς δὲ τῆς τιμῆς τοῦτο ἐποίουν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὰς χεῖρας
ἐτόλμων δοῦναι, οὐδὲ τετυφωμένως παρεῖχον, ἀλλὰ παρὰ τοὺς πόδας ἔφε-
ρον, καὶ αὐτοὺς οἰκονόμους ἠφίεσαν γίνεσθαι, καὶ κυρίους ἐποίουν, ἵνα ὡς
ἐκ κοινῶν λοιπὸν ἀναλίσκηται, ἀλλὰ μὴ ὡς ἐξ ἰδίων. Τοῦτο καὶ πρὸς τὸ μὴ
κενοδοξεῖν αὐτοὺς συνεβάλλετο. Τοῦτο εἰ καὶ νῦν γέγονε, μετὰ πλείονος ἂν
τῆς ἡδονῆς ἐβιώσαμεν, καὶ πλούσιοι καὶ πένητες. Οὐ τοῖς πένησι δὲ μᾶλλον,
ἢ τοῖς πλουσίοις τοῦτο ἔφερεν ἂν τὴν ἡδονήν. Καὶ εἰ βούλει, τέως ὑπογρά-
ψωμεν αὐτῶ τῷ λόγῳ, καὶ ταύτη καρπωσώμεθα τὴν ἡδονήν, ἐπειδὴ ἐν ἔργοις
οὐ βούλεσθε. Μάλιστα μὲν γὰρ καὶ ἐξ ἐκείνων δῆλον τῶν τότε γενομένων,
ὅτι πωλοῦντες οὐκ ἦσαν ἐνδεεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς πένητας πλουσίους ἐποίουν.
Πλὴν ἀλλὰ καὶ νῦν ὑπογράψωμεν τοῦτο τῷ λόγῳ, καὶ πάντες τὰ αὐτῶν πω-
λείτωσαν πάντα, φερέτωσαν εἰς μέσον· τῷ λόγῳ λέγω· μηδεὶς θορυβεῖσθω,
μήτε πλούσιος, μήτε πένης. Πόσον οἶε χρυσίον συναγεσθαι; Ἐγὼ στοχάζο-
μαι (οὐ γὰρ δὴ μετὰ ἀκριβείας δυνατὸν εἰπεῖν), ὅτι, εἰ πάντες καὶ πᾶσαι τὰ
αὐτῶν ἐνταῦθα ἐκένωσαν χρήματα, καὶ χωρία καὶ κτήματα καὶ οἰκίας ἀπέ-
δοντο, (ἀνδράποδα γὰρ οὐκ ἂν εἴποιμι· οὐδὲ γὰρ τότε τοῦτο ἦν, ἀλλ' ἐλευ-
θέρους ἴσως ἐπέτρεπον γίνεσθαι), τάχα ἂν ἑκατὸν μυριάδες λιτρῶν χρυσοῦ
συνήκθησαν· μᾶλλον δὲ καὶ δις καὶ τρις τοσαῦτα. Εἰπέ γὰρ μοι, ἡ πόλις
ἡμῖν εἰς πόσον μιγάδων ἀριθμὸν νῦν τελεῖ; πόσους βούλεσθε εἶναι
Χριστιανούς; Βούλεσθε δέκα μυριάδας, τὸ δὲ ἄλλο Ἑλλήνων καὶ
Ἰουδαίων; Πόσαι μυριάδες χρυσοῦ ἂν συνελέγησαν; Πόσος δὲ ἀριθμὸς
ἐστὶ πενήτων; Οὐκ οἶμαι πλέον μυριάδων πέντε. Τούτους δὴ καθ' ἐκάστην

**ΠΡΟΤΑΣΗ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ
«ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ»
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ**

Τοῦ
π. Γεωργίου Α. Μεταλληνού
Καθηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς
Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Πρόταση του ἱεροῦ
Χρυσοστόμου γιὰ τὴν
«ἐν Χριστῶ» ἀντιμε-
τώπιση τοῦ κοινωνι-
κοῦ προβλήματος

ἡμέραν τρέφεσθαι πόση ἀφθονία ἦν; Μᾶλλον δέ, κοινῆς τῆς τροφῆς γινομέ-
νης καὶ συσσίτων ὄντων, οὐδὲ πολλῆς ἂν ἐδέησε δαπάνης. Τί οὖν, φησί,
ἐμέλλομεν ποιεῖν μετὰ τὸ ἀναλωθῆναι; Σὺ οἶει δυνηθῆναι ἀναλωθῆναι ποτε;
Οὐ γὰρ ἂν μυριοπλασιῶν ἢ τοῦ Θεοῦ χάρις ἐξεχύθη; Τί δαί; Οὐκ ἂν
οὐρανὸν ἐποιήσαμεν τὴν γῆν; Εἰ, ἔνθα τρισχίλιοι καὶ πεντακισχίλιοι, τοῦτο
γενόμενον οὕτως ἔλαμψε, καὶ οὐδεὶς πενίαν ἠτιάσατο, πόσῳ μᾶλλον ἐν το-
σοῦτῳ πλήθει; Τίς δὲ οὐκ ἂν καὶ τῶν ἔξωθεν ἐπέδωκεν; [...]. Οὕτως οἱ ἐν
τοῖς μοναστηρίοις ζῶσι νῦν, ὡσπερ ποτὲ οἱ πιστοί. Τίς ἂν ἀπέθανεν οὖν ἀπό-
λιμοῦ; τίς δὲ οὐ διετρέφει μετὰ ἀφθονίας πολλῆς; Νῦν μὲ οὖν τοῦτο δεδοί-
κασιν ἄνθρωποι μᾶλλον, ἢ εἰς πέλαγος ἐμπεσεῖν ἄπλετον καὶ ἄπειρον, εἰ δὲ
πεῖραν ἐποιήσαμεθα τούτου, τότε ἂν κατετολήσαμεν τοῦ πράγματος.
Πόσῳ οἶει καὶ χάριν εἶναι; Εἰ γὰρ τότε, ὅτε οὐδεὶς ἦν πιστός, ἀλλὰ τρισχι-
λιοι καὶ πεντακισχίλιοι μόνον, ὅτε πάντες οἱ τῆς οἰκουμένης ἦσαν ἐχθροί,
ὅτε οὐδαμῶθεν προσεδόκων παραμυθίαν, οὕτω δὴ κατετόλησαν τοῦ πράγ-
ματος, πόσῳ μᾶλλον νῦν τοῦτο ἐγένετο, ἔνθα τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι πανταχοῦ
τῆς οἰκουμένης πιστοί; Τίς δ' ἂν ἔμενεν Ἑλλῆν λοιπόν; Οὐδένα ἔγωγε
ἠγοῦμαι· οὕτως ἂν πάντα ἐπεσπασάμεθα καὶ εἰλκύσαμεν πρὸς ἡμᾶς
αὐτούς. Πλὴν ἀλλά, ἐὰν ὁδῶ ταύτη προβαίνωμεν, πιστεύω τῷ Θεῷ, ὅτι καὶ
τοῦτο ἔσται. Πείσθητέ μοι μόνον, καὶ κατὰ τάξιν κατορθώσομεν τὰ πράγμα-
τα· καὶ ἂν ὁ Θεὸς ζωὴν δῶ, πιστεύω ὅτι ταχέως εἰς ταύτην ἡμᾶς ἄξομεν τὴν
πολιτείαν».

Ο ἱερὸς Χρυσόστομος ἐρμηνεύει τὸ Πράξ. 4,32-35, τὸν θεσμὸ δηλαδὴ τῆς
κοινοκτημοσύνης («ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά»). Ἡ κοινοκτημοσύνη τῶν
πρώτων Χριστιανῶν ἦταν –κατ' αὐτόν– καρπὸς τῆς (ἀνιδιοτελοῦς) ἀγάπης.
Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ὁδήγησε στὸ νὰ μὴν ὑπάρχει ἀνέχεια, διότι ζώντας ὡς
ἀδελφοί, ἐκάλυπταν τίς ἀνάγκες τῶν ἐνδεῶν. Ὁχι ὁμως ὡς ἀτομικὴ ἐλεημο-
σύνη, ἀλλὰ ὡς ἐκκλησιαστικὴ μέριμνα, μὲ τὴν ἀνάληψη τῆς εὐθύνης ἀπὸ τοὺς
ἴδιους τοὺς Ἀποστόλους, τὴν ἠγεσία – θὰ λέγαμε σήμερα. Ἔτσι, ἀπέφευγαν
τὴν κενοδοξία τῆς προσωπικῆς ἀγαθοεργίας.

Ὁ ἱερὸς Πατὴρ, πιστεύοντας στὴ διαχρονικότητα τοῦ θεσμοῦ, ὑποβάλλει
στὸ ἀκροατήριό του μίαν ὑπόθεση, ἀφοῦ, ὅπως λέγει, ἡ ἀλλοίωση τοῦ φρο-
νήματος τῶν Χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς του εἶχε προχωρήσει τόσο, πού νὰ μὴν
εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀποδεχθοῦν τὸ παράδειγμα τῶν Ἱεροσολύμων. Μὲ τὸ συλ-
λογισμό, λοιπόν, πού κάνει, συμπεραίνει ὅτι, ἐὰν οἱ εὐποροὶ Χριστιανοὶ κα-
τέθεταν τὴ χρηματικὴ ἀξία τῶν περιουσιῶν τους (ἂν δηλαδὴ συνέπρατταν ὡς
χριστιανικὴ κοινωνία στὴν ἀντιμετώπιση τῆς φτώχειας), θὰ ἐκάλυπταν μὲ με-
γάλη ἄνεση τίς ἀνάγκες τῶν ἐνδεῶν. Κίνδυνος ἐξαντλήσεως τῶν οικονομικῶν
ἀποθεμάτων, δὲν ὑπῆρχε, διότι σ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν θὰ συνεργοῦσε πλου-
σιοπάροχα ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε, μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ζωῆς, θὰ εἶχε
μεταμορφωθεῖ ἡ γῆ σὲ οὐρανὸ! Θὰ συμμετεῖχαν, μάλιστα, καὶ οἱ μὴ
Χριστιανοί (Ἰουδαῖοι καὶ Ἑθνικοί) τῆς πόλεως.

Μολοντί δὲ οἱ τότε Χριστιανοὶ δείλιαζαν καὶ μόνο, ἀκούοντας τὸ πρᾶγμα,
ὁ τρόπος ζωῆς τῶν μοναστηριῶν ἀποδεικνύει, κατὰ τὸν Χρυσόστομο, τὴ συν-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

έχεια τῆς ζωῆς τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Γιατί, λοιπόν, νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοῦ τρόπου κοινωνικῆς ὑπάρξεως ἀπὸ ὅλους τοὺς Χριστιανούς; Ἄν, μάλιστα, ἀποφάσιζαν (οἱ Χριστιανοί!) νὰ ζήσουν ἔτσι, θὰ προσεῖλκυαν καὶ τοὺς μὴ Χριστιανούς νὰ εἰσέλθουν στὴν Ἐκκλησία. Γιὰ νὰ μὴν ἀφήσει δὲ τὴν ἐντύπωση, ὅτι μιλεῖ γιὰ μία οὐτοπία, ὑπόσχεται, ὅτι μὲ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ θέλησή τους, θὰ τοὺς ὀδηγήσει σ' αὐτὸν τὸν τρόπο ζωῆς μὰ μέρα.

1. Τὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ γιὰ τὴν πνευματικότητα καὶ τὴν κοινωνικὴ πληρότητά του κείμενο τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου¹ φανερῶνει τὸν τρόπο σκέψεως τοῦ ἀναγεννημένου πνευματικὰ Χριστιανοῦ καὶ μάλιστα τοῦ χριστιανοῦ Ποιμένα, ὁ ὁποῖος συνεχίζει στὸν 4/5ο αἰῶνα νὰ ζεῖ στὸ κλίμα τῶν Ἀποστόλων. Τὸ κείμενο αὐτὸ, παράλληλα, ὑπογραμμίζει τὴν εὐθύνη τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου σὲ ἓνα πρόβλημα μακροδιακονίας, ἀλλὰ καὶ τὴ στάση ἐνὸς αὐθεντικοῦ Ποιμένα στὴν ὀρθὴ καθοδήγηση τοῦ Ποιμνίου του γιὰ τὸ «μετασηματισμὸ», τὴν ἐν Χριστῷ μεταμόρφωση, ἀνθρώπου καὶ κοινωνίας μέσα στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία.

Τὸ «κοινωνικὸ πρόβλημα» συνιστᾷ ἰσχυρότατη πρόκληση γιὰ τὴ χριστιανικὴ κοινωνία². Οἱ κοινωνικὲς διακρίσεις, καὶ μάλιστα τὸ πρόβλημα τῆς πείνας καὶ τῆς φτώχειας, δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ ἀφήσει ἀδιάφορη τὴν Ἐκκλησία. Πρῶτα, γιὰτὶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύση τῆς ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μόνον πνευματικὴ, ἀλλὰ καὶ κοινωνικὴ. Δεύτερο, ὁ Χριστιανισμὸς δέχεται ὀλόκληρο τὸν ἄνθρωπο, ὡς ψυχοσωματικὴ ἐνότητα καὶ ὀλότητα, καὶ σώζει ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του, πνευματικὴ καὶ σωματικὴ, ἀφοῦ ἡ θέωση ἀναφέρεται σ' ὅλον τὸν ἄνθρωπο, ψυχὴ καὶ σῶμα³. Γι' αὐτὸ καταφάσκει ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου πνευματικὰ καὶ βιοτικά. Ἡ εἴσοδος στὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ νοεῖται ὡς ἔνταξη ΟΛΗΣ τῆς ζωῆς μέσα στὴν κοινωνία τῆς Χάριτος (πρβλ. τὸν λειτουργικὸ λόγο: «ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα»). Σκοπὸς τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ-Λόγου εἶναι ἡ ἐν-Χριστωση καὶ ἐκκλησιοποίηση ΟΛΗΣ τῆς ζωῆς, ὁ ἁγιασμὸς ὅλων τῶν σχέσεων, σύνολης τῆς «κοινωνίας» μας.

1. Οἱ 55 ὀμιλίες τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου στίς «Πράξεις» (PG 60,13-384) ἀκούστηκαν τὸ 400 μ.Χ. στὴν Κωνσταντινούπολη. Εἶναι «τὸ πρῶτο Ὑπόμνημα στίς “Πράξεις” γιὰ τοὺς δέκα πρῶτους αἰῶνες τῆς Ἐκκλησίας» (Στυλ. Γ. Παπαδοπούλου, Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, τ. Α', Ἀθήνα 1999, σ. 151).

2. Τὸ κοινωνικὸ πρόβλημα συνίσταται στὸ πανανθρώπινο καὶ διαιώνιο αἴτημα γιὰ κοινωνικὴ δικαιοσύνη, δίκαιη κατανομὴ τῶν ἀγαθῶν, κοινωνικὴ ἰσότητα, ἄρση τῶν οἰκονομικῶν διακρίσεων καὶ διαφορῶν, τῆς ἐκμετάλλευσης ἀνθρώπου ἀπὸ ἄνθρωπο καὶ τῆς ἀδικίας. Τὸ κοινωνικὸ πρόβλημα εἶναι στὴν οὐσία οἰκονομικὸ. Δημιουργεῖται ἀπὸ τὴ στάση τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στὰ ὑλικά ἀγαθά. Βλ. π. Γ. Δ. Μεταλληνῶ, “Ὁρθοδοξία καὶ κοινωνικοπολιτικὴ διακονία”, στό: Ὁρθόδοξη θεώρηση τῆς κοινωνίας, Ἀθήνα 1986, σ. 29-56.

3. Δὲν μπορεῖ νὰ γίνει ἐκκλησιαστικὰ διάκριση πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς διακονίας. «Κατὰ βάσιν πρόκειται περὶ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας, περὶ θεραπείας ἀναγκῶν: Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει πνευματικῶν, ἀφορῶσάν εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, ἐν τῇ δευτέρῃ ὑλικῶν, ἀφορῶσάν εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ σώματος. Ἐκ τούτου καὶ ἡ δυνατότητα ὑπαγωγῆς ἀμφοτέρων ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα τῆς διακονίας» (Γ. Γαλίτης).

Πρόταση του ἱεροῦ Χρυσοστόμου γιὰ τὴν «ἐν Χριστῶ» ἀντιμετώπιση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος

Αὐτὲς οἱ ἐκκλησιολογικὲς συντεταγμένες χαράσσουν τὸ πλαίσιο, μέσα στοῦ ὁποῖο κινεῖται ὁ ἀπαράμιλλος ἐκκλησιολόγος, ἱερός Χρυσόστομος. Ἐνδιαφέρον ὁμως ἔχει τὸ κοινωνικό-πολιτικό κλίμα, στοῦ ὁποῖο δρᾷ καὶ ἀγωνίζεται ὁ Χρυσόστομος. Ἡ ἐποχὴ του (δ' -ε' αἰ.) εἶναι περίοδος κοσμογονικῶν ἐξελίξεων. Κατ' αὐτὴν σημειώθηκε εἴσοδος σὲ ἕνα νέο κόσμο, τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ὁποῖου εἶναι: ριζικὴ ἀλλαγὴ στὴν πολιτικὴ νοοτροπία, πράγμα πὸν ἐπέφερε ὁ μετασχηματισμὸς τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἡ στροφὴ σὲ μία νέα πολιτικὴ κονίστρα, στὴν Ἀνατολή. Κοινωνικὴ ἀνησυχία ἐπίσης, μὲ τὴν ἀδιάκοπη μετακίνηση καὶ τοὺς πολέμους διαφόρων βαρβαρικῶν φύλων. Ἀστάθεια πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ. Ἐντονες πνευματικὲς ἀνησυχίες (ἐδῶ ἐντάσσονται καὶ οἱ δογματικὲς διενέξεις) καὶ ἀποπροσανατολισμὸς (αἱρέσεις, πολιτικὲς καὶ θρησκευτικὲς). Ἀγώνας τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ διάφορα αἰρετικὰ ρεύματα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐθνισμὸ πὸν ἀντιστεκόταν ἀκόμη. Συγκρούσεις Ἐκκλησίας-Πολιτείας λόγω τῶν κυριαρχικῶν τάσεων τῆς τελευταίας (π.χ. σύγκρουση Μ. Ἀθανασίου, Μ. Βασιλείου καὶ Ἱ. Χρυσοστόμου μὲ τὴν Πολιτεία γιὰ τὰ θέματα τῆς Πίστεως). Μαζικὴ εἴσοδος στὴν Ἐκκλησία προσώπων, χωρὶς παράλληλη προετοιμασία καὶ διάθεση, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὶς συνήθως διεφθαρμένες «ἀνώτερες» τάξεις, μὲ συνέπεια τὴν πτώση τῶν ἠθῶν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Παράλληλη ἀναγεννητικὴ κίνηση στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἐμφάνιση, ἀνάπτυξη καὶ ὀργάνωση (διὰ τοῦ Μ. Βασιλείου) τοῦ Μοναχικοῦ Κοινοβίου, ὡς ἐκφράσεως τοῦ αὐθεντικοῦ τρόπου ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἀστάθεια ἔφερε τὴν οικονομικὴ ἀταξία. Ἡ ἄνιση κατανομὴ τῶν ἀγαθῶν, ἡ ἐκμετάλλευση τῶν φτωχῶν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς –κύρια θέματα στὰ ἔργα τοῦ Χρυσοστόμου– ἡ δουλεία, ἡ μετακίνηση τῶν πληθυσμῶν στὰ ἀστικά κέντρα (ἀστυφιλία), εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα τὴ φτώχεια καὶ δυστυχία, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωνικὴ ἀκαταστασία. Αὐτὰ ἰσχύουν καὶ γιὰ τὴν Ἀντιόχεια καὶ γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἔδρασε ὡς ποιμένας ὁ Ἱ. Χρυσόστομος.

Πέρα ὁμως ἀπὸ αὐτὰ, οἱ αἰῶνες 4ος καὶ 5ος εἶναι αἰῶνες προγραμματικοί, ἀναπροσαρμογῆς δηλαδὴ τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας μέσα στὸν ἱστορικὸ χῶρο. Ὁ Ἱ. Χρυσόστομος, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι Πατέρες τῆς περιόδου αὐτῆς, μᾶς βοηθοῦν νὰ διακριβώσουμε τὰ θεμέλια, πάνω στὰ ὁποῖα οἰκοδομεῖται ὁ χριστιανικὸς βίος στὴ σημαντικότερη αὐτὴ καμπὴ τῆς πορείας του.

2. Ἡ οὐσία τοῦ χρυσοστομικοῦ λόγου στοῦ κείμενό μας συμπυκνώνεται στὴν ἔκφραση ἑνὸς πνεύματος συνέχειας, στὴ διάθεση δηλαδὴ γιὰ πιστότητα στὴν ἀποστολικὴ παράδοση, πὸν μέσῳ μορφῶν, ὅπως ὁ Χρυσόστομος, ἐγίνε καὶ πατερικὴ. Ἡ ἀγωνία τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου νὰ δώσει λύση σὲ ὑπαρκτὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς του ἀναπαύεται μόνο στὴν κοινωνικὴ δομὴ τῆς πρώτης Ἐκκλησίας.

Ἡ κοινωνικὴ συγκρότηση τῆς πρώτης Ἐκκλησίας φανερῶνεται μὲ τὴν καθιέρωση τοῦ «θεσμοῦ» τῆς κοινοκτημοσύνης (Πράξ. 2,42, 44-47 καὶ 4,23-37. Πρβλ. 6,1 ἐ.). Τί ἄλλο ὁμως ἦταν αὐτὸ ἀπὸ «πολιτικὸ μέτρο», μὲ τὴν ἀριστοτελικὴ σημασία τοῦ ὄρου, ὡς ὀργάνωσης τῶν κοινῶν μέσα στὴ διακονία τῆς

αγάπης; Σημασία μάλιστα έχει ότι η αποστολική Έκκλησία αναλαμβάνει μέσα στον τότε κόσμο ή ίδια, με τις δικές της δυνατότητες, την αντιμετώπιση συγκεκριμένου κοινωνικού προβλήματος - όποια έξωθεν πρότυπα και αν είχε στην ενέργειά της αυτή (Κουμράν, ρωμαϊκά Κολλέγια, κ.λπ.)⁴. Η Αποστολική Σύνοδος (49 μ.Χ.) θα καθιερώσει και το θεσμό των «λογιών», ο δὲ Ἀπόστολος Παῦλος με την εμπειρία πού απέφεραν τὰ πειράματα αὐτὰ στον ἔθνικὸ κόσμο θα δώσει και τὸν θεωρητικὸ προσδιορισμὸ αὐτῆς τῆς πρακτικῆς, με τὴν καθαρὰ κοινωνικὴ ἀρχή, τὸ «περίσσειμα» τῶν μὲν νὰ καλύπτει τὸ «ὑστέρημα» τῶν ἄλλων, «ὅπως γένηται ἰσότης» (Β΄ Κορ. 8,13-14). Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ κοινωνικὸ ἰδανικὸ τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀυθεντικότητά της⁵. Δημιουργήθηκε, ἔτσι, στὴν πράξη μία διακοινοτικὴ ἐνότητα σὲ παγχριστιανικὸ ἐπίπεδο, ὥστε ὅλη ἡ ἀνὰ τὸν κόσμο Ἐκκλησία νὰ ἐμφανίζεται ὡς μία «ἐν Χριστῷ Κοινοπολιτεία», μία παγκόσμια κοινότητα ὄχι μόνο πίστεως, ἀλλὰ και ἀγάπης.

Στὴν ἀρχὴ τῆς κοινοκτημοσύνης θεμελιώθηκε ἡ πρώτη χριστιανικὴ κοινωνία. Γι' αὐτὸ ὁ κόσμος ἔβλεπε τὴν Ἐκκλησία με τόσο θαυμασμό. Τὸ μήνυμα αὐτὸ δὲν ἔχει βέβαια τίποτε τὸ κοινὸ με κοσμικὲς κοινωνικὲς θεωρίες (συστήματα). Εἶναι ὁ φυσικὸς καρπὸς τῆς κοινωνίας τοῦ ἀνθρώπου με τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἐξω ἀπὸ τὸ σῶμα και τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ βρεῖ δυνατότητα ἐφαρμογῆς. Μένει κενὸς και ἀνενεργὸς λόγος.

3. Ὁ κριτικὸς ἔλεγχος τῆς ἱστορικότητος τῆς διηγήσεως τῶν Πράξεων (κεφ. 2 και 4) ἐπιχειρήθηκε πολλὲς φορὲς μέχρι σήμερα. Γιὰ μᾶς, φυσικά, τοὺς Ὁρθοδόξους, πού ἔχουμε ζωντανὸ τὸ κοινωνικὸ αὐτὸ “μοντέλο” στὴν παράδοσή μας (μοναστικὸ κοινόβιο) δὲν ὑπάρχει καμιά ἀπολύτως δυσκολία στὴν κατανόηση τοῦ κειμένου τῶν Πράξεων⁶. Σημασία ὅμως ἐδῶ ἔχει τὸ πνεῦμα και ἡ στοχοθεσία τοῦ ἱεροῦ Πατέρα, ὁ ὁποῖος δέχεται ἀπόλυτα τὴν ἀλήθεια τῆς περιγραφῆς τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, και συνάμα δείχνει τὴν πιστότητά του σὲ μιὰ ἱστορικὰ βεβαιωμένη ἐμπειρία-παράδοση παλαιότερων του Πατέρων, τὴν ὁποία θέλει και αὐτὸς νὰ ἐφαρμόσει, διασώζοντας τὴ συνέχεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως. Διότι ἡ πράξη τῆς ἀποστολικῆς κοινωνίας εἶχε συνέχεια.

Ἡ Διδαχὴ τῶν Ἀποστόλων, κείμενο τῶν ἀρχῶν τοῦ β΄ αἰώνα, ἀποδεικνύει τὴν ἐπιβίωση τῆς ἱεροσολυμιτικῆς πρακτικῆς –ἔστω σὲ ἄλλο ἐπίπεδο–, ἀλλὰ και ἀποφάσκει κάθε ἰδέα περὶ προσωρινότητας τοῦ πνεύματος τῆς πρωτο-

4. «Ἡ θεοκρατικὴ ἔκφρασις τῆς ἑλληνικῆς πόλεως ἀποτελεῖ τὴν προτύπωσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν ἐγκόσμιον και ἀνθρώπινον αὐτῆς χαρακτήρα, ἡ δὲ «καχὰλ Παχβέ» ἀποτελεῖ τὴν προτύπωσιν τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν θεῖον ταύτης χαρακτήρα» (Μ. Σιώτης).

5. Εἶναι ἐπαναστατικὴ και ἀνατρεπτικὴ κυριολεκτικὰ ἡ χρῆσις τοῦ ὄρου «ἰσότης» γιὰ τὸν κοινωνικὸ χῶρο αὐτῆς τῆς ἐποχῆς.

6. Οἱ Δυτικοὶ Χριστιανοὶ –και τὸ ἔχω ζήσει πολλὲς φορὲς– ὅταν ἀκούουν αὐτὴ τὴν διδασκαλία, πού εἶναι ἀπόλυτα χριστιανικὴ, τὴ θεωροῦν μαρξιστικὴ και κομμουνιστικὴ! Καὶ πράγματι δὲν εἶναι, ἀλλὰ αὐτὸ συμβαίνει, διότι ἔχουν ταυτίσει τὸ Χριστιανισμὸ με τὸ σύστημα τῆς δικῆς τους κοινωνίας (καπιταλισμὸ ἢ ἐλεύθερη οἰκονομία), στὸ ὁποῖο εἶναι αἷμα-λωτισμένοι.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Πρόταση του ἱεροῦ
Χρυσοστόμου γιὰ τὴν
«ἐν Χριστῶ» ἀντιμε-
τώπιση τοῦ κοινωνι-
κοῦ προβλήματος

χριστιανικῆς κοινοκτημοσύνης. Λέγει λοιπὸν ἡ Διδαχὴ: «Συγκοινωνήσεις ἅπαντα τῷ ἀδελφῷ σου καὶ οὐκ ἔρεις τί ἴδιον εἶναι· εἰ γὰρ ἐν τῷ ἀθανάτῳ κοιωνοί ἐστε, πόσον μᾶλλον ἐν τοῖς θνητοῖς;» (κεφ. 4,8). Ὅπως δὲν εἶναι ἐπιτρεπτή (ἀλλ' οὔτε καὶ δυνατή!) ἡ ἰδιοποίηση τῶν πνευματικῶν, τῆς Χάριτος, ἄλλο τόσο δὲν ἔχει ὁ Χριστιανὸς τὸ δικαίωμα νὰ ἰδιοποιηθεῖ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ (ἀντικαπιταλισμός)⁷. Ἡ Διδαχὴ δείχνει ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστολικῆς κοινωνίας ἔγινε καὶ πνεῦμα τῆς πατερικῆς ποιμαντικῆς. Ἀπὸ τὴν Διδαχὴ, μέσω τοῦ Μ. Βασιλείου, φθάνουμε στὸν ἱερό Χρυσόστομο. Δὲν εἶναι, λοιπὸν, περιέργο πὺ ὁ Μ. Βασίλειος ἔγινε ὄργανωτῆς τοῦ μοναστικοῦ Κοινοβίου, τὸ ὁποῖο ἴδρυσε ὁ ἀσκητῆς Παχώμιος. Ἡ ἐμφάνιση τοῦ ὄργανωμένου μοναστικοῦ κινήματος συμβαίνει μόλις ἀρχίζει νὰ γίνεται ἐπικίνδυνη ἢ ἐκκοσμίκευση μιᾶς μεγάλης μερίδας Χριστιανῶν, ὁ συσχηματισμός, πνευματικά καὶ κοινωνικά, μὲ τὸν «κόσμο».

4. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος θεμελιώνει τὴν κοινοκτημοσύνη του ὄχι σὲ ἀνθρώπινους νόμους, σὲ ἐξωτερικὸ δηλ. ἐξαναγκασμό, ἀλλὰ –σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῶν Πράξεων– στὴν ἐλευθερία τῆς ἀγάπης. Ἄν δὲν ἀποδεσμευθεῖ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴ δεσποτεία τῶν ἀγαθῶν ΤΟΥ, δὲν ἐλευθερώνεται πραγματικά, γιὰ νὰ δεῖ τὰ ἀγαθὰ του «κοινά». Ἄν δὲν προηγηθεῖ δηλαδή ἡ (ἐκούσια) ἀκτημοσύνη, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει καὶ κοινοκτημοσύνη⁸. Οἱ καθαρὰ ψυχολογικὲς παρενθέσεις τοῦ χρυσοστομικοῦ λόγου: «τῷ λόγῳ, λέγω, μηδεὶς θορυβείσθω» καὶ «τῷ λόγῳ... ἐπειδὴ ἐν ἔργοις οὐ βούλεσθε» (καὶ ἀποτείνεται σὲ χριστιανούς!), δείχνει τὴ συνείδηση τῆς δυσκολίας νὰ νικηθεῖ ἡ δυστροπία τῆς «πεπτωκυίας» φύσεως.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς πτώσεως –ἔστω καὶ ἂν τυπικὰ λέγεται χριστιανός– εἶναι ὑποδουλωμένος στὸ ἄγχος καὶ στὸ περιβάλλον, στὴ σωματικότητα καὶ τὴν ὑλικότητα. «Λατρεύει τῇ κτίσει παρὰ τὸν Κτίσαντα», μὲ συνέπεια ἄμεση τὴν κατάλυση τῆς αὐθεντικότητας τῶν σχέσεών του: τὴν ἀτομοποίηση, τὴν αὐτοθεοποίηση καὶ εἰδωλοποίησή του, τὴ χρήση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ συνανθρώπου γιὰ τὴν κατοχύρωση τῆς ἀτομικῆς ἀσφάλειας καὶ εὐτυχίας (=θηρησκεία). Πρόκειται γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ διάσπαση καὶ ἀνισορροπία πὺ ἐκφράζεται μὲ τὶς ποικίλες μορφὲς τῆς ἁμαρτίας. Ἡ ἐσωτερικὴ διάσπαση εἶναι τὸ αἴτιο καὶ τῆς ἐξωτερικῆς διαστάσεώς του. Μὲ τὴν ἁμαρτία, ὡς ἐσωτερικὸ γεγονός πρῶτα, εἰσῆλθε στὴ ζωὴ μας ἡ ἰδιοτέλεια, τὸ συμφέρον, «τὸ δικό μου καὶ τὸ δικό σου, ὁ ἐπάρατος (καταραμένος) αὐτὸς λόγος», ὅπως λέγει ὁ ἴδιος ὁ Χρυσόστομος. Ἡ στάση πὺ χαρακτηρίζει τὸν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ζεῖ στὴν ἀθεΐα τῆς αὐτονομίας του, εἶναι ἡ ἀρπακτικὴ βουλμία ἀπέναντι στὴν ὕλη. Ἡ

7. Μ. Βασιλείου: Ὁμιλία ρηθεῖσα ἐν λιμῷ καὶ αὐχμῷ (PG 31,324/5): «Αἰδεσθῶμεν Ἑλλήνων φιλάνθρωπα διηγήματα. Παρὰ τισιν ἐκείνων νόμος φιλάνθρωπος, μίαν τράπεζαν, καὶ κοινὰ τὰ σιτία, μίαν ἐστίαν σχεδὸν τὸν πολάνθρωπον ἄνθρωπον ἀπεργάζεται. Καταλείψομεν τοὺς ἐξωθεν καὶ ἐπέλθωμεν τὸ τῶν τρισχιλίων ὑπόδειγμα, τὸ πρῶτον τῶν Χριστιανῶν ζηλώσωμεν σύνταγμα· ὅπως ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά, ὁ βίος, ἡ ψυχὴ, ἡ συμφωνία, ἡ τράπεζα κοινὴ, ἀδιαίρετος ἀδελφότης, ἀγάπη ἀνυπόκριτος, τὰ πολλὰ σώματα ἐν ἐργαζομένῃ· τὰς διαφόρους ψυχὰς εἰς μίαν ὁμόνοιαν ἀρμόζουσα».

8. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀναπτύσσει μὲ πειστικὸτατο τρόπο τὴν κοινότητα τῶν ἀγαθῶν (φυσικῶν καὶ οἰκονομικῶν) (ὠραία ἀνάπτυξη βλ. PG 61,86-87).

προέκταση δὲ τῆς στάσεως αὐτῆς στὸ χῶρο τῆς μακροκοινωνίας δημιουργεῖ τις διακρατικές καὶ διηπειρωτικές ἀνισότητες, τὴν κατάσταση τῆς ἀδικίας σὲ παγκόσμια κλίμακα (πρβλ. Τρίτο Κόσμο, κ.λπ.)

5. Εἶναι ἀξιοπρόσεκτη ἡ ἀναφορὰ τοῦ Χρυσοστόμου στὴ βοήθεια (συνέργεια) τῆς θείας Χάριτος, σὲ τρόπο μάλιστα, ποὺ νὰ σκανδαλίζει τὸν ἀπονευρωμένο Χριστιανισμό τῆς ἐποχῆς μας. Ἀναφέρεται ἔμμεσα στὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ τῆς διατροφῆς τῶν πεντακισχιλίων καὶ τετρακισχιλίων⁹. Μὴ λησμονοῦμε ὅμως, ὅτι τὸ μεγαλύτερο θαῦμα εἶναι ἡ θέρμανση τῆς ἀγάπης καὶ ἐνότητας (γιὰ τὴν ὁποία μιλεῖ στὴν συνέχεια). Δὲν εἶναι, συνεπῶς, ἀπὸ χριστιανικῆς πλευρᾶς ἐξωπραγματικός. Τὸ νόημα τῶν λόγων του εἶναι: *Ἡ ἀγάπη καὶ θαύματα θὰ μπορούσε νὰ προκαλέσει, ἂν ἡ γῆ μέσω αὐτῆς γίνονταν οὐρανός!* Ἡ σωτηριολογικὴ προοπτικὴ ἐξ ἄλλου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῶν ἄλλων Πατέρων εἶναι: «Γῆν οὐρανὸν ποιήσωμεν»!

6. Ἔτσι δικαιολογεῖται ἡ διασύνδεση ἀπὸ τὸν ἱερό Χρυσόστομο τῆς ἀντιμετώπισεως τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος μὲ τὴν παράδοση τοῦ μοναστικοῦ ιδεώδους. Δικαιώνεται, ἐπομένως, ἡ μοναστικὴ παράδοση, τὴν ὁποία ἐνσαρκώνει –μαζὶ μὲ τοὺς Πατέρες ὄλων τῶν αἰώνων– καὶ ὁ Χρυσόστομος.

Ἡ αὐτοπαράτηση ἀπὸ κάθε ἀπαίτηση πάνω στὰ ὁποιαδήποτε ἀγαθὰ εἶναι ἡ βασικότερη προϋπόθεση γιὰ τὴν εὐχαριστιακὴ χρῆση τοῦ κόσμου-κτίσεως μέσα στὴν πρακτικὴ τῆς ἀγάπης καὶ ἀδελφοσύνης. Ἐξω ἀπὸ τὸ πλαίσιο αὐτὸ ἀναδύονται τὰ ἡμίμετρα, οἱ μισὲς λύσεις. Ἡ πνευματικὴ (ἀσκητικονηπιτικὴ) ζωὴ εἶναι ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ ἀπολυτοποιημένου καὶ ἐπαναστατημένου ΕΓΩ, καὶ τὸ ἄνοιγμα τοῦ δρόμου πρὸς τὴν ἁγιοπνευματικὴ ἀνιδιοτέλεια. Πρὸς τὸν “καρπὸ” τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Γαλ. 5,22). *Γιὰ τὴν παράδοση ποὺ ἐκπροσωπεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὁ δρόμος τῆς κοινωνικότητας περνᾷ μέσα ἀπὸ τὸν πνευματικὸ-ἀσκητικὸ ἀγώνα.* Τὸ τέρμα αὐτῆς τῆς πορείας, γιὰ τὴν ἴδια παράδοση, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν κοινωνία, τὴν κοινωνικὴ ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὸν ἅγιο Ἰσαὰκ τὸν Σύρο: «Πάντες οἱ ἅγιοι (θεοῦμενοι) ταύτην τὴν τελειότητα φθάνουσιν, ὅταν τέλειοι γίνωνται καὶ τῷ Θεῷ ἀφομοιώνονται, ἐν τῷ ὑπερεκβλύζειν τὴν ἀγάπην αὐτῶν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν εἰς πάντας». *Μία κοινωνικότητα χωρὶς πνευματικότητα εἶναι νόθη κατάσταση.* Ἀλλὰ καὶ *μία πνευματικότητα ποὺ δὲν καταλήγει στὴν ἀγαπητικὴ κοινωνία, εἶναι καὶ αὐτὴ πλαστὴ καὶ κίβδηλη.* Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ πορεία-ἢ συμπόρευση πνευματικότητας καὶ κοινωνικότητας εἶναι ἔξω ἀπὸ τις δυνατότητες (ἢ καὶ τις στοχοθεσίες) κάθε πολιτικῆς καὶ κρατικῆς ἐξουσίας καὶ μόνον ἐν Χριστῷ εἶναι δυνατὴ.

Τὸ μοναστικὸ κοινόβιο παραμένει τὸ ἀμετακίνητο πρότυπο τῆς χριστιανικῆς κοινωνίας, τὸ συνεπέστερο “μοντέλο” τοῦ «ὑπαρκτοῦ χριστιανισμοῦ» μὲ τὴν ἀλληλοδιακονία, τὴν ἀκτημοσύνη-κοινοκτημοσύνη, τὸν «κομμουνισμό τῆς ἀγάπης», ὅπου ὁ καθένας ἐργάζεται καὶ προσφέρει σύμφωνα μὲ τις δυνάμεις του καὶ ἀπολαμβάνει σύμφωνα μὲ τις ἀνάγκες του, χωρὶς κανένα κίνδυνο ἀτομικῆς συγκέντρωσης κεφαλαίου καὶ τῶν συναφῶν οἰκονομικῶν συ-

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

9. Βλ. Ματθ. 14,14 ἑ.ἑ., Ἰωάν. 6,1 ἑ.ἑ.

Πρόταση του ιεροῦ Χρυσοστόμου γιὰ τὴν «ἐν Χριστῶ» ἀντιμετώπιση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος

γκρούσεων. Στὸ κοινόβιο τοῦ μοναστηριοῦ χάνεται κάθε ὑποψία ὑπεραξίας καὶ κέρδους ἢ ἐκμεταλλεύσεως. Αἴρεται ἀκόμη κάθε διάκριση διανοητικῆς καὶ σωματικῆς-χειρωνακτικῆς ἐργασίας. Ὁ Χριστός –αὐτὸ ἀποδεικνύει σὲ τελευταία ἀνάλυση τὸ μοναστικὸ κοινόβιο– μᾶς ἔνωσε ὁλόκληρους, στὴν θεωμένη ἀνθρωπότητά Του, γιὰ νὰ μεταμορφωθεῖ σὲ προσευχὴ καὶ δοξολογία ὅλη ἡ ζωὴ μας. Στὴν ὀρθόδοξη παράδοση ἢ ἀλληλοπεριχώρηση μοναστηριοῦ καὶ κοινωνίας εἶναι μία καθημερινὴ πρακτικὴ. Μόνο ἐκεῖ, ὅπου ἔχει χαθεῖ ἡ ἄμεση ἐπαφὴ μὲ αὐτὴ τὴν παράδοση, εἰσάγονται ξένες παραδόσεις, γιὰ νὰ ρυθμίσουν τὸν κοινωνικὸ βίο. Αἰῶνες τώρα βρισκόμαστε στὴ δουλεία τῶν κοσμικῶν συστημάτων.

Ὁ μοναχισμὸς (στὶς ἀυθεντικὲς του διαστάσεις) εἶναι μόνιμη ἐπανάσταση, ἓνα εἶδος «ἀντικοινωνίας», «ἀναρχικῆ» τάξη, πού «χωρὶς νὰ ἔχει τὴν ἔννοια τῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὴν κοσμικὴ κοινωνία, δημιουργεῖ τὶς προϋποθέσεις γιὰ μία ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ ἐλεύθερη καὶ ἀδέσμευτη ἀπὸ κάθε κοινωνικὴ καὶ κοσμικὴ συμβατικότητα ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου» (Γ. Μαντζαρίδης). Χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ὁ ἴδιος ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Ἐγραφε περίλαμπρες ὁμιλίες γιὰ τὸ Ἀκατάληπτο τῆς Θείας Οὐσίας, στὶς ὁποῖες καταλήγει μὲ τὶς προσωπικὲς του ἐμπειρίες στὸ θέμα τῆς προσευχῆς. Ἐδωσε στὴν Ἐκκλησία μία Θεία Λειτουργία πού καταξιώθηκε πανορθόδοξα. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἀντιμετώπιζε τὴν αὐτοκρατορικὴ καὶ τὴ δεσποτικὴ αὐθαιρεσία, κατέκρινε τὴν πλουτοκρατία καὶ τὴν καταπίεση πού αὐτὴ ἀσκοῦσε στὴ φτωχολογία, ἀμφισβητοῦσε τὴν ἰδιοκτησία καὶ τὴν κληρονομία¹⁰ καὶ ἀνέπτυξε σχέδιο ἀναδιοργάνωσης τῆς κοινωνίας σὰ μέτρα τοῦ μοναστικοῦ κοινοβίου γιὰ νὰ περιοριστεῖ ἡ ἐξαθλίωση καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία. Ὁ Χρυσόστομος προέκτεινε τὸ μυστήριό τοῦ Ναοῦ στὸ μυστήριό τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ συνανθρώπου. Ὁ κοινωνικός του ὁμιῶς ἀγώνας συνιστοῦσε φυσικὴ ἔκφραση τῆς πνευματικῆς ζωῆς του, τῆς πληρώσεως τῆς ὑπαρξῆς του ἀπὸ τὴν Ἁγιοπνευματικὴ Χάρη¹¹.

10. Θὰ ἐπικαλεσοῦμε πάλι τὴ μαρτυρία τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου: «...Δὲν εἶναι, δὲν εἶναι μὲ κανένα τρόπο, δυνατό νὰ γίνεταί πλούσιος κανεὶς χωρὶς νὰ ἀδικεῖ...». Προβαλλόταν ὅμως καὶ τότε ἡ περίπτωση τῆς κληρονομίας. Γι' αὐτὸ ἀπαντᾷ ὁ ἱερὸς Πατέρας. «Τί λοιπόν, θὰ ἀντεῖπει κανεὶς, μ' ἀδίκαια μέσα θὰ ἔχει πλουτίσει, ἂν κληρονομήσει κάποιος τὸν πλοῦτο ἀπ' τὸν πατέρα του; Τὰ προϊόντα τῆς ἀδικίας κληρονόμησε! Γιατί δὲν ἦταν, βέβαια, πλούσιος ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀδάμ ὁ πρόγονός του, ἀλλὰ φυσικὸ εἶναι νὰ ὑποθέσουμε ὅτι, πολλοὶ ὑπῆρξαν πρὶν ἀπ' αὐτόν, κάποιος δὲ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἄρπαξε τὰ ἀγαθὰ τῶν ἄλλων καὶ τὰ καρωπώθηκε...» (P.G. 62,561/62).

11. Τὸ πὼς μορεῖ νὰ ἐπιδράσει ὁ Χριστιανισμὸς στὸν κοινωνικὸ χῶρο τὸ δείχνει ἓνα χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς δουλείας, ὅταν ὁ Ἑλληνισμὸς ἀγωνιζόμενος νὰ διασώσει τὴν ταυτότητα, τὴν ὑπαρξὴ του, βρέθηκε σὲ σταυροδρόμια ὅμοια μὲ αὐτὰ τῆς ἐποχῆς μας. Πρόκειται γιὰ τὸν ἐπίσκοπο Πλαταμῶνος Διονύσιο (1763-1794). Ὁ περίφημος Συνεταιρισμὸς (Συντροφία) τῶν Ἀμπελακίων ἦταν οὐσιαστικὰ ἔργο δικό του. Διαβάζοντας τὸ Καταστατικὸ τοῦ Συνεταιρισμοῦ, βλέπουμε νὰ εἶναι ποτισμένο ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἀπὸ τὴ διάθεση νὰ προσανατολιστεῖ ἡ διαμόρφωση τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητας στὴν «καινὴ κτίση». Στὴν ἔνσταση, τυχόν, ὅτι ὁ Διονύσιος ἦταν Ἐπίσκοπος καὶ εἶχε

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

7. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καλεῖ ἔμμεσα σὲ ἔνταξη στὴν ἐν Χριστῷ κοινω-
νία. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι στὴν ἀσυνέπεια τῶν Χριστιανῶν ἀποδίδει
—μάλιστα ρητὰ καὶ καθαρὰ— τὴ μετάσταση τῶν ἀνθρωπίνων ἐλπίδων ἀπὸ τὴν
Ἐκκλησία στὸν «κόσμος» («τίς ἂν ἔμενεν Ἑλλην λοιπόν;» — ἄθεος ἢ ἀντίθε-
ος, θὰ λέγαμε σήμερα).

Τὸ κοινωνικό “μοντέλο” ποῦ ἀποτελεῖ τὸ ἰδανικό τοῦ Χρυσοστόμου, ὑπο-
γραμμίζει μιὰ προϋποτιθέμενη ἀπὸ ἐκεῖνον πραγματικότητα, τὴν ἐν Χριστῷ
ἀλλαγὴ τοῦ κόσμου. Ὁ Χριστὸς μὲ τὴ σάρκωσή Του δὲν ἔφερε ἀπλῶς μιὰ
νέα θρησκεία, ἀλλὰ μιὰ νέα ζωὴ (πρβλ. «ἰδοὺ γέγονε καινὰ ΤΑ ΠΑΝΤΑ»,
Β΄ Κορ. 5,17), ἓνα «καινὸ» δηλ. τρόπο ὑπάρξεως. Γι’ αὐτὸ ἡ λύση τῶν
ἀνθρωπίνων προβλημάτων —καὶ τῶν ὑλικοβιοτικῶν— πραγματοποιεῖται μὲ
τὴν ἔνταξη στὴν κοινωνία τοῦ Σώματός Του. Ἔτσι γίνεται ὁ πιστὸς ἅγιος,
ἀληθινὰ Χριστιανὸς δηλαδή. Σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ παραλάβει
στοὺς κόλπους τῆς ΟΛΗ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ, νὰ «ἐκκλησιοποιήσει»
ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ. Αὐτὸ, συνεπῶς, ποῦ προσφέρεται χριστιανικὰ ὡς λύση
στοῦ κοινωνικό δράμα τῆς ἀνθρωπότητας δὲν εἶναι ἓνα κοινωνικό σύστημα ἢ
τυπικὲς ἠθικὲς ἐντολὲς καὶ κατευθύνσεις, ἀλλὰ μιὰ συγκεκριμένη πράξη, μιὰ
ζωή, στὸ πλαίσιο τῆς ἐν Χριστῷ κοινωνίας.

Σ’ αὐτὴ τὴν κοινωνία καλεῖ ὁ Χριστὸς ὅλον τὸν κόσμο. Ἡ Ἐκκλησία
ἐνεργεῖ ὡς «ζύμη» ποῦ ζυμώνει ὅλο τὸ φύραμα, ὅλη τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία
(Α΄ Κορ. 5,6). Κάτι ἀνάλογο ὑπονοεῖ ἐδῶ καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Μιλεῖ
γιὰ τοὺς «ἔξωθεν», ποῦ θὰ ἔσπευδαν νὰ συμβάλουν στὴν ἐπιτυχία τοῦ προ-
τεινόμενου ἐγχειρήματος. Μιὰ τέτοια δηλ. κοινωνία, ὅπως ἢ αὐθεντικὰ χρι-
στιανική, δὲν θὰ ἀπέρριπτε κανεῖς, οὔτε καὶ αὐτοὶ οἱ ἄπιστοι, οἱ μὴ
Χριστιανοί.

Ὁ Χριστὸς δὲν ἀποκλείει ἀπὸ τὴν κοινωνία Του κανένα. Γιατὶ δὲν ὑπάρ-
χει κανεῖς ἄνθρωπος ποῦ νὰ μὴν ἀναζητεῖ —ἔστω καὶ ἀνεπίγνωστα— τὸν
Χριστό, ἔστω καὶ ἂν Τὸν ἀναζητεῖ σὲ ἐσφαλμένη κατεύθυνση μὲ ἀγνὰ ὅμως
κίνητρα. Ἡ ψυχὴ κάθε ἀνθρώπου εἶναι ἀπὸ τὴ φύση τῆς Χριστοκεντρικῆς
(Mens naturaliter Christiana). Ἡ λυτρωτικὴ ἀναζήτησις συνόλης τῆς ἀνθρω-
πότητας εἶναι Χριστοκεντρικὴ (πρβλ. Πράξ. 17,27). Κάθε ἀγώνας γιὰ τὴν
ἀλήθεια, εἰρήνη, δικαιοσύνη, ἀδελφσύνη, κοινωνικὴ ἰσότητα, εἶναι (ἀνεπί-
γνωστα) χριστιανικὸς καὶ γι’ αὐτὸ χριστιανικὰ δεκτὸς καὶ καταξιωμένος.

αὐξημένο κῦρος, θὰ ἀπαντούσαμε, ὅτι τὸ κῦρος δὲν τὸ δίνει πάντα τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ τὸ πρό-
σωπο. Παράδειγμα ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ ταπεινὸς καλόγηρος ποῦ ἡ δράση του ἐπι-
βεβαίωσε τὸν χρυσοστομικὸ λόγο: «Ἀρκεῖ ἄνθρωπος εἷς, ζήλω πεπυρωμένος, ἅπαντα δῆμον
διορθῶσαι». Ἀφήνουμε ἐδῶ τὸ κοινωνικό κήρυγμά του, γιὰ νὰ ὑπενθυμίσουμε τὴν κοινωνι-
νικὴ πρακτικὴ του. Τὴν ἴδρυσή δηλαδή καὶ ὀργάνωσή «ἀδελφοτήτων» μὲ μέλη ὅλη τὴν κοι-
νότητα καὶ μὲ ἐκλεγμένους ἀπ’ αὐτὴν ὑπευθύνους («μὲ τὴν γνώμην ὅλων τῶν χριστιανῶν»).
Ὁ ἅγιος Κοσμάς ἔκαμε, ἔτσι, τὴν ἐνορία καὶ πάλι ἀδελφότητα, ἀδελφικὴ κοινωνία.
Συνιστοῦσε μάλιστα νὰ μὴν ἐκκλησιάζονται οἱ Χριστιανοὶ σὲ ἐνορίες, ποῦ δὲν εἶχαν
συσσωματωθεῖ στὴν ἀδελφότητα! Αὐτὸ φυσικὰ τὸ ἔκανε, γιατί ἤξερε, πὼς στὰ δύσκολα
ἐκεῖνα χρόνια, μὲ τοὺς τόσοσους κινδύνους γιὰ τὴν ταυτότητα τῶν Ρωμηῶν καὶ τὴ συνέχειά τους,
ἐπιβαλλόταν ἡ σύσφιγξις τῶν σχέσεων τῶν μελῶν τῆς κοινότητος καὶ ἡ ἐνότητά τους, γιὰ τὴν
ἐπιβίωσή τους.

Πρόταση του ἱεροῦ
Χρυσοστόμου γιὰ τὴν
«ἐν Χριστῶ» ἀντιμε-
τώπιση τοῦ κοινωνι-
κοῦ προβλήματος

Ὅπως γράφει ὁ Μ. Βασίλειος: «Ὁ ζητῶν εἰρήνην Χριστὸν ἐκζητεῖ, ὅτι Αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη, ὁ εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ Αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐν οὐρανοῖς, εἴτε τὰ ἐπὶ γῆς». Ἐδῶ ὅμως συγκεκριμενοποιεῖται τὸ πρόβλημα τῆς δικῆς μας πειστικότητας. Κατὰ πόσο δηλ. καλοῦμε (μὲ ὅλη τὴν ὑπαρξή μας) στὸν ὅλο Χριστὸ ἢ συντελοῦμε μὲ τὴν ὅλη ζωὴ μας στὸ νὰ περιφρονεῖται καὶ μισεῖται ὁ Χριστός. Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖο ἐντοπίζεται ἡ εὐθύνη τῶν Χριστιανῶν, ἂν συντελοῦμε στὸ νὰ βροῦν οἱ ἀγῶνες τοῦ κό-
σμου τὸν ἀληθινὸ προσανατολισμὸ τους¹².

8. Θὰ μπορούσε, βέβαια, νὰ ἐπισημανθοῦν στὸν χρυσοστομικὸ λόγο καὶ μειονεκτήματα θεωρητικῆς κατοχυρώσεως. Ἡ πρόταση τοῦ Χρυσοστόμου δὲν συμφωνεῖ πλήρως μὲ τὶς σημερινές οἰκονομικὲς θεωρίες. Αὐτὸς προτείνει ἓνα “μοντέλο” ποῦ στηρίζεται στὴ συνέργεια τῆς θείας Χάρης. Μία κοινωνία κατανάλωσης ἐξ ἄλλου, δὲν μπορεῖ νὰ σταθεῖ χωρὶς παραγωγή. Καὶ εἶναι αὐτὸ πράγματι τὸ ἰσχυρότερο –καὶ γι' αὐτὸ συνηθέστερο– ἐπιχειρημα, γιὰ νὰ μειώνεται ἡ σημασία τῆς κοινοκτημοσύνης τῆς πρώτης Ἐκκλησίας καὶ ἐπομένως καὶ ἡ ἀξία τῆς γιὰ τὴ λύση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος, ἐνῶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς κοινοκτημοσύνης θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ μισθοδοσία ἀνάλογα μὲ τὶς (οἰκογενειακές) ἀνάγκες καὶ ὄχι μὲ τὸ ὕψος τῆς βαθμίδας τῆς θέσης ἢ τοῦ ἀξιώματος.

Τόσο ὅμως στίς Πράξεις, ὅσο καὶ στὸ κείμενο τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ναὶ μὲν δὲν γίνεται λόγος γιὰ παραγωγή, ἀλλὰ οὔτε καὶ φαίνεται νὰ ἀποκλείεται. Ἄλλωστε, τότε θεμελιωνόταν καὶ διαμορφωνόταν ὁ κοινωνικὸς τρόπος ζωῆς. Ὁ Χρυσόστομος μιλεῖ γιὰ τὴν ἀρχικὴ διάθεση τῆς περιουσίας (ἰδιοκτησίας), δὲν ἀρνεῖται ὅμως τὴν παραγωγή μὲ τὴν ἐργασία, ὅπως ἄλλωστε δὲν τὴν ἀπέκλεισε καὶ ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Ὁ τονισμὸς τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ γίνεται γιὰ τοὺς λόγους ποῦ ἀναφέραμε παραπάνω. Ἡ κοινοκτημοσύνη τῶν Πράξεων δὲν σημαίνει ἄρνηση τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ τῆς ἐγωκεντρικῆς ἰδιοκτησίας. Καὶ στὴν περίπτωσι Ἀνανία καὶ Σαπφείρας λέγει ὁ Πέτρος: «Οὐχὶ μένον (δηλ. μὴ πωλούμενο) σοι ἔμενεν καὶ πρᾶθὲν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν;», (Πράξ. 4,32, 5,3). Συνεπῶς ὅλα γίνονται στὰ ὄρια τῆς ἐν Χριστῶ ἐλευθερίας καὶ ἀγάπης. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν πιστῶν ἐντοπίζεται στὴν ἀπόρριψη τοῦ βάρους τῆς ἰδιοκτησίας, ποῦ τόσα πνευματικὰ προβλήματα δημιουργεῖ (ἀντιφευδαρχικὸ ἰδεῶδες). Τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας ἦταν (καὶ εἶναι): μοναδικὸ μέσον πορισμοῦ τῶν πρὸς τὸ ζῆν εἶναι ἡ ἐργασία (πρβλ. Πράξ. 20,34 – Κολ. 4,12 - Α' Θεσσαλ. 2,9 κ.ά.).

9. Ἐχει ὅμως ἰδιαίτερη σημασία τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἐκφράζει τὴ διάθεση νὰ ὀδηγήσει τοὺς συγχρόνους του πιστοὺς στὴν πραγματοποίηση τοῦ ἰδεώδους ποῦ περιέγραψε καὶ ποῦ ταυτίζεται κατὰ βάση μὲ τὴν κοινοκτημοσύνη τῶν Ἱεροσολύμων. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δὲν θεωροῦσε τὸ μέτρο αὐτὸ οὐτοπικό, ἀλλὰ ἐφαρμόσιμη καὶ βιώσιμη λύση. Τὴν βεβαιότητά του δείχνουν ὅσα γράφει σὲ ἄλλο σημεῖο: «Εἰ γὰρ Ἑλλήνων ὄντων τότε τῶν ἀρχόντων ταῦτα ἐνομοθέτησε, πολλῶ μᾶλλον νῦν ἐπὶ τῶν πιστῶν τοῦτο γίνε-

12. Πρβλ. Ρωμ. 2,24: «Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι».

σθαι χρή». Έτρεφε την έλπίδα ότι ή έγκριστιανισμένη πιά Ρωμαϊκή Πολιτεία θα άνελάμβανε την ολοκλήρωση της διακονίας των «Έπτά» (Πράξ. 6,2). Και αυτό έν πολλοίς έγινε στην κοινωνία της αυτοκρατορίας της Νέας Ρώμης (Ρωμανίας). Ζητούσε μόνο πίστωση χρόνου («ζωήν»), όχι φυσικά για να πεισθει αυτός, αλλά για να πεισθούν οι άκροατές του, κάτι που φανερώνει και τὸ ποιόν των Χριστιανών της έποχής του. Βέβαια, ὁ Καίσαρας φρόντισε να τὸυ στερήσει αυτή τή δυνατότητα, ὄχι μόνο κόβοντας ένωρίτερα τὸ νήμα της ζωής του, αλλά και ὀδηγώντας σε κοινωνικά σχήματα, έξω από τὸ πνεῦμα των Πράξεων και τὸυ Χρυσοστόμου, ὅπως εἶναι τὰ μεταγενέστερα κοινωνικοπολιτικά συστήματα, στὰ ὁποῖα μάθαμε να ζοῦμε και ἔμεῖς οἱ Ὅρθόδοξοι, ἀπεμπολώντας την πατερική παράδοσή μας. Ὅπως ὁμως ὁ μακαριστὸς π. Ἰουστῖνος Πόποβιτς ἔχει παρατηρήσει: «Ἐάν τὰ σύγχρονα προβλήματα... δέν λύνονται με τὸν Θεάνθρωπον και κατὰ τὸν θεανθρώπινον, ἀποστολικόν, ἀγιοπατερικόν τρόπον, εἶναι ἀδύνατον να λυθῶν ὀρθοδόξως και θεαρέστως. Θα ὀδηγήσουν κατ' ἀνάγκην εἰς καταστροφάς, εἰς σχίσματα, εἰς αἰρέσεις και εἰς πολυποικίλους οὐμανιστικὰς πλάνας, εἰς μηδενισμοὺς και ἀναρχισμοὺς». Ἐξ ἄλλου ή ἀλλοίωση τὸυ φρονήματος των Χριστιανῶν ή ή ἀπουσία κοινῶυ χριστιανικοῦ φρονήματος (πρβλ. Ρωμ. 15,5 κ.ά.), λόγω της ἐκκοσμικεύσεως, περιόρισε τή λύση των Πράξεων και τὸυ Χρυσοστόμου στὸ μοναστικὸ κοινόβιο, πὸν διασώζει τὸ αὐθεντικὸ πρότυπο της έν Χριστῶ κοινωνίας, και τὸ συναποτελοῦν οἱ ἔχοντες τὸ αὐτὸ φρόνημα πιστοὶ και ζῶντες στην «ἐλευθερία της δόξης των τέκνων τὸυ Θεοῦ» (Ρωμ. 8,21). Ὅσο ἔγγύτερα πρὸς τὸ μοναστηριακὸ πρότυπο λειτουργοῦν οἱ Ἐνορίες στὸν κόσμο, τόσο γνησιότερη, πνευματικά και κοινωνικά, εἶναι ή χριστιανική ζωή μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Για τὰ θέματα πὸν ἀναπτύσσονται παραπάνω μπορεῖ κανεῖς να δεῖ περισσότερα στὰ ἀκόλουθα ἔργα:

- Ἀγουρίδου Σ. Χ., *Ἡ Κοινοκτημοσύνη έν τῇ πρώτῃ Ἐκκλησίᾳ*, Θεσσαλονίκη 1963.
 Τοῦ ἰδίου, *Ὁ χαρακτήρας της κοινοκτημοσύνης στην ἀρχική Ἐκκλησία και ή μαρτυρία των Πράξεων των Ἀποστόλων*, στην Ἐπετ. Κοινων. Ἐρευνῶν, 1983, σ. 110-121.
 Ἀλιβιζάτου Ἀμ. Σ., *Ἡ κοινωνική και διοικητική ὀργάνωσις και δρᾶσις της Ἐκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 1920.
 Baur Chr., *Johannes Chrysostomus und seine Zeit*, τόμ. 1-2, München 1929, 1930.
 Weber Max (μετάφρ. Μ. Γ. Κυπραίῶυ), *Ἡ προτεσταντική Ἡθική και τὸ πνεῦμα τὸυ Καπιταλισμοῦ*, Ἀθήνα 1978.
 Βούλγαρη Χρ., Σ., *Ἡ ένότης της ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 1974.
 Γαλίτη Γ. Ἀ., *Ἐκκλησία και βάπτισμα κατὰ την Καινήν Διαθήκην*, Θεσσαλονίκη 1972.
 Γιανναρᾶ, Χρ., *Κεφάλαια πολιτικῆς Θεολογίας*, Ἀθήνα 1976.
 Τοῦ ἰδίου, *Ἡ νεοελληνική ταυτότητα*, Ἀθήνα 1978.
 Τοῦ ἰδίου, *Ἡ ἐλευθερία τὸυ Ἠθους*, Ἀθήνα 1992.
 Γρατσέα Γ., *Ἡ περὶ πωχείας διδασκαλία της Ἁγίας Γραφῆς*, Ἀθήνα 1962.
 Δημητρόπουλου, Π. Χ., *Ἡ πίστις της ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὡς κανὼν ζωῆς και ὁ κόσμος*, Ἐν Ἀθήναις 1959.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ την κοίμησή του**

Πρόταση του ἱεροῦ
Χρυσοστόμου γιὰ τὴν
«ἐν Χριστῶ» ἀντιμε-
τώπιση τοῦ κοινωνι-
κοῦ προβλήματος

- Τοῦ ἴδιου, *Ἡ κατὰ Χριστὸν Καινὴ Πολιτεία*, Ἀθήνα 1979.
- Ζηζιούλα Ἰ. Δ., *Ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Θεῖα Εὐχαριστίᾳ καὶ τῷ ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας*, Ἀθήνα 1990².
- Ζήση, Θ. Ν., *Ἄνθρωπος καὶ κόσμος ἐν τῇ Οἰκονομίᾳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον*, Θεσσαλονίκη 1971.
- Ἰωαννίδου Β. Χ., *Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸ Κοινωνικὸν πρόβλημα*, Ἀθήνα 1957.
- Κορνιτσέσκου, Κ. Ἰ., *Ὁ ἀνθρωπισμὸς κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον*, Θεσσαλονίκη 1971.
- Μαντζαρίδου Γ., *Ἡ χριστιανικὴ κοινωνία καὶ ὁ κόσμος*, Θεσσαλονίκη 1967.
- Τοῦ Ἰδίου, *Τὸ ἠθικὸν νόημα τοῦ περὶ Τριάδος δόγματος*, Θεσσαλονίκη 1969.
- Τοῦ Ἰδίου, *Ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς κοινωνικῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθοδοξίας*, Θεσσαλονίκη 1972.
- Τοῦ ἴδιου, *Κοινωνιολογία τοῦ Χριστιανισμοῦ*, Θεσσαλονίκη 1980.
- Μεταλληνοῦ Γ. Δ., *Ἡ Ἐκκλησία (Ἱστορικοθεολογικὴ θεώρηση)*, Ἀθήνα 1980.
- Τοῦ Ἰδίου, *Κοινωνία ἀγάπης καὶ σωτηρίας*, Ἀθήνα 1982.
- Τοῦ Ἰδίου, *Ὁρθόδοξη θεώρηση τῆς κοινωνίας*, Ἀθήνα 1986.
- Τοῦ Ἰδίου, *Ὁρθοδοξία καὶ κοινωνία*, Ἀθήνα 1998.
- Τοῦ Ἰδίου, *Παганиστικὸς Ἑλληνισμὸς ἢ Ἑλληνορθοδοξία; Ἀπάντηση στὴν Νεοπαганиστικὴ Πρόκληση*, Ἀθήνα 2003.
- Μητσοπούλου, Νικ., Σ., *Ἡ παραθεώρησις τῆς σωτηριολογικῆς σημασίας τῆς ἀκριβείας τοῦ δόγματος ὑπὸ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα 1967.
- Μουρατίδου Κ. Δ., *Ἡ οὐσία καὶ τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν Ἰ. Χρυσόστομον*, Ἀθήνα 1958.
- Μπουγάτσου, Ν. Θ., *Κοινωνικὴ διδασκαλία Ἑλλήνων Πατέρων (Κείμενα)*, Ἀθήνα 1980.
- Τοῦ Ἰδίου, *Τὸ πρόβλημα τοῦ θεσμοῦ τῆς ἰδιοκτησίας. Ὁρθόδοξη ἄποψη*, Ἀθήνα 1982.
- Μπρατσιώτου, Π. Ν., *Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα*, Ἀθήνα 1939².
- Παπαδερροῦ, Ἄλ., *Λειτουργικὴ Διακονία (Ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονο κόσμος)*, Χανιά 1981.
- Παπαδοπούλου Στυλ. Γ., *Ἀγιότης καὶ κοινωνικότης*, Ἀθήνα 1968.
- Τοῦ Ἰδίου, *Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, τόμ. Α' - Β'*, Ἀθήνα 1999.
- Τσανανᾶ, Γ. Ἀ., *Ἑλπίδα - διακονία - σωτηρία*, Ἀθήνα 1980.
- Τρεμπέλα Π. Ν., *Ἡ ἄδολος ἀποστολικότης τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας*, Ἐν Ἀθήναις 1968.
- Τσάκωνα Δ. Γ., *Κοινωνιολογία τοῦ Νεοελληνικοῦ Πνεύματος, ἐκδ. γ'*, Ἀθήνα 1972.
- Verosta, St., Joh. Chrysostomus, *Staats - Philosoph und Geschichts - Theologe*, Koeln 1960.
- Fouyas Meth., *The social message of St. John Chrysostomus*, Athens 1968.
- Χατζηϊωάννου Δ., *Αἱ κοσμοθεωρητικαὶ ἀπόψεις τοῦ Χρυσοστόμου ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἱστορικῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ*, Μ. Beer, R. Pohlmann καὶ ἄλλων, Ἀθήνα 1948.
- Χατζημιχάλη Ν., Ἀρχιμ., *Αἱ περὶ ἰδιοκτησίας ἀπόψεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας*, Θεσσαλονίκη 1972.
- Φαρουδάκη Ν., Στ., *Ἡ ἐπανάσταση τῆς ἀγάπης - Ἡ χριστιανικὴ λύση τοῦ κοινωνικοῦ προβλήματος*, Ἀθήνα 1966.
- Τοῦ Ἰδίου, *Τὸ κατεστημένο ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ*, Ἀθήνα 1972.

1. Είσαγωγικά

Σε μιὰ εποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀφ' ἐνὸς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προβάλλει δείγματα δραστηριότητος τῆς «Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης», τὸ ἔργο τῶν «Φιλοπτώχων Ταμείων» τῆς καὶ τὸ αἶτημα τῆς συγχρονισμένης ἀναβίωσης τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ Κυβέρνησις καὶ ὅλες οἱ πολιτικὲς δυνάμεις τῆς πατρίδος μας κηρύττουν ὅτι πρέπει ν' ἀποκτήσωμε κοινωνικὸ κράτος μὲ θαλερὰ ταμεῖα συνοχῆς καὶ ἀλληλεγγύης πρὸς ἐνίσχυσι τῶν πτωχότερων, ἀσθενεστέρων, ἐχόντων ποικίλες ἀνάγκες καὶ πληττομένων ἀπὸ θεομηνίες (πυρκαϊές, πλημμύρες, σεισμούς κ.λπ.) – σὲ μιὰ τέτοια ἐποχή καλούμεθα ἰδιαίτερος νὰ διδαχθοῦμε ἀπὸ τὴν περὶ χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης διδασκαλία καὶ τὸ σχετικὸ κοινωνικό-διακονικὸ ἔργο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐορτάζομε τὴν 1600ῆ ἐπέτειο τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ.

2. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὡς συνεχιστὴς τοῦ κοινωνικοῦ - διακονικοῦ ἔργου τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας

Ἡ σχετικὴ κηρυκτικὴ καὶ ποιμαντικοκοινωνικὴ προσφορὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ κηρύγματος καὶ τοῦ κοινωνικοῦ-διακονικοῦ ἔργου τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἦταν ἀπαράμιλλη κοινωνία ἀγάπης καὶ ἐλέους, τὴν ὁποία θαύμαζαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἔθνικοί. Ὁ Λουκιανὸς περὶ τὰ τέλη τοῦ β' αἰῶνος ὁμολογεῖ γιὰ τοὺς χριστιανούς: «Ὁ πρῶτος νομοθέτης αὐτῶν μετέδωσε σ' αὐτοὺς τὴν πεποίθησι ὅτι εἶναι ἀδέλ-

* Ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων βοηθημάτων ἀναφέρομε δειγματοληπτικῶς τὰ ἑξῆς: Φιλαρέτου Βαφειάδη, *Ἡ ἀγάπη καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ*, Θεσσαλονίκη 1927. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ἱστορία τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ*, Ἀθῆναι 1950. Τοῦ ἰδίου, *Οἰκοδόμοι πολιτισμοῦ*, Ἀθῆναι 1962. Τοῦ ἰδίου, *Ἱστορία καὶ Θεωρία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διακονίας*, Ἀθῆναι 1985. Φαίδωνος Κουκουλέ, *Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμός*, τόμ. Β', I, Ἀθῆναι 1948. Ἰωάννη Δ. Μαστρογιάννη, *Ἡ κοινωνικὴ πρόνοια διὰ μέσου τῶν αἰῶνων*, τόμ. 1, Ἀθῆναι 1957. Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου, *Πατρολογία*, Ἀθῆναι 1930. Τοῦ ἰδίου, *Οἱ Πατέρες καὶ συγγραφεῖς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας*, Ἀθῆναι 1949. Παναγιώτου Μπρατσιώτου, *Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὸ κοινωνικὸν πρόβλημα*, Ἀθῆναι 1939. Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου, *Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος*, τόμ. 1-2, Ἀθῆναι 2006. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, *Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος*, στὴν πρώτην ἔκδοσιν στὴν Ἑλλάδα τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας ὑπὸ τοῦ π. Ἰωάννου Κ. Διώτη (Κέντρον Πατερικῶν Σπουδῶν, ΚΕ.Π.Ε.), Ἀθῆναι 2006, σσ. ζ' - ριθ' (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ περ. «Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος» (Ἀλεξάνδρεια) Α' (1908), Β' (1908), Γ' (1909), Δ' (1909). Γεωργίου Φλοροφσκυ, *Οἱ Ἀνατολικοὶ Πατέρες τοῦ τετάρτου αἰῶνα*, Μετάφρασις Παναγιώτου Κ. Πάλλη, Θεσσαλονίκη 1991. Παναγιώτου Κ. Χρήστου, *Ἑλληνικὴ Πατρολογία*, Τόμος Δ', Περίοδος θεολογικῆς ἀκμῆς (Δ' καὶ Ε' αἰῶνες), Θεσσαλονίκη. Ἀρχιμ. Ἀποστόλου Χριστοδούλου, *Πατρολογία ἢ Ἐκκλησιαστικὴ Φιλολογία*, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1894. Berthold Altaner καὶ Alfred Stuiber, *Patrologie*, Freiburg - Basel - Wien 1978. Dimitrios J. Constantelos, *Byzantine Philanthropy and Social Welfare*, New Brunswick - New Jersey 1968. R. Kaczynski, *Das Wort Gottes in Liturgie and Alltag der Gemeinden des Johannes Chrysostomos*, Freiburg im Breisgau 1974. Wilhelm Liese, *Geschichte der Caritas*, Freiburg im Breisgau 1902. Otto Plassman, *Das Almosen bei Johannes Chrysostomos*, Münster 1961. G. Uhlhorn, *Die christliche Liebestätigkeit in der alten Kirche*, Stuttgart 1882.

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΩΣ ΣΚΑΠΑΝΕΥΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ*

Τοῦ
Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου
Ὁμ. Καθηγητοῦ Θεολογικῆς
Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὡς σκαπανεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ διακονίας

φια μεταξύ τους. Ἀναπτύσσουν ἀπίστευτη εὐκίνησι ἀπὸ μόλις συμβῆ κάτι πού ἀφορᾷ στὰ κοινωνικά τους ἐνδιαφέροντα»¹. Ὁ Τερτυλλιανός ἔλεγε: «Ἡ πρόνοιά μας γιὰ τοὺς ἀβοήθητους ἢ ἡ ἐξάσκησις ἀπὸ ἐμᾶς τῆς ἀγάπης εἶναι γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας τὸ διακριτικὸ γνώρισμά μας. “Κυττάξτε”, λέγουν, πῶς ἀγαποῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ πεθάνουν ὁ ἓνας ὑπὲρ τοῦ ἄλλου»².

* * *

Ἡ Ἐκκλησία δημιούργησε μιὰ νέα κοινωνία πού δέν γνώριζε διακρίσεις Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, δούλων καὶ ἐλευθέρων, ἀλλ' ἀποτελοῦσε τὸ μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, στὸ ὁποῖο τὸ ἓνα μέλος ἐρχόταν ἀρωγὸ στὸ ἄλλο καὶ ἦταν ἔτοιμο νὰ θυσιασθῆ ὑπὲρ αὐτοῦ σὲ ἀντίθεσι πρὸς τοὺς ἐθνικούς, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ἔγραφε: «Περὶ ἀγάπης οὐ μέλει αὐτοῖς, οὐ περὶ χήρας, οὐ περὶ ὄρφανοῦ, οὐ περὶ θλιβομένου, οὐ περὶ πεινῶντος ἢ διψῶντος»³.

Ἡ ἀγάπη, πού ἐκδηλωνόταν καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐθνικούς^{3α}, ἦταν, ὅπως καὶ τὸ ἱεραποστολικὸ κήρυγμα, τὸ κυριώτερο κλειδί πού ἀνοίγε τις καρδιές τῶν ἐθνικῶν καὶ τοὺς ὀδηγοῦσε στὸν Χριστιανισμό, ὁ ὁποῖος ἔτσι ταχύτατα διαδόθηκε στίς περὶ τὴν Μεσόγειο χῶρες.

Τὴν κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη καὶ διακονία τῶν τριῶν πρώτων αἰῶνων συνέχισε ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸν δ' αἰῶνα. Ἐξοχον εἶναι λ.χ. τὸ γνωστὸ παράδειγμα τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τῆς περὶφημης Βασιλειάδος του⁴. Ὁ Χρυσόστομος πιστοποιεῖ γιὰ τοὺς χρόνους του ὅτι ἡ Ἐκκλησία φρόντιζε «περὶ τῆς τῶν πεινῶν διατροφῆς, τῆς τῶν ἀδικουμένων προστασίας, τῆς τῶν ξένων ἐπιμελείας, τῆς τῶν ὄρφανῶν προνοίας, τῆς τῶν χηρῶν συμμαχίας, τῆς τῶν παρθένων ἐπιστασίας»· δαπανοῦσε ἐπίσης «ταῖς τῶν ξένων ἐπιδημίαις, ἀποδημούντων ἀνάγκαις»⁵ καὶ παρεῖχε τὴν ὑποστήριξί της «τοῖς τὸ δεσποτικὸν οἰκοῦσι, τοῖς ἐν τῷ ξενοδοχείῳ κάμνουσι, τοῖς ἀποδημοῦσι, τοῖς τὰ σώματα λελωθημένοις»⁶.

Μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ ἀναπτύχθηκαν ἀκριβῶς ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία καὶ τὸ διακονικό-φιλανθρωπικὸ ἔργο τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ πύρινο κήρυγμά του καὶ τὴν ἀκαταπόνητη δραστηριότητά του ἀγωνίσθηκε πρὸς

1. Λουκιανού, *Περεγρ.* 10. Adolf von Harnack, *Die Mission und Ausbreitung des Christentums in den ersten drei Jahrhunderten*, τόμ. 1, Leipzig 1924, σ. 174.

2. Τερτυλλιανού, *Apologeticus*, ἐν Adolf von Harnack, ἔνθ' ἄνωτ.

3. Ἰγνατίου, *Πρὸς Σμυρναίους* VI, Migne Ἐ.Π. 5, 712. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, «Ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία καὶ ἡ Κοινωνικὴ Πρόνοια», στὸν τόμο *Οἰκοδόμοι Πολιτισμοῦ*, Ἀθήνα 1962, σ. 126-127. Τοῦ ἰδίου, *Ἱστορία καὶ Θεωρία τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνικῆς Διακονίας*, Ἀθήνα 1985, σσ. 24-27.

3α. Βλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ἱστορία τοῦ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ*, σ. 35.

4. Ἐνθ' ἄνωτ., σσ. 52-54.

5. Χρυσοστόμου, Migne Ἐ.Π. 61, 180.

6. Χρυσοστόμου, *Ὀμιλία ξστ' εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν*, Migne Ἐ.Π. 58, 630.

ἀναζωπύρησι τοῦ διακονικοῦ-κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καταπολεμώντας τὰ κρούσματα τῆς ὑποβαθμίσεως καὶ ψυχράνσεως τῆς ἀλληλεγγύης μέσα στὶς τάξεις τῶν Χριστιανῶν.

3. Ἀπάνθισμα τῆς διδασκαλίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου περὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ διακονικῆς ἀλληλεγγύης

Ἐὰν μελετήσωμε τὰ ἔργα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου ὑπὸ τὸ φῶς τῆς «Ἀναλυτικῆς φιλοσοφίας τῆς Γλώσσης» ἢ τῆς «Ἀναλύσεως τοῦ περιεχομένου» τῶν λόγων, θὰ διαπιστώσουμε μὲ ἔκπληξιν ὅτι ὁ βασικὸς μουσικὸς τόνος ποὺ συνοδεύει τὰ πλεῖστα μέρη τῆς μουσικῆς συμφωνίας τῆς διδαχῆς του καὶ ἡ ἐπωδὸς ποὺ ἀκούεται στὰ πλεῖστα ἐκ τῶν κηρυγμάτων του, εἶναι ἡ ὑπόμνησις τῆς Χριστοκεντρικῆς διακονικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης. Ἀναρίθμητες συνειδητὲς ἐπαναλήψεις ἀποσκοποῦν στὴν ἐμπέδωσι τοῦ περιεχομένου τῶν ὑπομνήσεων αὐτῶν μέσα στὴ συνείδησι τῶν ἀκροατῶν^{7α}. Μερικὲς ἀπὸ τὶς ἐπαναλήψεις αὐτὲς ἔχουν εἰσδύσει καὶ σὲ μερικὰ νόθα ἢ ἀμφιβαλλόμενα ἔργα ποὺ ἀπεδόθησαν στὸν ἱ. Χρυσόστομο. Στὰ ἔργα αὐτά, μὲ τὴ φιλολογικὴ συγκριτικὴ μελέτη ἐσωτερικῶν κριτηρίων, διαπιστώνουμε τὴν ἐπίδρασι τοῦ μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ πατρός, ἡ ὁποία ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι πάντοτε τὸ πλαστό, γιὰ νὰ κυκλοφορήσῃ, μιμεῖται τὴ μορφή τοῦ γνησίου.

* * *

Πάντως ὀρθῶς ἐπεσήμανεν ὁ καθηγητὴς Παναγιώτης Χρήστου ὅτι «εἶναι σφάλμα νὰ θεωρῆται ὡς λόγος νοθείας ἢ συχνάκις παρατηρουμένη ταύτισις τοῦ ὑλικοῦ μερικῶν ὁμιλιῶν μὲ τὸ ὑλικὸν ὁμιλιῶν ἀποδεδειγμένως γνησίων. Εἶναι εὐλογον ὅτι ὁ Χρυσόστομος δὲν ἀπέφευγε νὰ ἀντιγράψῃ ἑαυτόν, καὶ ὀρθῶς, ἐφ' ὅσον τὸ ἀπῆλθον αἱ ἀνάγκαι»^{7β}. Συχνὰ δὲν εἶναι πειστικὴ ἢ ἄρνησις τῆς γνησιότητος ὁμιλιῶν ἀποδομιμένων εἰς τὸν ἱ. Χρυσόστομον.

Ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη εἶναι κατὰ τὸν ἱ. πατέρα τὸ γνώρισμα τῆς ἀληθινῆς εὐσεβείας. «Τὸ μεῖναι ἐν τῷ Θεῷ ἀπὸ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης γίνεται»⁸. Ὁ ἱ. Χρυσόστομος σὲ πλεῖστες ὁμιλίαι του μὲ διαφορετικὰ θέματα ἀνευρίσκει σημεῖα ἐπαφῆς γιὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ὅτι οἱ Χριστιανοὶ πρέπει στὸ πρόσωπο τῶν πασχόντων νὰ ἀγαποῦν καὶ περιθάλλουν τὸν Χριστόν, ὁ Ὅποιος «τὸ αἷμα τὸ τίμιον ἐξέχευε δι' ἡμᾶς»⁹. «Αὐτοῦ γὰρ ἐστὶ τοῦ Δεσπότη

7α. Τὶς ἐπαναλήψεις στὰ κηρύγματά του ὁ ἱ. Χρυσόστομος συχνὰ τὶς δικαιολογεῖ: Λέγει λ.χ. «Εἰ γὰρ καὶ πολλάκις ἡμῖν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἴρηται, ἀλλὰ καὶ νῦν ἀναγκαῖον εἰπεῖν... Καὶ γὰρ καὶ τῶν ἱματίων τὰ μὲν ἅπαξ βαφέντα ἐξίτηλον ἔχει τὴν βαφήν, ἃ δὲ πολλάκις καὶ συνεχῶς καθέντες (μέσα στὸ χρῶμα), ἀνασπῶσιν οἱ δευσοποιοί, ἀκίνητον διατηρεῖ τὸ τοῦ χρῶματος ἄνθος» (Χρυσοστόμου, Πρὸς τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως...: Λόγος ἑβδομος περὶ Ἀκαταλήπτου, Migne Ἐ.Π. 48, 766). Γι' αὐτὸ ὁ Χρυσόστομος τονίζει: «Ταῦτα (δηλ. τὰ ἐπαναλαμβανόμενα) συνεχῶς λέγω καὶ λέγων οὐ παύσομαι (Χρυσοστόμου, Ὅμιλία κζ' εἰς τὸν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 162). «Ταῦτα ἡμεῖς ἀεὶ λέγοντες οὐ διαλιμπάνομεν (Τοῦ ἰδίου, Ὅμιλία νθ' εἰς τὸν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 327).

7β. Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Ἑλληνικὴ Πατρολογία, τόμος Δ', σ. 291.

8. Χρυσοστόμου, Ὅμιλία οζ' εἰς τὸν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 415.

9. Χρυσοστόμου, Ὅμιλία κε' εἰς τὸν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 160.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὡς σκαπανεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ διακονίας

φωνή: Ὅς ἂν ποιήσῃ ἐνὶ τῶν ἐλαχίστων τούτων (τῶν πασχόντων) ἐμοὶ ἐποίησεν» (Ματθ. 25,40). «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, τῶν πτωχῶν, τῶν ἀπερριμμένων, τῶν ξένων, τῶν ταπεινῶν, τῶν ἐξασθενημένων, τῶν λελωβημένων, τῶν ἐν περιστάσει, τῶν ἐν ἀνάγκῃ, τῶν ἐν θλίψει, τῶν ἐν λιμῶ, τῶν ἐν δίψει, τῶν τετραυματισμένων, τῶν καταπονουμένων, τῶν ἀσθενούντων, τῶν κακουχουμένων· ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐκ πάντων τούτων ἐνί, ἐμοὶ ἐποιήσατε, τὰ ἐμὰ μέλη ἔθερμάνατε, ἐμοὶ διακονήσατε»¹⁰. Γι' αὐτὸ «μὴ περιίδωμεν αὐτόν (τὸν Χριστόν) ἐνταῦθα πεινῶντα. Ἐνδύσωμεν αὐτόν..., αὐτόν ποτίσωμεν...· εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν αὐτόν δεξώμεθα... Ἀπέλθωμεν πρὸς αὐτόν ἐν φυλακῇ ὄντα· ξένον ὄντα συναγάγωμεν ἀσθενῆ ὄντα ἐπισκεψώμεθα». Περιθάλποντας τὸν Χριστὸν στὸ πρόσωπο τῶν πενήτων, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως «μετακομίζομεν πρὸς τοὺς ἀσύλους θησαυροὺς διὰ τῶν χειρῶν τῶν πενήτων»^{12α}. Ἐπομένως «ἰατροὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν εἰσιν οἱ πένητες, εὐεργέται καὶ προστάται· οὐ γὰρ τοσοῦτον δίδως, ὅσον λαμβάνεις, δίδως ἀργύριον, καὶ λαμβάνεις βασιλείαν οὐρανῶν· λυεῖς πένιαν, καὶ καταλλάττεις σεαυτῷ τὸν Δεσπότην. Ὅρας ὅτι οὐκ ἴση ἡ ἀντίδοσις; Ταῦτα ἐπὶ γῆς, ἐκεῖνα ἐν οὐρανῷ· ταῦτα ἀπόλλυται, ἐκεῖνα διαμένει· ταῦτα φθείρεται, ἐκεῖνα πάσης ἐστὶν ἀνώτερα ἀπωλείας»^{12β}.

Ἀκόμη καὶ οἱ πτωχοὶ εἶναι δυνατὸν νὰ περιθάλψουν τὸν Χριστὸ στὸ πρόσωπο τῶν πασχόντων, ὡς μὲ ἐνάργεια τονίζει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Ἄρτος ἐστὶν αὐτοῖς (τοῖς πτωχοῖς) καὶ ὕδωρ ψυχρόν· ἀλλ' ὀβολοὶ δύο καὶ πόδες, ὥστε ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀρρωστοῦντας· ἀλλὰ γλῶσσα καὶ λόγος, ὥστε παρακαλέσαι τὸν βεβλημένον· ἀλλ' οἰκία καὶ στέγη, ὥστε ὁμοδίαιτον ποιῆσαι τὸν ξένον... Πόσοι τῶν νῦν ἐστηκότων ἠῤῥξαντο κατ' ἐκεῖνον γενέσθαι τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ὁ Χριστὸς περιεπόλει τὴν γῆν, ὥστε καὶ ὁμοδίαιτοι αὐτῷ γενέσθαι καὶ σύσσιτοι; Ἴδου νῦν ἔξεστι τοῦτο γενέσθαι καὶ καλεῖν αὐτόν μᾶλλον ἐπὶ ἄριστον καὶ ἐστιαθῆναι μετ' Αὐτοῦ. Ἐνδύσωμεν τὸν γυμνόν, συναγάγωμεν τὸν ξένον, θρέψωμεν τὸν πεινῶντα, ποτίσωμεν τὸν διψῶντα, ἐπισκεψώμεθα τὸν ἀρρωστοῦντα, ἴδωμεν τὸν ἐν φυλακῇ»^{13α}.

* * *

Ὁ Χριστιανὸς πρέπει νὰ μιμῆται τὸν φιλόξενον Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος ἀναζητοῦσε «τοὺς περιμόντας, οἰκείαν ἀνάπαυσιν κρίνων τὴν τῶν ὀδιτῶν θεραπείαν καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ καύσωνος φλεγομένους ὑπὸ τὴν σκέπην εἰσάγειν ἐσπούδαζεν. Καὶ ἐπειδὴ ἠπλώσε τῆς φιλοξενίας τὴν σαγήνην, κατηξιώθη καὶ τὸν Δεσπότην ὑποδέξασθαι μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ»^{13β}. Χαρακτηριστικὲς

10. Χρυσόστομος, *Περὶ ἐλεημοσύνης καὶ εἰς τὰς δέκα παρθένας*, Migne Ἐ.Π. 49, 293. Τοῦ ἰδίου, *Λόγος περὶ μετανοίας*, Migne Ἐ.Π. 60,702.

11. Χρυσόστομος, *Ὁμιλία κε' εἰς τὸν Ἰωάννην*, Migne Ἐ.Π. 59, 152

12α. Ἐνθ' ἄνωτ.

12β. Χρυσόστομος ἐν M. J. R. de Journal καὶ J. Dutilleul, *Enchiridion Asceticum*, Herder & Co. 1942, σ. 236.

13α. Χρυσόστομος, *Ὁμιλία νθ' εἰς τὸν Ἰωάννην*, Migne Ἐ.Π. 59, 328.

13β. Χρυσόστομος, *Ὁμιλία μα' εἰς τὸ ἡ' κεφάλαιον τῆς Γενέσεως*, Migne Ἐ.Π. 53, 378.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήση του**

εἶναι καὶ οἱ ἐξῆς προτροπές τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου: «Πολλὴν περὶ τὴν φιλοξενίαν τὴν σπουδὴν ποιῶμεθα... Ὑποδεξώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα τὸν Χριστόν»¹⁴. «εἰ μὴ ὡς Χριστόν δέχη τὸν ξένον, μὴ δέξη· εἰ δὲ ὡς τὸν Χριστόν δέχη, μὴ ἐπαισχυνθῆς τοῦ Χριστοῦ νίψαι τοὺς πόδας»¹⁵. Γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν «ἔστω πανδοχεῖον ὑμῶν οἰκία... Στήσον ἐκεῖ κλίνην, στήσον ἐκεῖ τράπεζαν καὶ λυχνίαν· πῶς οὐκ ἄτοπον... τοὺς ξένους μὴ ἔχειν ὅπου καταμείνοιν;»¹⁶.

Κατὰ τὸν Χρυσορρήμονα, ἡ ἐκδήλωσις τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης πρέπει νὰ γίνεται πρὸς ὅλους τοὺς πένητες: «Μίαν ἔχει συνηγορίαν ὁ πένης, τὴν ἔνδειαν... Μηδὲν λοιπὸν ἀπαίτει πλέον, ἀλλὰ κἂν πάντων ἧ̄ πονηρότατος καὶ τῆς ἀναγκαίας ἀπορῆ τροφῆς, λύωμεν αὐτοῦ τὸν λυμόν». Ὁ ἐλεήμων ὁμοιάζει πρὸς «λιμένα τῶν ἐν ἀνάγκῃ», ὁ ὁποῖος «ὑποδέχεται τοὺς ναυαγίῳ περιπεσόντας ἅπαντας καὶ λύει τῶν κινδύνων· κἂν πονηρά, κἂν χρηστοί, κἂν ὀτιοῦν ὧσιν οἱ κινδυνεύοντες... Μὴ δικάζε, μηδὲ εὐθύνας ἀπαίτει, ἀλλὰ λύσον τὴν συμφορὰν»^{17α}. Σύμφωνα πρὸς αὐτὰ εἶναι ἡ ἐξῆς ὠραία προτροπή: «Κἂν Ἑλληνα, κἂν Ἰουδαῖον, κἂν ἕτερόν τινα ἴδῃς ἐν περιστάσει, εὖ ποιεῖν δεῖ. Τοῦ Θεοῦ ἐστι, κἂν Ἑλληνας, ἧ̄, κἂν Ἰουδαῖος, ἀλλὰ βοθηθείας δεῖται. Ἐλεημοσύνη διὰ τοῦτο λέγεται, ἵνα καὶ τοῖς ἀξίοις καὶ τοῖς ἀναξίοις παρέχωμεν»^{17β}.

* * *

Ὁ ἰ. πατὴρ ἀγωνίσθηκε μὲ τὴν διδασκαλία του καὶ γιὰ τὴν βελτίωσι τῆς θέσεως τῶν δούλων. Ὅπως ὁ Μ. Βασίλειος τόνιζε ὅτι «παρ' ἀνθρώποις τῇ φύσει δούλος οὐδεὶς»¹⁸, ἔτσι καὶ ὁ ἰ. Χρυσόστομος βροντοφωνοῦσε: «Οἱ ἔξωθεν νόμοι διαφορὰν ἴσασι τούτων τῶν γενῶν, ἅτε ἀνθρώπων ὄντες νόμοι· ὁ δὲ νόμος ὁ τοῦ κοινοῦ Δεσπότη οὐδεμίαν οἶδε διαφορὰν, ἅτε κοινῇ πάντα εὖ ποιῶν καὶ πᾶσι τῶν αὐτῶν μεταδούς»^{19α}. «Ἡ Ἐκκλησία οὐκ οἶδε δεσπότη, οὐκ οἶδεν οἰκέτου διαφορὰν ἀπὸ κατορθωμάτων καὶ ἁμαρτημάτων τοῦτον κάκεῖνον ὀρίζει»^{19β}.

Ὁ ἰ. Χρυσόστομος προώθησε ἔπειτα μὲ τὰ κηρύγματά του τὸ χριστιανικὸ προνοιακὸ ἔργο γιὰ τοὺς φυλακισμένους, τοὺς «ἐν δεσμοῖς» καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. Χαρακτηριστικῶς τόνιζε ὅτι ὁ χρυσὸς δὲν βρέθηκε γιὰ νὰ κάνουμε δεσμὰ μὲ χρυσὲς ἀλυσίδες ὡς κοσμήματα, ἀλλὰ γιὰ νὰ λύωμε μὲ αὐτὸν τοὺς «δεδεμένους»²⁰. Ἐπίσης προσέθετε: «Ὁ ἔχων χρήματα τοὺς ἀπὸ δεσμῶν ἐκβαλλέτω, τοὺς ἐν μετάλλοις ἐλευθερούτω»²¹.

14. Ἐνθ' ἀνωτ., 53,384.

15. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία θ' εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν, Migne Ἐ.Π. 63, 79.

16. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία με' εἰς τὰς Πράξεις, Migne Ἐ.Π. 60, 319.

17α. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία εἰς τὸν Λάζαρον, Migne Ἐ.Π. 48, 989.

17β. Χρυσοστόμου, Λόγος κγ' περὶ ἐλεημοσύνης καὶ φιλοξενίας, Migne Ἐ.Π. 63,728.

18. Μ. Βασιλείου, Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, Migne Ἐ.Π. 32, 161.

19α. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία κβ' εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν, Migne Ἐ.Π. 62, 157.

19β. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία α' εἰς τὴν πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολήν, Migne Ἐ.Π. 62, 705.

20. Χρυσοστόμου, Ὁμιλία ζ' εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολήν πρώτην, Migne Ἐ.Π. 62, 539.

21. Χρυσοστόμου, Λόγος περὶ μετανοίας, Migne Ἐ.Π. 60, 702.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὡς σκαπανεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ διακονίας

Ἔπειτα οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν κηρυγμάτων τοῦ ἱ. πατρὸς φρόντιζαν γιὰ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ γίνονταν «οἱ τῶν ἐξορία καὶ πικραῖς δουλείαις εὐσπλαγχοὶ ἐλευθερωταί»²², πληρώνοντας τὰ σχετικὰ λύτρα. Στὴ συνάφεια αὐτὴ τόνιζε ὁ ἱ. Χρυσόστομος ὅτι ἂν κάποιος ἐλευθέρωνε ἀνήλικο καὶ ὄρφανό παιδί ποῦ εἶχε ἀπαχθῆ «ὑπὸ βαρβάρων εἰς τὴν αὐτῶν γῆν», τότε δὲν τὸ ἀπῆλλασε μόνον ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία, ἀλλὰ τὸ υἰοθετοῦσε καὶ καθιστοῦσε «πατέρα ἐαυτὸν αὐτῷ κηδεμονικόν»²³.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος προέτρεπε τοὺς Χριστιανοὺς νὰ φροντίζουν τοὺς τυφλοὺς²⁴, τοὺς χωλοὺς, ἀναπήρους καὶ ἀρρώστους²⁵ καὶ αὐτοὺς τοὺς λεπρούς («λελωβημένους»)²⁶, οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, ἦσαν «θέαμα δεινὸν καὶ ἐλεεινόν, ἄνθρωποι νεκροὶ πρὸ θανάτου καὶ τετελευτηκότες τοῖς πλείστοις τοῦ σώματος μέλεσιν, ἀπελαυνόμενοι πόλεων, οἰκιῶν, ἀγορῶν, ὑδάτων, αὐτῶν τῶν φιλάτων, ὀνόμασι μᾶλλον ἢ σώμασι γνωριζόμενοι»²⁷.

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος προέτρεπε τοὺς χριστιανοὺς γονεῖς νὰ κινητοποιοῦν καὶ τὰ παιδιά τους καὶ νὰ τὰ ἔχουν συνεργάτες στὸ ἔργο τῆς κοινωνικῆς διακονίας, γιὰ νὰ μεταβάλλεται ἔτσι τὸ σπίτι τους σὲ Ἐκκλησία, σ' ἓνα ὀλοφώτεινο κομμάτι τοῦ οὐρανοῦ: «Παῖδας ἔχεις;... Κἂν ἴδῃς δεόμενον προστασίας, ἐπίταξον βοηθῆναι, κέλευσον διακονήσασθαι. Διὰ τούτων (τῶν παίδων) θήρουνε τοὺς ξένους, διὰ τούτων ἔνδυνε τοὺς γυμνοὺς, διὰ τούτων εἰς δεσμοτήριον πέμπε, τὰς ἀνάγκας λύε τὰς ἀλλοτριᾶς... Καὶ ἡ οἰκία σου... ἐκκλησία σοι γενήσεται καὶ ὁ διάβολος δραπετεύσει καὶ ὁ Χριστὸς εἰσελεύσεται καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων χορός. Ὅπου γὰρ ὁ Χριστὸς, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄγγελοι, ἐκεῖ ὁ οὐρανός, ἐκεῖ φῶς τοῦ ἡλιακοῦ τούτου φαιδρότερον»²⁸.

Ἡ προώθησις τοῦ προνοιακοῦ-διακονικοῦ ἔργου τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης θὰ ἦταν πολὺ καρποφορώτερη, ἐάν, κατὰ τὸν ἱ. Χρυσόστομον, κατεπολεμοῦντο ἡ φιλαργυρία, ἡ πλεονεξία, ἡ ἐγωϊστικὴ σπάταλη ζωὴ. Εἶναι πύρινα τὰ κηρύγματά του ἐναντίον τῶν πλουσίων ποῦ ἔδειχναν ἀσπλαγχνία γιὰ τοὺς πάσχοντες, τοὺς πένητες καὶ τοὺς «νυχθημερινῶς ἐργαζομένους χειρῶνακτας καὶ γεωργοὺς», οἱ ὁποῖοι «μόλις ἠδύναντο νὰ πορίζωνται τὸν ἡμερήσιον ἄρτον»²⁹. Ὁ ἱερός πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας καλοῦσε τοὺς πλουσίους νὰ μὴ σπαταλοῦν τὸν πλοῦτον «κόραξι καὶ γυνὴν ὑπερῶα καλλωπίζοντες»³⁰ καὶ

22. Ἐνθ' ἄνωτ.

23. Χρυσόστομος, Ὁμιλία ια' εἰς τὴν Ἐρμηνεῖαν τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς, Migne Ἐ.Π. 60, 489.

24. Χρυσόστομος, Λόγος μη' περὶ αἰωνίου ζωῆς, Migne Ἐ.Π. 63, 901.

25. Χρυσόστομος, Ὁμιλία ιστ' εἰς τὸν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 108.

26. Χρυσόστομος, Λόγος περὶ μετανοίας, Migne Ἐ.Π. 60, 702.

27. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος μγ' εἰς τὸν Μέγαν Βασίλειον, Migne Ἐ.Π. 36, 580.

28. Χρυσόστομος, Ὁμιλία μη' εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν, Migne Ἐ.Π. 58, 495.

29. Χρυσόστομος Παπαδοπούλου, μν. ἔ., στὴν πρώτη ἔκδοσι στὴν Ἑλλάδα τῆς Ἑλλ. Πατρολογίας (ὑπὸ Ἰωάννου Κ. Διώτη), Migne Ἐ.Π. 47, σ. να'.

30. Ἐνθ' ἄνωτ., μθ'.

συναγωνιζόμενοι «ὡς οἰκέταις μὲν καὶ ἡμίνοις καὶ ἵπποις περιδέραια χρυσᾶ περιτιθέναι, τὸν δὲ Δεσπότην γυμνὸν περιϊόντα καὶ αἰεὶ πρὸς τὰς ἐξόδους ἰστάμενον καὶ χεῖρας ἐκτείνοντα περιορᾶν, πολλάκις δὲ καὶ ἀπηνεῖ βλέπειν αὐτὸν ὀφθαλμῶν»³¹. Ἀπευθυνόμενος ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος σὲ κάθε πλούσιον τοῦ λέγει: «Ἀρίθμησον μετὰ τῶν δούλων σου τὸν Δεσπότην. Ἐλευθεροῖς τοὺς δούλους; Ἐλευθέρωσον τὸν Χριστὸν λιμοῦ καὶ ἀνάγκης καὶ δεσποτηρίου καὶ γυμνότητος»³². «Πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον, ὅτι σὺ μὲν γαστριζόμενος καὶ πιανόμενος καὶ εἰς ἐσπέραν βαθεῖαν τὸν πότον παρασύρων καὶ μαλακοῖς ἐνθαπτόμενος στρώμασι τὸν βίον διατελεῖς· τὸν δὲ πένητα γυμνὸν καὶ τρέμοντα καὶ λιμώττοντα περιορᾶς;»³³.

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος ἐπανειλημμένως βροντοφωνοῦσε πρὸς τὸν πλούσιον: «Μυρίαὶς τὸν πλοῦτον ποιήσον κατέχεσθαι χερσί, ταῖς τῶν χηρῶν, ταῖς τῶν ὀρφανῶν, ταῖς τῶν λελωβημένων, ταῖς τῶν τὸ δεσποτήριον οἰκούντων»³⁴. «διὰ τῶν χρημάτων θήρευε τοὺς ξένους, διὰ τούτων ἔνδυε τοὺς γυμνοὺς, διὰ τούτων εἰς τὸ δεσποτήριον πέμπε, τὰς ἀνάγκας λῦε τὰς ἀλλοτριᾶς»³⁵. Ὁ ἴδιος ἐπαναλαμβάνει: «Ὁ τοσαῦτα κεκτημένος (πλούτη) πωλείτω ἀγρούς, πωλείτω οἰκίας καὶ σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ παρεχέτω τοῖς δεομένοις, ἐπαρκείτω τοῖς πενομένοις, θεραπευέτω νοσοῦντας, τοὺς ἐν ἀνάγκῃ λυέτω, τοὺς ἀπὸ δεσμῶν ἐκβαλλέτω, τοὺς ἐν μετάλλοις ἐλευθερούτω, τοὺς ἀπὸ βρόχων καταγέτω, τοὺς αἰχμαλώτους λυέτω τῆς τιμωρίας»³⁶.

Ὁ Χρυσόστομος ὁμιλῶν γιὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου ὑπὲρ τῶν πασχόντων «δὲν ἐννοεῖ καταναγκαστικὴν διανομὴν καὶ βιαίαν μεταβολὴν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, ἀλλ' ὅλως ἐκουσίαν εἰσφορὰν κατὰ τὸ πρότυπον τῆς πρώτης ἐν Ἱεροσολύμοις χριστιανικῆς κοινότητος»³⁷.

Εἶναι περιττὸν νὰ τονίσωμεν, ὅτι ἡ ὑψίστη ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον εἶναι τὸ νὰ τὸν ὀδηγοῦμε στὸν Χριστὸν καὶ νὰ τὸν βοηθοῦμε νὰ γίνῃ ζωντανὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας: «Ἐκαστος σπουδαζέτω τὸν πλησίον ἐξαπαázειν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου φάρυγγος... καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπαναγαγεῖν... Ἐὰν γὰρ ἕκαστος ἕνα κερδᾶναι δυνηθῆ, ἐννόησον ὅπως ἡμῖν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν οἰκείων τέκνων πολλὴν δέξεται τὴν εὐφροσύνην»³⁸.

31. Χρυσόστομος, Ὁμιλία κς' εἰς τὸν Ἰωάννην, Migne Ἐ.Π. 59, 161. Πρβλ. τοῦ ἴδιου, Λόγος περὶ ἐλεημοσύνης καὶ φιλοξενίας, Migne Ἐ.Π. 63, 725: «Οἰκέταις καὶ ἡμίνοις καὶ ἵπποις περιδέραια χρυσᾶ περιτίθεμεν, τὸν Δεσπότην δὲ γυμνὸν περιϊόντα καὶ θυραυλοῦντα καὶ χεῖρα ἐκτείνοντα περιορῶμεν».

32. Χρυσόστομος, Λόγος κγ' περὶ ἐλεημοσύνης καὶ φιλοξενίας, Migne 63, 644.

33. Ἐνθ' ἄνωτ., 727.

34. Χρυσόστομος, Ὁμιλία εἰς τὸν Ψαλμὸν μη', Migne Ἐ.Π. 55, 515.

35. Χρυσόστομος, Ὁμιλία μη' εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν, Migne Ἐ.Π. 58,495.

36. Χρυσόστομος, Ὁμιλία κγ' εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν, Migne 57, 319.

37. Δημητρίου Σ. Μπαλάνου, Οἱ πατέρες καὶ συγγραφεῖς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1949, σ. 92.

38. Χρυσόστομος, Ὁμιλία μα' εἰς τὸ ιη' κεφάλαιον τῆς Γενέσεως, Migne Ἐ.Π. 53, 377.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὡς σκαπανεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ διακονίας

4. Πρότυπον ποιμαντικῆς διακονικῆς - κοινωνικῆς δράσεως

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος δὲν περιορίσθηκε μόνον σὲ συναρπαστικά κηρύγματα ποὺ προέβαλλαν τὴν χριστιανικὴ ἀλληλεγγύη καὶ διακονία. Παραλλήλως ἀνέπτυξε θαυμαστὸ ποιμαντικὸ ἔργο ὡργανωμένης χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης ποὺ στηριζόταν στὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ πατρὸς μελετώμενα κοινωνιολογικὰ δεδομένα τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντός του. Τὰ δεδομένα αὐτὰ γιὰ τὴν Ἀντιόχεια παρουσιάζονται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ πατρὸς ὡς ἐξῆς: «Τίνες πλείονες ἐν τῇ πόλει, πένητες ἢ πλούσιοι; Καὶ τίνες οὔτε πένητες, οὔτε πλούσιοι, ἀλλ' οἱ τὴν μέσιν χώραν ἔχοντες; Οἶον, ἔστι τὸ δέκατον μέρος πλουσίων καὶ τὸ δέκατον πενήτων τῶν οὐδὲν ὅλως ἐχόντων· οἱ δὲ λοιποὶ τῶν μέσων εἰσί. Εἰ γὰρ διέλοιτο οἱ τε πλουτοῦντες, οἱ τε μετ' ἐκείνους τοὺς δεομένους ἄρτων καὶ ἐνδυμάτων, μόλις ἂν πενήτηγοντα ἀνδράσιν ἢ καὶ ἑκατὸν λάχοι πένης εἶς»³⁹. Σὲ κοινωνιολογικὲς στατιστικὲς στήριξε στὴν Ἀντιόχεια ὄχι μόνον τὸ ἀφυπνιστικὸ ρεαλιστικὸ κήρυγμά του, ἀλλὰ καὶ τὴ φωτισμένη ποιμαντικὴ-διακονικὴ φροντίδα, ἡ ὁποία εἶναι ἐκδηλη στοὺς ἐξῆς λόγους του: «Ἐνὸς τῶν ἐσχάτων εὐπόρων καὶ τῶν μὴ σφόδρα πλουτούντων πρόσοδον ἢ Ἐκκλησία ἔχουσα, ἐννόησον ὅσαις ἐπαρκεῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν χήραις, ὅσαις παρθένοις· καὶ γὰρ εἰς τὸν τρισχίλιον ἀριθμὸν ὁ κατάλογος αὐτῶν ἔφθασε. Μετὰ τούτων τοῖς τὸ δεσμωτήριον οἰκοῦσι, τοῖς ἐν τῷ ξενοδοχείῳ κάμνουσι, τοῖς ὑγιαίνουσι, τοῖς ἀποδημοῦσι, τοῖς τὰ σώματα λεωβημμένοις... καὶ τροφῆς καὶ ἐνδυμάτων ἔνεκεν τοῖς ἀπλῶς προσιοῦσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν... Ὡστε εἰ δέκα ἄνδρες μόνον οὕτως ἠθέλησαν ἀναλίσκειν, οὐδεὶς ἂν ἦν πένης...»⁴⁰.

* * *

Καὶ στὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ἱ. Χρυσόστομος προέβαλε στὰ κηρύγματά του δημογραφικὰ καὶ κοινωνιολογικὰ στατιστικὰ δεδομένα, πάνω στὰ ὁποῖα προσπαθοῦσε νὰ στηρίξη τὸ κοινωνικό-διακονικὸ ἔργο του. Ἔτσι λ.χ. στὴν ἰα' ὁμιλία του στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, γιὰ ν' ἀποδείξη τὸ δυνατόν τῆς περιθάλψεως τῶν πτωχῶν, ἐρωτᾷ: «Ἡ πόλις ἡμῶν εἰς πόσον μιγάδων ἀριθμὸν τελεῖ; Βούλεσθε δέκα μυριάδων, τὸ δὲ ἄλλο Ἑλλήνων καὶ Ἰουδαίων... Πόσος δὲ ἀριθμὸς ἐστὶ πενήτων; Οὐκ οἶμαι πλέον μυριάδων πέντε. Τούτους δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τρέφεσθαι, πόση ἀφθονία ἦν; Μᾶλλον δὲ κοινῆς τῆς τροφῆς γενομένης καὶ συσσίτων ὄντων, οὐδὲ πολλῆς ἂν ἐδέησε δαπάνης»⁴¹.

Κινούμενος πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴ ὁ ἱ. Χρυσόστομος ἐντατικοποίησε τὶς προσπάθειές του γιὰ τὴ φωτισμένη ἀντιμετώπισι τῶν κοινωνικῶν πληγῶν. Ὁργάνωσε πτωχεῖα ἢ πτωχοτροφεῖα, τὰ ὁποῖα στὸ ξεκίνημά τους συντηροῦσαν 7.000 πτωχῶν. Κατήργησε τὰ περιττὰ ἔξοδα καὶ τὶς σπατάλες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. «Εὗρισκει δαυίλειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, καὶ κελεύει μετενεχθῆναι τὴν πολυτέλειαν τούτων εἰς τὸ Νοσοκομεῖον».

39. Χρυσόστομος, Ὁμιλία ξστ' εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν, Migne Ἐ.Π. 58, 630.

40. Ἐνθ' ἄνωτ.

41. Χρυσόστομος, Ὁμιλία ια' εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, Migne Ἐ.Π. 60, 97.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ίωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήση του**

‘Ο ἴδιος ἔτρωγε μόνον ἄρτον καὶ χόρτα. Ἔτσι μὲ αὐστηρὲς οἰκονομίες «κτί-
ζει πλείονα νοσοκομεῖα, προκαταστήσας δύο τῶν εὐλαβῶν πρεσβυτέρων, ἔτι-
μην καὶ ἰατροὺς καὶ μαγείρους καὶ χρηστοὺς τῶν ἀγάμων ἐργάτας τούτους
εἰς ὑπηρεσίαν· ὥστε τοὺς ἐπιχωριάζοντας ξένους καὶ ὑπὸ νόσου ληφθέντας
τυγχάνειν ἐπιμελείας καὶ δι’ αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ διὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος δόξαν»⁴².

* * *

Εὐγλωττες λεπτομερειακὲς εἰκόνες τῆς ὅλης διακονικῆς-φιλανθρωπικῆς
δράσεως τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου παρουσιάζει ὁ Θεοδώρητος,
ὁ ὁποῖος γράφει: «Ἄλλος αὐτὸν ἔλκει βοηθὸν ἀρπαζόμενος, ἄλλος καλεῖ δι-
καζόμενος σύνδικον· ἄλλος πεινῶν ὑπὲρ τροφῆς ἰκετεύει, γυμνὸς ὑπὲρ ἐνδύ-
ματος· ἄλλος αὐτὸν ἀποδύει· πενθῶν εἰς παράκλησιν δεῖται· δεσμῶν ἕτερος
ἀπολυθῆναι βοᾷ· ἔλκει τις αὐτὸν ἄλλος πρὸς νόσων ἐπίσκεψιν· ξένος αἰτεῖ
καταφύγιον· ἕτερος παραστὰς χρέος ὀδύρεται· ἄλλος ἐπόπτην καὶ διαλλά-
κτην τῶν κατ’ οἶκον μεταπέμπεται στάσεων. Οὐδὲ δοῦλος πρὸς ἄλλον κατα-
φεύγει, δεσπότην πικρὰν ὀλοφυρόμενος ἀγανάκτησιν· χήρα βοᾷ τὸ ἐλέησον,
ἄλλη τὴν ὀρφανίαν ὀδύρεται· μυρίαὶ τῷ πατρὶ καθ’ ἐκάστην πρὸς ἐκάστους
ὑπὲρ ἐκάστου τροπαί. Ἀρπάζεται τις καὶ συνήγορος ὁ πατήρ· λιμὸς ἐνοχλεῖ
καὶ τροφεὺς ἐκ συνηγόρου γίνεται· νοσεῖ τις καὶ εἰς ἰατρὸν ὁ τροφεὺς μετα-
βάλλεται· πένθει τις περιπέπτωκε καὶ ὁ νοσοκόμος εὐρίσκειται παραμύθιον
ξένων ἐπέστη φροντὶς καὶ ξενοδόχος ὁ πάντα γεγονῶς ἀναδείκνυται»⁴³.

* * *

‘Ο ἱ. Χρυσόστομος διέθετε μέρος τῆς ἡμέρας γιὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τοὺς ἀρρώ-
στους, νὰ τοὺς βοηθήσῃ ἐξ ἰδίων καὶ νὰ ἀπευθύνῃ σ’ αὐτοὺς λόγους παραμυ-
θητικούς⁴⁴. Γενικῶς ἡ κοινωνικὴ δραστηριότης τοῦ Χρυσοστόμου στὴν
Κωνσταντινούπολι περιελάμβανε πολλοὺς τομεῖς, ὅπως ἦσαν «ἡ τῶν χηρῶν
κηδεμονία, ἡ τῶν παρθένων παραμυθία, ἡ τῶν ἀρρωστούντων νοσοκομία, ἡ
τῶν καταπονουμένων ἐπικουρία, ἡ τῶν πλανωμένων ἐπιστροφή, ἡ τῶν συ-
ντετριμμένων φροντὶς, ἡ τῶν ἐν φυλακαῖς ἐπίσκεψις»⁴⁴.

Καὶ στοὺς τόπους τῆς ἐξορίας του ὁ ἱ. Χρυσόστομος διέθετε ὅλες τις χρημα-
τικὲς ἐνισχύσεις ποὺ ἔστειλαν σ’ αὐτὸν οἱ φίλοι του γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι
αἰχμαλώτων καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πτωχῶν καὶ πασχόντων. Ὡς μᾶς πληροφορεῖ
ὁ Σωζόμενος, «ὁ Ἰωάννης καὶ φεύγων ἐπισημότερος ἐγένετο· χρημάτων γὰρ
ἔχων ἀφθονίαν, ἄλλων τε πολλῶν προσφερόντων καὶ Ὀλυμπιάδος τῆς διακό-
νου πεμπούσης, πολλοὺς αἰχμαλώτους παρὰ τῶν Ἰσαύρων ληστῶν ὠνεῖτο καὶ
τοῖς ἰδίοις ἀπεδίδου, πολλοῖς τε δεομένοις τὰ ἀναγκαῖα ἐχορήγει»⁴⁵.

42. Παλλαδίου, *Βίος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου*, Migne Ἐ.Π. 47, 20-21. Συμεῶνος
Μεταφραστοῦ, *Βίος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου*, Migne Ἐ.Π. 114, 1097.

43. Δημητρίου Σ. Μπαλάνου, *Πατρολογία*, Ἀθήναι, 1930, σ. 348, ὑποσημ. 4.

44. Παλλαδίου, *ἐνθ’ ἄνωπ.*, Migne Ἐ.Π. 47, 45.

45. Σωζομένου, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, βιβλ. η’, κεφ. κζ’. Κ. Ἀμάντου, *Ἱστορία τοῦ
βυζαντινοῦ κράτους*, τόμ. 1 (1939), σ. 88.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ὡς σκαπανεὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καὶ διακονίας

5. Προώθησις τοῦ θεσμοῦ τῶν χειροτονημένων διακονισσῶν

Στὸ τεράστιο διακονικό-κοινωνικό ἔργο του ὁ ἱ. Χρυσόστομος εἶχεν ὡς συνεργάτες του ὄχι μόνον εὐλαβεῖς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, ἀλλὰ καὶ πλῆθος διακονισσῶν, προωθῆσας σημαντικῶς τὸν θεσμόν τῶν χειροτονημένων διακονισσῶν⁴⁶. Ἔτσι ἔμειναν γνωστὰ στὴν ἱστορία τὰ ὀνόματα τῶν πλέον ἀφωσιωμένων εἰς αὐτὸν διακονισσῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὲς ἦσαν ἡ ἁγία Ὀλυμπιάς καὶ αἱ Σιλβίνα, Πενταδία, Πρόκλα, Ἀμπρούκλη, Σαβινανή, Ἐλισσανθία, Μαρτυρία καὶ Παλλαδιά⁴⁷.

* * *

Πόσον πολὺ οἱ διακόνισσες αὐτὲς ἐμπνέονταν ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ πνευματικοῦ πατρός τους καὶ πόσον τεραστία ἦταν ἡ διακονικὴ προσφορὰ τους ἀποδεικνύεται ἀπὸ μερικὲς χαρακτηριστικὲς πτυχὲς τῆς ζωῆς τῆς ἁγίας Ὀλυμπιάδος, πού εἶναι γνωστές. Ὑπὸ τὴν σοφὴ καθοδήγησι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἡ διακεκριμένη αὐτὴ διακόνισσα ἐξεκόλαψε ὅλα τὰ ἐκλεκτὰ σπέρματα τῆς ψυχῆς της καὶ παρουσίασε ὅλη τὴν δυναμικότητα τοῦ χαρακτῆρος της. Δὲν ὑπάρχει τομεὺς τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς σύγχρονης χριστιανικῆς γυναικείας διακονίας καὶ ἱεραποστολῆς, στὸν ὁποῖο ἡ ἁγία Ὀλυμπιάς νὰ μὴ παρουσίασε ὑποδειγματικὴ δραστηριότητα.

Ὅταν ἡ ἁγία διάκονος ὑπέφερε ἀπὸ βαθεῖα μελαγχολία ἐξ αἰτίας τῶν διωγμῶν, τοὺς ὁποίους ὑπέστη ὁ ἱ. Χρυσόστομος, αὐτὸς γιὰ νὰ τὴν ἐνισχύσει καὶ τῆς δείξῃ ὅτι στὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει μόνον τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ τὸ καλόν, τῆς ἔγραψε χαρακτηριστικῶς ἀπὸ τὸν τόπο τῆς ἐξορίας του: «Ἀναλογίσαι πῶς ἐκ πρώτης ἡλικίας ἕως τῆς παρούσης ἡμέρας οὐκ ἐπαύσω τρέφουσα πεινῶντα τὸν Χριστόν, διψῶντα ποτίζουσα, γυμνὸν ἐνδύουσα, ξένον συνάγουσα, ἀρρωστοῦντα ἐπισκοποῦσα, πρὸς δεδεμένον ἀπιούσα. Ἐνόησόν σου τῆς ἀγάπης τὸ πέλαγος, ὃ τοσοῦτον ἠνέωξας, ὡς πρὸς αὐτὰ τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα μετὰ πολλῆς ἀφικέσθαι τῆς ῥύμης. Οὐ γὰρ ἡ οἰκία σου παντὶ ἐλθόντι ἠνέωκτο μόνον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ γῆς καὶ θαλάττης πολλοὶ ταύτης ἀπήλαυσαν τῆς φιλοτιμίας διὰ τῆς φιλοξενίας»⁴⁸.

Κατὰ τὸν Παλλάδιον ἡ Ὀλυμπιάς «πάντα τὸν ἄπειρον ἐκείνον καὶ ἀμέτρητον πλοῦτον (πὺ εἶχε κληρονομήσει) διασκορπίσασα πᾶσιν ἀπλῶς καὶ ἀδιακρίτως ἐπήρκεσεν. Οὔτε γὰρ πόλις, οὐ χώρα, οὐκ ἔρημος, οὐ νῆσος, οὐκ ἐσχατιὰ ἄμοιρος ἔμεινε τῶν ταύτης ἐπιδόσεων τῆς αἰοιδίμου. Ἄλλ' ἐπήρκεσε καὶ ἐκκλησίαις εἰς ἀναθήματα ἱερουργικὰ καὶ μοναστηρίους καὶ κοινοβίους

46. Γιὰ τὸν θεσμόν τῶν διακονισσῶν βλ., ἐκτὸς ἄλλων, στὰ ἐξῆς: Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ἡρώιδες τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης: Αἱ διακόνισσαι διὰ τῶν αἰώνων*, ἐν Ἀθήναις 1949. Τοῦ ἰδίου, *Ἡ «χειροτονία» ἢ «χειροθεσία» τῶν διακονισσῶν – Ἐναίσιμος ἐπὶ διδασκαρία διατριβή*, ἐν Ἀθήναις 1954.

47. Γιὰ τὴν σχέσι τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τίς διακόνισσες βλ. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ἡρώιδες τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης*, σσ. 62-77.

48. Χρυσοστόμου, *Τῆ δεσποίνῃ, αἰδεσιμωπάτῃ καὶ θεοφιλεστάτῃ διακόνῃ Ὀλυμπιάδι ἐπιστολὴ β'*, Migne Ἐ.Π. 52, 567.

καὶ πτωχοτροφείοις καὶ φυλακαῖς καὶ τοῖς ἐν ἔξορίαις καὶ πᾶσαν ἀπλῶς τὴν οἰκουμένην κατασπείρασα ταῖς ἐλεημοσύναις... (Ἡ Ὀλυμπιάς) ἀποδεχομένη παρθενίαν· χηρεῖα ἐπαρκοῦσα· ὀρφανίαν ἀνατρεφομένη· γήρως ὑπερασπίζουσα· ἀσθενοῦντας ἐπισκεπτομένη· ἁμαρτωλοῖς συμπενθοῦσα· πεπλανημένους ὀδηγοῦσα· τοὺς πάντας ἐλεοῦσα· τοὺς πενομένους ἀφειδῶς οἰκτεῖρουσα· πολλὰς τε τῶν ἀπίστων κατηχήσασα γυναῖκας καὶ τὰ πρὸς τὴν ζωὴν ἐπικουρήσασα, ἀείμνηστον χρηστότητος ὄνομα διὰ παντὸς τοῦ βίου κατηλέησεν. Ἀπὸ δουλείας εἰς ἐλευθερίαν τῶν οἰκετῶν μυρίων ἑσμὸν ἀνακαλεσαμένη, ἰσοτίμους τῆς ἰδίας εὐγενείας ἀπέφηθεν»⁴⁹.

6. Ἐπιλεγόμενα

Τὰ ἀνωτέρω δειγματοληπτικῶς παρουσιασθέντα στοιχεῖα τῆς διακονικῆς - κοινωνικῆς προσφορᾶς τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου, ἡ ὁποία ἦταν ἐνταγμένη στὴν ὄλη ἀξιοθαύμαστη σχετικὴ παράδοσι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας⁵⁰, ἀποδεικνύει τὸ τί δύναται καὶ σήμερα ἡ Ἐκκλησία νὰ κατορθώσῃ, ἐὰν ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου (ὅπως καὶ τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τῶν λοιπῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας).

Πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴ πρέπει νὰ γίνῃ ἀναζωπύρησις ἀφ' ἑνὸς τοῦ ἀφυπνιστικοῦ χριστοκεντρικοῦ κηρύγματος· ἀφ' ἑτέρου ἡ καλλιέργεια, ἀνάπτυξις καὶ ἐνοποίησης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ διακονικοῦ-κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος· τρίτον προγραμματισμένη συστηματικὴ ἀνανέωσις καὶ ἀνάπτυξις τοῦ ἤδη προσφέροντος σημαντικῆς ὑπηρεσίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ὄργανισμοῦ «Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» καὶ ὄλων τῶν σχετικῶν ἀξιεπαίων πρωτοβουλιῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱ. Μητροπόλεων, ὅπως καὶ τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τους καὶ τέλος τὴν συστηματικὴ διοργάνωσι τῆς προετοιμασίας τοῦ καταλλήλου δυναμικοῦ τῶν συνεργατῶν, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητοι στὸν πολυσχιδῆ καὶ πολύπλοκον αὐτὸν τομέα τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου.

Ἡ προετοιμασία τοῦ δυναμικοῦ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ εἶναι ὠλοκληρωμένη καὶ ἐπαρκῆς ἄνευ τῆς ἀναβιώσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν τόσο στὰ γυναικεῖα μοναστήρια, ὅσον καὶ στὶς ἐνορίες καὶ στὰ εὐαγγῆ ἐκκλησιαστικὰ ἰδρύματα πρὸς ἀντιμέτωπισι κατὰ συγχρονισμένον τρόπο σημερινῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, οἱ ὁποῖες αὐτονοήτως δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἴδιες πρὸς ἐκεῖνες ποὺ ὑπῆρχαν πρὸ 15 αἰῶνων⁵⁰. Ἄν οἱ Προτεστάντες ἔχουν ἐπικαλεσθῆ τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῆς ἁγίας Ὀλυμπιάδος γιὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἀνάγκη τῆς προωθήσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν, τί πρέπει νὰ πράξωμεν ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι; Οἱ παντὸς εἶδους δισταγμοὶ γιὰ τὴν ἀναβίωσι τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν ἀποδεικνύουν κάποιον ποιμαντικὸν κενόν.

Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ γίνῃ ἔστω μία νέα πιλοτικὴ καὶ πειραματικὴ ἀρχή.

49. Παλλαδίου, *Λαυσαϊκὴ Ἱστορία*, κεφ. ρμδ' περὶ Ὀλυμπιάδος, Migne Ἐ.Π. 34, 1250 ἔξ. Πρβλ. *Βίος καὶ Πολιτεία Ὀλυμπιάδος*: *Analecta Bollandiana*, τόμ. 15, σσ. 413-414.

50. Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου, *Πατρολογία*, σσ. 375-376.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Η ΙΕΡΩΣΥΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ

1. Σημαντικές πτυχές του ποιμαντικού έργου

Ο Ίωάννης ο Χρυσόστομος ιεράρχης με ασυνήθιστες πνευματικές ικανότητες, με ακατάβλητο ψυχικό σθένος και ένφανη τὰ χαρίσματα τῆς θείας Προνοίας, εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ θεωρεῖται ὡς τὸ λαμπρότερο ὑπόδειγμα πλήρους καὶ ὀλοκληρωτικῆς ἀφιέρωσης στὴν ποιμαντικὴ διακονία τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Τὸ ὑπόδειγμα αὐτὸ ἀποτυπώθηκε τόσο μὲ τὸ συγγραφικὸ του ἔργο, τὸ ὁποῖο ἀπετέλεσε πηγὴ ἐμπνεύσεως γιὰ ὅλη τὴν Ἐκκλησία, ὅσο καὶ κυρίως μὲ τὴν ἀσκησὴ τῆς ἀρχιερατικῆς του διακονίας καὶ ἀποστολῆς. Ἐπιπλέον, διακρίθηκε ἀπὸ τὴ μοναδικὴ ποιμαντικὴ εὐαισθησία καὶ ἀγωνία του γιὰ τὴ σωτηρία τῆς λογικῆς ποιμνῆς τοῦ Χριστοῦ.

Βεβαίως τὸ πλούσιο συγγραφικὸ ἔργο του χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴ σαφῆ ἐκκλησιαστικὴ προοπτικὴ τῆς ἔντονης ποιμαντικῆς (καὶ κηρυκτικῆς) δράσεώς του, ἢ ὁποῖα ὀφείλεται στὰ ὀξύτατα κοινωνικὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα τὴν προκάλεσαν, γιὰ τὴ σπουδαιότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, καὶ ἀπετέλεσε τὸ κύριο ὄπλο στὴν ἀντιμετώπιση τῆς ἠθικῆς ἀμβλύνσεως καὶ κοινωνικῆς ἐκλύσεως τῆς ἐποχῆς του.

Στὸ ἔργο του, στοὺς «*Περὶ Ἱερωσύνης λόγους*» του¹, τόνιζεται μὲ μεγάλη εὐαισθησία τὸ ὕψος τῆς πνευματικῆς ἀποστολῆς τοῦ κληρικοῦ καὶ τὸ προσωπικὸ του δέος γιὰ τὴν πνευματικὴ εὐθύνη τῶν πιστῶν.

Ἐπειδὴ ἀκριβῶς γιὰ τὴ σωτηρία τῶν πιστῶν οἱ ἱερεῖς ἔχουν τὴ μεγαλύτερη εὐθύνη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὁ ἱερὸς πατὴρ καθορίζει στοὺς λόγους του αὐτοὺς καὶ τὰ πλαίσια τῆς ὑπεύθυνης ἱερατικῆς διακονίας. Ἄλλωστε αὐτὴ ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ σωτηρία τῶν πιστῶν προσδιόριζε καὶ τὴ στάση του ἀπέναντι στοὺς κληρικούς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀνταποκρίνονταν στὸ ὕψος καὶ τὴν εὐθύνην τοῦ ἀξιώματός τους.

Οἱ περὶ Ἱερωσύνης λόγοι τοῦ Ἱ. Χρυσόστομου ἀποτελοῦν τὸ γνωστότερο καὶ εὐρύτατα διαδεδομένο ἔργο του, τὸ ὁποῖο εἶχε τεράστια ἐπίδραση στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα καὶ τὸ ὁποῖο ἀποβλέπει στὸ νὰ καταδείξῃ τὴ μεγάλη εὐθύνη τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος καὶ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν εἴσοδον στὶς τάξεις τοῦ κλήρου ἀκαταλλήλων προσώπων.

Πάντως ἡ πραγματεία αὐτὴ ἀποτελεῖ διαμαρτυρίαν διὰ τὴν τότε –ἀλλὰ καὶ πάντοτε– κρατούσαν ζοφερὰν κατάστασιν τῶν διοικητικῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὲ τὰ ὅσα ἀναφέρει ἐπιδιώκει νὰ καθορίσῃ τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατὸν νὰ διορθώσῃ τὴν κακὴ λειτουργία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὁργανώσεως².

Στὸ ἔργο αὐτὸ ὁ Χρυσόστομος ἐκθέτει τὴ σπουδαιότητα τῆς Ἱερωσύνης, τὶς προϋποθέσεις ἀναδοχῆς τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος καὶ τὸν τρόπον διεξαγωγῆς τοῦ ἱερατικοῦ ἔργου· πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἔργου του δίνει τὴ ζοφερὰν εἰκόνα τῶν κινδύνων τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, ἀπαλύνει δὲ κάπως μὲ

Τοῦ

Χριστοῦ Θ. Κριζώνη

Ὁμ. Καθηγητοῦ Θεολογικῆς
Σχολῆς Α.Π.Θ.

1. Βλ. PG 48, 623-692.

2. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Γ, 16.

τή διαβεβαίωση ότι ο Χριστός, ό όποϊος ανάθετει τήν διακονίαν και ύπηρεσίαν του στους ιερεΐς, θα τους βοηθήσει να εκπληρώσουν τά ιερατικά-ποιμαντικά καθήκοντα τους³.

2. Τό μεγαλειό τής Ίερωσύνης

Ό Χρυσόστομος τονίζει ότι ή Ίερωσύνη εΐναι διακονία, ή όποία εδόθη από τό Θεό στους ιερεΐς ως «Θεϊον χάρισμα» και γι' αυτό εΐναι ή σπουδαιότερη και τιμώτερη από όλες τις άλλες επίγειες έξουσίες⁴. Και μολονότι άσκειται επί γής, τά άποτελέσματά της διαβαΐνουν στους ούρανους και ως τοιαύτη εΐναι ύπηρεσία ή όποία άρμόζει στους άγγέλους⁵. Γι' αυτό τό ιερατικό άξίωμα χαρακτηρίζεται «άγγελικό», άφοϋ ή Ίερωσύνη άσκειται μόνον επί τής γής, άνήκει όμως στήν «τάξη των έπουρανίων»⁶.

Εΐναι ή σημαντικότερη έξουσία ή όποία παρεχωρήθη στους ιερεΐς, κάτι δηλαδή πού δέν παρεχωρήθη από τό Θεό ούτε στους άγγέλους, ούτε στους άρχαγγέλους του. Και αυτή ή έξουσία εΐναι τό «δεσμείν και λύειν», ήτοι τό άφιέναι τις άμαρτίες, να κρινή επί τής γής τις άμαρτίες των ανθρώπων· έξουσία ή όποία παρεχωρήθη από τον Υϊόν και Λόγον του Θεοϋ μόνο στους ιερεΐς⁷.

Εΐναι τόσο μεγάλο τό ύψος τής Ίερωσύνης με την έξουσία του «δεσμείν και λύειν», και του σώζειν τις ψυχές και τόσο πολυτιμότερη και τιμώτερη ώστε να διαφέρει από κάθε άλλη έξουσία τόσο, λέγει ό Χρυσόστομος, όσο απέχει ό ούρανός από τή γή και ή ψυχή διαφέρει από τό σώμα⁸. Χωρίς αυτήν την εύλογία των χειρών του ιερέως κανείς δέν μπορεί να σωθή και να έπιτύχη την ούράνια ζωή.

Έρωτᾶ: *Τί εΐναι ιερεϋς;* Ίερεϋς, άπαντᾶ ό ίδιος, εΐναι άγγελος Κυρίου, ό όποϊος δέχεται στα χέρια του τό Χριστό, όμιλεΐ εκ μέρους του Χριστου και τον διακονεί. Ό ιερεϋς όταν τελεί τά μυστήρια, δανείζει τά χέρια του στο Χριστό· όταν όμιλεΐ δανείζει τή γλώσσα του στο Χριστό⁹. Γι' αυτό -λέγει- θα

3. Περί Ίερωσύνης, Λόγος ΣΤ, 13.

4. Περί Ίερωσύνης, Λόγος Γ, 5.

5. Περί Ίερωσύνης, Λόγος Γ, 4.

6. Περί Ίερωσύνης, Λόγος Γ, 5. PG 48, 643. Και Λόγος Γ, Κατά τον ΙΣΙΔΩΡΟΝ ΠΗΛΟΥ-ΣΙΩΤΗΝ, Έπιστ. 2, 52, ή Ίερωσύνη ονομάζεται «θεϊον χρῆμα και όντων άπάντων τό τιμώτατον». Βλ. και 2, 125. Κατά τον ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ, PG 48, 645, ό ιερεϋς ενεργεί με την βοήθειαν τής θείας χάριτος.

7. Περί Ίερωσύνης, Λόγος Γ, 5, ό ιερεϋς εΐναι «άγγελος Κυρίου». Βλ. και Όμιλ. 2, Εΐς Β' Τιμ., PG 62, 610.

8. Περί Ίερωσύνης, Λόγος Γ, 1. PG 48, 641. «Ίερωσύνης δέ προκειμένης, ή τοσοϋτον άνωτέρω βασιλείας έστηκεν, όσον πνεϋματος και σαρκός τό μέσον» (=τόρα πού πρόκειται για την ιερωσύνην, ή όποία εΐναι τόσον άνωτέρα από την βασιλείαν, όσον εΐναι τό πνεϋμα από την σάρκα...) και Λόγος Γ, 5, PG 48, 643.

9. Εΐς Ίωάν., Όμιλ. ΠΖ 4, PG 59, 472. Περί Ίερωσύνης, Λόγος ΣΤ' 2, PG 48, 679. Περί Ίερωσύνης, Λόγος ΣΤ 4. Γ, 5· «Μόνον δέ διά των άγιων εκείνων χειρών έπιτελείται». Βλ. Θ. ΖΗΣΗ, Η σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου κατά τον άγιον Ίωάννην Χρυσόστομον, Θεσσαλονίκη 1997, σ. 195 έ. και ΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Η Έκκλησία και τά ιερά Μυστήρια κατά τον ιερό Χρυσόστομο, σ. 93 και 97-105.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ίωάννης
ό Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
άπό τήν κοίμησή του**

Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομον

πρέπει νὰ εἶναι τόσο καθαρὸς ὅσο καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ νὰ νοιώθῃ ὅτι βρίσκεται μὲ τοὺς ἀγγέλους, ἀνάμεσά τους στοὺς οὐρανούς. Καὶ γι' αὐτὸ θὰ πρέπει οἱ ἱερεῖς νὰ θεωροῦνται τιμιώτεροι ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Διότι οἱ μὲν γονεῖς μᾶς ἐγέννησαν σαρκικά γιὰ τὴν παρούσα πρόσκαιρη ζωὴ, ἐνῶ οἱ ἱερεῖς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀναγεννοῦν πνευματικά στὴν αἰώνιο ζωὴ στὴν ὁποία εἰσερχόμεθα μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὁ Θεὸς ἔδωσε μεγαλύτερη ἐξουσία στοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς γονεῖς ὄχι γιὰ νὰ τιμωροῦν, ἀλλὰ νὰ εὐεργετοῦν καὶ νὰ ἀναγεννοῦν τοὺς ἀνθρώπους στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, μὲ τὰ μυστήρια, τὴ διδασκαλία τους, τὴ νοθεσία τους, τὶς προσευχὲς τους¹⁰. Οἱ ἱερεῖς δὲν ζοῦν πλέον γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς τους, ἀλλὰ κυρίως ζοῦν γιὰ τὴ σωτηρία τῶν πιστῶν καὶ τὴν διακονίαν τους στὴν Ἐκκλησία¹¹.

3. Προϋποθέσεις Ἱερωσύνης-προσόντα ὑποψηφίων

Ἡ μεγάλη σπουδαιότητα τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος δημιουργεῖ καὶ διαγράφει τὴν ἰδιαίτερη σοβαρότητα ἀλλὰ καὶ τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους ὀφείλεται νὰ ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ πρὶν, τόσον ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς ἐκλέκτορες τους, τοὺς ἐπισκόπους.

Οἱ ὑποψήφιοι. Βασικὴ καὶ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τοὺς ὑποψηφίους τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος εἶναι νὰ διερευνήσουν ἀπὸ πρὶν πολὺ προσεκτικὰ τὸν ἑαυτό τους, ὅλες τὶς προσωπικὲς δυνάμεις καὶ ἰκανότητές τους, σωματικές, ἠθικές, ψυχικές· καὶ ἐφ' ὅσον οἱ διαπιστώσεις τους εἶναι θετικές καὶ εὐνοοῦν τὴν ἀπόφασή τους νὰ ἱερωθοῦν, τότε καὶ μόνον θὰ μποροῦν νὰ προσέλθουν στὴν Ἱερωσύνη, νὰ τὴ δεχθοῦν καὶ νὰ ἀναλάβουν τὴν ὑψηλὴ διακονία¹². Διότι, ἄλλως καμμία πρόφαση καὶ καμμία δικαιολογία δὲν θὰ εἶναι

10. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ, 5-6 καὶ ΣΤ, 4. Πρβλ. καὶ Ὅμιλ. 15, Εἰς Β' Κορ., PG 61, 506. Ο ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ, Ἀπολογητικός 16, ἀποκαλεῖ τὴν Ἱερωσύνην «τέχνην τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν».

11. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος ΣΤ 1, 4. Βλ. καὶ Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Πρὸς Δρακόντιον 2, PG 25, 529 καὶ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΟΥ 5, 219.

12. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 11. PG 48, 647. Λόγος Γ, 17· «Καὶ γὰρ ἀναγκαῖον τὸν μέλλοντα ἐπὶ ταύτην ἔρχεσθαι τοῦ βίου τὴν ὁδὸν, πρότερον ἅπαντα διερευνησάμενον καλῶς, οὕτως ἄψασθαι τῆς διακονίας. Τί δήποτε; Ὅτι, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, τὸ γοῦν μὴ ξενοπαθεῖν, ἦνίκα ἂν ταῦτα προσπίπτῃ, περιέσται τῷ πάντα εἰδῶτι σαφῶς». Καὶ Γ, 12· «Νηφάλιον εἶναι δὴ τὸν ἱερέα καὶ διορατικὸν καὶ μυριοῖς πανταχόθεν κεκτῆσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς οὐχ ἑαυτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ πλήθῃ ζῶντα τοσοῦτο». Βλ. Α' Τιμ. 3, 2 καὶ Ὅμιλ. 10, Εἰς Α' Τιμ.· «ἄγρυπνον αὐτὸν εἶναι χρὴ», PG 62, 548 καὶ ἐπίσης Λόγος Δ, 1. 2 καὶ Β, 4· «...πολλῆς δεῖται τῆς ἐξετάσεως καὶ τὸν μέλλοντα παραδώσειν τὸν εἰς ἱερωσύνην ἐπιτήδειον οὐ δεῖ τὴν τῶν πολλῶν ἀρκεῖσθαι φήμη μόνον, ἀλλὰ μετ' ἐκείνης καὶ αὐτὸν μάλιστα πάντων καὶ πρὸ πάντων ἐξετακέναι τὰ ἐκείνου» (=χρειάζεται ἐπισταμένη καὶ προσεκτικὴ ἐξέταση καὶ ἐκεῖνος ποὺ πρόκειται νὰ ἐπιλέξῃ τὸν κατάλληλον γιὰ τὴν Ἱερωσύνη δὲν πρέπει νὰ ἀρκεῖται στὴν καλὴ φήμη μόνον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πρέπει κυρίως καὶ πρὸ πάντων καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἐξετάσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ ὑποψηφίου). Καὶ Λόγος ΔΖ «Δεῖ μὲν οὖν καὶ τὸν χειροτονεῖν μέλλοντα πολλὴν ποιῆσθαι τὴν ἔρευναν, πολλῶ δὲ πλείονα τούτου τὸν χειροτονοῦμενον». Βλ. καὶ Α' Τιμ. 5, 52.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

ικανές νὰ τὸν ἀπαλλάξουν ἀπὸ τὴ σκληρὴ θεία τιμωρία, ἐὰν πράγματι δὲν εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀποκριθῆ πλήρως στὰ ἱερατικά καθήκοντα. Διότι, λέγει, «τὰ ἐλαττώματα τῶν ἀρχόντων - ἱερέων κατέστησαν πολλοὺς πιστοὺς ῥαθυμότερους στὴν ἐπιδίωξη τῆς ἀρετῆς τὸ ἁμάρτημα, τὸ ὁποιοδήποτε, ὅμως τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ γνωστοῦ ἄνδρα (ἱερέως) προκαλεῖ βλάβη σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους...». Καὶ παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν μετροῦν τὴν ἁμαρτίαν καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ προσώπου ποὺ διαπράττει τὸ ἁμάρτημα¹³.

Κατ' ἀρχὴν θὰ πρέπει νὰ διαπιστωθῆ ἀντικειμενικὰ ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἱερεὺς διαθέτει σύνεση, αὐτοθυσία, κλίση πρὸς τὴν Ἱερωσύνην, σεμνότητα, ἐπαρκῆ μόρφωση, διδακτικὴ ἱκανότητα, ἀλλὰ καὶ σωματικὴ καὶ πνευματικὴ ὑγεία γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ἀνταποκριθῆ στὰ πολλαπλὰ ἱερατικά καθήκοντά του. Διὰ τὴν καλὴ διαποίμανση τῆς Ἐκκλησίας, τονίζει, ἀπαιτεῖται κάτι περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀξιέπαινη ἄσκηση - εὐλάβεια καὶ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου. Ἀπαιτοῦνται πνευματικὰ καὶ διοικητικὰ προσόντα¹⁴.

Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἠθικῆς διαγωγῆς του, τὸ ἠθικὸν παράδειγμα τῆς ζωῆς του εἶναι ἱκανὸ στοιχεῖο νὰ ἐνδυναμώσῃ τὸ ζῆλο τῶν πιστῶν¹⁵. Γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ κἀνὴ τὸ πᾶν νὰ τὸ ἀποκτήσῃ ἢ νὰ εἶναι κάτοχος τῶν ἀπαραιτητῶν ἠθικῶν προσόντων γιὰ νὰ διακονήσῃ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησία, καὶ νὰ προσέχῃ ἰδιαίτερος μήπως ὑπάρχει κάποιος σπῖλος ἢ ρυτίδα ἢ ὁ,τιδήποτε ἄλλο, τὸ ὁποῖον μπορεῖ νὰ καταστρέψῃ τὴν ὠραιότητα καὶ εὐπρέπεια τοῦ ἔργου του.

Λόγω ἀκριβῶς τῶν πολλῶν δυσκολιῶν καὶ μεγάλων ἀπαιτήσεων θὰ πρέπει ὁ (ὑποψήφιος) ἱερεὺς νὰ διαθέτῃ ἀνεξάντλητη ψυχικὴ καὶ θεϊκὴ δύναμη. Δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐκνευρίζεται μὲ τὶς ἀνυπόστατες κατηγορίες οὔτε μὲ τὶς παράλογες αἰτιάσεις, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ἀνέχεται ὅλες τὶς ἰδιοτροπίες καὶ ἐπικρίσεις τῶν ἀνθρώπων¹⁶, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ δὲν προσφέρουν, ἀντιθέτως γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὶς δικές τους παραλείψεις καὶ ἀσυνέπειες, κατακρίνουν δικαίως ἢ ἀδίκως τὶς περισσότερες φορὲς καὶ διαδίδουν ὅτι ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ ἐπίσκοπος κλέβει ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τὶς εἰσφορὲς τῶν πτωχῶν πιστῶν ἢ κατατρώγει καὶ ἀρπάζει ἀπὸ τοὺς ἀδυνάτους τὸ ὑστέρημά τους.

Ὁλος ὁ κόσμος ἀπαιτεῖ πολλὰ ἀπὸ τὸν ἱερέα ἢ τὸν ἐπίσκοπον, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸς ὁ κόσμος δὲν προσφέρει τίποτε στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ ἔργο τους. Γι'

13. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 13· «Οὐ γὰρ τῷ τοῦ γεγονότος μεγέθει, ἀλλὰ τῇ τοῦ διαμαρτόντος ἀξία τὴν ἁμαρτίαν μετροῦσιν ἅπαντες».

14. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 15, PG 48, 652· «ὡς μηδὲ εἰ τις πολλὴν εὐλάβειαν ἐπιδειξαιτο τὴν οὐ μικρὸν ἡμῖν πρὸς τὴν ἀρχὴν συντελοῦσαν ἐκείνην, μηδὲ τοῦτον ἀπὸ ταύτης εὐθέως ἐγκρίνειν τολμᾶν, εἰ μὴ μετὰ τῆς εὐλαβείας πολλὴν καὶ τὴν σύνεσιν ἔχων τύχοι» (=φθάνω στὸ σημεῖο νὰ μὴ ἐγκρίνω ἀκόμη καὶ ἕνα ὑποψήφιο μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, ποὺ ἀποτελεῖ σημαντικὸν προσόν γιὰ τὸ ἀξίωμα αὐτό, ἐὰν ὁ ὑποψήφιος μαζὶ μὲ αὐτὴν δὲν ἔχει καὶ πολλὴ σύνεση).

15. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 7 καὶ 13· «πέφυκε γάρ, ὡς τὰ πολλὰ τὸ τῶν ἀρχομένων πληθος ὥσπερ εἰς ἀρχετύπον τινα εἰκόνα τοὺς τῶν ἀρχόντων τρόπους ὁρᾶν καὶ πρὸς ἐκείνους ἐξομοιοῦν ἑαυτούς».

16. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 6.

Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον

αὐτὸ λέγει χαρακτηριστικά: «Ἐ, λοιπόν, αὐτὴ ἡ ἱερατικὴ ἐξουσία, τὸ ἱερατικὸ ἀξίωμα, ὄχι μόνο δὲν παρέχει καμμιά εὐχαρίστηση, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι συγχρόνως ἡ χειρόστη δουλεία». Ἡ διακυβέρνηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ἡ προστασία τῶν ψυχῶν πρέπει νὰ ἀνατίθεται σὲ ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι διακρίνονται διὰ τὴν ἠθικὴν τους ἀνωτερότητα καὶ ὄχι σὲ ἀκατάλληλους καὶ ἀναξίους, ὅποτε ἡ Ἐκκλησία δὲν διαφέρει ἀπὸ τὰ κοσμικὰ πράγματα καὶ ὁμοιάζει μὲ τὰ παλιρροϊκὰ νερὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου¹⁷.

Ἀκόμη, λέγει, γιὰ τὴν Ἱερωσύνην ὅτι πρόκειται καθαρὰ περὶ τέχνης τῆς ψυχῆς¹⁸.

4. Τὰ χαρίσματα τῆς Ἱερωσύνης - Προτερήματα

Κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομο ἡ Ἱερωσύνη διακρίνεται ἀπὸ διάφορα χαρίσματα - προτερήματα καὶ ἀρετές¹⁹.

Θεμέλιο αὐτῆς τῆς ἀρετῆς εἶναι κυρίως καὶ πρωταρχικά: 1) Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν, ἡ ὁποία κατὰ τὸν ἀπ. Παῦλον εἶναι «τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου»²⁰. Χωρὶς αὐτὴν τὴν ἀρετὴν δὲν ὠφελοῦν τὰ ὅποια ἄλλα πνευματικὰ χαρίσματα. Ἔπειτα, εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ πρὸς τὸ ποίμνιον, ὡς ἀπαύγασμα τῆς θείας ἀγάπης. Ὁ Κύριος καθώρισεν ὅτι ἐκδήλωση τῆς ἀγάπης πρὸς Αὐτὸν εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ φροντίδα γιὰ τὸ ποίμνιο²¹. «Ὁ γὰρ τὸν Χριστὸν φιλῶν καὶ τὴν ποίμνην αὐτοῦ φιλεῖ»²². Καὶ αὐτὴ ἡ ἀγάπη τοῦ πρέπει νὰ ἐπεκτείνεται, λέγει ὁ Χρυσόστομος, πρὸς κάθε ἄνθρωπον χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεση καὶ νὰ εἶναι ἀνεξάντλητη χωρὶς διακρίσεις. Ἀναλογίσου λέγει, «ὅτι καὶ ὑπὲρ πάντων Χριστὸς ἀπέθανε, καὶ ἀρκεῖ σοὶ τοῦτο εἰς πάσης προνοίας ὑπόθεσιν»²³.

17. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Γ 15.

18. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος ΣΤ 5.

19. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Γ 13. 14· «Διὸ χρὴ πάντοθεν αὐτοῦ τὸ κάλλος ἀποστίλβειν τῆς ψυχῆς, ἵνα καὶ εὐφραίνειν ἅμα καὶ φωτίζειν δύνηται τὰς τῶν ὁρώντων ψυχὰς» (=πρέπει τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς τοῦ ἱερέως νὰ λάμπη παντοῦ γιὰ νὰ μπορῇ νὰ εὐφραίνῃ καὶ νὰ φωτίζῃ τὶς ψυχὰς τῶν βλεπόντων). Διότι, ὑποστηρίζει, «ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς καὶ πολλοῖς γνωρίμου πλημμέλημα κοινὴν ἅπασι φέρει βλάβην...» (=ἀφοῦ τὸ ἀμάρτημα τοῦ ἐπιφανοῦς καὶ γνωστοῦ σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους προκαλεῖ βλάβην σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους). Ἄλλωστε, παρατηρεῖ, Λόγος Γ, 13· «οὐ γὰρ τῷ τοῦ γεγονότος μεγέθει, ἀλλὰ τῇ τοῦ διαμαρτόντος ἀξίᾳ τὴν ἁμαρτίαν μετροῦσιν ἅπαντες» (=διότι δὲν μετριέται τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτίας αὐτῆς καθ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ ἡ ἀξία τοῦ προσώπου ποὺ τὴν διαπράττει). Βλ. καὶ Λόγος ΣΤ 4. Πρβλ. Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, *Εἰς Ἡσαΐαν*, 111, PG 30, 297.

20. Ρωμ. 13, 40. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Β 5· «Ὁ δὲ Παῦλος, “πλήρωμα τοῦ νόμου” φησὶν αὐτὴν εἶναι καὶ ταύτης ἀπουσίας οὐδὲν εἶναι τῶν χαρισμάτων ὄφελος» (=ὁ δὲ Παῦλος λέγει ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι «πλήρωμα τοῦ νόμου» καὶ ὅτι χωρὶς αὐτὴν κανένα ἀπὸ τὰ ἄλλα πνευματικὰ χαρίσματα δὲν ὠφελεῖ).

21. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Β 1· «Πέτρε φιλεῖς μέ; Εἰ φιλεῖς μέ, ποίμανε τὰ πρόβατά μου» καὶ «Πέτρε φιλεῖς μέ πλεῖον τούτων; Ποίμανε τὰ πρόβατά μου». Βλ. Ἰωάν. 21, 15. Βλ. ἐπίσης Λόγος Β 4· «Εἰκότως ἄρα τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης τὴν περὶ τὰ ποίμνια σπουδὴν ὁ Κύριος ἔφησεν εἶναι (=δικαιολογημένα ὁ Κύριος καθώρισε ὅτι ἐκδήλωση τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης εἶναι ἡ φροντίδα διὰ τὸ ποίμνιον).

22. Ὅμιλ. 29, δ, *Εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους*, PG 60, 658.

23. PG 51, 315.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ίωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Πρότυπα ἀγάπης προβάλλει τοὺς ἀποστόλους Παῦλον καὶ Πέτρον²⁴. Ὡς παραδείγματα δὲ καὶ χαρακτηριστικὲς εἰκόνες ἀγάπης προβάλλει τὴ μητρικὴ ἀγάπη· «*Ἄν οἱ μητέρες δείχνουν τόση φιλοστοργία στὰ τέκνα τους, πολὺ περισσότερο πρέπει ὁ ἱερεὺς νὰ δείχνη μεγάλη φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια γιὰ τὸ ποιμνιό του*».

2) Ἄλλο χάρισμα εἶναι ἡ τεράστια ἐπίδραση, τὴν ὁποῖαν ἀσκεῖ ἡ ἠθικὴ διαγωγή τοῦ ποιμένος στὴν ἠθικὴ κατάσταση τοῦ ποιμνίου του. Τοῦτο δὲ ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν ἠθικὴ καθαρότητά του στὴν προσωπικὴ καὶ οἰκογενειακὴ ζωὴ καὶ τὴν ἄψογη συμπεριφορὰ του²⁵.

3) Ἐνα ἄλλο εἶναι ἡ διδακτικὴ δράση του. Δὲν νοεῖται νὰ ὑπάρχει κληρικὸς ποὺ δὲν ἀσκεῖ τὸ ἔργο τῆς διδασκαλίας, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντοτε παιδαγωγικό. Εἶναι ἀναγκαῖο προσόν γιὰ τὸν ἱερέα νὰ κηρύττῃ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, γιὰτὶ αὐτὸ –ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη– εἶναι τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔχει μεγάλην εὐθύνην ὅποιος ἱερεὺς δὲν κηρύττει τὰ λόγια τοῦ Κυρίου· «*Ὁ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐμπειστημένους καὶ τῷ τῆς ἐπισκοπῆς ἀξία τετιμημένους, ἂν μὴ διαγορεύει (=κηρύττει), τῷ λαῷ τὰ πρακτέα οὐκ ἀνεύθυνός ἐστιν. Ὁ μέντοι λαϊκὸς οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχει*»²⁶.

* * *

Τὸ διδακτικὸ ἔργο του ἔχει διττὴν μορφήν· τὴν πρώτην, τὴν θετικὴν, γιὰ νὰ διαφωτίσῃ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς πιστοὺς γιὰ τὶς ἀλήθειες τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τὴν ἠθικὴν κατάρτισή τους, καὶ τὴν δευτέραν, τὴν ἀρνητικὴν, νὰ ἐπιχειρῇ νὰ ἀναιρέσῃ καὶ ἀποκρούσῃ τοὺς αἵρετικοὺς καὶ τὶς ψευδοδιδασκαλίας τους²⁷. Δὲν ἐννοεῖται Ἱερωσύνη χωρὶς διδασκαλία καὶ κήρυγμα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἐπισκοπικὸς θρόνος εἶναι θρόνος διδακτικὸς.

Ὁ Χρυσόστομος παρομοιάζει τὸν ἱερέα α) ὡς γεωργὸ ποὺ σπέρνει συνεχῶς καὶ ἀναμένει πολὺ καιρὸ νὰ ἀποδώσῃ ὁ σπόρος του· β) ὡς ποτάμι ποὺ ἀναζωογονεῖ τὶς ψυχὰς καὶ τὶς κάνει νὰ καρποφοροῦν στὴ συνέχεια, γ) ὡς ἰατρὸς²⁸ ποὺ μὲ τὰ κατάλληλα φάρμακα τοῦ λόγου του θεραπεύει πολλοὺς πιστοὺς, καὶ τέλος δ) ὡς μέλισσα, ποὺ ἀντλώντας ἀπὸ τὶς Ἁγίες Γραφές τὸ νέκταρ τῶν θείων ἀληθειῶν δίδει μέλι στὶς ψυχὰς τῶν πιστῶν.

24. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Β 4 καὶ Δ 6.

25. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Γ 13· «Καὶ τὸν ἱερέα, καθάπερ τισὶν ἀδαμαντίνους ὄπλοις πεπράχθαι πάντοθεν, τῇ τὲ συντόνῳ σπουδῇ καὶ τῇ διηνεκεῖ περὶ τὸν βίον νήπει πάντοθεν περισκοποῦντα, μήπου τὶς γυμνὸν εὐρῶν τόπον καὶ παρημελημένον πλήξῃ καιρίαν πληγὴν» (=πρέπει ὁ ἱερεὺς νὰ ὀχυρώσῃ τὴν ἄμυνά του μὲ ἀδαμάντινα ὄπλα, μὲ συντονισμένες ἐνέργειες καὶ συνεχῆ καθαρότητα βίου καὶ νὰ προσέχῃ παντοῦ μήπως κάποιος ἀνακαλύψῃ κάποιο μέρος τῆς ψυχῆς τοῦ ἀφύλακτο καὶ παρημελημένο καὶ τοῦ ἐπιφέρει βαρὺ καὶ καιρὶο πληγῆμα). Ἐπίσης Λόγος Γ 12. ΣΤ 2. 4 καὶ Εἰς Α' Τιμ., ΡΓ 62, 548.

26. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Ὅμιλ. Α', Εἰς Τιτ. 2. Ἄλλωστε εἶναι ἀδιανόητος ἡ ὑπαρξὴ ἱερέων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπιδίδονται στὴ διαπαιδαγώγησι τῶν πιστῶν διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ λόγου.

27. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Δ 3. 4 καὶ Ε 8. Πρβλ. καὶ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, Ἀπολογητικὸς 35-37.

28. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος ΣΤ 4 καὶ Δ 3.

Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον

Γιὰ νὰ ἔχη δὲ ἐπιτυχία τὸ κήρυγμα καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ ἱερέως, πρέπει νὰ κάνη συνεχῶς εἰδικὴ προετοιμασία γιὰ νὰ γίνῃ καλὸς χειριστὴς τοῦ λόγου.

“Ὅσο ἀσκεῖται κανεὶς τόσο καλύτερη ἐπιτυχία ἔχει στὸ ἔργο του. Χαρακτηριστικὰ ὁ ἱερός πατὴρ λέγει: «Μὴ προφασίζεσαι ὅτι εἶσαι ἀγράμματος καὶ γι’ αὐτὸ δὲν κηρύττεις, αὐτὸ εἶναι πρόφαση τεμπελιάς σου. Πρέπει νὰ κηρύττῃς, γιατί ἔτσι θὰ ἀποφύγῃς κατὰ τὸ δυνατόν τὶς ἐπικρίσεις ἐκ μέρους τῶν ἐπικριτῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι συνηθίζουν ὄχι μόνο νὰ διδάσκονται ἀλλὰ καὶ νὰ κρίνουν καὶ ἐπικρίνουν τοὺς διδάσκοντες ἱερεῖς τους»²⁹. Ἀκόμη πρέπει νὰ εἶναι ἐπίμονος, νὰ μὴ σταματᾷ νὰ συμβουλευῆ συνεχῶς μέχρι ποῦ νὰ ἰδῇ τὰ λόγια του νὰ γίνονται ἔργα ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς του· «Ἐβουλόμουν καὶ ἐν νυκτὶ τοῦτο ποιεῖν, καὶ ἐν ταῖς τραπέζαις ταῖς ὑμετέραις, σᾶς λέγω συνεχῶς τὰ ἴδια γιὰ νὰ σᾶς κάνω νὰ τὰ ἐντυπώσετε» καὶ «οἱ συχνὲς ὁμιλίαι μου δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πολυλογίας μου, ἀλλὰ τῆς φροντίδος καὶ τῆς φιλοσοργίας καὶ τοῦ πόθου τοῦ διδασκάλου γιὰ νὰ μὴ χαθοῦν τὰ ὅσα λέγω»³⁰, παρ’ ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς του τοῦ ἔλεγαν· Ποιὸν ὠφελεῖς κηρύττοντας συνεχῶς; Ἐκεῖνος ἔλεγε ὅτι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν πάει χαμένος, γιατί· α) εἶναι θεϊκός³¹. Ἄν δὲν ἀκούσουν ὅλοι, θὰ μὲ ἀκούσουν οἱ μισοί· καὶ ἂν δὲν μὲ ἀκούσουν οἱ μισοί, θὰ μὲ ἀκούσουν τὸ 1/3· καὶ ἂν ὄχι τὸ 1/3 τὸ 1/10· καὶ ἂν ὄχι τὸ 1/10 καὶ ἓνας νὰ μὲ ἀκούσῃ μοῦ εἶναι ἀρκετόν· διότι θὰ σωθῇ ἕστω καὶ ἓνας. Ἀλλὰ καὶ ἂν οὔτε ὁ ἓνας μὲ ἀκούσει, εἶμαι ἡσυχος, διότι ἐγὼ ἔκανα τὸ χρέος μου καὶ θὰ ἔχω «τὸν μισθόν μου ἀπρητισμένον»³². Ἀλλὰ τέτοια ἀποτυχία ἦταν ἀδύνατον νὰ συμβῇ, γιατί εἶχε ἐμπιστοσύνη στὸ Θεὸ καὶ διακαῆ πόθο γιὰ τὴ σωτηρία ὅλων. Ἔτσι πρέπει νὰ κάνη καὶ κάθε κληρικός, νὰ ἔχη ἐμπιστοσύνη στὸ Θεό, ἀφοῦ σκοπὸς κάθε κηρύγματος εἶναι ἡ σωτηρία τῶν πιστῶν. Ἄλλωστε ἡ καρποφορία πάντοτε ἀργεῖ. Ὅπως ὁ γεωργὸς σπέρνει ἀλλὰ περιμένει πολλοὺς μῆνες νὰ συλλέξῃ τοὺς καρπούς³³. ὅπως ὁ ψαράς, λέγει, πηγαίνει πολλὰς φορὰς γιὰ ψάρεμα, ἔτσι καὶ ὁ ἱερεὺς δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζεται ἀπὸ τὶς τυχόν ἀποτυχίες του· δὲν πρέπει νὰ ἀποθαρρύνεται καὶ ἐγκαταλείπει τὴν προσπάθειά του, ἀλλὰ νὰ κηρύττῃ καὶ νὰ περιμένῃ τὰ ἀποτελέσματά του, τὰ ὁποῖα ὅπωςδήποτε θὰ ἔλθουν. Καὶ αὐτό, γιατί τὸ κήρυγμα εἶναι χρέος ἐπιτακτικὸ καὶ ἀποστολή, ἀκόμη καὶ ὅταν φαίνεται ὅτι δὲν εἰσακούεται, ἀκόμη καὶ ὅταν δέχεται εἰρωνεῖες ἢ δυσμενῆ σχόλια.

4) Ὁ ἱερεὺς, λόγῳ τῆς ἐξουσίας τὴν ὁποῖαν διαθέτει καὶ ἡ ὁποῖα εἶναι ἀνώτερη ἀπὸ κάθε κοσμικὸ ἄρχοντα, νὰ ὁμιλῇ μὲ παρρησία καὶ νὰ ἔχη τὸ θάρ-

29. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε 1· «Τὸ πλεον τῶν ἀρχομένων οὐκ ἐθέλουσι ὡς πρὸς διδασκάλους διοικεῖσθαι τοὺς λέγοντας» (=οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὸ λαὸ δὲν ἔχουν διάθεσι νὰ δεχθοῦν τοὺς ἱεροκήρυκας ὡς διδασκάλους τους).

30. PG 50, 760. PG 51, 91. 93. 173 καὶ Εἰς Ρωμ. Ὅμιλ. Α΄, 1. PG 60, 395-396.

31. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε 8· «θείας τινὸς δεῖται ψυχῆς ἐνταῦθα» (=τότε χρειάζεται θεία ψυχῆ).

32. PG 54, 398.

33. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε 8· «ἐπεὶ καὶ ὁ γεωργὸς ὅταν εἰς λεπτόγειον κάμη χωρίον καὶ πέτρας ἀναγκάζεται γεωργεῖν...» (= συμβαίνει ὅ,τι καὶ μὲ τὸν γεωργόν, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται σὲ ἄγονον τόπον καὶ ἀναγκάζεται νὰ καλλιερῆ πετρῶδες ἔδαφος...).

ρος να ἐλέγχει τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ ἐξηγή τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους κάνει τοὺς ἐλέγχους³⁴, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος, ὁ Χρυσόστομος, ἔδιδε ἐξηγήσεις γιὰ τοὺς ἐλέγχους ποὺ ἔκανε καὶ μάλιστα καθόριζε καὶ τοὺς τρόπους τοῦ ἐλέγχου.

* * *

Ὁ ἔλεγχος, ἔλεγε, πρέπει νὰ γίνεται· α) μὲ εἰλικρινῆ ἀγάπη καὶ πόνου ψυχῆς, ὡσὰν νὰ γίνεται σὲ ἀδελφούς· β) νὰ γίνεται μὲ πραότητα, χωρὶς ἐμπάθεια καὶ ὀργή· γ) νὰ μὴν ἐξευτελίζεται προσωπικὰ ὁ ἐλεγχόμενος ἀλλὰ τὸ πάθος του, ἡ ἁμαρτία του· δ) νὰ ἔχει ποικιλία ὁ ἔλεγχος, νὰ μὴν εἶναι πάντοτε μόνο σκληρὸς ἀλλὰ καὶ γλυκὺς-μαλακός· νὰ εἶναι δηλαδὴ φιλόστοργος, ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις καὶ γι' αὐτὸ χαρακτηρίσθηκε ἱεροκήρυκας τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς παρησίας.

5) Συνοφασμένο μὲ τὴν ἱερατικὴ διακονία εἶναι ἐπίσης τὸ χάρισμα, ἡ ἀρετὴ τῆς φιλανθρωπίας, ἥτοι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντίδα γιὰ τοὺς πτωχοὺς, τοὺς πονεμένους, τοὺς κατατρεγμένους καὶ γενικὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες³⁵.

Ὁ Χρυσόστομος προτρέπει τοὺς ἱερεῖς νὰ δείχνουν τὸ παράδειγμα τῆς φιλανθρωπίας καὶ ὄχι τῆς φιλαργυρίας, νὰ τὸν μιμοῦνται σ' ὅ,τι ἔκανε καὶ αὐτὸς στὸ κοινωνικὸ ἔργο. Στὴν Ἀντιόχεια ὁ ἴδιος περιέθαλπε περὶ τοὺς 3.000 πτωχοὺς καθημερινά, στὴν Κωνσταντινούπολη περὶ τοὺς 7.000 καὶ σ' ὅλη αὐτὴ τὴν ὀργάνωση τῆς κοινωνικῆς προνοίας εἶχε βοηθοὺς καὶ συνεργάτες τοὺς ἱερεῖς καὶ τὶς διακόνισσες· εἶχε ὀργανώσει φιλοξενία τῶν ξένων καὶ ἀστέγων, περιέθαλπε ἀρρώστους σὲ νοσοκομεῖα· ἐπεσκέπτετο τὶς φυλακὰς κάθε Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ καὶ ἀπελευθέρωνε συχνὰ πολλοὺς φυλακισμένους αἰχμαλώτους³⁶.

6) Ἐνα ἀκόμη οὐσιαστικὸ χάρισμα-ἀρετὴ ποὺ πρέπει νὰ διακρίνη τὸν ἱερέα εἶναι ἡ ὑπομονή, ἡ συγχωρητικότητα καὶ ἡ ἀγάπη ἀπέναντι στοὺς μετανοοῦντες καὶ σὲ ὄσους τὸν ἐχθρεύονται. Ὁ ἱερεὺς ὡς πνευματικὸς πατέ-

34. *Περὶ Ἱεροσύνης*, Λόγος ΣΤ· «Τὸν προεστῶτα καλῶς οὐδὲ τούτων δεῖ καταφρονεῖν, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντας, περὶ ὧν ἂν ἐγκαλῶσι, διαλύεσθαι μετὰ πολλῆς ἐπεικειάς καὶ πραότητος, συγγινώσκοντα μᾶλλον αὐτοῖς τῆς ἀλόγου μέμψεως, ἢ ἀγανακτοῦντα καὶ ὀργιζόμενον» (=ὁ καλὸς ἱεράρχης δὲν πρέπει νὰ περιφρονῇ οὔτε αὐτούς, οἱ ὅποιοι μεμψιμοιροῦν ἐναντίον τῶν ἱερέων, ἀλλὰ νὰ ἀνατρέπη ὅλες τὶς κατηγορίες μὲ πολλὴν ἐπεικειαν καὶ πραότητα, συγχωρώντας μᾶλλον τὶς ἀδικαιολόγητες κατηγορίες τους παρὰ ἀγανακτώντας καὶ ὀργιζόμενος μὲ αὐτές).

35. *Περὶ Ἱεροσύνης*, Λόγος Γ 17· «Οὐκ ἐπεικὴ δὲ μόνον καὶ ἀνεξίκακον τὸν τούτων προστάτην, ἀλλὰ καὶ οἰκονομικὸν οὐχ ἥττον εἶναι χρή· ὡς ἐάν τοῦτο ἀπῆ, πάλιν εἰς τὴν ἴσην περιίσταται ζημίαν τὰ τῶν πενήτων χρήματα» (=δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ὁ προστάτης τῶν χηρῶν ἱερεὺς νὰ εἶναι μόνον ἀνεξίκακος, ἀλλὰ ἐξ ἴσου καὶ καλὸς οἰκονομολόγος, διότι ἂν τοῦ λείπη ἡ ιδιότητα αὐτή, πάλιν προξενεῖται ἡ ἴδια ζημία στὰ χρήματα ποὺ προορίζονται γιὰ τοὺς πτωχοὺς). Βλ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΕΛΟΥ, *Βυζαντινὴ Φιλανθρωπία καὶ Κοινωνικὴ Πρόνοια*, Ἀθήναι ἀ. ἔσ. 120-125.

36. Βλ. Π. ΧΡΗΣΤΟΥ, μν. ἔργ., σ. 239 κ.ἄ. καὶ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΕΛΟΥ, *Βυζαντινὴ Φιλανθρωπία καὶ Κοινωνικὴ Πρόνοια*, σ. 120-125 καὶ σ. 105-152.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον

ρας ὄλων πρέπει νὰ βλέπη μὲ στοργή ὄλους ὅσοι ἁμαρτάνουν καὶ τηροῦν ἐχθρική στάση ἀπέναντι του³⁷.

Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς δὲν ἔβαλε ἀγγέλους, ἀλλὰ ἀνθρώπους νὰ ἐξομολογοῦν γιὰ νὰ μποροῦν αὐτοὶ ὡς ἄνθρωποι μὲ τὶς δικές τους ἀδυναμίες νὰ καταλαβαίνουν καλύτερα τὰ παραπτώματα τῶν συνανθρώπων τους καὶ νὰ δείχνουν κατανόηση καὶ συγχωρητικότητα, κρίνοντας ἀπὸ τὶς δικές τους ἀνθρώπινες ἀδυναμίες³⁸. Ὁ ἱερεὺς πρέπει νὰ εἶναι ἀνεξίκακος καὶ νὰ συγχωρῇ ὄχι μόνο τοὺς λαϊκοὺς ποὺ τὸν ἐχθρεύονται καὶ τὸν κατηγοροῦν, ἀλλὰ κυρίως τοὺς συναδέλφους του, τοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τοὺς ὁποίους πολλὲς φορὲς προέρχονται οἱ χειρότερες κατηγορίες, οἱ ἀπίθανες συκοφαντίες, οἱ διάφορες διαβολὲς καὶ ἄλλες συμπεριφορὲς μεταξύ τους, ἀπαράδεκτες γιὰ λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου.

Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὅτι τὴν κατάκριση γενικότερα καὶ τοὺς ἱεροκατηγόρους βρίσκει σὲ δύο κυρίως τάξεις-κατηγορίες ἀνθρώπων· α) στοὺς πωχούς καὶ ἰδίως στὶς γυναῖκες, οἱ ὁποῖες εἶναι μεμψίμοιρες καὶ κακολόγοι³⁹ καὶ β) δυστυχῶς στοὺς συναδέλφους τους, τοὺς κληρικούς, ὁποιοῦδήποτε βαθμοῦ. Οἱ ἱερεῖς μὲ τὶς κατηγορίες καὶ συκοφαντίες τους γιὰ τοὺς συνιερεῖς κυρίως ὑπονομεύουν καὶ κλονίζουν τὴ θέση καὶ τὸ κῆρος τους στὶς συνειδήσεις τῶν πιστῶν καὶ τοῦ κοινοῦ· καὶ αὐτὸ γίνεται εἴτε ἀπὸ ἀντιζηλεία, εἴτε ἀπὸ ἐπιθυμία νὰ καταλάβουν κάποια θέση εἴτε καὶ ἀπὸ ὁποιοὺς ἄλλους λόγους, ἐπειδὴ αὐτοὶ γνωρίζουν καλύτερα ἔτσι ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς τὰ τρωτὰ σημεῖα τῆς διακονίας τους καὶ μποροῦν νὰ κάνουν καλύτερα πιστευτὲς τὶς διαβολὲς καὶ τὶς συκοφαντίες τους⁴⁰. Νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ χειρότεροι κατήγοροι καὶ ἐχθροὶ τοῦ Χρυσοστόμου ἀπεδείχθη ὅτι ἦσαν οἱ κακοὶ κληρικοὶ καὶ μάλιστα ἐπίσκοποι, πράγμα ποὺ τὸν ἀνάγκασε νὰ εἰπῇ· «Οὐδένα γὰρ λοιπὸν δέδοικα ὡς τοὺς ἐπισκόπους, πλὴν ὀλίγων»⁴¹.

Ἐπειδὴ βεβαίως οἱ κατακρίσεις καὶ οἱ συκοφαντίες εἶναι ἀναπόφευκτες καὶ ἀναμενόμενες, γι' αὐτὸ ὀφείλουν οἱ ἱερεῖς νὰ τὶς ἀντιμετωπίζουν μὲ συγγνώμη καὶ ἐπιείκεια καὶ ὄχι μὲ ὀργή καὶ βίαιον τρόπον, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου ὀφείλουν νὰ προσπαθοῦν μὲ ἠπιότητα καὶ πραότητα νὰ διαλύσουν τὶς ὅποιες κατηγορίες καὶ συκοφαντίες καὶ κυρίως νὰ ἀγωνίζονται συνεχῶς νὰ βελτιώνουν

37. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε 6· «Καὶ γενναίως δεῖ φέρειν τὴν πικρὰν τούτων βασκανίαν. Τὸ γὰρ ἐπάρατον τοῦτο μῖσος, ὅπερ εἰκῆ συλλέγουσιν, οὐ στέγοντες κρύπτειν καὶ λοιδοροῦνται καὶ μέμφονται καὶ διαβάλλουσι λάθρα καὶ πονηρεύονται φανερώς» (=καὶ πρέπει νὰ ὑπομένη τὸν πικρὸ φθόνον τους. Γιατὶ αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ κρύψουν τὸ ἐπάρατον μῖσος ποὺ τρέφουν χωρὶς λόγο καὶ γι' αὐτὸ περιπαίζουν καὶ κατηγοροῦν, διαβάλλον κρυφὰ καὶ ἐπιβουλεύονται φανερά).

38. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε 6.

39. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Ε 17· Εἰς τὸ «Ἀσπάσασθε Πρίσκιλλαν...» PG 51, 20· «Εἰ καὶ ἐγκλημάτων ὧσιν ὑπεύθυνοι οἱ ἱερεῖς, οὐδὲ οὕτω σοὶ θέμις τῶν ἐκείνων βίον κρίνειν». *Εἰς Α΄ Κορ.* Ὅμιλ. KA 7, PG 61, 179-181. Καὶ *Εἰς Ἰωάν.* Ὅμιλ. ΠΖ, 4. PG 59, 472.

40. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 16 καὶ Γ 14· «...οὕτω καὶ οὕτως τοὺς πλησίον καὶ συλλειτουργοῦντας αὐτῷ μάλιστα πάντων τρέμει» (=ἔτσι καὶ ὁ ἐπίσκοπος τρέμει πρὸ πάντων τοὺς πλησίον του συναδέλφους καὶ συλλειτουργούς). PG 52, 685.

41. *Ἐπιστολὴ ΙΔ΄ πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα*, Ε΄, PG 52, 617.

τήν συμπεριφορά τῆς προσωπικῆς τους ζωῆς καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ τοῦ περιβάλλοντος τους⁴².

* * *

Γενικά οἱ ἱερεῖς καὶ εἰδικὰ οἱ ἐπίσκοποι ἐνώπιον τῆς καταστάσεως αὐτῆς ὀφείλουν νὰ εἶναι πολὺ προσεκτικοὶ στὴ συμπεριφορά τους· ὀφείλουν νὰ συμπεριφέρονται καὶ συναναστρέφονται κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, πρὸς ὅλους τοὺς πιστοὺς, χωρὶς νὰ δείξουν κάποια εὐνοία ἢ συμπάθεια πρὸς ὀρισμένα μόνον πρόσωπα, ἰδίως τοὺς πλουσίους, εὐγενεῖς, ἄρχοντες, ἰσχυροὺς καὶ νὰ φαίνονται ἀδιάφοροι πρὸς τοὺς ἀπλοὺς πιστοὺς. Διότι, λέγει ὁ ἱερός πατήρ, τὰ ἁμαρτήματα ἐπιφέρουν πολὺ βαρύτερη τιμωρία, ὅταν διαπράττονται ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, ἀπ’ ὅσων, ὅταν διαπράττονται ἀπὸ λαϊκοῦς⁴³. Διότι ὁ λαὸς προσέχει καὶ τίς μικρότερες λεπτομέρειες καὶ κινήσεις καὶ βρῖσκει ἀφορμὲς ἀκόμη καὶ ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχουν πολλὲς φορές, ὅχι μάλιστα ὅταν τοὺς δίνονται ἀφορμὲς. Ἀκόμη, παρατηρεῖ ὁ Χρυσόστομος, ὁ ἱερεὺς-ἐπίσκοπος πρέπει νὰ εἶναι εἰρηνικός, νὰ εἰρηνεύει μὲ ὅλους· καὶ ὅταν κατηγορεῖται δικαίως ἢ ἀδικως, νὰ μὴ ὀργίζεται, νὰ εἶναι ἀνεξίκακος καὶ νὰ μὴ θέλη νὰ ἐκδικηθῆ⁴⁴ (γιατὶ ἡ ἐκδίκηση εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ), ἀλλὰ νὰ κάνει ὑπομονή, σκεπτόμενος ὅτι καὶ ὁ Χριστὸς συκοφαντήθηκε καὶ σταυρώθηκε ἀπὸ ψευδομάρτυρες. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἱερός πατήρ εὗρισκε τὴ δύναμη νὰ προσεύχεται καὶ εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ λέγη μπροστὰ στὰ ὅσα ὑπέστη «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔκεκεν». Ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε παρουσιαζόμενη δυσκολία ἔλεγε· «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν οὐ γὰρ παύσομαι τοῦτο ἐπιλέγων αἰεὶ ἐπὶ πᾶσι μοι τοῖς συμβαίνουσι»⁴⁵.

Τὸ χάρισμα τῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερικότητος, πού πρέπει νὰ διακρίνη τοὺς ἱερεῖς, εἶναι, ἔλεγε, ἀπαίτηση τοῦ Θεοῦ· «Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται».

42. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 12· «Νηφάλιον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα καὶ διορατικὸν καὶ μυρίους πανταχόθεν κεκτήσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς οὐχ ἑαυτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ πλήθει ζῶντα τοσοῦτος» (=πρέπει ὁ ἱερεὺς νὰ εἶναι νηφάλιος καὶ διορατικὸς καὶ νὰ ἔχη μυρίους ὀφθαλμοὺς σὲ ὅλες τὶς πλευρὲς, γιατί δὲν ζεῖ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ γι’ ὀλόκληρον τὸν λαόν). Ἐπίσης, Λόγος Ε, 4, 6 καὶ ΣΤ 9· «Τὸν δὲ προεστῶτα καλῶς οὐδὲ τούτων δεῖ καταφρονεῖν, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντας, πυρὶ ὧν ἂν ἐγκαλῶσι, διαλύεσθαι μετὰ πολλῆς τῆς ἐπεικειᾶς καὶ πραότητος συγγιγνώσκοντα μᾶλλον αὐτοῖς τῆς ἀλόγου μέμψεως, ἢ ἀγανακτοῦντα καὶ ὀργιζόμενον» (=ὁ δὲ καλὸς ἱεράρχης δὲν πρέπει οὔτε αὐτοὺς νὰ καταφρονῆ, ἀλλὰ νὰ ἀναιρῆ πρὸς ὅλους τὶς κατηγορίες μὲ πολλὴν ἐπεικειαν καὶ πραότητα, συγχωρώντας μᾶλλον τὶς ἀδικαιολόγητες κατηγορίες τους παρὰ ἀγανακτώντας καὶ ὀργιζόμενος). Καὶ Λόγος Γ 12, *PG* 48, 648 καὶ ΣΤ 2, *PG* 48, 679.

43. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 19 καὶ ΣΤ 4 καὶ 11 καὶ *Λευιτ.* 4, 3, 14. Ἐπίσης Λόγος Γ 13.

44. *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος Γ 12, *PG* 48, 648· «Οὕτως ὁ καθ’ ἑαυτὸν καὶ ἐν ταῖς πρὸς ὀλίγους ὁμιλίαις κρατεῖν ὀργῆς, μὴ δυνάμενος, ἀλλ’ ἐκφερόμενος εὐχερῶς, ὅταν πλήθους ὄλου προστασίαν ἐμπιστευθῆ, καθάπερ τί θηρίον πανταχόθεν καὶ ὑπὸ μυρίων κεντούμενον» (=ἔτσι καὶ ὁ εὐέξαπτος καὶ εὐκόλα ὀργιζόμενος, καὶ ὅταν εὗρισκεται μόνος ἢ μὲ ὀλίγους ἀνθρώπους, γίνεται σὰν θηρίον κεντούμενον ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα, μόλις ἀναλάβει τὴν διακυβέρνηση ὀλοκλήρου πλήθους). Ἐπίσης καὶ Γ 17· «Ἀχόρεστόν πως κακὸν ἢ ἀκούσιος πενία καὶ μεμψίμοιρον καὶ ἀχάριστον» (=ἀκούσια πενία εἶναι κακὸν κάπως ἀχόρταγον καὶ μεμψίμοιρον καὶ ἀχάριστον) ὅταν αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν αἰτίαν τῆς μεμψιμοιρίας, καὶ Γ 19 καὶ ΣΤ 6.

45. *Ἐπιστολὴ Δ’*, 88, 4, 1, 22.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Ἡ Ἱερωσύνη κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον

Διότι οἱ θλίψεις καὶ οἱ στενοχώριες τῆς ζωῆς ὑπηρετοῦν τὰ σχέδια τῆς θείας Πρόνοιας.

Ἀρχὴ καὶ πεποίθησι τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου ἦταν ὅτι τίποτε ἄλλο δὲν εἶναι κακὸ σὲ μᾶς παρὰ μόνο ἡ ἁμαρτία, ἐπειδὴ τὴν κάνουμε ἐμεῖς καὶ γι' αὐτὸ γινόμεθα καὶ δυστυχεῖς.

Κατόπιν τούτων γίνεται φανερὸν πόσον μεγάλες εἶναι οἱ δυσκολίες ἀλλὰ καὶ οἱ εὐθύνες τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος καὶ ἀκόμη, πόσοι κίνδυνοι ὑπάρχουν κατὰ τὴν ἄσκησι τοῦ σπουδαιοτάτου ποιμαντικοῦ ἔργου του. Διότι, ἂν γιὰ κάθε ἄνθρωπον στὸν ὁποῖον ἔχει ἀνατεθῆ ἡ ἄσκησι ἑνὸς οἰουδήποτε σημαντικοῦ ἔργου, αὐτὸς ἔχει τὴν εὐθύνη τῆς διεκπεραιώσεώς του καὶ ἐφ' ὅσον δὲ τὸ ἔργο αὐτὸ ἀναφέρεται σὲ ὑλικά πράγματα, σὲ περίπτωσι ἀποτυχίας, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐνδεχόμενη ὑλικὴ ζημία, ἐὰν δὲν τύχει συγγνώμης, μπορεῖ νὰ καταβληθῆ χρηματικὴ ἀποζημίωσι, ἐφ' ὅσον ὁδηγηθῆ στὰ δικαστήρια.

Στὴν περίπτωσι ὁμως τῆς Ἱερωσύνης, τὰ πράγματα εἶναι τελείως διαφορετικά· διότι ὁ ἱερεὺς ὑπηρετεῖ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ ἔχει τὴν εὐθύνη γιὰ ὅλες τὶς ψυχὰς πού του ἔχουν ἀνατεθῆ ἀπὸ τὸν Θεόν⁴⁶ καὶ γι' αὐτὸ καὶ ἡ τιμωρία του θὰ εἶναι μεγαλύτερη καὶ σκληρότερη, θὰ εἶναι αἰώνια.

Σύμφωνα, λοιπόν, λέγει μὲ τὰ ὅσα ἀναφέρθησαν παραπάνω, τὸ ἔργο αὐτὸ ἢ ἄλλα παρόμοια μὲ αὐτὸ, μποροῦν εὐκόλα νὰ ἐπιτελέσουν καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχομένους καὶ ὄχι μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες. Προκειμένου ὁμως περὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἐξουσίας τῆς Ἱερωσύνης, τῆς διακυβερνήσεως δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἐπιμελείας τόσων ψυχῶν, πρέπει νὰ παραμερίσῃ ὀλόκληρον τὸ γυναικεῖον φύλον, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος, ἢ πλειονότητα, ἀπὸ τὸ ἀνδρικὸν φύλον. Καὶ μόνον ὅσοι πλεονεκτοῦν, ὑπηρετοῦν καὶ διακρίνονται διὰ τὶς ψυχικὲς ἀρετὲς τους νὰ προσέρχονται νὰ ὑπηρετήσουν τὸν Κύριον καὶ νὰ διακονήσουν τὴν Ἐκκλησίαν⁴⁷.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Δυστυχῶς, παρατηρεῖ ὁ Χρυσόστομος, οἱ ἐκλέγοντες ἐπίσκοποι δὲν ἐνεργοῦν πάντοτε μὲ βάση τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας προβλεπόμενα διοικητικὰ καὶ πνευματικὰ κριτήρια καὶ συχνά, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, λαμβάνουν ἄλλα πράγματα ὑπ' ὄψη τους, ὅπως συγγενικὲς σχέσεις, οικονομικὲς συναλλαγές, πλοῦτο, ἡλικία, ἐπιδόσεις κολλακείας, τίτλους σπουδῶν καὶ διάφορους ἄλλους λόγους⁴⁸. Μὲ αὐτὲς τὶς ἀνεπίτρεπτες ἐνέργειες τῶν ἐπισκόπων, ἢ ὅποια ἐκλογὴ καὶ μὲ ὁποιοδήποτε τρόπον γίνεται, λέγει ὁ ἱερὸς πατήρ, ἀποβαίνει ἀφορμὴ γιὰ μεγαλύτερα κακὰ μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ γιὰ δημόσιο σκανδαλισμὸ στὸ ποίμνιο⁴⁹.

46. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος ΣΤ 1. 11 καὶ Β 2.

47. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Β 2.

48. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Γ 12. 13. 15 καὶ Β 8.

49. Περὶ Ἱερωσύνης, Λόγος Γ 10.

Τὸ τρέχον ἔτος ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὰ χίλια ἑξακόσια ἔτη ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ὡς γνωστὸν ὁ Ἰωάννης μετὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἶναι εἷς τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, τῶν προστατῶν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παιδείας καθόλου. Εἶναι ὁ πολυγραφώτερος ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων. Ἐκ τῶν χιλίων πεντακοσίων ἔργων ποὺ σώζονται ὑπὸ τὸ ὄνομά του πλεόν τῶν χιλίων ἀνήκουν εἰς αὐτόν. Ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα ἔργων του ποὺ σώζονται εἰς ἐρμηνευτικὰς σειρὰς καὶ ἀσκητικὰ ἀνθολόγια.

Ἡ πρώτη προσπάθεια ἐκδόσεως τῶν ἀπάντων τοῦ μεγάλου πατρὸς ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Fronton du Duc (12 τόμ., Paris 1601 -1633) μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως. Παραλλήλως ὁ Henri Savile εἰς ὀκτὼ τόμους (Eton 1912), ἐξέδωσε μόνον τὸ ἑλληνικὸν κείμενον. Ἠκολούθησεν ἡ ἔκδοσις τοῦ βενεδικτίνου μοναχοῦ Bernard de Montfaucon εἰς 13 τόμους (Paris 1718-1738). Ἡ ἔκδοσις τοῦ Montfaucon ἐπανεξεδόθη μέ τινὰς συμπληρώσεις ὑπὸ τοῦ Jean-Alexis Gaume (1834-1840). Τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν ἐχρησιμοποίησεν ὁ J.-P. Migne (Patrologiae Cursus Completus, Series Graeca 47-64) μετ' ὠρισμένας προσθήκας. Ἐκτοτε πολλαὶ ἐκδόσεις τῶν ἀπάντων ἢ καὶ μεμονωμένων ἔργων εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Εἰς τὴν σειρὰν Sources Chrétiennes (50, Paris 1957) ἐδημοσιεύθησαν αἱ εἰς τὴν μονὴν Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγ. Ὁρους ἀνακαλυφθεῖσαι «ὀκτὼ βαπτισματικαὶ κατηχήσεις». Ἀναλυτικώτερον περὶ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων παραπέμπομεν εἰς τὴν σειρὰν τῆς Βιβλιοθήκης Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δημοσιευθησομένην ἐκτενῆ εἰσαγωγήν.

Εἰς τὸ παρὸν ἄρθρον θὰ ἐπιχειρηθῇ μία σύντομος παρουσίασις τοῦ βίου, τῶν συγγραμμάτων καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ μεγάλου πατρὸς.

Πληροφορίας περὶ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πλὴν τῶν συγγραμμάτων του καὶ μάλιστα τῶν ἐπιστολῶν του λαμβάνομεν καὶ ἐκ συγχρόνων ἢ μεταγενεστέρων συγγραφέων. Ἐν πρώτοις ἀναφέρομεν τὸν «Διάλογον περὶ βίου καὶ πολιτείας τοῦ μακαρίου Ἰωάννου» συνταχθέντα τὸ 407 ἢ 408 ὑπὸ μορφὴν συζητήσεως μεταξὺ ἐνὸς ἀνατολικοῦ ἐπισκόπου καὶ τοῦ ρωμαίου διακόνου Θεοδώρου ὑπὸ τοῦ φίλου του Παλλαδίου, μετέπειτα ἐπισκόπου Ἑλενοπόλεως (J.-P. Migne P.G. 47, 5-82). Ἀξιοσημεῖωτα εἶναι καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν Σωκράτους (J.-P. Migne, P.G. 67, 161-736), Σωζομενοῦ (P.G. 67, 1513-1592) καὶ Θεοδωρήτου (P.G. 82, 1256-1269) ἀναγραφόμενα.

Ὁ Ἰωάννης ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐξ εὐγενῶν χριστιανῶν γονέων μεταξὺ τῶν ἐτῶν 344 καὶ 354 μετ' πιθανωτέραν τὴν δευτέραν χρονολογίαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Παλλαδίου (Σχετικῶς ἰδὲ Π. Χρήστου, Ἑλληνικὴ Πατρολογία, τόμ. Δ', Θεσσαλονίκη 1989, σσ. 232 -233). Ὁ πατὴρ του Σεκοῦνδος ἦτο ἀνώτατος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Συρίας καὶ ἀπέθανε ὀλίγον μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ του. Ἡ εἰκοσαετής τότε μητέρα του ἀφωσιώθη εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἀνατροφὴν τοῦ υἱοῦ της καὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἀρτιωτέραν μόρφωσιν αὐτοῦ. Διδάσκαλοί του ὑπῆρξαν ὁ φιλόσοφος Ἀνδραγάθιος καὶ ὁ διάσημος ρήτωρ Λιβάνιος. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Τοῦ
Ἡλία Δ. Μουτσούλα
Ὁμ. Καθηγητοῦ Θεολογικῆς
Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

Παλλαδίου ὁ Ἰωάννης εἰς ἡλικίαν δέκα ὀκτῶ ἐτῶν ἐγκατέλειπε τὰς ρητορικὰς σπουδὰς, ἐβαπτίσθη καὶ μετὰ τριετίαν ἐχειροθετήθη εἰς ἀναγνώστην ὑπὸ τοῦ Μελετίου Ἀντιοχείας. Τοῦτο συνέβη πιθανώτατα τὰς ἀρχὰς τοῦ 372, διότι ἀργότερον ὁ Μελέτιος ἐξωρίσθη. Κατὰ τὸν Π. Χρήστου αἱ σπουδαί του παρὰ τῷ Λιβανίῳ καὶ τῷ φιλοσόφῳ Ἀνδραγαθίῳ ἔγιναν μετὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Μελετίου (Π. Χρήστου, ἔνθ. ἀν. σ. 234). Πλὴν τῶν φιλοσοφικῶν σπουδῶν ὁ Ἰωάννης ἔλαβε καὶ ἀρτίαν θεολογικὴν κατάρτισιν. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἠκμαζεν ἡ Θεολογικὴ Σχολή, τὸ λεγόμενον Ἀσκητήριον, τὸ ὅποιον εἶχον ιδρύσει ὁ Διόδωρος, ὁ μετέπειτα ἐπίσκοπος Ταρσοῦ, μετὰ τοῦ Καρτερίου. Εἰς τὴν σχολὴν αὐτὴν εἶχε συμμαθητὴν τὸν Θεόδωρον, μετέπειτα ἐπίσκοπον Μοψουεστίας.

Ἡ κατὰ τὸ ὡς ἄνω διάστημα παραμονὴ τοῦ Ἰωάννου εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ὀφείλεται εἰς τὴν παράκλησιν τῆς μητρός του νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ διὰ δευτέραν φορὰν χήραν διὰ τῆς ἀμέσου ἀναχωρήσεώς του εἰς τὴν ἔρημον, ὡς ἐπεθύμει. Τοῦτο ἐπραγματοποιήθη ὀλίγον ἀργότερον. Ὁ Ἰωάννης ἐμόνασε ἐπὶ τέσσαρα ἔτη πλησίον Σύρου γέροντος καὶ ἐν συνεχείᾳ δύο ἔτη ἐντὸς σπηλαίου. Ἐκεῖ εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ καλῶς τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ μάλιστα τὴν Καινὴν Διαθήκην, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ πλούσιον συγγραφικὸν ἔργον του. Ἡ αὐστηρὰ ὁμῶς ἀσκητικὴ ζωὴ ἐπεβάρυνε τὴν ὑγίαν του καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀντιόχειαν. Τὸ ἔτος 381 ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Μελετίου διάκονος, τὸ δὲ 386 ὑπὸ τοῦ Φλαβιανοῦ ἱερέως. Οὗτος τοῦ ἀνέθεσε τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἱεροκήρυκος. Ἐπὶ δώδεκα ἔτη διετέλεσε ἱεροκήρυξ Ἀντιοχείας μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 397. Ἡ μεγάλη φήμη του ὡς ἱεροκήρυκος καὶ ἡ προσωπικὴ παρέμβασις τοῦ πρωθυπουργοῦ Εὐτροπίου ὠδήγησαν τὸν Ἰωάννην εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς διαδοχὴν τοῦ ἀποθανόντος πατριάρχου Νεκταρίου, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ τὸ ἔχῃ ἐπιζητήσει. Τὴν 26ην Φεβρουαρίου ὑπεχρεώθη ὁ Θεόφιλος Ἀλεξανδρείας νὰ χειροτονήσῃ τὸν Ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Ἰωάννης σύντομα ἐκέρδισε τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ.

Ἡ πολύπλευρος δρᾶσις του, ἡ ἐνίσχυσις τῶν πτωχῶν, τῶν ἀσθενῶν, τῶν ξένων, ἡ οἰκοδόμησις φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, τὸ καθόλου κοινωνικὸν του ἔργον μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν Ὀλυμπιάδα, χήραν τοῦ ἐπάρχου Νεβριδίου καὶ συγγενὴ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὅπως ἐπίσης ἡ καταπολέμησις τῆς χλιδῆς προεκάλεσαν τὴν λυσσαλέαν ἀντίδρασιν τῶν πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν καὶ εἰδικώτερον τῆς βασιλίσης Εὐδοξίας, ἡ ὅποια οὐσιαστικῶς διηύθυνε τὸ κράτος λόγω τοῦ ἀσθενοῦς χαρακτῆρος τοῦ αὐτοκράτορος Ἄρκαδίου. Κατόπιν ἀποφάσεως τῆς συνόδου τῆς Δρυὸς ὑπὸ τὸν Θεόφιλον Ἀλεξανδρείας καθηρέθη ὁ Ἰωάννης. Εἶχε προηγηθῆ ἡ τρίμηνος εἰς Μικρὰν Ἀσίαν περιοδεία αὐτοῦ καὶ ἡ καταδικὴ τριῶν σιμονιακῶν ἐπισκόπων.

Ἐκτακτον γεγονός εἰς τὰ ἀνάκτορα, πιθανῶς καταστροφὴ ἀπὸ σεισμόν, συντέλεσαν εἰς τὴν ἄμεσον ἐπιστροφὴν τοῦ Ἰωάννου κατόπιν παρακλήσεως τῆς βασιλίσης. Δυστυχῶς ἡ εἰρήνη διήρκεσεν ὀλίγον μόνον διότι ἐκδηλώσεις εἰδωλολατρικοῦ χαρακτῆρος καὶ εἰδικώτερον ἡ ὕψωσις ἀργυροῦ ἀγάλματος τῆς Εὐδοξίας ἔναντι τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ ὠδήγησαν εἰς ὀξείαν

κριτικήν τοῦ Χρυσοστόμου. Τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκ νέου ἀπομάκρυν-
σιν αὐτοῦ πρὸ τῆς παρελεύσεως ἔτους ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς του.

Ἡ πορεία τοῦ Ἰωάννου, ἡ ὁποία θὰ ὠδήγει μετὰ τριετίαν εἰς τὸν θάνατόν
του καθ' ὁδὸν πρὸς τὸν τελικὸν προορισμὸν τῆς ἐξορίας του χρήζει ἰδιαιτέ-
ρας μελέτης καὶ παρουσιάσεως, τὴν ὁποίαν ἀδυνατοῦμεν νὰ πράξωμεν εἰς
τὴν παροῦσαν συνοπτικὴν παρουσίᾳ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου
τοῦ μεγάλου πατρὸς. Διὰ νὰ μεταβῆ ἀπὸ τὴν Νίκαιαν τῆς Βιθυνίας μέχρι τὴν
Κουκουσόν, εἰς τὰ σύνορα Καππαδοκίας καὶ Ἀρμενίας, ὅπου ὑπῆρξε ὁ
πρῶτος τοῦ μέγας σταθμὸς, ἀπητήθησαν ἕνδεκα ἑβδομάδες. Τὸ γεγονός
ὅμως ὅτι ἐξηκολούθει νὰ δέχεται τόσον ἐπιστολάς ὅσον καὶ ἐπισκέψεις,
ἀλλὰ καὶ ἡ καθόλου δραστηριότης του ὠδήγησαν τοὺς ἐχθροὺς του εἰς τὴν
ἀπόφασιν νὰ τὸν ἐξορίσουν εἰς τὴν Πιτυοῦντα τοῦ Πόντου. Αἱ πολλαὶ ὅμως
ταλαιπωρίαι τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸν θάνατον τὴν 14ην Αὐγούστου τοῦ 407
ἐνῶ εὐρίσκετο εἰς τὰ Κόμανα. Τελευταῖοι λόγοι τοῦ Ἰωάννου ὑπῆρξαν τὸ
«δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν».

Θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν δὲν ὑπεγραμμίζετο τὸ μέγα ἱεραποστολικὸν ἔργον
τοῦ Ἰωάννου, τὸ ὁποῖον ἐπέδειξε ὄχι μόνον κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰς
Ἀντιόχειαν καὶ Κωνσταντινούπολιν παραμονῆς του, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν
διάρκειαν τῆς ἐξορίας του. Αἱ ἐπιστολαὶ του, τὰς ὁποίας ἔγραψε τὸ τελευ-
ταῖον αὐτὸ διάστημα, μᾶς πληροφοροῦν διὰ τὴν δρᾶσιν του κυρίως μεταξὺ
τῶν Φοινίκων. Ἀλλὰ τὸ ἱεραποστολικὸν του ἔργον εἶχεν ἐπεκταθεῖ καὶ με-
ταξὺ τῶν Περσῶν, τῶν Σκυθῶν, τῶν Κελτῶν καὶ μάλιστα τῶν Γότθων. Ἀρκεῖ
νὰ σημειωθῆ ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπῆρχεν εἰδικὸς ναὸς εἰς τὸν
ὁποῖον ἐψάλλετο ἡ θεία λειτουργία εἰς τὴν γλῶσσαν των.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ὑπογραμμισθῆ ἡ ὀρθὴ στάσις, τὴν ὁποίαν ἐτήρησεν
ἔναντι τοῦ Χρυσοστόμου ὁ Ἰνοκέντιος Ρώμης, ὁ ὁποῖος ἐπεχείρησεν ἀνεπι-
τυχῶς νὰ συγκαλέσῃ σύνοδον εἰς Θεσσαλονίκην. Ἡ ἀποτυχία του συνετέλε-
σεν εἰς τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης τόσον μὲ τὴν
Κωνσταντινούπολιν ὅσον καὶ μὲ τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ Ἀντιόχειαν. Ἡ
ἄρσις τοῦ σχίσματος τούτου ἐγένετο μὲ τὴν Ἀντιόχειαν τὸ 413 καὶ μὲ τὴν
Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸ 417 διὰ τῆς ἐπανεγγραφῆς τοῦ
ὀνόματος τοῦ Ἰωάννου εἰς τὰ δίπτυχα. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως καὶ ἡ
πλήρης ἀναγνώρισις τοῦ Χρυσοστόμου ἐγένετο ἐπὶ ἀρχιεπισκόπου
Κωνσταντινουπόλεως Πρόκλου διὰ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ με-
γάλου πατρὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ὀλίγας δεκαετίας ἀργότερον καὶ
λόγω τῆς εὐγλωττίας του ὁ Ἰωάννης ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ Χρυσοστόμου.

Μετὰ τὴν συνοπτικὴν παρουσίᾳ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου πατρὸς ἄς ἴδω-
μεν δι' ὀλίγων τὰ τῶν συγγραμμάτων του.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του εἶναι ὁμιλίας, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται ὄχι μόνον
διὰ τὸ ποιόν των, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς πολυτίμους πληροφορίας των διὰ τὴν
ἐκκλησιαστικὴν, πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτιστικὴν κατάστασιν τῆς
ἐποχῆς.

Αἱ ἐρμηνευτικαὶ ὁμιλίας του ἀναφέρονται εἰς βιβλία τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς
Καινῆς Διαθήκης. Ἐκ τῶν συγγραφέων ἰδιαιτέρως θαυμάζει ὁ Ἰωάννης τὸν

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

ἀπόστολον Παῦλον. Σημειωτέον ὅτι αἱ τριάκοντα δύο ὁμιλίες του εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴν θεωροῦνται ὡς τὸ σημαντικότερον πατερικὸν ὑπόμνημα εἰς τὸ ἔργον αὐτό.

Ἐκ τῶν δογματικῶν καὶ πολεμικῶν ὁμιλιῶν του ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τοὺς «Περὶ ἀκαταλήπτου τοῦ Θεοῦ» κατὰ Ἀνομοίων λόγους, τοὺς ἀρνούμενους τὸ ὁμοούσιον τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Ὁ Ἰωάννης ἦτο ἀριστος γνώστης ὄχι μόνον τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐγνώριζε καλῶς μεταξὺ τῶν ἄλλων τόσον τὰ ἔργα τοῦ Φίλωνος ὅσον καὶ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ τῶν τριῶν Καππαδοκῶν. Πρὸ πεντηκονταετίας ἀνεκαλύφθη καὶ ἐδημοσιεύθη χειρόγραφον τῆς μονῆς Σταυρονικήτα τοῦ Ἁγ. Ὄρους περιέχον ὀκτῶ βαπτισματικὰς κατηχήσεις τοῦ ἁγίου. Κατὰ τοὺς ἐρευνητὰς ἐξεφωνήθησαν ὀλίγον μετὰ τὸ 388 μ.Χ. Ὁ Ἰωάννης ἐξεφώνησε καὶ ὁμιλίας ἠθικοῦ καὶ λειτουργικοῦ περιεχομένου ἀναφερομένας εἰς διαφόρους ἑορτάς. Ἐπίσης ἐξεφώνησε ὁμιλίας ἐξ ἀφορμῆς εἰδικῶν περιστάσεων ὡς αἱ Περὶ ἀδριάντων, πρὸς Εὐτρόπιον, πρὸ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ κ.τ.λ.

Ἐκτὸς τῶν ὁμιλιῶν του ὁ Ἰωάννης συνέταξε καὶ πραγματείας ἠθικοῦ, παιδαγωγικοῦ, ἀσκητικοῦ καὶ ποιμαντικοῦ περιεχομένου. Εἰς τὴν τελευταίαν κατηγορίαν ἀνήκουν οἱ Περὶ ἱερωσύνης λόγοι του, ὑπὸ μορφήν διαλόγου πρὸς τὸν φίλον του Βασίλειον, πρόσωπον κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην μὴ πραγματικόν, ἀλλ' ἐξυπηρετοῦν τὰς ἀνάγκας τοῦ διαλόγου.

Τέλος ἀναφέρομεν τὰς διακοσίας τριάκοντα ἐξ ἐπιστολάς τοῦ ἁγίου, αἱ ὁποῖαι συνετάχθησαν κατὰ τὴν περίοδον τῆς πρὸ τοῦ θανάτου ἐξορίας του. Αἱ πλείσται ἐξ αὐτῶν εἶναι σύντομοι καὶ ἀπευθύνονται εἰς πλῆθος φίλων καὶ μαθητῶν του. Ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ὑπογραμμίσωμεν τὰς δέκα ἑπτὰ ἐπιστολάς του πρὸς τὴν χήραν διακόνισσαν Ὀλυμπιάδα, ἡ ὁποία πολλαχῶς ἐνίσχυε τὸν Ἰωάννην πρὸς συνέχισιν τοῦ ποιμαντικοῦ καὶ ἱεραποστολικοῦ ἔργου του, ἀλλὰ καὶ τὰς δύο πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης Ἰννοκέντιον ἐπιστολάς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Κουκουσοῦ σταλείσας τὸ 404 καὶ τὸ 406 ἀντιστοίχως.

Ἐρχόμενοι εἰς τὸ θέμα τῆς διδασκαλίας τοῦ μεγάλου πατρὸς πρέπει νὰ ὑπογραμμίσωμεν ὅτι ὁ Ἰωάννης ἦτο ἄνθρωπος τῆς πράξεως καὶ ὄχι τῆς θεωρίας. Βάσις τῆς διδασκαλίας του εἶναι ἡ Ἁγία Γραφή. Τὰ θαυμάσια κηρύγματά του ἀποτελοῦν τὰ λαμπρότερα ὑπομνήματα εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, τόσον τὴν Παλαιὰν ὅσον καὶ τὴν Καινὴν Διαθήκην. Ἄς μὴ λησμονῶμεν τὸν ἰδιαίτερον θαυμασμόν πού εἶχε διὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον. Ὡς ἀντιχειανὸς ρίπτει τὸ βάρος εἰς τὴν ἱστορικοφιλολογικὴν ἐρμηνείαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Γνωρίζει βεβαίως καὶ τὴν ἀλληγορικὴν ἐρμηνείαν, προτιμᾷ ὁμῶς τὴν τυπολογικὴν, ἡ ὁποία εἶναι χριστοκεντρικὴ. Ὁμιλῶν περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ Νῶε παρατηρεῖ. «Ἡ Ἐκκλησία κιβωτός, ὁ Νῶε ὁ Χριστός, ἡ περισσευὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ» (Ὁμιλία IV εἰς τὸν Λάζαρον, J.-P. Migne, P.G. 48, 1037D). Παραλλήλως ἐρμηνεύει τὴν θυσίαν τοῦ Ἰσαάκ (Ὁμιλ. 47 εἰς τὴν Γένεσιν 3. P.G. 54, 432), τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰωσήφ (Ὁμ. 61 εἰς τὴν Γέν. 3 P.G. 54, 528 ἐξ.). Τὰ πρόσω-

πα τόσον τῆς Παλαιᾶς ὅσον καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶναι δι' αὐτὸν πηγὴ πρὸς ἄντλησιν ἠθικῶν διδασμάτων. Ἀναφερόμενος εἰς τὸν Ἀπόστολον Παῦλον παρατηρεῖ: «Παῦλος πανταχοῦ παραινεῖ μὴ τὰ ἑαυτοῦ ζητεῖν ἀλλὰ τὰ τοῦ πλησίον ἕκαστον ... τοὺς γὰρ ἀμελοῦντας τῆς τῶν ἀδελφῶν σωτηρίας εἰς αὐτὸν ἀμαρτάνειν φησὶ τὸν Χριστόν» (Πρὸς πιστὸν πατέρα β' P.G. 47, 350). Καὶ εἰς τὸν «κατὰ Ἀνομοίων λόγον του» παρατηρεῖ «καὶ γὰρ ἀρχὴ καὶ τέλος ἀρετῆς ἀπάσης ἢ ἀγάπη» (P.G. 48, 795).

Ὡς ὠραιότατα παρατηρεῖ ὁ μέγας θεολόγος καθηγητῆς καὶ πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ εἰς ἄρθρον του εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἀκτίνες» (Ἰανουάριος 1955) ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ προφήτης τῆς ἀγάπης», ὁ Χρυσόστομος ἦτο ἡ μαρτυρία τῆς ζωῆς πίστεως. Δι' αὐτὸν ἡ πίστις ἦτο κανὼν ζωῆς καὶ ὄχι ἀπλῶς θεωρία, τὰ δόγματα πρέπει νὰ εἶναι ἔμπρακτα.

Καὶ εἰς τὰς δύο μεγάλας πόλεις εἰς τὰς ὁποίας ἔζησεν ὁ Ἰωάννης, τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἠγωνίσθη, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ τὴν παρθενίαν καὶ τὴν νηστείαν, ἔλεγε, εἶναι χρήσιμος μόνον εἰς τὸν ἑαυτόν του, αἱ πράξεις τῆς ἀγάπης, τὸ φιλάνθρωπον, τὸ φιλάδελφον, τὸ συμπάσχειν πρὸς τὸν πλησίον εἶναι ἄξια ἐπαίνου» (P.G. 51, 277). Ὡς ὁ π. Φλωρόφσκυ παρατηρεῖ, ὁ Χρυσόστομος φθάνει μέχρι ἀποκηρύξεως καὶ αὐτῆς τῆς πολυτελοῦς διακοσμῆσεως τῶν ναῶν. «Ἡ ἐκκλησία», λέγει, «εἶναι μία θριαμβεύουσα ὁμάς ἀγγέλων καὶ ὄχι χρυσοχοεῖον, ... τὸ ποτήριον τὸ ὁποῖον ὁ Χριστὸς προσέφερεν εἰς τοὺς μαθητάς του κατὰ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον δὲν ἦτο ἀπὸ χρυσόν», ... τὸ πᾶν ἀνήκει εἰς τὸν Θεὸν καὶ δὲν δίδεται ἀλλὰ δανεῖζεται μᾶλλον παρ' αὐτοῦ ὡς παρακαταθήκη εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους ἔθεσεν ὁ Θεός» (ἐνθ. ἀν. 6, 7-8).

Τὸν ἰδιαίτερον σεβασμὸν καὶ ἀγάπην, τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος πρὸς τὸν Παῦλον ὑπογραμμίζει καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός. Ὁ Ἰωάννης, λέγει, εἶχε πάντοτε κοντά του μαζί μὲ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Παύλου καὶ μίαν εἰκόνα του. Ὅπως ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε τὸν Ὅμηρον εἰς τὸ προσκεφάλαιόν του ὁ Χρυσόστομος εἶχε τὴν εἰκόνα τοῦ Παύλου «καὶ ὡς ἐπὶ ζῶντος αὐτοῦ οὕτω προσεῖχεν αὐτῇ» (J.-P. Migne P.G. 91, 1278). Κατὰ τὸν Χρυσόστομον «οὐχ ὁ Παῦλος ἐστὶν ὁ λαλῶν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ὁ τὴν ἐκείνου ψυχὴν κινῶν» (P.G. 50, 616). Κατὰ τὸν αὐτὸν πατέρα ὁ Παῦλος «δαίμονας ἤλασεν ἀμαρτήματα ἔλυσε, τυράννους ἀπεστόμισε, φιλοσόφων γλῶτταν ἔφραξε, τὴν οἰκουμένην τῷ Θεῷ προσήγαγε, βαρβάρους φιλοσοφεῖν ἔπεισεν, ἅπαντα μετερρῦθμισε τὰ ἐν τῇ γῆ» (P.G. 60, 678).

Πρὶν ὀλοκληρώσωμεν τὴν παρουσίαν τοῦ μεγάλου πατρὸς ὀφείλομεν νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὴν θέσιν πού λαμβάνει εἰς τὰ βασικά θέματα τοῦ δόγματος. Ὡς γνωστὸν εἶχεν ὀλοκληρωθῆ ἡ διατύπωσις τοῦ τριαδολογικοῦ δόγματος διὰ τῶν δύο πρώτων οἰκουμενικῶν συνόδων. Πρὸς ὑπογράμμισιν τῆς ὀμοουσιότητος τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα χρησιμοποιεῖ τὴν εἰκόνα τοῦ ἡλίου καὶ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ. Ἐπὶ λέξει παρατηρεῖ: «Καὶ ἐξ αὐτοῦ ὄν τοῦ ἡλίου τὸ ἀπαύγασμα, οὐκ ἂν ποτε ὕστερον εἶναι φαίμεν τῆς ἡλιακῆς φύσεως

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

ἐπειδὴ μηδὲ χωρὶς ἀπαυγάσματος ἥλιος ἐφάνη ποτέ». Καὶ συνεχίζει: «Εἰ δὲ ἐπὶ τῶν σωμάτων τούτων τῶν ὁρατῶν καὶ αἰσθητῶν καὶ ἐκ τινος ὄν καὶ οὐχ ὕστερον ἐξ οὗ ἐφάνη τι ὄν, τί ἀπιστεῖς ἐπὶ τῆς ἀοράτου καὶ ἀρρήτου φύσεως; Οὐκοῦν οὐδὲν μέσον Υἱοῦ καὶ Πατρὸς. Εἰ δὲ οὐδέν, οὐχ ὕστερος ἀλλὰ συναΐδιος. Τὸ γὰρ πρό, καὶ μετὰ χρόνων εἰσιν ἔννοιαι δηλωτικά. Χωρὶς γὰρ αἰῶνος ἢ χρόνου οὐκ ἂν δυνηθεῖη τις νοῆσαι τὰ ρήματα. Χρόνων δὲ καὶ αἰῶνων ἀνώτερος ὁ Θεός» (Εἰς τὸν Ἰωάννην ὁμιλ. 4,2 P.G. 59,48).

Πολὺς λόγος ἔχει γίνεο διὰ τὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν λαμβάνει ἔναντι τοῦ προσώπου τῆς Παρθένου Μαρίας. Γεγονὸς εἶναι ὅτι ἀποφεύγει νὰ χρησιμοποιῆ τὸν ὄρον «θεοτόκος», ὡς πράττουν καὶ οἱ ἄλλοι ἀντιοχειανοί. Οὐδέποτε ὁμως χρησιμοποιεῖ τοὺς ὄρους «χριστοτόκος» καὶ «ἀνθρωποτόκος». Πρέπει ὁμως νὰ ἐπισημανθῆ ὅτι ὑπάρχει καὶ γνήσιον ἔργον τοῦ μεγάλου πατρὸς ὅπου ἀπαντᾷ ὁ ὄρος «θεοτόκος». Πρόκειται περὶ τῆς ὁμιλίας του εἰς τὸν Μελχισεδέκ, ὅπου ὑπογραμμίζων τὴν κατὰ πάντα ἔναντι αὐτοῦ ὑπεροχὴν τοῦ Ἰησοῦ ἀναγράφει «καὶ αὐτὸς γόνυ κάμπτει τῷ Χριστῷ τῷ σαρκωθέντι ἐκ τῆς θεοτόκου Μαρίας (P.G. 56, 260).

Ὁ Ἰωάννης ἐξαίρει τὴν ἐναρμόνισιν θείας χάριτος καὶ ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε νὰ εἶναι ἀβάσιμος ἢ ἐπὶ ἡμιπελαγיאνοισμῶ κατ' αὐτοῦ κατηγορία. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴ δυνατότητα ἐπιλογῆς μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ. Εἰς τὰς ὁμιλίας 2 καὶ 3 «περὶ μετανοίας» (P.G. 49, 285-300) ὁ Ἰωάννης ἀναφέρει πέντε ὁδοὺς διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν συγχώρησιν, τὴν ὁμολογίαν τοῦ σφάλματος ὅπως ὁ Δαβὶδ, τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας ὅπως ὁ Ἄχαζ, τὴν ταπεινοφροσύνην ὅπως ὁ τελώνης, τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν προσευχὴν τὴν ἔμμονον καὶ μετ' ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπίσης ἡ περὶ κληρονομικότητος τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος διδασκαλία δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὸν Ἰωάννην.

Ὁ μέγας πατὴρ ὑπογραμμίζει ἐπίσης τὴν ἀξίαν τῆς προσευχῆς. Εἰς τὸν 7ον κατὰ τῶν Ἀνομοίων λόγον του παρατηρεῖ. «Εὐχὴ χειμαζομένων λιμὴν, κλιδωνιζομένων ἄγκυρα, σαλευομένων βακτηρία, πενήτων θησαυρός ... νοσημάτων ἀναίρεσις, λύτης ἀπάσης φυγαδευτήριον, διηνεκοῦς ἡδονῆς ἀφορμή, φιλοσοφίας μήτηρ» (P.G. 48, 768). Καὶ εἰς τὸν 3ον «Περὶ τοῦ ἀκαταλήπτου τοῦ Θεοῦ» λόγον του παρατηρεῖ: «Ἐὰν ἐθίσης σεαυτὸν εὐχεσθαι μετὰ ἀκριβείας, οὐ δεήση τῆς παρὰ τῶν συνδούλων διδασκαλίας, αὐτοῦ σοι τοῦ Θεοῦ χωρὶς μεσίτου τινὸς καταναγκάζοντος τὴν διάνοιαν» (Ἔκδ. Sources Chrétiennes 28, 196). Ἰδιαίτερος ὁ Χρυσόστομος ἐξαίρει τὴν ἀξίαν τῆς ἐν τῷ ναῷ προσευχῆς καὶ μάλιστα τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως. Εἰς τὴν ΚΔ' ὁμιλίαν του εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν του παρατηρεῖ: «Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἦνωται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ ἄρτου τούτου ἐνούμεθα» (P.G. 61, 200). Ἡ εὐχαριστία εἶναι διὰ τὸν Χρυσόστομον «ἀναίμακτος θυσία» (Εἰς τὸ «εἶδον τὸν Κύριον» (Ἦσ. 6, 1) P.G. 56, 138).

Ἡ μορφή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, τὴν ὁποῖαν προσεπαθήσαμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν κατὰ τὴν σύντομον αὐτὴν παρουσίαν, πάντοτε θὰ ἀποτελῆ πρότυπον πρὸς μίμησιν ὄλων καὶ μάλιστα τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας.

Ίερη εὐκαιρία θεώρησε ἡ Ἐκκλησία μας τὴ συμπλήρωση 1600 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Κοίμηση τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (Σεπτ. 407 - Σεπτ. 2007), γιὰ νὰ ἀφιερῶσει τὸ ἔτος 2007 στὴ μνήμη του. Ἐκδηλώσεις τιμῆς, μνήμης καὶ προπαντὸς μελέτης τοῦ βίου καὶ τῆς θεολογικῆς προσφορᾶς τοῦ θεοφώτιστου αὐτοῦ Πατέρα καὶ Διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἤδη προγραμματισθεῖ, ὥστε νὰ συνειδητοποιήσουμε βαθύτερα τὴν ὁσιότητά του καὶ τὴν ἐντυπωσιακὰ δημιουργικὴ του σκέψη. Νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὡς Ὁρθόδοξοι, ἰδιαίτερα, χριστιανοὶ εἴμαστε χρυσοστομικοί, γιὰτὶ τελικὰ ἔχουμε, ὀφείλουμε νὰ ἔχουμε τὴ διδασκαλία του διδασκαλία μας, τὸ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημά μας. Καὶ προσπαθοῦμε ἀκόμα νὰ ζοῦμε τὸ ἦθος του, τὴν πιστότητά του στὴν ἱερὴ Παράδοση καὶ τὴν πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις ἀγωνιστικότητά του.

Στὸ πλαίσιο καὶ στὴν προοπτικὴ αὐτὴ τῆς Ἐκκλησίας δίνονται καὶ οἱ γραμμὲς ποὺ ἀκολουθοῦν, ἐλάχιστη κατάθεση καὶ συμβολὴ ἔναντι τεράστιου χρέους. Μὲ συντομία καί, κατὰ δύναμη, σαφήνεια ἀναψηλαφοῦνται καίρια μόνον σημεῖα τῆς θεολογίας τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μάλιστα γιὰ τὸ πρόβλημα τῶν δύο φύσεων του, ποὺ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ Δ' ἕως τὸ τέλος τοῦ Ε' αἰῶνα συγκλόνιζε τὴν Ἐκκλησία. Εἶναι δημιουργικῆς σημασίας τὸ νὰ παρακολουθήσουμε τὴν προσπάθεια τοῦ ἱεροῦ ἀνδρα γιὰ ὑπέρβαση τῶν σχετικῶν κακοδοξιῶν καὶ ὀρθοτόμησι τῆς σώζουσας ἀλήθειας, δηλαδὴ τῆς ἀσκήσεως θεολογίας μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

1. Χριστολογικὲς παρεκκλίσεις στὸν ἀντιοχειανὸ χῶρο

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀναπτύχθηκε θεολογικὰ στὴν Ἀντιόχεια, δηλαδὴ σὲ περιβάλλον ποὺ χαρακτηριζόταν ἀπὸ βαθιὰ σύγχυση ἀναφορικὰ μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἰδιαίτερα μὲ τὶς φύσεις του, μὲ τὸ τί συνέβη κατὰ τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ θείου Λόγου. Ἡ σύγχυση μάλιστα κυριαρχοῦσε ὄχι μόνον στοὺς ἀρειανούς καὶ τοὺς ἀπολιναριστές, ἀλλὰ καὶ στὸν μεγάλῃς ἐπιρροῆς δάσκαλο τοῦ Χρυσοστόμου, τὸν Διόδωρο ποὺ ἔπειτα ἔγινε (378) καὶ ἐπίσκοπος Ταρσοῦ. Ὁ τελευταῖος, προσπαθώντας νὰ ἀναιρέσει τὴν κακοδοξία τοῦ Ἀπολιναρίου († 390), ὅτι ὁ Λόγος κατὰ τὴν ἐνανθρώπησι ἔλαβε μόνον σάρκα (ἢ καὶ ἄλογη ψυχή), ὑποστήριξε ὅτι δὲν ἔγινε πραγματικὴ, φυσικὴ, ἔνωσι θείας καὶ ἀνθρώπινης φύσεως, διότι αὐτὸ θὰ σήμαινε τροπὴ - μεταβολὴ τῆς μίας στὴν ἄλλη. Καὶ τροπὴ τῆς θείας φύσεως εἶναι ἀδιανόητη.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε ὁ Διόδωρος συνειδητοποιήσει τὴν διάκρισι φύσεως καὶ ὑποστάσεως (ἢ προσώπου) τῶν Καππαδοκῶν, ἀπαιτοῦσε βάσει φιλοσοφικῶν προϋποθέσεων ἰδιαίτερη ὑπόστασι - πρόσωπο γιὰ κάθε φύσι, ὅπως ἔκανε ἄλλωστε καὶ ὁ Ἀπολιναριος, ποὺ δίδασκε συχνὰ στὴν Ἀντιόχεια, ὅπου δροῦσαν πολλοὶ ὄπαδοί του. Ἔτσι ὁ Διόδωρος ἔφτασε στὴν ἰδέα τῶν δύο υἱῶν (βλ. τὸ ἔργο μας *Πατρολογία*, Β', σσ. 559-561), τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δαβὶδ (Μαρίας), ὅπως κατὰ τὸν τρίτο αἰῶνα εἶχε ἀσαφῶς ὑποστηρίξει ὁ Παῦλος Σαμοσατέας (βλ. *Πατρολογία*, Α', σσ. 461-462). Στὴν ἐνανθρώπησι ἔχουμε ἔνωσι μόνον «εὐδοκία» τοῦ Θεοῦ. Δηλαδὴ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ «ἐνοικεῖ» στὸν υἱὸ τοῦ Δαβὶδ, ὁ ὁποῖος γίνεται γι' αὐτὸ κατὰ χάριν υἱός. Ἡ Μαρία γεννᾷ μόνον κτιστὸ υἱὸ καὶ ἄρα δὲν εἶναι Θεοτόκος. Ὁ προσκυνούμενος παρὰ ταῦτα

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΦΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τοῦ
Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου,
Ὁμ. Καθηγητοῦ Θεολογικῆς
Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ ἱερός
Χρυσόστομος
γιὰ τὸ πρόσωπο
καὶ τὶς φύσεις τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ

Χριστὸς ἀποτελεῖ ἓνα πρόσωπο, ἐνότητα ἠθικῆς τάξεως, βέβαια, ἐφόσον πραγματικὴ ἐνότητα φύσεων ἀποκλείεται. Τέτοιου εἴδους ἐνότητα δὲν ἐξασφαλίζει τὴν πραγματικὴ ἀντίδοση τῶν ιδιωμάτων τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄρα μένει προβληματικὴ καὶ ἀδύνατη ἡ σωτηρία, διότι ἡ θέωση τῆς ἀνθρώπινης φύσεως γίνεται μόνο μετὰ τὴν ἀντίδοση τῶν ιδιωμάτων, ἄρα μετὰ τὴν πραγματικὴ ἔνωση τῶν φύσεων, οἱ ὁποῖες παρὰ ταῦτα δὲν συγχέονται.

Τὴ διδασκαλία τοῦ Διοδώρου υἰοθέτησε καὶ βάθυνε πολὺ ὁ ἄλλος ἐπιφανὴς μαθητὴς τοῦ Διοδώρου, ὁ Θεόδωρος Μοψουεστίας, ποὺ ἔγινε ἱερέας (383) καὶ ἐπίσκοπος (392) πρὶν ἀπὸ τὸν συμμαθητὴ τοῦ Χρυσόστομο. Οἱ δύο ἄνδρες συνδέονταν μετὰ βαθιὰ φιλία. Ὅλ' αὐτὰ ὑπογραμμίζουν τὸ γεγονός ὅτι τὸ περιβάλλον τοῦ Χρυσόστομο εἶχε σαφῶς ἐπικίνδυνες χριστολογικὲς ἀπόψεις, ποὺ ἀσφαλῶς ὀδηγοῦσαν σὲ κακοδοξίες. Εἶναι γι' αὐτὸ θαυμαστὸ ὅτι ὁ Χρυσόστομος, φωτιζόμενος ἀπὸ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, διείδε μετὰ ὀξύδερκεια τὴν ἐπικινδυνότητα τῶν ἀπόψεων αὐτῶν. Σ' αὐτὸ βοηθήθηκε πολὺ ἀπὸ τὸ ὅτι ἀναζητήσε, γνώρισε καὶ υἰοθέτησε τὶς χριστολογικὲς ἀπόψεις τοῦ Μ. Ἀθανασίου καὶ μάλιστα τῶν Καππαδοκῶν θεολόγων.

Ἔτσι, ὅσα γιὰ τὸ χριστολογικὸ θέμα διατύπωσε ὁ Χρυσόστομος ἀποτελοῦν ὑπέρβαση τοῦ ἀντιοχειανοῦ κλίματος, ὅπου κυριαρχοῦσαν οἱ ἀπόψεις τῶν ἀρειανῶν, τῶν ἀπολιναριστῶν, τοῦ Διοδώρου Ταρσοῦ καὶ τοῦ Θεοδώρου Μοψουεστίας. Ἐπειδὴ, μάλιστα, δὲν ἐπιθυμοῦσε νὰ ὀξύνει τὶς ἀντιθέσεις τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ὁμάδων στὴν Ἀντιόχεια, μνημονεύει μία-δύο φορὲς μόνο τὸν Ἀπολιναρίου, ὅταν ἀνατρέπει ἀπόψεις του, ἐνῶ δὲν ἀναφέρει ποτὲ τὰ ὀνόματα τῶν Διοδώρου καὶ Θεοδώρου, τὶς ἀπόψεις ὁμοῦ τῶν ὁποίων ἔμμεσα πλὴν σαφῶς ἀπορρίπτει.

2. Ἐνωση θείας καὶ ἀνθρώπινης φύσεως χωρὶς τροπὴ καὶ σύγχυση

Οἱ ὄροι τοὺς ὁποίους ὁ Χρυσόστομος χρησιμοποίησε γιὰ νὰ δηλώσει καὶ νὰ ἐξηγήσει τὸ τί συνέβη μετὰ τὶς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἐνανθρώπηση εἶναι κυρίως ἔνωσις καὶ συνάφεια καὶ δευτερευόντως κρᾶσις καὶ κοινωνία. Ὁ πρῶτος, συχνότερος, ἐξασφαλίζει τὴν πραγματικότητα τῆς ἐνότητας τῶν δύο φύσεων καὶ ὁ δεύτερος, σπανιότερος, ἀποκλείει τὴν τροπὴ ἢ σύγχυση τῶν δύο φύσεων καὶ προπαντὸς συνδέει τὸν Χρυσόστομο μετὰ τὸ ἄμεσο περιβάλλον του, ποὺ κατανοοῦσε τὴν ἐνανθρώπηση ἀποκλειστικὰ ὡς συνάφεια. Καὶ μετὰ τὸ περιβάλλον τοῦτο ὁ Χρυσόστομος δὲν ἐπιθυμοῦσε φαίνεται νὰ ἔρθει σὲ ρήξη ἔντονη, προφανῶς ἐλπίζοντας νὰ ἐλκύσει αὐτὸ στὴν δική του θεολογικὴ τοποθέτηση. Ἔτσι ἐξηγεῖται τὸ γεγονός ὅτι, ἐνῶ μιλάει γιὰ τὴν πραγματικὴ ἔνωση τῶν δύο φύσεων καὶ ἐπιμένει στὶς δύο θελήσεις τοῦ Χριστοῦ, ποὺ προϋποθέτουν σαφῶς τὴν πρόσληψη ἀπὸ τὸν θεῖο Λόγο καὶ τῆς ψυχῆς - νοῦ τοῦ ἀνθρώπου (κάτι ποὺ ἀπέρριπτε ὁ Ἀπολιναριος), δὲν ἀναφέρει ρητὰ τὴν κακοδοξία τοῦ Ἀπολιναρίου. Θεωρεῖ ἀρκετὸ νὰ ἐξηγῆ τὴν χωρὶς τροπὴ καὶ σύγχυση, ἔνωση τῶν φύσεων προϋποθέτοντας ὡς ἀντιοχειανὸς τὴν ἀκεραιότητα τῆς προσληφθείσας ἀνθρωπότητος καὶ ἀναφέροντας, ὅταν πλέον βρισκόταν στὴν Κωνσταντινούπολη, τὸν Ἀπολιναρίου ὡς κακὸδοξο, καὶ τονίζοντας τὴν πρόσληψη καὶ τῆς ψυχῆς (Εἰς Φιλίπ., Ὁμιλ. ΣΤ' 1: PG. 62, 218 καὶ Ὁμιλ. Ζ' 3: PG. 62, 232).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Ὡς ἀντιοχειανὸς ἀναφέρει τὸν ὄρο *συνάφεια*, ἀλλὰ ἐπιμένει πολὺ κι ἐξηγεῖ πολλαπλὰ τὴν πραγματικότητα τῆς ἐνώσεως ἔτσι, ὥστε αὐτὴ νὰ ἀποκλείει καὶ τὴν τροπὴ καὶ τὴ σύγχυση. Ἡ πρώτη σημαίνει ὅτι ἡ θεία φύση *τρέπεται* σὲ ἀνθρώπινη. Ἡ δεύτερη σημαίνει ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση ἀπορροφούμενη χάνεται στὴν θεία φύση μὲ τὴν ὁποία καὶ συγγέεται. Κι ἐνῶ ἀποκλείονται τὰ δύο ἄκρα, ὁ Λόγος «γίνεται» ἄνθρωπος («σάρξ»), δηλαδή ὁ Λόγος καὶ ἡ ἀνθρωπότητα, οἱ δύο φύσεις, ἐνώνονται φυσικὰ στὴν θεία ὑπόσταση.

«*Μένων (=ὁ Λόγος κατὰ τὴν ἐνανθρώπησιν) ὁ ἦν, ἔλαβεν ὁ οὐκ ἦν καὶ σὰρξ γενόμενος, ἔμενε Θεὸς Λόγος ὢν*». (Εἰς Φιλίπ., Ὁμιλ. Ζ' 2: PG 62, 231).

Σημειώνουμε ἀναφορικὰ μὲ τὸ ἀνωτέρω χωρίο ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ σχεδὸν κατὰ λέξιν μεταφορὰ ἐνὸς χωρίου τοῦ Γρηγορίου Θεολόγου ἀπὸ τὸν Γ' Θεολογικὸ του Λόγο, παρ. 19: «Ὁ μὲν ἦν διέμεινεν· ὁ δὲ οὐκ ἦν προσέλαβε» (PG 36, 100). Τὸ γεγονὸς τῆς κατὰ λέξιν χρησιμοποίησιν τοῦ χωρίου δὲν εἶναι ἴσως ἄσχετο μὲ τὸ ὅτι τὴν Πρὸς Φιλιππησίους ἐρμήνευσε ὁ Χρυσόστομος στὴν Κωνσταντινούπολη ὅπου ἦσαν πρόχειροι οἱ Λόγοι τοῦ Γρηγορίου. Τὸ ἐπόμενο χωρίο ἐκτιμήθηκε τόσο πολὺ γιὰ τὴ σαφήνεια καὶ τὴν ὀρθοδοξία του, ὥστε χρησιμοποιήθηκε στὴν Δ' Οἰκουμενικῇ Σύνοδο (451) ὡς ὑπόδειγμα (Mansi 7, 469).

«*Τῇ γὰρ ἐνώσει καὶ τῇ συναφείᾳ ἔν ἐστιν ὁ Θεὸς Λόγος καὶ ἡ σὰρξ. Οὐ συγχύσεως γενομένης οὐδὲ ἀφανισμοῦ τῶν οὐσιῶν (=φύσεων), ἀλλ' ἐνώσεως ἀρρήτου καὶ ἀφράστου*» (Εἰς Ἰωάν. Ὁμιλ. Α' 2: PG 59, 80).

Εἶναι βέβαιος γιὰ τὴν ἀκεραιότητα τῶν ἐνωμένων φύσεων στὸν Χριστό, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ περιγράψει μὲ ἀκρίβεια τὸ πῶς τῆς ἐνώσεως καὶ ἀρκεῖται νὰ δηλώσει ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τούτου, ὅτι ἔχουμε «*ἄρρητη καὶ ἀφραστή*» ἐνωσι. Παρατηροῦμε ὅτι τὸν ἀντιοχειανὸ ὄρο *συνάφεια* τὸν ἐξηγεῖ μὲ τὸν ὄρο ἐνωσι, πὺν προϋποθέτει φυσικὴ ἐνωσι. Ἀντίθετα ὁ Θεόδωρος Μοψουεστίας ἐξηγεῖ τὴν ἐνωσι ὡς *συνάφεια*, κάτι πὺν τονιζόμενο ὀδηγεῖ σὲ νεστοριανισμό. Ἐπομένως, ὁ Χρυσόστομος ἀρκεῖται στὴν ἐμπειρικὴ ἐπισήμανσι τοῦ ὅτι ὁ Χριστός, ἀφοῦ ἔτσι ἔδρασε κι ἐνήργησε κι ἔτσι φανερώθηκε ἡ οἰκονομία του, ἔχει τὶς φύσεις του καὶ ἐνωμένες καὶ ἀσύγχυτες, δὲν χωρίζονται (δὲν «*διαιροῦνται*») ἀλλὰ καὶ δὲν συγγέονται. Ἔπειτα, μὲ τοὺς Διόδωρο καὶ Θεόδωρο Μοψουεστίας, τοὺς ἀντιοχειανοὺς θεολόγους, ὁ Χρυσόστομος συνδεόταν πολὺ καὶ ἀποφάσισε νὰ ἐκθέσει μὲ κάθε εὐκαιρία τὴ δική του σχετικὴ ἄποψη, χωρὶς νὰ τοὺς ὀνοματίζει καὶ χωρὶς νὰ συντάσσει ἔργα, ὅπου θὰ ἀναιρεῖ λέξιν πρὸς λέξιν τὶς διατυπωμένες ἐπικίνδυνες ἢ σαφῶς κακόδοξες ἀντιλήψεις τοὺς. Οἰκοδομοῦσε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὸ ποίμνιο καὶ τὸ βοηθοῦσε νὰ διακρίνει τὴν ὀρθὴ ἀπὸ τὴν κακόδοξιν διδασκαλία. Ἔτσι, καὶ τὴν ἀλήθεια πρόβαλε καὶ τὶς παρεκκλίσεις καυτηρίαζε, χωρὶς νὰ προκαλεῖ ἐνταση καὶ ὀξύτητα.

Ἐπομένως, ὁ Χρυσόστομος ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ἀντιοχειανὸς θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας πὺν διέκρινε μὲ τόση σαφήνεια τὶς ἀρνητικὲς συνέπειες τῶν ἀντιλήψεων τῶν συμπατριωτῶν καὶ στενῶν φίλων του καὶ πὺν καταπολέμησε αὐτὲς χωρὶς νὰ ἀναφέρει τοὺς πρωταίτιους, τοὺς ὁποίους ἐπισήμαναν ἄλλοι ἀργότερα. Ἦλπιζε ἴσως νὰ μὴν ἐπηρεάσουν οἱ ἀντιλήψεις αὐτὲς τοὺς σύγχρονους καὶ τοὺς μεταγενέστερους. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐπηρεάσαν. Τὴν ἐνωσι, γιὰ τὴν ὁποία μιλάει ὁ Χρυσόστομος, βαθαίνει καὶ συγκεκριμενοποιεῖ μὲ τόσο ρεαλισμό,

Ὁ ἱερός
Χρυσόστομος
γιὰ τὸ πρόσωπο
καὶ τὶς φύσεις τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ

ὥστε πολὺ εὐκόλα νὰ κατανοεῖ ὁ μελετητὴς ὅτι εἶχε ἀφορμὴ τὶς ἀπόψεις τῶν Διοδώρου καὶ Θεοδώρου Μουσουεστίας, ποὺ στὴν ἐνανθρώπηση ἔβλεπαν μόνο «συνάφεια». Ἡ ἔνωση ἀντίθετα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως μὲ τὴν θεία εἶναι τόσο πραγματικὴ, ὅσο πραγματικὸ εἶναι ὅτι ὁ θεῖος Λόγος ἐνανθρώπησε, «ἔγινε» «τῆς ἡμετέρας φύσεως»:

«Ὡς οὖν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τῆς ἡμετέρας φύσεως, οὕτως ἡμεῖς τῆς οὐσίας αὐτοῦ. Καὶ ὡς ἡμᾶς ἐκεῖνος ἔχει ἐν ἑαυτῷ, οὕτω καὶ ἡμεῖς αὐτὸν ἔχομεν ἐν ἡμῖν ... Οὕτως οὖν ἡμεῖς πρὸς τὸν Χριστὸν γινόμεθα μία σὰρξ διὰ μετουσίας (=στὴν θεία Εὐχαριστία)» (Εἰς Ἐφεσ. Ὁμιλ. Κ' 4: PG 62, 139-140.

«Ἡ μετουσία», περὶ τῆς ὁποίας ὁ λόγος ἐδῶ, θεμέλιο ἔχει τὴν ἐνανθρώπηση. Ὁ ρεαλισμὸς τῆς εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς πραγματικῆς ἐνώσεως θείας καὶ ἀνθρώπινης φύσεως. Γι' αὐτὸ καὶ τολμᾷ ὁ Χρυσόστομος νὰ προσθέσει ὅτι ἡ «μετουσία» στὴ θεία Εὐχαριστία εἶναι βαθύτερη καὶ ἀπὸ τὴ σχέση πρὸς τοὺς γονεῖς «τοῦ παιδίου», ποὺ ἔχει τὴ φύση τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας του (αὐτόθι):

«Μὴ δὴ συγγέωμεν, μηδὲ διστώμεν. Εἷς Θεός, εἷς Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τὸ δὲ «εἷς» ὅταν εἶπω, ἐνωσιν λέγω οὐ σύγχυσιν, τῆς φύσεως ταύτης εἰς ἐκείνην μεταπεσούσης, ἀλλ' ἠνωμένης» (Εἰς Φιλίπ., Ὁμιλ. Ζ' 3: PG 62, 232).

Ἡ τάση μερικῶν μεταθανασιανῶν ἀλεξανδρινῶν, ποὺ μὲ τὴν ἐπίδραση τοῦ Ἀπολιναρίου ἔβλεπαν ν' ἀπορροφᾶται ἡ ἀνθρώπινη φύση, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντιοχειανὴ τάση, ἡ ἀποκλείουσα ἔμμεσα τὴν ἀντίδοση τῶν ιδιωμάτων τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, ἔπρεπε γιὰ τὸν Χρυσόστομο νὰ ξεπεραστοῦν μὲ τὸν ἀποκλεισμὸ τῆς συγχύσεως ποὺ προϋπέθετε ἡ μία καὶ τῆς διαιρέσεως στὴν ὁποία ὀδηγοῦσε ἡ ἄλλη. Στὴ σύγχυση χανόταν ἡ ἀνθρωπότητα καὶ μαζὶ τὸ μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας. Στὴ διαίρεση ἔμενε ἡ ἀνθρωπότητα χωρὶς ὄντολογικὴ σχέση μὲ τὸ Θεὸ καὶ ἄρα χανόταν τὸ θεμέλιο τῆς σωτηρίας. Ἡ ἔνωση ἀποτελοῦσε τὴν ὑπέρβαση τῶν δύο παρεκκλίσεων - τάσεων:

«Οὐδὲ γὰρ τὴν σάρκα διαιρεῖ τῆς θεότητος, οὔτε τὴν θεότητα τῆς σαρκός, οὔτε οὐχὶ τὰς οὐσίας συγγέων -μὴ γένοιτο- ἀλλὰ τὴν ἐνωσιν δεικνύς» (Εἰς Ψαλμ. ΜΔ', 4: PG 55, 188).

Ἐνῶ δὲν προχωρᾷ ἡ δὲν μπορεῖ νὰ ἐξηγήσει ἀκριβέστερα τὸ μυστήριον τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ, ἔχει τὴ δυνατότητα βάσει τῶν δεδομένων τῆς δράσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Βίβλου νὰ ἀπορρίπτει κακοδοξίες ποὺ διατυπώνονταν (Παῦλος Σαμοσατέας, Ἀρειανοὶ κ.ά.) καὶ ἐπηρέαζαν τοὺς πιστοὺς τῶν χρόνων του.

3. Ὁ ρεαλισμὸς τῆς ἐνανθρώπησης

Στὴν ἀντίληψη παλαιότερων κακοδόξων ὅτι ὁ Λόγος εἰσέρχεται σὲ «ἀπηρησιμένον», δηλαδὴ ὄριμον, ἄνθρωπο ἀπαντᾷ μὲ τὰ βιβλικὰ δεδομένα ὅτι ὁ Λόγος κυοφορήθηκε σὲ μήτρα παρθένου, γνώρισε γέννηση φυσιολογικὴ (ὄχι ὁμως καὶ σύλληψη φυσιολογικὴ) καὶ μάλιστα ὑπέστη τὴ διαδικασία τῆς αὐξήσεως. Ἀκόμα ὁ Χριστὸς ἀφήνει («ἀφήσι») στὴ σάρκα (=τὴν ἀνθρωπότητα) τὶς φυσικὲς τῆς ἀδυναμίες, ὅπως τῆς πείνας, τῆς δίψας, τῆς λύπης καὶ τῆς ἀγωνίας. Ἡ ἀγωνία (PG 48, 765), τὴν ὁποία στὸ παρακάτω χωρίο δηλώνει μὲ τὸ ρῆμα «ἀδημονῶ», προϋποθέτει στὸν Χριστὸ σαφῶς ἐνέργεια λογικῆς ψυχῆς καὶ γνώ-

ση νοερά, κάτι που νομίζουν οί έρευνητές ότι δεν υπάρχει στη θεολογία του Χρυσοστόμου (π.χ. C. Hay και A. Grillmeier).

«... ίνα μή νομισθῆ φαντασία τὸ γενόμενον ... οὐ γὰρ ἀπλῶς εἰς ἄνθρωπον εἰσέρχεται ἀπηρητισμένον καὶ πεπληρωμένον, ἀλλ' εἰς μήτραν παρθενικὴν, ὥστε καὶ κνοφορήσεως καὶ τόκων ἀνασχέσθαι καὶ αὐξήσεως ... καὶ περιφέρων τὴν σάρκα, ἀφήσιν αὐτὴν τὰ τῆς φύσεως ἐλαττώματα ὑπομείναι· καὶ πεινήσαι καὶ διψήσαι ... καὶ λυπεῖται καὶ ἀδημονεῖ ...» (Εἰς τὸ «Πάτερ εἰ δυνατὸν ...» 4: PG 51, 37).

Ἡ κακοδοξία γινόταν ἀκόμα ριζικότερη σὲ ὀρισμένους πού «ἐτόλμησαν εἰπεῖν ὅτι σάρκα οὐκ ἀνέλαβεν ὁ Λόγος, κάτι πού ὀδηγεῖ στοῦ δοκητισμοῦ τοῦ Α' καὶ Β' χριστιανικοῦ αἰώνα καὶ σὲ κάποιους συγχρόνους τοῦ Χρυσοστόμου αἰρετικούς, πού θεωροῦσαν τὸ πρόσωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ «φαντασία» καὶ «ὑποκρισία»:

«... εἰσὶν οἱ λέγοντες ὅτι φαντασία τις ἦν καὶ ὑπόκρισις καὶ ὑπόνοια τὰ τῆς οἰκονομίας ἅπαντα» (Εἰς Ἰωάν., Ὁμιλ. ΙΑ' 2: PG 59, 79).

Καὶ ὄχι μόνο δὲν ἦταν «φαντασία» ἢ σάρκα - ἀνθρωπότητα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ὑπῆρξε κυριολεκτικὰ ὁμοούσια πρὸς τὴ δική μας, ἀλλὰ, βέβαια, ἀναμάρτητη. Ἡ ἀναμαρτησία μάλιστα τῆς προσληφθείσας ἀπὸ τὸν θεῖο Λόγο ἀνθρωπότητας ὑπογραμμίζει καὶ τὸ ὅτι ἡ πρωτοπλασθεῖσα ἀνθρωπότητα δὲν εἶχε ἁμαρτία καὶ ὅτι προοριζόταν νὰ μείνει ἀναμάρτητη, ἀλλ' ἀπέτυχε. Τώρα ὁμως μὲ τὴν ἐνανθρώπηση καὶ τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἢ σάρκα - ἀνθρωπότητα φτάνει στοῦ σκοποῦ της, στὴν ἀναμαρτησία καὶ τὴν ἀθανασία:

«Οὐδὲ γὰρ ἁμαρτωλὸν σάρκα εἶχεν ὁ Χριστός, ἀλλ' ὁμοίαν μὲν τῇ ἡμετέρῃ τῇ ἁμαρτωλῇ, ἀναμάρτητον δέ, καὶ τῇ φύσει τὴν αὐτὴν ἡμῖν. Ὅστε καὶ ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι οὐκ ἦν πονηρὰ τῆς σαρκὸς ἢ φύσις ... αὐτὴν (=τὴν ἀνθρώπινη φύση) μετὰ τὴν νίκην ἀνέστησεν (=ὁ Κύριος) καὶ ἀθάνατον εἰργάσατο ...» (Εἰς Ρωμ., Ὁμιλ. ΙΓ' 5: PG, 60, 515).

4. Ὁ Λόγος «ἐγένετο» ἄνθρωπος καὶ «ἐσκήνωσε» σὲ ἄλλης οὐσίας «σκηνήν»

Τὴν ἀνάλυσή του ὁ Χρυσόστομος, ὅτι εἶναι ἀπόλυτα ρεαλιστικὴ ἢ ἐνανθρώπηση, στηρίζει πλὴν ἄλλων στοῦ Ἰωάν. 1,14 («...καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»). Τὸ «ἐγένετο» ὑπογραμμίζει τὸν ρεαλισμὸ τῆς ἐνανθρώπησης (PG 59, 79) καὶ τὸ «ἐσκήνωσε» συγκεκριμενοποιεῖ τὸ γεγονός.

Τὸ «ἐγένετο», ἐνῶ ἀναιροῦσε τὸν δοκητισμὸ καὶ ὅσους ὑποστήριζαν ὅτι ὅλα ἔγιναν κατὰ φαντασία, ἔθετε κατὰ τοὺς ἐρμηνεύοντες μόνο ἱστοριογραφηματικά - σὲ κίνδυνο καὶ τὴ θεία φύση καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως. Γιὰ τὸν Χρυσόστομο δηλώνει ἀκίνδυνα τὴν ἀλήθεια τῆς ἐνανθρώπησης, ἐφόσον πραγματικά

«ἐγένετο Υἱὸς ἀνθρώπου, Θεοῦ γνήσιος ὢν Υἱός, ἵνα τοὺς ἀνθρώπους υἱοὺς τέκνα ποιήσῃ Θεοῦ» (Εἰς Ἰωάν., Ὁμιλ. ΙΑ' 1: PG 59, 79).

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ «ἐγένετο» θὰ μπορούσε νὰ παρεξηγηθεῖ, προσέθεσε ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης καὶ τὸ «ἐσκήνωσε». Τὸ ρῆμα τοῦτο, πού δηλώνει μέρος τῆς διαδικασίας τῆς ἐνανθρώπησης, χρησιμοποιεῖται μὲ πολλὴ προσοχὴ ἀπὸ τὸν Χρυσόστομο, διότι ὁ δάσκαλός του Διόδωρος καὶ ὁ συμμαθητὴς του Θεόδωρος

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ὁ ἱερός
Χρυσόστομος
γιὰ τὸ πρόσωπο
καὶ τὶς φύσεις τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ

Μοφουεστίας τὸ κατανοοῦσαν ὡς κατοίκηση - σκηνώση σὰν σὲ ναό, γιὰ ν' ἀπο-
φύγουν τάχα τὴν τροπὴ τῶν φύσεων κατὰ τὴν ἔνωση.

Γιὰ τὸν Χρυσόστομο τὸ «ἐσκήνωσεν» ἀποτελεῖ χρήσιμη ἐπεξήγηση γιὰ νὰ μὴ
θεωρηθεῖ ἡ ἔνωση τῶν δύο φύσεων ὡς σύγχυσις. Ἐνῶ δηλαδὴ κατανοεῖ ὀρθὰ
ὅτι «ἐγένετο» σημαίνει φυσικὴ ἔνωση, ἐξηγεῖ ὅτι ὁ Λόγος ποὺ σκηνώσεν στὴν
ἀνθρώπινη σκηνὴ εἶναι διαφορετικὸς ἀπὸ τὴν σκηνή. «Τὸ σκηνοῦν», ὁ θεῖος
Λόγος, καὶ «ἡ σκηνή», ἡ Θεοτόκος, παραμένουν διαφορετικὰ κατὰ τὴν οὐσία
τους, ἀλλὰ εἶναι μεταξύ τους ἐνωμένα χωρὶς νὰ συγχέονται. Ἔτσι ἀποτελοῦν
ἓνα ὄν, τὸν Θεάνθρωπο. Κι ἐπειδὴ πλέον ἀποτελοῦν ἓνα, μία ὑπόστασις, ἡ ἐνό-
τητα αὐτὴ θὰ συνεχιστεῖ στοὺς αἰῶνες. Ὁ θεῖος Λόγος δὲν θ' ἀφήσει ποτὲ τὴ
σάρκα ποὺ ἀνέλαβε. Μὲ αὐτὴν βρίσκεται στὸν οὐράνιο θρόνο καὶ μὲ αὐτὴν
προσκυνεῖται ἕσαεῖ:

«Ὅτι γὰρ διὰ τοῦτο μόνον εἴρηται τό ἐγένετο, ἵνα μὴ φαντασίαν ὑπολάβῃς.
Ἐπήγαγε γὰρ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, μονονουχὶ λέγων μηδὲν ἀποπον
ὑποπτέυσης ἀπὸ τοῦ ἐγένετο. Οὐ γὰρ τροπὴν εἶπον τῆς ἀτρέπτου φύσεως
ἐκείνης, ἀλλὰ σκηνώσιν καὶ κατοίκησιν. Τὸ δὲ σκηνοῦν, οὐ ταυτόν ἂν εἴη τῇ
σκηνῇ, ἀλλ' ἕτερον. Ἐτερον γὰρ ἐν ἐτέρῳ σκηνοῖ. Ἐτερον δὲ εἶπον κατὰ τὴν
οὐσίαν ... Οὐδὲ γὰρ ἦν ἐτέρως ἀναστῆναι αὐτὴν (=τὴν ἀνθρώπινη φύση), μὴ
τοῦ τὴν ἀρχὴν διαπλάσαντος αὐτὴ χεῖρα ὀρέξαντος καὶ διατυπώσαντος ἄνω-
θεν τῇ δι' ὕδατος ἀναγεννήσει καὶ Πνεύματος ... τὴν γὰρ σάρκα τὴν ἡμετέραν
περιεβάλετο οὐχ ὡς πάλιν αὐτὴν ἀφήσων, ἀλλ' ὡς διαπαντὸς ἔξω μεθ'
ἑαυτοῦ. (Εἰς Ἰωάν., Ὁμιλ. ΙΑ' 2: PG 59, 80).

5. Ἀντίδοσις ἰδιωμάτων τῶν δύο φύσεων (καὶ ἡ θέωσις τῆς ἀνθρώπινης φύσε- ως - κράσις τῶν ἐνεργειῶν τῶν φύσεων)

Πόσο δίκαιο εἶχε ὁ Χρυσόστομος νὰ ὑποπτεῖται τὶς ἀντιλήψεις τῶν
Διοδώρου καὶ Θεοδώρου Μοφουεστίας, φαίνεται ἀπὸ τὸ ὅτι αὐτὲς ἄφηναν με-
τέωρο τὸ γεγονὸς τῆς ἀντιδόσεως τῶν ἰδιωμάτων τῶν φύσεων τοῦ Χριστοῦ,
ἐφόσον οἱ φύσεις βρισκόνταν σὲ ἀπλὴ συνάφεια, ἄρα σ' ἐξωτερικὴ σχέση. Κι
ἐνῶ σὰν καλὸς ἀντιοχειανὸς τονίζει τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἀνθρώπινης φύσεως,
ἐπισημαίνει ὅτι ἔχουμε «ἀνιση» «κράσις» καὶ «ἔνωση» ἐνεργειῶν, ἔργων καὶ
φύσεων. Μὲ τὴν ἔνωση καὶ τὴν κράσις ἔχουμε ἀσφαλὲς ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύσις
δέχεται τὴν ἐνέργεια τῆς θείας φύσεως, κάτι ποὺ δὲν ἐξασφαλίζει ἡ «συνά-
φεια». Οἱ ὄροι «μίξις», «κράσις» (οἱ δύο ὄροι χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὸν
Ἀριστοτέλη: *Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς* 1, 10, 302 8α), «ἀνάκρασις», «σύνκρα-
σις», πολὺ γνωστοὶ στοὺς Γρηγόριο Θεολόγο (π.χ. PG 35, 432· PG 35, 100 καὶ
285· PG 37, 180 καὶ 184) καὶ Γρηγόριο Νύσσης (π.χ. PG 45, 704-705), ἀλλὰ ὑπο-
πτοι στὸ ἀντιοχειανὸ περιβάλλον, χρησιμοποιοῦνται ὀρθὰ ἀπὸ τὸν
Χρυσόστομο, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀντίδοσις τῶν ἰδιωμάτων, ἄρα τὸ πῶς
τῆς θεώσεως τῆς ἀνθρώπινης φύσεως.

«...οὐδαμοῦ τὴν ἀναληφθεῖσαν ἀνθρωπότητα τῆς θείας ἐνεργείας ἄμικτον
ἀπολέλοιπα, ἀλλὰ νῦν μὲν ὡς ἄνθρωπος, νῦν δὲ ὡς Θεὸς ἐγώ, τῇ μὲν φύσιν
ὑποδεικνύς, τῇ δὲ τὴν οἰκονομίαν πιστούμενος· καὶ διδάσκων τὰ μὲν ταπεινό-
τερα προσάπτειν τῇ ἀνθρωπότητι, ἀνατιθέναι δὲ τὰ ὑψηλότερα τῇ θεότητι.

Καὶ διὰ τῆς ἀνίσου ταύτης τῶν ἔργων κράσεως τὴν ἀνίσον τῶν φύσεων ἔνωσιν ἐρμηνεύων καὶ διὰ τῆς κατὰ τῶν παθῶν ἐξουσίας δηλοποιῶν τῶν παθῶν τὸ ἀυθαίρετον...» (Εἰς τὸν Τετραήμερον Λάζαρον: PG 50, 642-643).

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀντιδόσεως τῶν ἰδιωμάτων ἔχει βαθιὰ συνειδητοποιηθεῖ ἀπὸ τὸν Χρυσόστομο καὶ γι' αὐτό, ὑπομνηματίζοντας τὴν Πρὸς Ἑβραίους, μιλάει ὄχι μόνο γιὰ κράση, ὅπως εἶδαμε, ἀλλὰ καὶ γιὰ «κοινωνία» τῶν ἐνεργειῶν τῶν φύσεων, κάτι ποὺ μόνο ὁδηγεῖ στὴ θέωση τῆς ἀναληφθείσας ἀπὸ τὸν θεῖο Λόγο ἀνθρωπότητας. Ἀλλὰ ἡ κοινωνία, στὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, τοῦ κάθε ἀνθρώπου μὲ τὴν θεωμένη ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ σημαίνει τὴν σωτηρία, τὴν θέωσή του.

«Ἡ σὰρξ κοινωνεῖ τῶν ὑψηλῶν, ὡσπεροῦν καὶ ἡ θεότης τῶν ταπεινῶν» (Εἰς Ἑβρ., Ὁμιλ. Β' 2: PG 63). 25.

«Τὸ δέ (=σῶμα) τοῦ Χριστοῦ ἀνθρώπινον μὲν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς συγγένειαν, θεῖον δὲ διὰ τὴν πρὸς τὸν Λόγον ἔνωσιν» (εἰς τὸ «ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς...» PG 56,420).

6. Οἱ δύο θελήσεις

Ἡ κράση ὅμως καὶ ἡ κοινωνία δὲν σημαίνουν καθόλου σύγχυση φύσεων, ὅπως φοβόταν ὁ κάθε μονομερῆς ἀντιοχειανός. Ἡ θεολογία τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι κι ἐδῶ ρεαλιστικὴ καὶ ἀπόλυτα ἰσορροπη. Ἔτσι, παρὰ τὴν κράση ἔχουμε διακεκριμένες τὶς φύσεις, κάτι ποὺ ἀποδεικνύεται μὲ τὴν παράλληλη ὑπαρξη δύο θελήσεων· ἡ κάθε φύση ἔχει τὴ δική της θέληση. Στὸ συμπέρασμα τοῦτο φθάνει ὁ Χρυσόστομος ἐρμηνεύοντας βιβλικά χωρία, στὰ ὁποῖα ὁ Κύριος ἐκφράζεται ἄλλοτε ὡς Θεὸς καὶ ἄλλοτε ὡς ἄνθρωπος. Στὸ ἴδιο συμπέρασμα φθάνει ἐρμηνεύοντας κυριακὰ λόγια, ὅπως τὸ *Ματθ. 26, 39*. Ἐδῶ προϋποτίθενται «δύο θελήματα ἐν μὲν Υἱοῦ, ἐν δὲ Πατρὸς ἐναντία ἀλλήλοις. Τὸ γὰρ εἰπεῖν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ τοῦτό ἐστιν ἐμφαίνοντος...» (Περὶ ἀκαταλήπτου, Ὁμιλ. Ζ' 6: PG 48, 765). Ἀφοῦ τὰ θελήματα τῶν δύο ὁμοουσιῶν ὑποστάσεων, Πατέρα καὶ Υἱοῦ, εἶναι «ἐναντία ἀλλήλοις», μία ἐξήγηση ὑπάρχει: τὸ θελημα, ποὺ στὰ συγκεκριμένα βιβλικά χωρία ἐκφράζει ὁ Χριστός, ἀνήκει στὴν ἀνθρώπινη φύση του.

«...Εἰ τοίνυν Πατὸς καὶ Υἱοῦ μία βούλησίς ἐστι, πῶς φησιν ἐνταῦθα πλήν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ; Ἄν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς θεότητος τὸ εἰρημένον ἦ τοῦτο, ἐναντιολογία τις γίνεται καὶ πολλὰ ἄτοπα ἐκ τούτου τίκεται. Ἄν δὲ ἐπὶ τῆς σαρκός, ἔχει λόγον τὰ εἰρημένα καὶ οὐδὲν γένοιτ' ἂν ἔγκλημα. Οὐ γὰρ τὸ μὴ θέλειν ἀποθανεῖν τὴν σάρκα ἐστὶ κατάγνωσις· φύσεως γὰρ ἐστὶ τοῦτο. Αὐτὸς δὲ τῆς φύσεως ἅπαντα χωρὶς ἁμαρτίας ἐπιδεικνύται· Ὅταν οὖν λέγῃ «εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο» καὶ «οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ», οὐδὲν ἕτερον δείκνυσιν, ἀλλ' ἡ ὅτι σάρκα ἀληθῶς περιβέβληται φοβουμένην θάνατον. Τὸ γὰρ φοβεῖσθαι θάνατον καὶ ἀναδύεσθαι καὶ ἀγωνιᾶν ἐκείνης ἐστὶ. Οὕτως, εἰ διὰ παντὸς τὰ τῆς θεότητος ἐπετέλει, ἠπιστήθη ἂν ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος» (Περὶ ἀκαταλήπτου, Ὁμιλ. Ζ' 6: PG 48, 766).

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ὁ ἱερός
Χρυσόστομος
γιὰ τὸ πρόσωπο
καὶ τὶς φύσεις τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ

7. Παραχώρηση στὸ θέμα τῆς Θεοτόκου

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος, πού θεολόγησε μὲ τόσο ρεαλισμὸ γιὰ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ θείου Λόγου καὶ τόνισε τὴν ὑπέρβαση τῶν ὄρων - νόμων τῆς φύσεως (PG 55, 245) κατὰ τὴν γέννησή του ἀπὸ τὴν παρθένο Μαρία, δὲν μᾶς ἄφησε λόγους ἐγκωμιαστικούς στὴν μητέρα τοῦ Χριστοῦ. Ἐξήγησε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐκκλησιαστικὸ τῆς ἐποχῆς συγγραφέα τὸ γιατί ὁ θεῖος Λόγος ἔπρεπε νὰ γεννηθεῖ ἀπὸ παρθένο, ὅτι ὁ Λόγος ἀνέλαβε στὴ Μαρία σάρκα - ἀνθρωπότητα ἀναμάρτητη καὶ ὅτι ἡ παρθένος Μαρία συνιστᾶ πρότυπο. Ὅμως δὲν τὴν ὀνόμασε Θεοτόκο σὲ κανένα γνήσιο ἔργο του ἀπὸ αὐτὰ πού τουλάχιστον διασώθηκαν καὶ γνωρίζουμε. Ἐν τούτοις, ὅταν ὁ Χρυσόστομος ἔλεγε μεταξὺ ἄλλων σημαντικῶν ὅτι «...διὰ Παρθένον ζώην εὐρομεν αἰωνίαν» (Εἰς τὸν ΜΑ΄ Ψαλμόν: PG 55, 193), ἀπέδιδε ὅλη τὴ θεολογικὴ σημασία τοῦ ρόλου, πού ἡ Θεοτόκος εἶχε στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ρόλο τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἀναλύει, ἐνῶ προβαίνει σὲ πολλὲς ψυχολογικὲς παρατηρήσεις μὲ ἀφορμὴ γεγονότα ἢ βιβλικὰ λόγια πού σχετίζονται μὲ τὴ Θεοτόκο. Τονίζονται φόβοι, ἐλπίδες καὶ δισταγμοὶ τῆς Θεοτόκου, πού ἐρμηνεύονται ὡς ὑποτίμησή της. Παραταῦτα ὁ Χρυσόστομος δὲν συμεριζέται τίς σχετικὲς -ὑποτιμητικὲς γιὰ τὴν παρθένο Μαρία- ἀντιλήψεις τῶν ἀντιοχέων τοῦ περιβάλλοντός του. Ἔτσι, ποτὲ δὲν χαρακτήρισε τὴν μητέρα τοῦ Χριστοῦ ἀνθρωποτόκο, ὅπως ἔκαμε ὁ δάσκαλός του Διόδωρος Ταρσοῦ, οὔτε Χριστοτόκο, ὅπως πρότεινε ὁ Νεστόριος καὶ ἄλλοι ἐνωρίτερα. Αὐτὸ ἦταν ἀδύνατο, ἀφοῦ, μὲ ὅσα εἶδαμε στὶς ἀμέσως προηγούμενες παραγράφους, ὁ γεννηθεὶς ἀπὸ τὴν Παρθένο Μαρία Χριστὸς ὑπῆρξε κατὰ τὸν Χρυσόστομο πράγματι Θεὸς καὶ ἄνθρωπος.

Ἡ μὴ χρήση, λοιπόν, τοῦ ὄρου Θεοτόκος, πού εἶχε ἤδη ἀπὸ τοὺς Καππαδόκες καὶ ἄλλους θεολόγους προβληθεῖ καὶ ἀπὸ τὸ 380 σχεδὸν ἐπιβληθεῖ, ὀφείλεται ὄχι στὴν ἄρνηση τοῦ περιεχομένου του, ἀλλὰ στὴν ἐφεκτικότητα καὶ τὴν ὑποχωρητικότητα, μὲ τὴν ὁποία ἀποφάσισε ὁ Χρυσόστομος νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ ἄμεσο περιβάλλον του, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ τὸ κερδίσει μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ στὶς ἀπόψεις του, ἢ τουλάχιστον δὲν θὰ ὀξύνει τίς ἀντιθέσεις σ' ἓνα τόσο ταραγμένο καὶ πολλαπλὰ διηρημένο ἐκκλησιαστικὸ - θεολογικὸ κέντρο ὅπως ἡ Ἀντιόχεια. Ἡ περίπτωση τοῦ Χρυσόστομου ὑπενθυμίζει τὴν τακτικὴ τοῦ Μ. Βασιλείου, πού, ἐνῶ μὲ ποικίλους ὄρους ἔδειχνε ὅτι τὸ ἅγιο Πνεῦμα ἔχει τὴ φύση τοῦ Πατέρα καὶ τοῦ Υἱοῦ, ποτὲ δὲν χρησιμοποίησε γιὰ τὸ ἅγιο Πνεῦμα τὸν ὄρο «ὁμοούσιον» (βλ. Πατρολογία, Β΄ σ. 376). Παράλληλα, δὲν πρέπει νὰ ὑποτιμήσουμε τὴ μορφολογικὴ καὶ θεματικὴ στὸ ἔργο τοῦ Χρυσόστομου ἐπίδραση, πού ἀσκούσε τὸ περιβάλλον του μὲ τοὺς Διόδωρο καὶ Θεόδωρο Μοψουεστίας, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνταν τὴν μεγάλη θεολογικὴ σημασία τοῦ ρόλου τῆς Θεοτόκου.

Πρέπει νὰ γνωρίζει καλὰ ὁ ἐρευνητὴς τίς κυρίαρχες κακόδοξες τάσεις τοῦ ἀντιοχεανοῦ χώρου, γιὰ νὰ ἐκτιμήσει τὴν ἀποφασιστικὴν στὰ χριστολογικὰ θέματα συμβολὴ τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου. Μέσω συμπληγᾶδων - παρεκκλίσεων ἐξῆλθεν ὀρθοτομῶν τὴν ἀλήθεια μὲ τὸ φωτισμὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ο ἱερός Χρυσόστομος, ἡ ξεχωριστὴ αὐτὴ φυσιογνωμία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς θεολογίας, ἔζησε σὲ χρόνους καθοριστικούς γιὰ τὴ διαμόρφωση καὶ τὴν ἐξέλιξη τῆς θείας Λατρείας. Ὁ τέταρτος μ.Χ. αἰώνας σηματοδοτεῖ τὴν ἀφετηρία νέων δεδομένων σὲ λειτουργικὸ ἐπίπεδο, ἐφόσον ὁ μέχρι τότε προφορικὸς εὐχολογικὸς λόγος καταγράφεται στὴν ἑλληνικὴ μάλιστα γλῶσσα, ἡ ἐμπειρία τῶν πρώτων αἰώνων ἀναπτύσσεται σ' ἓνα κλίμα ἐλευθερίας, σπουδαῖα μητροπολιτικὰ κέντρα στὴν Ἀλεξάνδρεια, τὴν Ἀντιόχεια τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴ Ρώμη, τὴν Κωνσταντινούπολη ἀξιοποιοῦν τὰ τοπικὰ λειτουργικὰ ἔθιμα καὶ δημιουργοῦν τὸν πλοῦτο τῶν λειτουργικῶν οἰκογενειῶν (τύπων) μὲ ἔντονα τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ στὴν κάθε μία ἀπὸ αὐτές, «χωρὶς ὅμως νὰ διακοπῇ ἢ νὰ παραχαραθῇ ἡ ἀθηντική συνέχεια τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως»¹.

Στὸ κλίμα αὐτῶν τῶν διεργασιῶν καὶ τῆς καινούργιας δυναμικῆς τῆς θείας Λατρείας ὁ Ἀντιοχεὺς χρυσορροῶς Ἱεράρχης καὶ «τῶν ἐκ τοῦ παντὸς αἰῶνος εὐγλώττατός τε καὶ ἱκανώτατος»² θέτει τὴ δική του σφραγίδα καὶ οὐράνια ἔμπνευση μαζί βεβαίως μὲ τοὺς δύο ἄλλους φωστῆρες τῆς τρισηλίου θεότητος, Βασίλειον τὸν μέγαν καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον. Δὲν ὑπάρχει πτυχή τῆς θείας Λατρείας μὲ τὴν ὁποῖαν καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ οἰκουμενικοὶ διδάσκαλοι δὲν ἔχουν ἀσχοληθεῖ. «Ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἡ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς τους ἦταν λατρεία καὶ δοξολογία τοῦ Θεοῦ, μὴ ἀδιάλειπτη προσευχὴ καὶ ἐνατένιση πρὸς τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς μας. Αὐτὴ ἡ διαρκὴς ἀνάκραση τῆς ζωῆς τους μὲ τὴν ἀληθινὴ ζωὴ τοὺς ἔκανε ἀληθινὰ μεγάλους, ἀληθινὰ ἀναγεννητικὰ στοιχεῖα τῆς ἐποχῆς τους καὶ ὅλων τῶν ἐποχῶν μέχρι σήμερα»³.

* * *

Ἰδιαίτερα ὁ ἱερός Χρυσόστομος εἶναι συντάκτης τῆς Ἀναφορᾶς καὶ ὀρισμένων ἄλλων εὐχῶν τῆς θείας Λειτουργίας ποὺ φέρει τὸ ὄνομά του καὶ ἀποδίδεται σ' αὐτὸν μία σειρὰ περιστατικῶν εὐχῶν τοῦ Εὐχολογίου. Σημαντικὲς ἐπίσης εἶναι οἱ πληροφορίες ποὺ μᾶς δίδει γιὰ τὰ διάφορα μυστήρια καὶ τὸ χριστιανικὸ ἑορτολόγιο. Οἱ ἐκκλησιολογικὲς καὶ περὶ πνευματικότητος θέσεις του στηρίζουν καὶ ἀναδεικνύουν τὴν στὴ βάση τῆς θείας Εὐχαριστίας καὶ τῆς προσευχῆς γενικότερα ἐνότητα τοῦ σώματος.

Ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὸν ἅγιο Ἱεράρχη εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ⁴, ὅπως ἀκριβῶς τὴν ὀνομάζει καὶ ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦ-

1. Βλασίου Ἰω. Φειδᾶ, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Α'*, Ἀθήναι 1994, σ. 900.

2. Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, *Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου*, PG 114, 1101A.

3. Ἰωάννου Μ. Φουντούλη, «Ἡ συμβολὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στὴ διαμόρφωση τῆς θείας Λατρείας», σπὸ *Λειτουργικὰ Θέματα Η'*, Θεσσαλονίκη 1987, σ. 56.

4. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἱερωσύνης* 4, 2, PG 48, 665: «Ἡ γὰρ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον, σῶμά ἐστι τοῦ Χριστοῦ». Πρβλ. PG 60, 448· 62, 629 κ.ἄ.

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΑΙ Η ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ

Τοῦ
Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ
Ἐπικ. Καθηγητοῦ
Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ θεία Λατρεία

λος⁵. Καὶ τοῦτο ὄχι μόνο μὲ τὴν ἔννοια μιᾶς «νέας ζωῆς» καὶ νέας «σχέσεως» μὲ τὸ Θεό, ἀλλὰ ὡς μία πραγματικὴ ἀναδημιουργία καὶ καινούργια κτίση⁶ ἐφόσον «ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παρήχθημεν»⁷. Ἡ εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος εἶναι ἡ πιὸ δυνατὴ προκειμένου νὰ ἐκφραστεῖ ἡ στενὴ σχέση της μὲ τὸ Χριστὸ καὶ ἐπιβεβαιώνει τὸν τρόπο τοῦ νὰ εἶναι «σύσσωμος» Αὐτοῦ⁸ καὶ «μέτοχος» τοῦ Χριστοῦ⁹. Ὅπως ἀκριβῶς ἓνα σῶμα δὲν μπορεῖ νὰ νοηθεῖ χωρὶς τὴν κεφαλὴ του, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία ὡς σῶμα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χωριστεῖ ἀπὸ τὸ Χριστὸ πού εἶναι ἡ κεφαλὴ της· «καθάπερ γὰρ καὶ σῶμα καὶ κεφαλὴ εἷς ἐστὶν ἄνθρωπος, οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Χριστὸν ἐν ἔφησεν (ὁ Ἀπόστολος) εἶναι»¹⁰.

* * *

Στὴ νέα ὄντολογικὴ πραγματικότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος Χριστοῦ ἡ θεία Λατρεία ὡς «ἡ συντεταμένη καὶ διηνεκῆς καὶ ἀμετεώριστος περὶ τὸ λατρευόμενον θεραπεία»¹¹ ὑπηρετεῖ τὴν ἐσωτερικὴ καὶ ὑπαρξιακὴ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου - μέλους τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν «πρὸς τὸ θεῖον ἀνάτασιν τε καὶ ἔνωσιν»¹². Καινούργια πραγματικότητα ἡ Ἐκκλησία, καινούργια καὶ ἡ Λατρεία της κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο. Δὲν εἶναι ἴδια ἡ Λατρεία αὐτὴ μ' ἐκείνη τῶν Ἰουδαίων «πολὺ τὸ αἰσθητὸν ἔχουσα καὶ πολλῆς δεομένης πραγματείας»¹³. Ἡ χριστιανικὴ Λατρεία διακρίνεται, ὅπως γράφει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γιὰ τὴ λογικότητα καὶ τὴν πνευματικότητά της¹⁴. «Τί δέ ἐστὶ λογικὴ λατρεία; ἡ πνευματικὴ διακονία, ἡ πολιτεία ἡ κατὰ Χριστόν. Καθάπερ οὖν ὁ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ διακονούμενος καὶ ἱερωμένος, οἷος ἂν ᾗ, συντέλλεται τότε καὶ σεμνότερος γίνεται· οὕτω καὶ ἡμᾶς τὸν ἅπαντα βίον διακεῖσθαι χρὴ, ὡς λατρεύοντας καὶ ἱερωμένους. Ἔσται δὲ τοῦτο, ἐὰν καθ' ἐκάστην ἡμέραν προσφέρῃς αὐτῷ θύματα καὶ ἱερεὺς τοῦ οἰκείου σώματος γίνῃ, καὶ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς· οἷον, ὅταν σωφροσύνην προσενέγκῃς, ὅταν ἐλεημοσύνην, ὅταν ἐπιείκειαν καὶ ἀνεξικακίαν. Ταῦτα γὰρ ποιῶν, ἀναφέρεις λογικὴν λατρείαν, τουτέστιν οὐδὲν ἔχουσαν σωματικόν, οὐδὲν παχύ, οὐδὲν αἰσθητόν»¹⁵.

5. Β' Κορ. 5,17· Γαλ. 6,16· Ἐφ. 2,15· Κολ. 2,17 κ.ά.

6. Ἀθανασίου Γέβτις (Ἱερομονάχου), *Ἡ Ἐκκλησιολογία τοῦ ἀποστόλου Παύλου*, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2004, σ. 83.

7. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους*, ὁμιλία 4, 3 PG 62, 34.

8. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους*, ὁμιλία 10, 2 PG 60, 477. Ἐφ. 3,6.

9. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους*, ὁμιλία 6, 2-3, PG 63, 56 καὶ 58. Πρβλ. Ἐβρ. 3,14. Ἀθανασίου Γέβτις, ὅπ., σ. 95.

10. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Α' Κορινθίους*, ὁμιλία 30 1 PG 61, 250.

11. Μεγάλου Βασιλείου, *Κεφάλαια τῶν ὄρων τῶν κατ' ἐπιτομήν*, σλ' PG 31, 1236 B.

12. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, *Περὶ προσευχῆς καὶ καθαρότητος καρδίας*, ἐκδίδει Παν. Κ. Χρήστου, τόμ. Ε' Θεσσαλονίκη 1992, σ. 157 PG 150, 1117B).

13. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Λόγος Δ'*, Πρὸς τοὺς τὰς συνάξεις καταλιμπάνοντας, PG 54, 667.

14. Ρωμ. 12,1.

15. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολήν*, ὁμιλία 20, 2, PG 60, 597.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Άγιος Ιωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Στὸ παραπάνω περὶ λογικῆς Λατρείας κείμενο ὁ οὐράνιος, κατὰ τὸν ὕμνογράφο, νοῦς τῆς θεολογίας καὶ «θεόπνευστον ὄργανον, δι’ οὗ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐφώνησε», μὲ τὴ φράση του «ὡς λατρεύοντας καὶ ἱερωμένους» ὑπαινίσσεται τὸν ξεχωριστὸ ρόλο τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ μέσα στὴ θεία Λατρεία καὶ τὸ χαρισματικὸ χαρακτήρα τῆς Ἱερωσύνης, ἡ ὁποία «τελεῖται μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, τάξιν δὲ ἐπουρανίων ἔχει ταγμάτων»¹⁶.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος εἶναι ἀπὸ τοὺς Πατέρες ποὺ μίλησαν ἰδιαίτερα τόσο γιὰ τὴν ἀποστολὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ ἱερέα, ὅσο καὶ γιὰ τὴ διακονία τοῦ λαϊκοῦ μέσα στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη καὶ ἐν γένει τὴ λατρευτικὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ σώματος. Ἡ σχέση καὶ τῶν δύο στηρίζεται στὴ χαρισματικὴ ἐνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καὶ ὄχι στὴ διαστρέβλωση τῆς ἔννοιας τῆς ἱεραρχίας¹⁷, ἢ στὴν ὑποτίμηση τῆς ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀνάδειξης τῶν κλήσεων καὶ τῶν δωρεῶν¹⁸. Ὁ ὄρος λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀναφέρεται τόσο στοὺς κληρικούς, ὅσο καὶ στὰ λαϊκὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ὅλοι «οἱ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης πιστοὶ καὶ ὄντες καὶ γενόμενοι καὶ ἐσόμενοι»¹⁹. Εἶναι τὸ ἐκλεκτὸν γένος²⁰ καὶ ὁ ἱερός λαὸς ποὺ βιώνει τὴν πληρότητά του στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου ὅλοι γίνονται «σύσσωμοι ἐν Χριστῷ»²¹.

Ἡ Ἱερωσύνη εἰδικότερα εἶναι χάρισμα ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν Ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἴδιος μὲ τὴ σταυρικὴ του θυσία ἱερούργησε τὸν ἑαυτό του καὶ «εἰς ἑαυτόν ὁ Σωτὴρ τὰ μυστήρια κατειργάσατο»²². Αὐτὴ ἡ Ἱερωσύνη τοῦ τελείου καὶ αἰωνίου ἀρχιερέως συνεχίζεται μέσα στὴν Ἐκκλησία, ὅπου «οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπός ἐστιν ὁ ποιῶν τὰ προκείμενα γενέσθαι σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ, ἀλλ’ αὐτὸς ὁ σταυρωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν Χριστός»²³. Αὐτὸς εἶναι ὁ προσφέρων καὶ προσφερόμενος, οἱ δὲ βαπτισμένοι χριστιανοί, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, λειτουργοῦν χαρισματικὰ μέσα στὸ ἴδιο σῶμα μὲ στόχο τὴν πραγμάτωση τῆς Ἐκκλησίας ὡς κοινωνίας ἁγίων. «Ἐξ ἑνὸς πάντες»²⁴, ἀπὸ τὴ μοναδικὴ Ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ ἀντλοῦν τὴ δύναμη καὶ τὴ χάρη νὰ διακονοῦν ὡς ζωντανὰ μέλη τοῦ ἑνὸς σώματος²⁵.

16. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἱερωσύνης*, 3,4, PG 48, 642.

17. π. Βασιλείου Θερομοῦ, *Τὸ ξεχασμένο Μυστήριο: Ἐκκλησιολογικὲς συνέπειες τοῦ Ἁγίου Χρίσματος*, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2003, σ. 68.

18. πρῶτ. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν, *Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονο κόσμος*, ἐκδ. «Ἀκρίτας», Ἀθήνα 1983, σ. 203.

19. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολήν*, ὁμιλία 10, 1, PG 62, 75. Πρβλ. Ἰωάννου Μ. Φουντούλη, «Οἱ λαϊκοὶ στὴν πράξη τῆς Ἐκκλησίας», *Κοινωνία* 34 (1991) 448-465.

20. Α’ Πέτρ. 2,9.

21. Ἐφ. 3, 6. Πρβλ. Παναγιώτῃ Ἰ. Σκαλτσῆ, «Ὁ λαὸς ὡς πληρῶμα στὴ θεία Λειτουργία», στὸ *Λειτουργικὲς Μελέτες II*, ἐκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 83.

22. Συμεὼν Θεσσαλονίκης, *Διάλογος*, ΜΓ’, PG 155,185 B C.

23. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς προδοσίαν τοῦ Ἰούδα*, 1, 6, PG 49, 380.

24. Ἐβρ. 2,11.

25. Α’ Κορ. 10,17. Βλ. καὶ Παναγιώτῃ Ἰ. Σκαλτσῆ, «Ὁ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι», στὸ *Λειτουργικὲς Μελέτες II*, 6.522.

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ θεία Λατρεία

Στὴ βάση αὐτή, κατὰ τὸν χρυσόφωνον Πατέρα, ὁ χειροτονημένος κληρικός «*σχῆμα πληρῶν ἔστηκεν ὁ ἱερεὺς, τὰ ρήματα φθεγγόμενος ἐκεῖνα· ἡ δὲ δύναμις καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἔστι*»²⁶. Οὐσιαστικά ὁ ἱερέας εἶναι ὑπηρέτης καὶ οἰκονόμος τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ²⁷. Αὐτὸς πού «*τὴν ἑαυτοῦ δανείζει γλῶτταν καὶ τὴν ἑαυτοῦ παρέχει χεῖρα*»²⁸. Εἶναι ὁ προεστὸς τῆς συνάξεως, χωρὶς τὴν παρουσία τοῦ ὁποῖου δὲν μπορεῖ νὰ τελεσθεῖ κανένα μυστήριον. Ὁ ἱερέας προβάλλεται ὡς «*τύπος Χριστοῦ*», ἀφοῦ συνεχίζει τὸ ἔργο του μέσα στὴν Ἐκκλησία σὲ ἀναφορὰ πάντοτε μὲ τοὺς ἁγιαζόμενους πιστοὺς πού ἀπαρτίζουν τὰ μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος²⁹.

* * *

Ὅπως ἀκριβῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξει λατρευτικὴ σύναξη χωρὶς ἱερέα, ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει καὶ χωρὶς τὸ λαϊκὸ στοιχεῖο, τὸ πλῆρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸν ἱερό Χρυσόστομο οἱ πιστοὶ χαρακτηρίζονται ὡς «*πλήρωμα ἱερατικόν*»³⁰. Καὶ τοῦτο ὄχι βεβαίως μὲ τὴν ἔννοια τῆς ταύτισης βαπτισματικῆς γενικῆς Ἱερωσύνης καὶ μυστηριακῆς ἐιδικῆς Ἱερωσύνης, καθόσον «*οὔτε ἱερεὺς ὁ λαὸς γέγονεν, οὔτε τὰ ἕτερα τὰ εἰρημένα δυνηθεῖ ποτὲ αὐτῷ, ἀρμόσαι*»³¹. Μεταξὺ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν ὑπάρχει μία ἰσοτιμία μόνο μὲ τὴν ἔννοια ὅτι «*κοινήν ἀναφέρομεν τὴν θυσίαν, κοινήν τὴν προσφοράν*»³². Ὁ ἱερέας προΐσταται τῆς συνάξεως καὶ εὔχεται γιὰ τὸν ἁγιασμό τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ δικό του ἁγιασμό, τὰ δικά του ἁμαρτήματα, τὰ ὁποῖα μάλιστα εἶναι χαλεπώτερα διότι ἀκριβῶς δὲν μποροῦν νὰ κρυφτοῦν³³.

Οὐσιαστικά στὶς λατρευτικὲς συνάξεις ὁ ἱερέας συνεύχεται μὲ τὸ λαό, ὁ ὁποῖος ὡς βαπτισμένος καὶ χρισμένος μὲ τὸ ἅγιο μύρο ἔχει τὶς προϋποθέσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐθύνη νὰ εἶναι παρὼν στὴν θεία Λατρεία, νὰ προσφέρει τὰ δῶρα του, νὰ ἀνάβει τὸ κερί του, νὰ ἀπαντᾷ στὶς εὐχὲς μὲ τὸ «Ἀμήν», νὰ συμπάλλει καὶ ἐν γένει νὰ συνιερουργεῖ³⁴ καθόσον «*οὐδὲ γὰρ*

26. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ὁ.π., PG 49, 380.

27. Α΄ Κορ. 4, 1.

28. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς Ματθαῖον ὁμιλία* 82, 5, PG 58, 744 καὶ *Εἰς Ἰωάννην ὁμιλία* 87, 4, PG 49, 472.

29. Παναγιώτη Ἱ. Σκαλτσῆ, ὁ.π., σ. 527.

30. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς Φιλιππησίους*, 3,4, PG 62, 204.

31. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς Ψαλμὸν* 109, 1, PG 55, 265. Πρβλ. *Εἰς Α΄ Θεσσαλονικεῖς* 10, 1.

32. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ἐπερ τῆς σπουδῆς τῶν παρόντων καὶ ραθυμίας τῶν ἀπολειφθέντων*, 2, PG 63,487.

33. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἱερωσύνης*, 6, PG 48, 687 ια΄. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Περὶ Ἱερωσύνης*, 3 PG 48, 650 ιδ΄. Πρβλ. Παναγιώτη Ἱ. Σκαλτσῆ, ὁ.π., σ. 533.

34. Παναγιώτου Τρεμπέλα, «Ἡ συνιερουργία κλήρου καὶ λαοῦ ἐν τῇ λατρείᾳ», *Ἐκκλησία* 26 (1949) 287-288· 362-364. Βλ. καὶ Παναγιώτη Ἱ. Σκαλτσῆ, «Τὰ διακονικὰ παραγγέλματα καὶ ἡ στάση τῶν πιστῶν στὴ θεία Λειτουργία», σὺν *Λειτουργικῆς Μελέτης* II, σσ. 119-172.

ἐκεῖνος εὐχαριστεῖ μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ λαὸς ἅπας»³⁵. Ἡ ἴδια ἢ δομὴ τῆς θείας Λειτουργίας προϋποθέτει τὸ διάλογο μεταξὺ κλήρου καὶ λαοῦ καὶ θέλει τοὺς πιστοὺς συνευχομένους καὶ ὄχι παρακολουθοῦντες τὰ τελούμενα· «Μετὰ τοῦ ἱερέως ὁ λαὸς φθέγγεται ... καὶ ... κοινῇ τοὺς ἱερούς ἐκείνους ὕμνους ἀναπέμπει»³⁶.

* * *

Βασικὴ θέση καὶ ἄποψη τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου εἶναι ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ποὺ μεταβάλλει τὰ τίμια δῶρα σὲ σῶμα καὶ αἷμα Χριστοῦ καὶ ἀγιάζει τοὺς πιστοὺς κατέρχεται ὄχι μόνον διὰ τῶν προκειμένων στὴν Ἁγία Τράπεζα, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν εὐχῶν καὶ τῶν ὕμνων ποὺ τὸ σῶμα τῶν συνευχομένων ἀναπέμπει πρὸς τὸ Θεὸ Πατέρα³⁷. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἀδιανόητο νὰ μὴν ἀκούγονται οἱ εὐχῆς τῆς θείας Λειτουργίας τῆ στιγμῆ μάλιστα ποὺ στὸ τέλος κάθε μίας πρέπει ὁ λαὸς νὰ ἀπαντήσῃ μὲ τὸ «Ἀμήν», κάτι ποὺ σημαίνει ὅτι ἀποδέχεται ὅλα ὅσα λέγονται σ' αὐτές³⁸. Ἡ εἰς ἐπήκοον ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν δὲν εἶναι τυπικοῦ χαρακτήρα, ἀλλὰ ἔκφραση τῆς θεολογίας τῆς θείας Εὐχαριστίας ὡς ταυτιζόμενης μὲ τὴ φύση τῆς Ἐκκλησίας ὡς σώματος Χριστοῦ³⁹. Συνδέει μάλιστα ὁ ἱερός Χρυσόστομος τὸ λόγο τῆς Λειτουργίας μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὴ θεία Κοινωνία. Ἔτσι σὲ ὄσους ὑπεστήριζαν ὅτι εἶναι ἀνάξιοι νὰ μεταλάβουν ἐκεῖνος τοὺς ἔλεγε ὅτι στὴν περίπτωση αὐτὴ εἶναι ἀνάξιοι καὶ νὰ ἀκούσουν τίς ἀναγιγνωσκόμενες εὐχῆς· «οὐκ εἶ τῆς θυσίας ἄξιος, οὐδὲ τῆς μεταλήψεως; οὐκοῦν οὐδὲ τῆς εὐχῆς»⁴⁰.

Γενικότερα ὁ χρυσόπνοος Πατὴρ δίδει ἰδιαίτερη σημασία στὴν εὐχαριστιακὴ ζωὴ καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ κείμενά του ἀναφέρονται στὸ μυστήριό τῆς θείας Εὐχαριστίας. Μὲ τὸ γεγονὸς μάλιστα ὅτι, σύμφωνα καὶ μὲ τὴ σύγχρονη ἔρευνα, συνέγραψε τὴν Ἀναφορὰ καὶ κάποιες ἄλλες εὐχῆς τῆς Λειτουργίας του⁴¹, δικαιώνεται καὶ ὁ τίτλος τοῦ διδασκάλου τῆς Εὐχαριστίας (Doctor Eucharistiae)⁴². Οἱ προτυπώσεις τῆς Παλαιᾶς Δια-

35. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία 18, Εἰς τὴν Β' πρὸς Κορινθίους, 3 PG 61, 527.

36. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ὁ.π., PG 61, 527.

37. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολήν, ὁμιλία, 3, 5, PG 62, 29-30: «Πῶς ἔμεινας καὶ οὐ μετέχεις τῆς τραπέζης; Ἀνάξιός εἰμι, φησίν. Οὐκοῦν καὶ τῆς κοινωνίας ἐκείνης τῆς ἐν ταῖς εὐχαῖς. Οὐ γὰρ διὰ τῶν προκειμένων μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ὠδῶν ἐκείνων τὸ Πνεῦμα πάντοθεν κάτεισιν».

38. Γεωργίου Ν. Φίλια, Ὁ τρόπος ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν στὴ Λατρεία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 1997. Βλ. π. Βασιλείου Θεομοῦ, ὁ.π., σσ. 134-222.

39. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολήν, ὁμιλία 3, 3, PG 62, 27: «Σῶμα ἡμᾶς ἑαυτοῦ ἐποίησε, σῶμα ἡμῖν τὸ ἑαυτοῖς μετέδωκεν». Βλ. καὶ Ἀθανασίου Γιέβιτις, ὁ.π., σσ. 126-142.

40. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ὁ.π., PG 62, 29.

41. Robert Taft, «Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ ἡ Ἀναφορὰ ποῦ φέρει τὸ ὄνομά του», Κληρονομία 21 (1989) 285-308.

42. Χρυσοστόμου Π. Ἀβαγιανοῦ (Ἀρχιμ., νῦν Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως), Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: Doctor Eucharistiae (Διδάσκαλος τῆς θ. Εὐχαριστίας), Ἀθήνα 1

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοιμήσή του**

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ θεία Λατρεία

θήκης ὅπως τοῦ ἐνιαυσίου προβάτου πού θυσιαζόταν τὸ Πάσχα ἢ τοῦ μάννα πού ἔτρεφε τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ στὴν ἔρημο βρίσκουν τὴν πλήρωσή τους στὸ μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας· «Πάντα ἐκεῖνα τύπος ἦν καὶ σκιά, ἡ δὲ πραγμάτων ἀλήθεια ἢ παροῦσα ἐστὶ»⁴³. Κι ἂν οἱ Ἰουδαῖοι εὐχαριστοῦσαν τὸ Θεὸ μιά φορά τὸ χρόνο γιὰ τὶς πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσίες, οἱ χριστιανοὶ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ τὸ κάνουν αὐτὸ καθημερινά «διὰ τούτων τῶν μυστηρίων»⁴⁴.

* * *

Ὁ Μυστικὸς ἐπίσης Δεῖπνος κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Κύριος τέλεσε καὶ τὰ δύο Πάσχα, καὶ τὸ τοῦ τύπου καὶ τῆς ἀληθείας, συνεχίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται σὲ κάθε τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας κατὰ τὸ «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν»⁴⁵. Κάθε φορά πού ὁ πιστὸς μετέχει τοῦ εὐχαριστιακοῦ ποτηρίου θυμᾶται, δηλαδὴ βιώνει προσωπικὰ αὐτὸ πού τότε ἔπραξε ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ἱερούργησε τὴν ἀνάμνηση τῆς θυσίας του. «Μὲ τὴν θεία Εὐχαριστία ἱερουργοῦμε αὐτὸ ἀκριβῶς πού ἱερούργησε ὁ Δεσπότης Χριστός»⁴⁶. Συμμετέχουμε στὴ θυσία του καὶ καταγγέλλουμε τὸ θάνατό του⁴⁷, προγευόμενοι ἀπὸ τώρα τὴν ἐσχατολογικὴ βασιλεία. Κάνουμε κάθε μέρα Πάσχα, καθόσον «οὐδὲν πλέον ἔχει τὸ ἐν τῷ Πάσχα μυστήριον τοῦ νῦν τελουμένου· ἐν ἐστὶ καὶ τὸ αὐτό, ἢ αὐτὴ τοῦ Πνεύματος χάρις· αἰὶ Πάσχα ἐστίν. ἴστε οἱ μύσται τὸ εἰρημένον. Καὶ ἐν Παρασκευῇ, καὶ ἐν Σαββάτῳ, καὶ ἐν Κυριακῇ, καὶ ἐν ἡμέρα μαρτύρων ἢ αὐτὴ θυσία ἐπιτελεῖται»⁴⁸.

Γιὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι «φάρμακον σωτήριον τῶν ἡμετέρων τραυμάτων»⁴⁹. Θεραπεύει δηλαδὴ πνευματικὰ τὸν ἄνθρωπο⁵⁰. Γι' αὐτὸ καὶ τάσσεται ὑπὲρ τῆς συνεχοῦς μεταλήψεως κάνοντας βεβαίως λόγο γιὰ «φρικωδεστάτην θυσίαν»⁵¹ καὶ γιὰ «φρικώδη μυστήρια» πού τελοῦνται καθημερινά καὶ χαρίζουν τὴ σωτηρία⁵². Δὲν ἤθελε νὰ προσέρχονται οἱ πιστοὶ στὸ μυστήριο ἀπὸ συνήθεια, τυχαῖα ἢ ἀναγκαστικά,

997. Βλ. καὶ Θ.Ν. Ζήση, Ἐνθρῶπος καὶ κόσμος ἐν τῇ Οἰκονομίᾳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἱερόν Χρυσόστομον, Θεσσαλονίκη 1971, σ. 220.

43. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην*, ὁμιλία ΜΣΤ' PG 59, 259.

44. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον*, ὁμιλία Ν' PG 58, 508.

45. Λουκ. 22, 19· Α' Κορ. 11, 24.

46. Ἱερομονάχου Γρηγορίου, *Ἡ θεία Λειτουργία. Σχόλια*, Ἅγιον Ὅρος 31993, σ. 272.

47. Λουκ. 22, 19· Α' Κορ. 11, 24· 26.

48. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν Α' πρὸς Τιμόθεον*, ὁμιλία 5, PG 62, 529-530.

49. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος 7*, PG 49, 361.

50. Σπύρου Κ. Τσιτσιγκου, *Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο*, Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήνα 2000, σσ. 264-266.

51. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἱερωσύνης*, 6, PG 48, 681.

52. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον*, ὁμιλία 25, PG 57, 331. Βλ. καὶ Χρυσοστόμου Π. Ἀβαγιανοῦ (Ἀρχιμ., νῦν Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως) ὁ.π., σσ. 24-27.

ἀλλὰ κατόπιν σκέψεως καὶ ἐτοιμασίας. Οὔτε θεωροῦσε ὡς κριτήριο τὸ ἂν εἶναι Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἢ Ἐπιφάνια γιὰ νὰ λάβει κανεὶς μέρος στὴ θεία μετάλειψη· «οὐ γὰρ Ἐπιφάνια, οὐδὲ Τεσσαρακοστή ποιεῖ ἀξιόους τοῦ προσιέναι, ἀλλὰ ψυχῆς εὐκρίνεια καὶ καθαρότης»⁵³. Ἡ μὴ συμμετοχὴ στὴν Εὐχαριστία χαρακτηρίζεται ὡς προσβολὴ πρὸς αὐτὸν ποὺ μᾶς καλεῖ στὴ βασιλικὴ τράπεζα. Μόνο οἱ ἀμύητοι καὶ οἱ ἐν μετανοίᾳ ἀπέχουν τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ὀφείλουν νὰ ἀνταποκρίνονται μὲ φόβο Θεοῦ καὶ παρησία στὸ κάλεσμα τοῦ Δεσπότη καὶ νὰ μὴν ἐπικαλοῦνται τὴν ἀναξιότητά τους ὡς ἐμπόδιο γιὰ τὴ θεία κοινωνία, καθόσον «ραθυμία μόνον ἀναξίους ἡμᾶς καθίστησι»⁵⁴.

* * *

Ὁ Ἀντιοχεὺς Ἱεράρχης ἐκτὸς ἀπὸ τὴ θεία Εὐχαριστία μιᾶ καὶ γιὰ τὰ ἄλλα μυστήρια καὶ τοὺς συμβολισμοὺς των. Γιὰ τὸ βάπτισμα π.χ. στὶς Μυσταγωγικὲς του Κατηχήσεις μᾶς δίδει σημαντικὲς πληροφορίες γιὰ τὴν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς, ὅπως π.χ. εἶναι ἡ ὁμαδικὴ κατήχηση κατὰ τὴ Μεγάλη Τεσσαρακοστή⁵⁵. Στὴ δεύτερη ἀπὸ τίς ὀκτὼ Κατηχήσεις Του δίδει τοὺς συμβολισμοὺς τῶν τελουμένων στὸ βάπτισμα, τὸ ὁποῖο χαρακτηρίζει ὡς τάφο καὶ ἀνάστασι⁵⁶. Στὴν τρίτη δὲ ἀπευθύνεται εἰδικὰ στοὺς νεοφωτιστοὺς καὶ τοὺς ἐξηγεῖ τὴ θεολογικὴ σημασία τοῦ βαπτίσματος καὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας⁵⁷. Τὸ χαρακτηριστικὸ δὲ τῶν τύπων τοῦ βαπτίσματος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων μυστηρίων εἶναι ἡ διὰ μέσου τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων ἀναγωγὴ στὰ νοητά· «οὐδὲν γὰρ αἰσθητὸν παρέδωκεν ἡμῖν ὁ Χριστός· ἀλλ' ἐν αἰσθητοῖς μὲν πράγμασι, πάντα δὲ νοητά. Οὕτω καὶ ἐν τῷ βαπτίσματι, δι' αἰσθητοῦ μὲν πράγματος γίνεται τοῦ ὕδατος τὸ δῶρον, νοητὸν δὲ τὸ ἀποτελούμενον, ἡ γέννησις καὶ ἡ ἀνακαίνησις»⁵⁸.

Τὸ μυστήριο τοῦ γάμου κατὰ τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸ Χρυσόστομο θεμελιώνεται μὲ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τίς εὐχὲς τῶν ἱερέων, τὴν ἱερολογία δηλαδὴ⁵⁹. Σὲ καμία δὲ περίπτωσι δὲν πρέπει νὰ ἀτιμάζεται ὁ γάμος «ταῖς διαβολικαῖς τιμαῖς»⁶⁰ καὶ «τὰ σατανικὰ ἐκεῖνα συμπόσια»⁶¹. Ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα μάλιστα ἔθιμα τοῦ γάμου, ἡ στέψη, ποὺ ἀπὸ ἐκεί-

53. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους Ἐπιστολήν*, ὁμιλίαν 3, PG 62, 28.

54. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, ὁ.π., PG 62, 29-30.

55. A. Wenger, Jean Chrysostome, Huit Catéchèses Baptis males inédits, στὸ *Sources Chrétiennes* 50bis, 1970, σελ. 68, σημ. 1 Βλ. καὶ Γεωργίου Ν. Φίλια, *Τὸ βάπτισμα κατὰ τίς λειτουργικὲς πηγὲς τῆς Ἀντιοχειανῆς Ἐκκλησίας*, Ἀθήνα 1996, σ. 37.

56. A. Wenger, ὁ.π., σ. 139.

57. A. Wenger, σσ. 151-167.

58. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον*, ὁμιλία 82, PG 58, 743.

59. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Γένεσιν*, 48, PG 54, 443.

60. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸ ἀποστολικὸν ρητόν. Διὰ δὲ τὰς πορνείας...* 2, PG 51, 211.

61. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Γένεσιν*, 48, PG 54, 443.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ θεία Λατρεία

νη τὴν ἐποχὴ ἀρχίζει νὰ γίνεται ἀποδεκτὸ στὴν Ἐκκλησία, ἐρμηνεύεται ὡς «σύμβολον νίκης» καὶ ἐνάρετης ζωῆς⁶². Γιὰ τὴν Ἱερωσύνη, στὴν ὁποῖαν ἤδη ἀναφερθήκαμε, ἔχει κάνει πολλοὺς λόγους μέσα ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐξαίρει τὸ χαρισματικὸ τῆς χαρακτῆρα καὶ τὴν πνευματικὴ τῆς ἀποστολή, ἀφοῦ «ἄπερ ἂν ἐργάσωνται κάτω οἱ ἱερεῖς, ταῦτα ὁ Θεὸς ἄνω κυροῖ, καὶ τὴν τῶν δούλων γνώμην ὁ Δεσπότης βεβαιοῖ»⁶³. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ στὴν σύνδεση εὐχελαίου καὶ μετανοίας⁶⁴ ἀπηχώντας βεβαίως τὴ λειτουργικὴ παράδοση τῆς Ἀντιοχείας, ἡ ὁποία διασώζεται σὲ πολὺ σπουδαῖα κείμενα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅπως εἶναι οἱ Διαταγὲς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἡ Διαθήκη τοῦ Κυρίου⁶⁵.

* * *

Ὁλοκληρώνοντας τὸ παρὸν κείμενο θὰ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε δύο ἀκόμη θέματα γιὰ τὴ μεγάλη λειτουργικὴ φυσιογνωμία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου. Πρῶτον τὴ σημασία πὺ ἐδίδε στὸ γεγονός τῆς χριστιανικῆς ἐορτῆς καὶ δεύτερον τὴ σπουδαιότητα τῆς καθ' ἡμέραν ἀδιαλείπτου προσευχῆς γιὰ τὴν πνευματικὴ προκοπὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἐορτή, γράφει χαρακτηριστικὰ, καὶ ἡ πανήγυρις δὲν ἐξαντλεῖται στὴν πολυτέλεια τῶν ἱματίων, τὴ δαψίλεια τῆς τραπέζης καὶ γενικότερα τὸν ἐξωτερικὸ καλλωπισμὸ ἢ τοῦ σώματος τὴν ἀπόλαυση, ἀλλὰ προϋποθέτει τὴν περὶ ψυχῆς πρόνοια καὶ τῆς συνειδήσεως τὴν ἐλευθερία καὶ καθαρότητα. Ὅταν βρίσκεται ὁ Χριστὸς ἀνάμεσα στοὺς συγκεντρωμένους δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἀπόδειξη γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ἐορτῆς. Αὐτὸ βεβαίως εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ πραγματικότητα «ἂν ἐθέλωμεν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐορτὴν ἄγειν, ἂν ἀρετῆς ἐπιμελώμεθα καὶ τὸ συνειδὸς ἡμῶν ἐκκαθάρωμεν». Ἐφόσον ὑπάρχει καὶ ἡ ἀπόλαυση τῶν μυστηρίων «καὶ ἡ τῶν ἄλλων τῶν πνευματικῶν κοινωνία, οἷον εὐχῆς λέγω καὶ ἀκροάσεως καὶ εὐλογιῶν καὶ ἀγάπης καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων», τότε ἡ ἐορτὴ ἀποκτᾶ τὸ περιεχόμενο καὶ τίς πνευματικὲς διαστάσεις πὺ τῆς ἀξίζουσιν⁶⁶.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν προσευχή, ἤθελε αὐτὴ νὰ γίνεται ἀδιαλείπτως «οὐ καιροῖς καὶ διαστήμασιν ὥρων περικλειομένη, ἀλλὰ νύκτωρ καὶ ἡμέραν ἄπαυστον τὴν ἐργασίαν ἔχουσαν»⁶⁷. Θαύμαζε πράγματι τοὺς μοναχοὺς οἱ

62. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Α΄ πρὸς Τιμόθεον*, 9, PG 62, 546.

63. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἱερωσύνης*, Λόγος 3, PG 48, 643.

64. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἱερωσύνης*, 3, 6, PG 48, 644: «Οὐ γὰρ ὅταν ἡμᾶς ἀναγενῶσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ μετὰ ταῦτα συγχωρεῖν ἔχουσιν ἐξουσίαν ἁμαρτήματα. Ἀσθενεῖ γὰρ τίς φησίν, ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθωσαν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας...».

65. Παναγιώτῃ Σκαλτσῆ, «Ἱστορικὴ ἐξέλιξη τῆς ἀκολουθίας τοῦ Εὐχελαίου», στὸ *Λειτουργικὲς Μελέτες* II, σ. 475.

66. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Πρὸς τοὺς ἐν ἐορταῖς μόνον συναγομένους...*, Λόγος 5, PG 54, 669-670. Βλ. καὶ Παναγιώτῃ Ἰ. Σκαλτσῆ, «Θεολογικὴ προσέγγιση τῆς χριστιανικῆς γιορτῆς», στὸ *Λειτουργικὲς Μελέτες* I, σσ. 202-204.

67. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Ὀμιλία 6, Περὶ Εὐχῆς*, PG 64, 461 D.

όποιοι είχαν βεβαίως τις προϋποθέσεις να νήφουν και να γρηγορούν ήμερα και νύκτα τελούντες την κοινή έπταδική ακολουθία⁶⁸, αλλά ασκούμενοι και κατ' ιδίαν με την προσευχή και ψαλμωδία «της διανοίας ένδον ήχούσης»⁶⁹. Προέτρεπε όμως και τους έν τῷ κόσμῳ χριστιανούς να μην άμελούν τις κοινές λατρευτικές συνάξεις⁷⁰ που γίνονταν στο ναό, την «οικία κοινή πάντων»⁷¹ και τὸ λειτουργικὸ τόπο ὅπου «ή όμόνοια και ή συμφωνία και της άγάπης ό σύνδεσμος και αί τῶν ιερέων εύχαι»⁷².

* * *

Γιά τόν ιερό Χρυσόστομο κάθε τόπος εἶναι πρόσφορος για προσευχή. Πρώτα - πρώτα ή οικία, ὅπου ὄλη ή οικογένεια μπορεῖ από κοινοῦ να ἐκζητεῖ τοῦ Δεσπότου τὸ ἔλεος και να μετατρέπει τὸ σπίτι σε ἐκκλησία⁷³. Ὅσοι μάλιστα ασχολοῦνται με τὰ βιοτικά και δέν εἶναι δυνατὸν ἀνά τρεῖς ὥρες να βρίσκονται στο ναό, μποροῦν να λένε «ὀλίγα ρήματα κατὰ διάνοιαν εύξάμενοι»⁷⁴, ὅπου και ἂν βρίσκονται.

Τις περιῶ Λατρείας και προσευχῆς απόψεις του ὁ διδάσκαλος της Εὐχαριστίας ἅγιος Χρυσόστομος δέν τις δίδασκε ἀπλῶς· τις ζοῦσε προσωπικά και τις ἔκανε πράξη. «Ὁ ἀληθῆς τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος και γνήσιος μετὰ τὸν ὁμώνυμον κήρυξ της μετανοίας»⁷⁵ εἶχε ὡς κέντρο της ζωῆς του την ἀέναη δοξολογία τοῦ Θεοῦ και την πνευματική ἀπόλαυση της εύχαριστιακῆς μετοχῆς. Ὁ ἴδιος ἄλλωστε συμμετεῖχε ἀκόμη και στίς καθ' ἡμέραν συνάξεις τοῦ ὄρθρου και τοῦ ἔσπερινου. Ὡς βασικότατον ἔργο, κατὰ τὸν βιογράφο του, και ὡς πιὸ σπουδαία ἀσχολία εἶχε «τὸ τῆ προσευχῆ προσκεῖσθαι και προσοχῆ και τοῖς εἰς Θεὸν αἶνοις. Πλήν οὐδὲ τῶν κοινῶν ἡμέλει συνάξεων, και ὅτα δὴ τὸν καιρὸν ἔχει τεταγμένον, οἶον νυκτερινῆς και ὄρθριου και της καθ' ἔσπεραν δοξολογίας»⁷⁶.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

**Ἅγιος Ἰωάννης
ὁ Χρυσόστομος:
1600 χρόνια
ἀπὸ τὴν κοίμησή του**

68. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν Α' πρὸς Τιμόθεον*, PG 62, 575-577.

69. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς 41 Ψαλμὸν 3*, PG 55, 159.

70. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Πρὸς τοὺς τὰς συνάξεις καταλιμπάνοντας*, Λόγος Δ', PG 54, 668.

71. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὸν Ματθαῖον 32, 33, 6*, PG 57, 384.

72. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Περὶ Ἀκαταλύπτου 3, 6*, PG 48, 725.

73. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὁμιλία ΚΣΤ'*, PG 60, 205.

74. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τοὺς τὰς συνάξεις καταλιμπάνοντας*, Λόγος Δ' PG 54, 667.

75. Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, *Βίος και πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου*, PG 114, 1045 B.

76. Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, ὁ.π., PG 114, 1100 D.

**ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ
ΛΑΤΡΕΙΑΝ ΤΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

(Πρὸς τὸ Θ' Πανελλήνιο
Λειτουργικὸ Συμπόσιο -
Βόλος, 9.11.2007)

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί,
Πανοσιολογιώτατοι, Αἰδεσιμολογιώτατοι καὶ Ἐλλογιμώτατοι κύριοι
Εἰσηγηταί,

Ἀγαπητοὶ Σύεδροι,

Κατ' ἀρχήν, καίτοι ἀπὸν σωματικῶς, καθόσον ἡ περιπέτεια τῆς υἰείας μου
μὲ κωλύει νὰ ἔλθω στὸν προσφιλή μου Βόλο καὶ νὰ μοιρασθῶ μαζί σας τὴν
ἀτμόσφαιρα τοῦ Συμποσίου σας, οὐχ ἤττον πνευματικῶς εὐρίσκομαι ἐν
μέσῳ σας καὶ ἐπιθυμῶ νὰ χαιρετήσω τὴν συμμετοχὴ ὄλων σας εἰς τὸ Θ'
τοῦτο Πανελλήνιον Λειτουργικὸν Συμπόσιον Στελεχῶν τῶν Ἱερῶν
Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου καὶ τὴν ἔναρξιν κη-
ρῦσω καὶ τὰς ἐργασίας ὀλοθύμῳς εὐλογῶ. Ἐπίσης ἐπιθυμῶ νὰ συγχαρῶ
τὴν Διοργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτην
Καισαριανῆς κ. Δανιήλ, ὡς καὶ τὸν φιλοξενοῦντα Σεβ. Μητροπολίτην
Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιον καὶ τοὺς συνεργάτας των καὶ νὰ ἐκφράσω εἰς
αὐτοὺς τὸν πρέποντα ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοὺς κόπους των καὶ τὴν
ἀρτίαν ὀργάνωσιν τοῦ Συμποσίου. Παραλλήλῳς ἐπιθυμῶ ἀκόμη νὰ συγ-
χαρῶ ἐκ προοιμίου καὶ νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἐκλεκτοὺς εἰσηγητὰς διὰ τὴν
προθυμίαν των καὶ τὴν πολύμοχθον καὶ πολύτιμον ἐργασίαν των. Ἄξιος πά-
ντων ὁ μισθὸς παρὰ Κυρίου.

* * *

Θέμα μας εἶναι: *Τὸ Μυστήριον τοῦ Θανάτου εἰς τὴν Λατρείαν τῆς
Ἐκκλησίας*, ὡς θανάτου νοουμένου ἐνταῦθα τοῦ σωματικοῦ θανάτου, ἡτοι
τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ ὄχι τοῦ χωρισμοῦ τῆς ψυχῆς
ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ κυρίως θάνατος, ὁ ἀναμένων τοὺς ἀπίστους
καὶ τοὺς ἀμετανοήτους, ὁ «δεύτερος θάνατος», περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλεῖ ἡ ἱερὰ
Ἀποκάλυψις¹.

Ὅντως φοβερότατον, λέγομεν μετὰ τοῦ ὑμνωδοῦ καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί, τὸ
τοῦ θανάτου μυστήριον!.. Βεβαίως, «ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ
τέρπεται ἐπὶ ἀπωλείᾳ ζώντων»², «φθόνῳ δὲ διαβόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς
τὸν κόσμον»³. Ὁ θάνατος εἰσῆλθε στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀποτέλεσμα
τῆς ἁμαρτίας. Τὸν θάνατον, τονίζει ὁ Μέγας Βασίλειος, «ἐγέννησεν ἡ ἁμαρ-
τία, τὸ πρωτότοκον ἔκγονον τοῦ ἀρχεκάκου δαίμονος»⁴. Ὁ θάνατος, κατὰ
τὸν ἴδιο Διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι γέννημα κοινῆς εὐθύνης τοῦ
ἀνθρώπου καὶ τοῦ διαβόλου: «Ἐαυτῷ τὸν θάνατον ὁ Ἀδάμ διὰ τῆς ἀναχω-
ρήσεως τοῦ Θεοῦ κατεσκεύασε, κατὰ τὸ γεγραμμένον: Οἱ μακρύνοντες ἑαυ-
τοὺς ἀπὸ Σοῦ ἀπολοῦνται. Οὕτως οὐχὶ Θεὸς ἔκτισε θάνατον, ἀλλ' ἡμεῖς
ἑαυτοῖς ἐκ πονηρᾶς γνώμης ἀπεσπασάμεθα»⁵. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος παρα-

1. Ἀποκ. 2: 11.

2. Σοφ. Σολ. 1: 13.

3. Σοφ. Σολ. 2: 24.

4. Εἰς τὴν Ἑξαήμερον ΣΤ', ΕΠΕ 4, 214.

5. Ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός, ΕΠΕ 7, 110.

τηρεί ότι «Εἰ γὰρ καὶ ἐξ ἁμαρτίας ὁ θάνατος εἰσενήνεκται, ἀλλ' ὁμως εἰς εὐεργεσίαν ἡμῶν ὁ Θεὸς ἐχαρίσατο»⁶, προφανῶς ἵνα μὴ τὸ κακὸν ἀθάνατον γένηται. Ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ ἔχει ἄμεση σχέση καὶ μὲ τὸν θάνατο καὶ μὲ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου: «Θάνατοι ἐπάγονται, τῶν ὄρων τῆς ζωῆς πληρωθέντων, οὓς ἐξ ἀρχῆς περὶ ἕκαστον ἔπηξεν ἡ δικαία τοῦ Θεοῦ κρίσις, πόρωθεν τὸ περὶ ἕκαστον ἡμῶν συμφέρον προβλεπομένου», θὰ εἶπῃ ὁ Μέγας Βασιλεὺς⁷. Ὅπωςδήποτε ὁμως δὲν παύει νὰ εἶναι ξένος πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου γι' αὐτὸ καὶ ἀπαράδεκτος καὶ ἀνεπιθύμητος καὶ πικρός, ἀκόμη καὶ ὡς σκέψις: «ἜΩ θάνατε, ὡς πικρὸν τὸ μνημόσυνόν σου», θὰ εἶπῃ ἡ Σοφία⁸. Εἶναι ὁ «ἔσχατος ἐχθρός»⁹, τὸν ὁποῖο κατήργησεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ τοῦ ἰδίου Αὐτοῦ ζωαρχικοῦ θανάτου καὶ τῆς τριήμερου ζωηφόρου ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεώς Του. «Θανάτου θάνατος ὁ Αὐτοῦ θάνατος γέγονεν», παρατηρεῖ ὁ θεῖος Χρυσόστομος¹⁰, ἐνῶ ἀλλοῦ σημειώνει: «Ὁ Χριστὸς τὸν φοβερὸν ὄντα τῇ φύσει τῇ ἡμετέρα καὶ φοβοῦντα τὸ γένος ἡμῶν ἅπαν, λαβὼν καὶ τὸν φόβον αὐτοῦ διαλύσας ἅπαντα, παρέδωκεν, ὥστε καὶ παρθένους καταπαίζειν αὐτοῦ»¹¹. Οἱ συνταφέντες, λοιπόν, μὲ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ Βαπτίσματος γευόμεθα τὸν θάνατον μόνον ὡς μίαν προσωρινὴν κατάστασιν, ὡς ἕναν μακρὸν ὕπνον μέχρι τῆς κοινῆς ἀναστάσεως, ὅποτε καὶ ἔχομε δεδομένας ὑποσχέσεις ἀπὸ τὸ ἀψευδὲς ἅγιον στόμα Του ὅτι θὰ ἀξιωθοῦμε ἀθανάτου καὶ ἀτελευτήτου ζωῆς σὺν Αὐτῷ. «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος», διακηρύσσομεν ἐπισήμως καὶ καθημερινῶς εἰς τὸ ἱερὸν Σύμβολον τῆς Πίστεως. «Ἀποδημία πρόσκαιρος, ὕπνος μακρότερος τοῦ σπλήθους» εἶναι γιὰ τοὺς πιστοὺς ὁ θάνατος, κατὰ τὸν Χρυσορρήμονα Πατέρα¹². «Ἦπνος τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος. Μᾶλλον δὲ πρὸς κρείττονα ζωὴν ἐπιδημία», τονίζει καὶ ὁ Μέγας Βασιλεὺς¹³, ἐνῶ ὁ Θεολόγος

Γρηγόριος ἀκόμη ἐναργέστερα βεβαιώνει ὅτι ὁ θάνατος τῶν πιστῶν εἶναι «ἐκδημία πρὸς Θεόν, πλήρωσις πόθου, λύσις δεσμῶν, διάζευξις βάρους»¹⁴. Ὁ Σταυρός, ὁ Θάνατος, ἢ εἰς Ἄδου Κάθοδος καὶ ἢ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ προμνηστεύονται γιὰ κάθε πιστό, γιὰ κάθε ὑγιὲς κύτταρο καὶ ζωντανὸ μέλος τοῦ αἰώνιως ζῶντος Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἀνάστασιν ζωῆς αἰώνιου καὶ ἔτσι μπορεῖ νὰ λέγῃ μαζί μὲ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο: «Ἀποθανὼν οὐ τεθνήξομαι, τὴν ζωὴν (δηλ. τὸν Χριστὸν) ἔχων ἐν ἑαυτῷ»¹⁵. Εἰς τὴν πλήρη θρήνου καὶ δακρῶν ἀκολουθίαν τοῦ Ψυχосαββάτου, βλέπομεν αὐτὴν τὴν φωτεινὴν καὶ χαροποιὸν ἐλπίδα νὰ ἐκφράζεται ἐναργέστατα εἰς τὸ τελευταῖον στιχηρὸν τῶν αἰῶνων: «Χριστὸς ἀνέστη, λύσας τῶν δεσμῶν Ἀδὰμ τὸν Πρωτόπλαστον, καὶ τοῦ ἄδου καταλύσας τὴν ἰσχύν. Θαρσεῖτε πάντες οἱ νεκροί, ἐνεκρώθη ὁ θάνατος, ἐσκυλεύθη καὶ ὁ ἄδης σὺν αὐτῷ, καὶ ὁ Χριστὸς ἐβασίλευσεν, ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστάς· Αὐτὸς ἡμῖν ἐχαρίσατο τὴν ἀφθαρσίαν τῆς σαρκός· Αὐτὸς ἀνιστᾷ ἡμᾶς καὶ δωρεῖται τὴν ἀνάστασιν ἡμῖν, καὶ τῆς δόξης ἐκείνης μετ' εὐφροσύνης πάντας ἀξιοί, τοὺς ἐν πίστει ἀκλινεῖ πεπιστευκότας θερμῶς ἐπ' Αὐτῷ»¹⁶. Ἡ Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ Κρίσις θὰ σηματοδοτήσουν διὰ τοὺς πιστοὺς αἰώνιον φῶς, αἰώνια χαρά, αἰώνια ζωὴ καὶ μακαριότητα: «Καὶ ἐξαλείψει ἀπ' αὐτῶν ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κρυσθὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον»¹⁷.

* * *

Μὲ αὐτὴν τὴν ἀντίληψιν περὶ θανάτου, ἡ Ἐκκλησία ἀρχαιοθὲν συνώδευε τὴν ἔξοδο τῶν πιστῶν τέκνων Τῆς μὲ καταλλήλους ἐξοδίου, ἐπιταφίους καὶ ἐπιμνημοσύνους τελετάς, ἀκολουθίας καὶ εὐχάς, οἱ ὁποῖες ἀντανακλοῦν τὴν πίστιν εἰς τὸν Νικητὴν τοῦ θανάτου καὶ Ἀρχηγὸν τῆς Ζωῆς Ἰησοῦν Χριστόν, ὡς καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐν Αὐτῷ ἀναστάσεως καὶ αἰώνιου ζωῆς καὶ σωτηρίας. Πρὸς τούτοις, κατὰ τὴν Θεῖαν

6. Εἰς τὸν ΡΙΔ' Ψαλμόν, ΕΠΕ 6, 528-530.

7. Ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός, ΕΠΕ 7, 92.

8. Σοφ. Σειράχ 41: 1.

9. Α' Κορ. 15: 26.

10. Πρὸς Ρωμαίους ΙΑ', ΕΠΕ 17, 50.

11. Εἰς τὴν ἁγ. Μάρτυρα Πελαγίαν, ΕΠΕ 37, 88.

12. Εἰς τοὺς Ἀνδριάντας Ε', ΕΠΕ 32, 116.

13. Εἰς τὸν Μάρτυρα Βαβλαάμ, ΕΠΕ 7, 238.

14. Εἰς τὸν ἁγ. Ἱερομάρτυρα Κυπριανόν, ΕΠΕ 6, 120.

15. Πρὸς Φιλιππησίους Δ', ΕΠΕ 21, 426.

16. ΤΡΙΩΔΙΟΝ. Ἐκδ. «ΦΩΣ», Ἀθῆναι 1983, σ. 26.

17. Ἀποκ. 21: 4.

Εὐχαριστίαν, ἀπὸ τῆς πρώτης ἤδη ἐκκλησιαστικῆς ἐποχῆς, ἀνεπέμποντο εἰδικαί εὐχαί ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων. Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Γουγκλισίας τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς ἐκτενεῖς, ἐπίσης, εὐχαί ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων πιστῶν ἀναφέρονται, ἐνῶ δύο Σάββατα τοῦ ἔτους, τὸ πρὸ τῆς Ἀπόκρεω καὶ τὸ πρὸ τῆς Πεντηκοστῆς, τὰ λεγόμενα Ψυχοσάββατα, εἶναι ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένα εἰς αὐτούς.

* * *

Ὁ Ὁριγένης μᾶς πληροφοροεῖ γιὰ τὴν ὑπαρξὶ εὐχῶν ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων στὴν ἐποχὴ του: «Ὁὐκ ἀπογνωστόν οὕτω καὶ τοὺς ἐξεληλυθότας μακαρίους φθίνειν τῷ πνεύματι τάχα μᾶλλον, τοῦ ὄντος ἐν τῷ σώματι ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας· διόπερ οὐ καταφρονητέον τῶν ἐν αὐταῖς εὐχῶν, ὡς ἐξαιρέτόν τι ἔχουσῶν τῷ γησίως συνερχομένῳ αὐτῶν»¹⁸. Εἰς τὸν ἀποδιδόμενον εἰς τὸν Ἅγιον Ἐπιφάνειον Β΄ Λόγον «Τῷ Ἁγίῳ καὶ Μεγάλῳ Σαββάτῳ», γίνεται λόγος διὰ προεξόδια ἄσματα καὶ ἐπικηδεῖους προσευχὰς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων¹⁹. Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης περιγράφων τὴν κηδεῖαν τῆς ἁγίας Μακρίνης ἀναφέρει ψαλμωδίας καὶ ἐπικήδειον παννυχίδα καὶ δύο χορούς –ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν– ψαλλόντων ὕμνωδίας, καθάπερ ἐπὶ Μαρτύρων πανηγύρεως²⁰. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος ἀναφέρει ὅτι ὅταν ἐξεψύχησε ἡ ἁγία μητέρα του, ὁ Εὐδόδιος ἔλαβε τὸ Ψαλτήριον καὶ ἄρχισε νὰ ψάλλῃ στίχο πρὸς στίχο τό «Ἐλεος καὶ κρίσιν ἄσομαί Σοι, Κύριε», ἀντιφωνοῦντος τοῦ ἰδίου τοῦ Αὐγουστίνου καὶ τοῦ υἱοῦ του Ἀδεοδάτου. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἀναφέρει συγκεκριμένους ψαλμούς πού ἐψάλλοντο κατὰ τὴν ἐκφορὰν τῶν νεκρῶν. Αὐθεντικὰ παλαιὰ λειτουργικὰ κείμενα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκκομιδὴν τῶν κεκοιμημένων πιστῶν ἔχομε μόνον ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Η΄ αἰῶνος, μὲ πρῶτο τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ μέχρι σήμερα γνωστὰ Εὐχολόγια, τὸν Βαρβερινὸ κώδικα 336, καί, βεβαίως, τὸ Εὐχολόγιον τοῦ Σεραπίωνος Θμούεως (300-362). Δύο δὲ σχετικαί διαφωτιστικαί πραγματεῖαι, τὰ μάλιστα ἀξιομνημόνευτοι καὶ πολῦτιμοι εἶναι: α) Τό

«Περὶ τῶν ἐπὶ τοῖς κεκοιμημένοις τελουμένων» ἑβδομον κεφάλαιον τοῦ ἀποδιδόμενου εἰς τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην ἔργου «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας»²¹, ἔργον τοῦ τέλους τοῦ Ε΄ αἰῶνος, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ὀνομάζεται «μυστήριον ἐπὶ τῶν ἱερῶς κεκοιμημένων», καὶ β) τὰ «Περὶ τοῦ τέλους ἡμῶν καὶ τῆς ἱερῶς τάξεως τῆς κηδεῖας καὶ τῶν κατ' ἔθος ὑπὲρ μνήμης γενομένων» 360-373 κεφάλαια τοῦ «Διαλόγου» τοῦ Ἁγίου Συμεὼν Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης (†1429)²². Κατὰ τὴν σήμερον κρατοῦσαν τάξιν ἔχομεν τὴν προθανάτιον Ἀκολουθίαν (Ἀκολουθία εἰς Ψυχορραγοῦντα), τὴν προεξόδιον Ἀκολουθίαν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κεκοιμημένου (Τρισάγιον), τὴν καθ' αὐτὸ Ἐξόδιον Ἀκολουθίαν ἐν τῷ Ναῶ (ἐν εἶδος ἰδιορρυθμοῦ Ὁρθρου), τὴν ἐπιτάφιον Ἀκολουθίαν (Τρισάγιον καὶ πάλιν) καὶ τὰ Μνημόσυνα (τρίτα, ἔννατα, τεσσαρακοστά, τρίμηνα, ἑξάμηνα, ἑνεάμηνα καὶ ἐτήσια), τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐπιτομὴν τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας. Ἰδιαιτέραν Ἀναπαύσιμον Ἀκολουθίαν διαθέτομεν διὰ τὰ Νήπια (κάτω τῶν 7 ἐτῶν), καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ πάντα πιστὸν κατὰ τὸ Πάσχα, τὴν Διακαινήσιμον Ἑβδομάδα καὶ τὴν Τετάρτην τῆς ἀποδόσεως τοῦ Πάσχα. Διὰ τοῦς Ἱερεῖς ὑπάρχει ἰδιαιτέρα νεκρώσιμος Ἀκολουθία, καθὼς καὶ διὰ τοὺς Μοναχοὺς. Κακῶς ἐπικρατήσασα νεωτέρα τάξις ἀπαιτεῖ τὴν τέλεσιν τῆς κοινῆς καὶ συνήθους ἑξοδίου Ἀκολουθίας ἐπίσης διὰ τοὺς Κληρικοὺς καὶ Μοναχοὺς, ἀλλ' ἡ τάξις αὕτη οὔτε εἰς τὰς Ἱεράς Μονὰς κρατεῖται, οὔτε εἰς τὰς μὴ ἑλληνοφώνους Ἐκκλησίας. Παραλλήλως ὑπάρχουν κατάσπαρτοι τῆδε κακεῖσε διάφοροι εὐχαί «Ἐπὶ τελευτήσαντος ἱερέως», «Ἐπὶ τελευτήσαντος ἱερομονάχου», «Ἐπὶ τελευτήσαντος διακόνου», «Νεκρώσιμος εἰς ἀρχιερεῖς», «Ἐπὶ τεθνεῶτι ἀφωρισθέντι ὑπό τινος», «Μετὰ θάνατον συγχωρητικάι», «Ἐπιτάφιος εἰς ἐπισκόπους», «Εἰς λύσιν τετελευτηκότος ἐν δεσμοῖς ἀρχιερέως» κ.λπ.²³. Εἰς τοὺς ὕμνους, τὰς εὐχὰς καὶ τὰ ἀγιογραφικὰ ἀναγνώσματα τῶν ἐν χρήσει Ἀκολουθιῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν θρηνεῖται ἡ ματαιότης

18. Περὶ εὐχῆς 31, Migne, P.G. 11, 556A.

19. Migne, P.G. 43, 448-9.

20. Βίος Μακρίνης, Migne P.G. 46, 992-3.

21. Migne, P.G. 3, 552-569.

22. Migne, P.G. 155, 669-693.

23. Βλ. Ἰ. Μ. Φουντούλη, *Τελετουργικὰ Θέματα*, Ἀθ. 2002, σ. 156.

τῶν ἐγκοσμίων καὶ ἀποδύρεται τὸ γεγονός τῆς στερήσεως τοῦ κοιμηθέντος, ἀφ' ἑτέρου ὅμως λάμπει πάμφοτος ἢ ἐν Χριστῷ ἐλπίς, ἢ πίστις εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν, εἰς τὴν προσδοκωμένην ἀνάστασιν. Ἐκζητεῖται παρὰ Κυρίου τὸ θεῖον ἔλεος καὶ ἡ συγχώρησις διὰ τὸν ἀποβιώσαντα, ἢ ἀνάπαυσις του «ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ χλοερῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως» καὶ ἡ κατάταξις του μετὰ τῶν ἀπ' αἰῶνος Ἁγίων. Μὲ ἄλλους λόγους, ἡ πενθοῦσα ἐκκλησιαστικὴ κοινότης τοποθετεῖται ἐνώπιον τοῦ γεγονότος καὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου, *sub speciae aeternitatis* καὶ ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου τοῦ αἰωνίως ζῶντος Χριστοῦ, εἰς Ὅν καὶ ὁ μεταστὰς ἦτο ἄχρι θανάτου πιστὸς καὶ πρὸς τὸν Ὅποιον ἤδη πορεύεται. Ἡ ὅλη Ἀκολουθία ἀποπνέει ὁσμὴν ζωῆς²⁴, ἄρωμα παραμυθίας: «Ἴνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποί, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα»²⁵. ἐλπίδα ἀναστάσεως: «ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούονται τῆς φωνῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται»²⁶.

* * *

Ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων (†397) ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν κήδευσιν τοῦ ἀδελφοῦ του Σατύρου τελέσθηκε Θεία Λειτουργία. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος (†430) ἀναφέρει ὅτι θανούσης τῆς μητρός του Μόνικας, καὶ ἐνῶ ἀκόμη τὸ λείψανόν της ἔκειτο παρὰ τὸν τάφον, «ἡ θυσία τῆς ἡμετέρας ἀπολυτρώσεως προσεφέρετο κατὰ τὸ εἶωθός ὑπὲρ αὐτῆς»²⁷. Ὁ ΜΑ' κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένη Συνόδου (419 μ.Χ.) προβλέπει ὅτι ἡ κηδεῖα πρέπει νὰ γίνεται συναφῶς πρὸς τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν, μόνον ὅταν ὁ λειτουργὸς εἶναι νῆστις. Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων εἰς τὰς Μυσταγωγικὰς Κατηχήσεις του τονίζει ὅτι εἰς τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν προσφέρομεν εὐχὰς «ὑπὲρ πάντων ἀπλῶς τῶν ἐν ἡμῖν προκεκοιμημένων, μεγίστην ὄνησιν πιστεύοντες ἔσεσθαι ταῖς ψυχαῖς, ὑπὲρ ὧν ἡ δέησις ἀναφέρεται, τῆς ἀγίας καὶ φρικωδεστάτης προκεμμένης θυσίας»²⁸. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος συνι-

στῶν τὰς ὑπὲρ τῶν ἀποικομένων ἐν θεῖα λειτουργίᾳ προσευχὰς, ὑπογραμμίζει: «οὐκ εἰκῆ ἐνομοθετήθη ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων τὸ ἐπὶ τῶν φρικτῶν μυστηρίων μνήμην ποιεῖσθαι τῶν ἀπελθόντων. Ἰασιν αὐτοῖς πολὺ κέρδος γινόμενον, πολλὴν τὴν ὠφέλειαν. Ὅταν γὰρ ἐστήκει λαὸς ὀλόκληρος χεῖρας ἀνατείνοντες, πλήρωμα ἱερατικόν, καὶ πρόκειται ἡ φρικτὴ θυσία, πῶς οὐ δυσωπήσωμεν ὑπὲρ τούτων τὸν Θεὸν παρακαλοῦντες;»²⁹. Εἰς τὸ ἀπόκρυφον κείμενον «Πράξεις Ἰωάννου» (β' αἰ.) καταγράφεται ἡ μαρτυρία ὅτι θανούσης κάποιας Χριστιανῆς ὀνόματι Δρουσιανῆ, τελέσθηκε Θεία Εὐχαριστία καὶ ἀνεπέμφθησαν προσευχαὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου της: «Τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ παραγίνεται ὁ Ἰωάννης ἅμα τῷ Ἀνδρονίκῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐξ ἑωθινῆς εἰς τὸ μνήμα, τρίτην ἐχούσης τῆς Δρουσιανῆς, ὅπως ἄρτον κλάσωμεν ἐκεῖ... Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰωάννης ἐπευξάμενος καὶ λαβὼν ἄρτον ἐκόμισεν εἰς τὸ μνήμα κλάσαι, καὶ εἶπε: Δοξάζομέν σοι τὸ ὄνομα τὸ ἐπιστρέφον ἡμᾶς ἐκ τῆς πλάνης καὶ ἀνηλεοῦς ἀπάτης. Καὶ εὐξάμενος οὕτω καὶ δοξάσας ἐξῆει τοῦ μνήματος, κοινωήσας τοῖς ἀδελφοῖς πᾶσι τῆς τοῦ Κυρίου Εὐχαριστίας»³⁰. Ὁ Τερτυλλιανὸς τονίζει ὅτι τὰ ἐναντι τῶν νεκρῶν καθήκοντα τῶν πιστῶν εἶναι τρία: Ἡ προσωπικὴ προσευχή, ἡ προσφορὰ τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ ἡ τέλεσις της κατὰ τὴν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τοῦ νεκροῦ: «... *pro cuius spiritu postulas, pro qua oblationes annuas reddis. Stabis ergo ad dominum sum tot uxovibus quod in oratione commemoras et offers pro duabus et commendadis illas duas per sacerdotem*»³¹.

* * *

Μὲ τέτοια παραδοσιακὴν βάσιν, εἰς τὰς ἐν χρήσει Θείας Λειτουργίας μνημονεύομε τῶν ὀνομάτων τῶν κεκοιμημένων καὶ προσευχόμεθα ὑπὲρ ἀναπαύσεώς των. Οὕτως, εἰς τὴν Προσκομιδὴν ἐξάγομεν μερίδας μνημονεύοντες: «Ἐπὲρ μακαρίας μνήμης καὶ ἀφέσε-

24. Β' Κορ. 2: 16.

25. Α' Θεσ. 4: 13.

26. Ἰωάν. 5: 25.

27. Migne, P.L. 32, 777.

28. Migne, P.G. 33, 1116.

29. Εἰς Φιλιπησίους Γ', Migne, P.G. 62, 204.

30. M. Bonnet: *Acta Apostolorum Apocrypha*, Acta Johannis II, I, Leipzig 1898, σσ. 186 καὶ 143-172.

31. De exhortatione castitatis 11, 1-2, Corpus Christianorum, Series Latina 2, σ. 1031.

ως τῶν ἁμαρτιῶν πάντων τῶν ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου, τῶν ἐν τῇ Σῆ κοινωνία κεκοιμημένων Ὁρθοδόξων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, Φιλάνθρωπε Κύριε» καὶ ἀναφέρομεν ὀνομαστί ὄσους ἐπιθυμοῦμεν. Εἰς τὴν εὐχὴν τῆς ἀναφορᾶς τῆς ἀρχαίας Λειτουργίας τῆς ἐπιγραφομένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγ. Ἀποστόλου Μάρκου, ἡ Ἐκκλησία προσήχητο: «*Τῶν ἐν πίστει Χριστοῦ προκεκοιμημένων πατέρων τε καὶ ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς ἀνάπαυσον, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μνησθεὶς τῶν ἀπ' αἰῶνος προπατόρων, πατέρων, πατριαρχῶν, προφητῶν, ἀποστόλων, μαρτύρων, ὁμολογητῶν, ἐπισκόπων, ὁσίων, δικαίων, παντὸς πνεύματος ἐν πίστει Χριστοῦ τετελειωμένων, καὶ ὧν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ τὴν ὑπόμνησιν ποιούμεθα*»³². Καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Διακόνου ἀνάγνωσιν τῶν Διπτύχων τῶν κεκοιμημένων, ὁ Ἱερεὺς ἐπέλεγε: «*Καὶ τούτων πάντων τὰς ψυχὰς ἀνάπαυσον, Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐν ταῖς τῶν ἁγίων Σου σκηναῖς, ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου, χαριζόμενος αὐτοῖς τὰ τῶν ἐπαγγελιῶν Σου ἀγαθὰ, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασας, ὁ Θεός, τοῖς ἀγαπῶσι τὸ ὄνομά Σου τὸ ἅγιον. Αὐτῶν μὲν τὰς ψυχὰς ἀνάπαυσον καὶ βασιλείας οὐρανῶν καταξίωσον, ἡμῶν δὲ τὰ τέλη τῆς ζωῆς χριστιανὰ καὶ εὐάρεστα καὶ ἀναμάρτητα δώρησαι καὶ δὸς ἡμῖν μερίδα καὶ κληρὸν ἔχειν μετὰ πάντων τῶν ἁγίων Σου*»³³. Εἰς τὴν φερομένην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου Λειτουργίαν ἀναφέρεται, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἡ ἀναίμακτος θυσία προσφέρεται «*καὶ εἰς ἀνάπαυσιν τῶν προκοιμηθέντων ψυχῶν*»³⁴, ἐνῶ μετὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν Τιμίων Δώρων, ὁ Ἱερεὺς μνημονεύει ὀνόματα κεκοιμημένων καὶ ἐπεύχεται: «*Τούτων πάντων μνήσθητι, Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός, ὧν ἐμνήσθημεν καὶ ὧν οὐκ ἐμνήσθημεν Ὁρθοδόξων. Αὐτὸς ἐκεῖ αὐτοὺς ἀνάπαυσον ἐν χώρᾳ ζώντων, ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου, ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου, ἐν κόλποις Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, ὅθεν ἀπέδρα ὀδύ-*

νη, λύπη καὶ στεναγμός, ἐνθα ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου καὶ καταλάμπει διὰ παντός· ἡμῶν δὲ τὰ τέλη τῆς ζωῆς χριστιανὰ καὶ εὐάρεστα καὶ ἀναμάρτητα ἐν εἰρήνῃ κατεύθυνον»³⁵.

Εἰς τὴν Ἐκτενῆ τῆς ἐν χρῆσει σήμερον Θείας Λειτουργίας (τόσον ἐκείνης τοῦ Μεγ. Βασιλείου, ὅσον καὶ τῆς τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου) δεόμεθα «*ὑπὲρ τῶν μακαρίων κτιτόρων τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν προαναπαυσασμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε εὐσεβῶς κειμένων καὶ ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξων*», ἐνῶ εἰς τὴν εὐχὴν τῆς ἁγίας Ἀναφορᾶς λέγομεν: «*Ἔτι προσφερόμεν Σοι τὴν λογικὴν ταύτην καὶ ἀναίμακτον λατρείαν ὑπὲρ τῶν ἐν πίστει ἀναπαυσασμένων Προπατόρων, Πατέρων, Πατριαρχῶν, Προφητῶν, Ἀποστόλων, Κηρύκων, Εὐαγγελιστῶν, Μαρτύρων, Ὁμολογητῶν, Ἐγκρατευτῶν, Διδασκάλων καὶ παντὸς πνεύματος δικαίου ἐν πίστει τετελειωμένου*». Καὶ παρακατιόντες πάλιν παρακαλοῦμεν: «*Καὶ μνήσθητι πάντων τῶν κεκοιμημένων ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως, ζωῆς αἰωνίου (ἀναφέρομεν ὀνομαστί) καὶ ἀνάπαυσον αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἡμῶν ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου*».

* * *

Εἰς τὰς σταθερὰς ἀκολουθίας τοῦ νυχθημέρου ὑπάρχουν ἐπίσης προσευχαὶ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων. Οὕτως εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μεσονυκτικοῦ ἀπαγγέλλομε καθημερινῶς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων τὴν ὠραιότατη εὐχή: «*Μνήσθητι, Κύριε, τῶν ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου κεκοιμημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ πάντων τῶν ἐν εὐσεβείᾳ καὶ πίστει τελειωθέντων, καὶ συγχώρησον αὐτοῖς πᾶν πλημμέλημα, ... καὶ κατασκήνωσον αὐτοὺς ἐν τόποις φωτεινοῖς, (...) ὅπου ἡ ἐπισκοπὴ τοῦ προσώπου Σου εὐφραίνει πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος ἁγίους Σου. Χάρισαι αὐτοῖς τὴν Βασιλείαν Σου, καὶ τὴν μέθεξιν τῶν ἀφράστων καὶ αἰωνίων Σου ἀγαθῶν, καὶ τῆς Σῆς ἀπεράντου καὶ μακαρίας ζωῆς τὴν ἀπόλαυσιν...*». Κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς Ἀκολουθίας αὐτῆς καλούμεθα ὅπως «*μακαρίσωμεν τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς, τοὺς*

32. Ἰ. Μ. Φουντούλη, *Κείμενα Λειτουργικῆς Γ'*, Θεσσαλονίκη 1985, σ. 48.

33. Ἔνθ. ἀνωτ., σ. 48-49.

34. Ἔνθ. ἀνωτ., σ. 116.

35. Ἔνθ. ἀνωτ., σ. 132-133.

Ὁρθοδόξους Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς, τοὺς κτίτορας καὶ ἀνακαινιστὰς τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ταύτης, καὶ πάντας τοὺς προαπελθόντας πατέρας καὶ ἀδελφούς ἡμῶν, τοὺς ἐνθάδε εὐσεβῶς κειμένους καὶ ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξους». Παρομοίως καὶ εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Μεγάλου Ἀποδείπνου προσευχόμεθα: «Μνήσθητι, Κύριε, τῶν προκοιμηθέντων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ ἀνάπαυσον αὐτοὺς ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου». Εἰς τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Γονυκλισίας τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ μάλιστα εἰς τὴν τρίτην εὐχὴν τῆς γονυκλισίας, προσευχόμεθα ἰδιαίτερος διὰ τοὺς κεκοιμημένους, ἀλλὰ καὶ πολλὴν τὴν θεολογίαν περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου εὐρίσκομε εἰς τὴν συγκεκριμένην ἐκείνην εὐχὴν. Διὰ τοῦτο καὶ θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ ἀναφέρω ἀποσπάσματά της: «... Ὁ εἰς ἄδου καταβάς καὶ μοχλοὺς αἰώνιους συντρίψας, καὶ τοῖς κάτω καθημένοις ἄνοδον ὑποδείξας, ..., ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων Σου, καὶ ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς τῶν δούλων Σου, τῶν προκεκοιμημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ λοιπῶν συγγενῶν κατὰ σάρκα, καὶ πάντων τῶν οἰκείων τῆς πίστεως, ... πάσης φύσεως ἀνθρωπίνης Δημιουργέ, συνισταμένης τε καὶ πάλιν λυομένης, ζωῆς τε καὶ τελευτῆς, τῆς ἐνταῦθα διαγωγῆς καὶ τῆς ἐκεῖθεν μεταστάσεως· ὁ χρόνους μετρῶν τοῖς ζῶσι, καὶ καιροὺς θανάτου ἰστῶν, κατάγων εἰς ἄδου καὶ ἀνάγων, ... ὁ τοὺς θανάτου κέντρῳ πληγέντας ἀναστάσεως ἐλπίσι ζωογονῶν. Αὐτός, Δέσποτα τῶν ἀπάντων, ..., ὁ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ παντελείῳ ἐορτῇ καὶ σωτηριῳδίῃ, ἰλασμοὺς μὲν ἰκεσίους ὑπὲρ τῶν κατεχομένων ἐν ἄδη καταξιώσας δέχεσθαι, μεγάλας δὲ παρέρχων ἡμῖν ἐλπίδας, ἄνεσιν τοῖς κατεχομένοις τῶν κατεχόντων αὐτοὺς ἀνιαρῶν καὶ παραψυχὴν παρὰ Σοῦ καταπέμπεσθαι, ἐπάκουσον ἡμῶν τῶν ταπεινῶν καὶ οἰκτρῶν δεομένων Σου, καὶ ἀνάπαυσον τὰς ψυχὰς τῶν δούλων Σου τῶν προκεκοιμημένων, ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ χλοερῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως, ἐνθα ἀπέδρα πᾶσα ὀδύνη, λύπη καὶ στεναγμός· καὶ κατάταξον τὰ πνεύματα αὐτῶν ἐν σκηναῖς δικαίων, καὶ εἰρήνης καὶ ἀνέσεως ἀξιώσον αὐτούς· ὅτι οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί Σε, Κύριε, οὐδὲ οἱ ἐν ἄδη ἐξομολογήσιν παρρησιάζονται προσφέρειν Σοι, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογοῦμεν Σε καὶ ἰκετεύομεν, καὶ τὰς ἰλαστηρίους εὐχὰς καὶ θυσίας προσάγομέν Σοι ὑπὲρ τῶν

ψυχῶν αὐτῶν. ... Σὸν γάρ, ὡς ἀληθῶς, καὶ μέγα ὄντως μυστήριον ... ἢ τε πρόσκαιρος λύσις τῶν Σῶν κτισμάτων καὶ ἢ μετὰ ταῦτα συνάφεια καὶ ἀνάπαυσις ἢ εἰς αἰῶνας. Σοὶ χάριν ἐπὶ πᾶσιν ὁμολογοῦμεν, ἐπὶ ταῖς εἰσόδοις ἡμῶν ταῖς εἰς τὸν κόσμον τοῦτον καὶ ταῖς ἐξόδοις, αἱ τὰς ἐλπίδας ἡμῖν τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀκηράτου ζωῆς, διὰ τῆς Σῆς ἀψευδοῦς ἐπαγγελίας προμνηστεύονται, ἧς ἀπολαύσαμεν ἐν τῇ μελλούσῃ δευτέρᾳ παρουσίᾳ Σου... Δέξι οὖν, Δέσποτα, δεήσεις καὶ ἰκεσίας ἡμετέρας, καὶ ἀνάπαυσον πάντας, τοὺς πατέρας ἐκάστου καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς καὶ εἴ τι ἄλλον ὁμογενὲς καὶ ὁμόφυλον, καὶ πάσας τὰς προαναπαυσάμενας ψυχὰς ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰώνιου. Καὶ κατάταξον τὰ πνεύματα αὐτῶν καὶ τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς, ἐν κόλποις Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, ἐν χώρᾳ ζώντων, εἰς βασιλείαν οὐρανῶν, ἐν παραδεισῷ τρυφῆς, διὰ τῶν φωτεινῶν Ἀγγέλων Σου εἰσάγων ἅπαντας εἰς τὰς ἁγίας Σου μονάς. Συνέγειρον καὶ τὰ σώματα ἡμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἧ ὥρισας, κατὰ τὰς ἁγίας Σου καὶ ἀψευδεῖς ἐπαγγελίας. Οὐκ ἔστιν οὖν, Κύριε, τοῖς δούλοις Σου θάνατος, ἐκδημούντων ἡμῶν ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ πρὸς Σε τὸν Θεὸν ἡμῶν ἐνδημούντων, ἀλλὰ μετάστασις ἀπὸ τῶν λυπηροτέρων ἐπὶ τὰ χρηστότερα καὶ θυμηδέστερα, καὶ ἀνάπαυσις καὶ χαρά».

* * *

Ἐν ὅψει τοῦ προσδοκωμένου ἡμετέρου θανάτου καὶ τῆς μελλούσης Κρίσεως, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ θὰ παραστῶμεν, καλούμεθα ὑπὸ τοῦ Διακόνου εἰς τὴν Λειτουργίαν ὅπως: «Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά, καὶ καλὴν ἀπολογία τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ αἰτησώμεθα». Ἀναλόγως προσευχόμεθα καὶ εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ἀποδείπνου, παρακαλοῦντες τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον νὰ μᾶς βοηθήσῃ κατὰ τὴν φοβερὰν ὥραν τοῦ θανάτου: «Καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐξόδου μου τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν περιέπουσα καὶ τὰς σκοτεινὰς ὄψεις τῶν πονηρῶν δαιμόνων πόρρῳ αὐτῆς ἀπελαύνουσα». Παραπλησίως προσευχόμεθα καὶ κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Μεσονυκτικοῦ τοῦ Σαββάτου: «Καὶ νῦν, Δέσποτα, σκεπασάτω με ἡ χεῖρ Σου, καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός Σου, ὅτι τετάρακται ἢ

ψυχή μου και κατώδυνός ἐστιν ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀθλίου μου και ῥυπαροῦ σώματος τούτου· μήποτε ἢ πονηρὰ τοῦ ἀντικειμένου βουλή συναντήση και παρεμποδίσῃ αὐτὴν, διὰ τὰς ἐν ἀγνοίᾳ και γνώσει ἐν τῷ βίῳ τούτῳ γενομένας μοι ἁμαρτίας. Ἦλεως γενοῦ μοι, Δέσποτα, και μὴ ιδέτω ἢ ψυχή μου τὴν ζοφερὰν και σκοτεινὴν ὄψιν τῶν πονηρῶν δαιμόνων· ἀλλὰ παραλαβέτωσαν αὐτὴν Ἄγγελοι Σου φαιδροὶ και φωτεινοί. Δὸς δόξαν τῷ ὀνόματί Σου τῷ ἀγίῳ και τῇ σῆ δυνάμει ἀνάγαγέ με εἰς τὸ θεῖον Σου βῆμα. Ἐν τῷ κρῖνεσθαι με, μὴ καταλάβοι με ἢ χεῖρ τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου, εἰς τὸ κατασπάσαι με τὸν ἁμαρτωλὸν εἰς βυθὸν ἄδου, ἀλλὰ παράστηθί μοι και γενοῦ μοι σωτὴρ και ἀντιλήπτωρ...». Εἰς τὴν τελευταία αὐτὴ εὐχὴ κατοπτρίζεται ὅλο τὸ δέος τοῦ πιστοῦ ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου, ὁ φόβος γιὰ τὴν Κρίσι και τὸν κίνδυνο τῆς ἀπωλείας, καθὼς και ἢ τελικὴ ἐγκατάλειψις τοῦ πιστοῦ εἰς τὸ ἔλεος και τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀναλόγως προσευχόμεθα και εἰς τὴν τρίτην εὐχὴν τῆς Γονυκλισίας τῆς Πεντηκοστῆς: «...ἡμᾶς δὲ τοὺς περιεστῶτας εὐλόγησον, τέλος ἀγαθὸν και εἰρηρικὸν παρεχόμενος ἡμῖν τε και παντὶ τῷ λαῷ Σου, και ἐλέους σπλάγγνα και φιλανθρωπίας διανοίγων ἡμῖν ἐν τῇ φρικτῇ και φοβερᾷ Σου παρουσίᾳ, και τῆς βασιλείας Σου ἀξίους ἡμᾶς ποιήσον».

Τὰ Μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων θεσμοθετοῦνται ἤδη ἀπὸ τὰς Ἀποστολικὰς Διαταγὰς, αἱ ὁποῖαι ἐντέλλονται: «Ἐπιτελείσθω δὲ τρία τῶν κεκοιμημένων ἐν ψαλμοῖς και ἀναγνώσει και προσευχαῖς διὰ τὸν διὰ τριῶν ἡμερῶν Ἐγεθέντα, και ἕνατα εἰς ὑπόμνησιν τῶν περιόντων και τῶν κεκοιμημένων, και τεσσαρακοστὰ κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον· Μωϋσῆν γὰρ οὕτως ὁ λαὸς ἐπένθησεν, και ἐνιαύσια ὑπὲρ μνείας αὐτοῦ, και διδόνθω ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ πένησιν εἰς ἀνάμνησιν αὐτοῦ»³⁶. Σήμερον προσετέθησαν τὰ τρίμηνα, ἑξάμηνα και ἐννεάμηνα. Κατὰ τὰ Μνημόσυνα παρατίθενται και εὐλογοῦνται τὰ Κόλλυβα. Εἰς τὸν σπόρον τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος θάπτεται εἰς τὴν γῆν, σαπίζει, διαλύεται και ἀπ' αὐτὴν τὴν σῆψιν και διάλυσιν ἀνίσταται ὁ νέος στάχυς, πλήρης ζωῆς και καρποῦ, ἢ

Ἐκκλησία, στοιχοῦσα εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου: «Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς ὁ μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει»³⁷, και ἀκούουσα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγοντος ὅτι «οὕτω και ἢ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν»³⁸, εἶδε τὴν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποῖου θνήσκοντος, τὸ σῶμα θάπτεται και κρύπτεται εἰς τὴν γῆν, ἀναμένον τὴν ὥραν τῆς ἀναστάσεως, ὅποτε θὰ ἀνασυντεθῇ και θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ προσκήνιον πλήρης ζωῆς και δόξης και ἀφθαρσίας.

Ἀγαπητοί μου,

Δὲν νομίζω ὅτι σᾶς ἐπαρουσίασα μίαν ἐπιστημονικῶς ἀρτίαν ἐπεξεργασίαν τοῦ θέματος. Πολλοῦ γε και δεῖ! Ἔδωκα, ἀπλῶς, σοφοῖς ἀφορμὴν. Αὐτὸς ἦταν ἄλλωστε ὁ σκοπὸς μου και μόνον. Οὐχ ἦττον, εἶμαι βέβαιος ὅτι μὲ τὴν παρουσίαν ὄλων τῶν εἰσηγήσεων θὰ ἔχετε μίαν πληρεστέραν εἰκόνα και ἀρτιότεραν γνώσιν, εἰς βοήθειαν ἑαυτῶν και ἀλλήλων, και τοῦ χριστωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς μᾶς ἠξίωσε νὰ διακονοῦμεν και νὰ ὀδηγοῦμεν εἰς τὴν Ὁδὸν, τὴν Ἀλήθειαν και τὴν Ζωὴν. Θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ συνεχίσετε ἐν εὐλογίαις τὰς ἐργασίας τοῦ Συμποσίου μὲ μίαν προσευχὴν τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου: «Ἄλλ' ὦ Χριστέ, ... καινοποιήσας, ἐγκαίνισον ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν, Κύριε, σπουδὴν πρὸ τοῦ θανάτου, ὅπως ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐξόδου ἡμῶν γινώμεν, πῶς ἦν ἢ εἴσοδος ἡμῶν και ἢ ἐξοδος εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἕως ἂν τελειώσωμεν τὸ ἔργον, εἰς ὃ ἐκλήθημεν κατὰ τὸ θέλημά Σου ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ πρῶτον, και μετὰ ταῦτα ἐλπίσωμεν ἐν διανοίᾳ πεπληρωμένῃ πεποιθήσεως, δέξασθαι τὰ μεγάλα, κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῶν Γραφῶν, ἃ ἠτοίμασεν ἢ ἀγάπη Σου ἐν τῇ δευτέρᾳ καινουργίᾳ, ὧν ἡ μνήμη φυλάττεται ἐν πίστει τῶν μυστηρίων»³⁹.

37. Ἰωάν. 12: 24.

38. Α' Κορ. 15: 42-44.

39. Καθημερινὰ εὐχαὶ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ τοῦ Προσευχηταρίου Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ, ἐν: Ἄρχιμ. Νικ. Χατζηνικολάου, Προσευχητικὴ Φιλοκαλία, Ἀθήνα 2002, σσ. 232-233.

36. ΒΕΠΕΣ 2, 169 8-13.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ
ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΝ

(ΙΘ΄ Πανορθόδοξος
 Συνδιάσκεψις ἐντεταλμένων
 Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν
 καὶ Ἱερῶν Μητροπόλεων
 διὰ θέματα Αἱρέσεων
 καὶ Παραθρησκείας,
 Ν. Προκόπιον, 31.10.07)

Μακαριώτατον
 Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
 κ.κ. Χριστόδουλον
 Εἰς Ἀθήνας

Μακαριώτατε,

Οἱ Ἐντεταλμένοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱερῶν Μητροπόλεων διὰ θέματα Αἱρέσεων καὶ Παραθρησκείας, συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ στοῦ ἱεροῦ Προσκύνημα τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου, στὰ πλαίσια τῆς ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ΙΘ΄ Πανορθοδόξου Συνδιασκέψεως, εὐρισκόμεθα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ πνευματικὰ κοντὰ Σας, συνεχόμενοι ἀπὸ τὴν πορεία τῆς προσωπικῆς Σας περιπετείας.

Μᾶς συνεκίνησαν ιδιαίτερα καὶ μᾶς ἐστήριξαν οἱ πατρικοὶ Σας λόγοι καὶ οἱ εὐχῆς Σας, πὺν ἀπευθύνετε πρὸς τὴν Συνδιάσκεψή μας γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν ἐργασιῶν μας.

Σύσσωμοι ἐκφράζομε τὴν ἀνυπόκριτη ἀγάπη μας πρὸς τὸ Σεπτὸ Σας Πρόσωπο καὶ Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τῆς καρτερίας Σας, τὸ ὁποῖο μᾶς ὑπενθυμίζει τοὺς ἀποστολικοὺς λόγους «ὅταν ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς εἶμι» (Β΄ Κορ. 12,10).

Δεχθῆτε τὶς ἐκ βάθους καρδίας υἱκῆς εὐχῆς μας, ὅπως ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων Σᾶς ἐνδυναμώγη, Σᾶς στρίξῃ μὲ τὴν Θεία Του Χάρη, καὶ χαρίσῃ τὴν ταχεῖα ἀνάρρωσή Σας.

Πολλὰ τὰ ἔτη Σας, Μακαριώτατε Δέσποτα!

Εὐλαβῶς κατασπαζόμενοι τὴν Τιμία Δεξιά Σας,
 διατελοῦμε

Οἱ συμμετέχοντες στὴν ΙΘ΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη
 γιὰ θέματα Αἱρέσεων καὶ Παραθρησκείας

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Μελέτιος
 Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
 ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων

**1600 ΧΡΟΝΙΑ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ**

«Τῆ 13ῃ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου μνήμη τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Χρυσοστόμου».

Κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ παρὸν τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ περιλαμβάνει ἕνα ἐκτενὲς ἀφιέρωμα στὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο μὲ ἀφορμὴ τὴ συμπλήρωση 1600 ἐτῶν ἀπὸ τὴν κοίμησή του. Καταθέτουμε μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἕνα ἐλάχιστο φόρο τιμῆς στὴ μνήμη τοῦ μεγάλου Οἰκουμενικοῦ διδασκάλου, τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως, τοῦ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονος, τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἐλεήμονος, τοῦ συντάκτου τῆς Θείας Λειτουργίας, τοῦ πολυμαθοῦς μελετητοῦ τῆς χριστιανικῆς καὶ θύραθεν γραμματείας, τοῦ ἐκ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν σεπτοῦ Πατρὸς ἡμῶν.

Ἡ Ἐκκλησία μας τιμᾷ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, τὸν Θεία Χάριτι ἐκφραστὴ τῶν δογμάτων τῆς Πίστεως, τὸν ὀρθοτομήσαντα τὸν λόγον τῆς Ἀληθείας. Ὁ λαὸς μας τιμᾷ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, τὴν Θεία Λειτουργία τοῦ ὁποῖου ἐπιτελοῦμε τίς περισσότερες ἡμέρες τοῦ χρόνου. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ καὶ οἱ μαθητὲς τιμοῦν τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τὸν Μέγα Βασίλειο καὶ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Θεολόγο προστατεύουν τὴν ἑλληνορθόδοξη Παιδεία καὶ τοὺς εὐλαβεῖς διακόνους τῶν Γραμμάτων. Οἱ ταλαιπωρημένοι καὶ ἀδικημένοι, οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, τιμοῦν τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος στηλίτευσε μὲ τὴ ρητορικὴ του δεινότητα τὴν κοινωνικὴ ἀδικία καὶ τὴν κακὴ χρῆση τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ πλούτου. Ἡ Οἰκουμενικὴ Ὁρθοδοξία τιμᾷ τὸν ἀγωνιστὴ τῆς Πίστεως καὶ τὸν διαπρύσιο διδάσκαλο.

Διαβάζουμε μὲ συγκίνηση καὶ κατάνυξη στὸ Μηναιὸν τῆς 13ῆς Νοεμβρίου: «Πολλοὺς δὲ συντάξας λόγους, κρείττονας ἀριθμοῦ, περὶ τὲ μετανοίας καὶ τῆς ἐν ἡθεσι καταστάσεως, καὶ πᾶσαν τὴν θεόπνευστον Γραφὴν ὀρμηνέυσας, ἐπεὶ Νεκτάριος ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πρόεδρος τὸν βίον ἀπέλιπε, ψήφω τῶν Ἐπισκόπων, καὶ τῆ τοῦ Βασιλέως Ἀρκαδίου προστάξει, ἐκ τῆς Ἀντιοχείας μεταπεμφθεὶς, Ἀρχιερεὺς τῆς Βασιλίδος καθίσταται πόλεως, κανονικῶς τὴν χειροτονίαν δεξάμενος. Ἐπέτεινε δὲ πλέον τὴν ἐν ἔρμηνείαις τῆς Γραφῆς σπουδὴν, καὶ τὴν ἐν ταῖς διαλέξεσι διδασκαλίαν, δι' ἧς πολλοὺς πρὸς θεογνωσίαν καὶ μετάνοιαν ἤγαγε».

Ἀμέτρητοι Χριστιανοὶ σ' ὅλον τὸν Κόσμο ἀποκομίζουν στὶς ἡμέρες μας πνευματικὴ ὠφέλεια ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν κειμένων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ὑποδειγματικὸς ἐρμηνευτὴς καὶ ὑπομνηματιστὴς τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἄριστος χειριστὴς τοῦ γραπτοῦ καὶ προφορικοῦ λόγου ὁ τιμώμενος Ἅγιος μας βοηθεῖ νὰ κατανοήσουμε καλύτερα τὴ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἶναι γνωστὴ, ἄλλωστε, ἡ διήγηση μαθητοῦ του, ὁ ὁποῖος εἶδε τὸν ἴδιο τὸν Ἀπόστολο Παῦλο νὰ σκύβει ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Χρυσοστόμου, νὰ τὸν ἐμπνέει καὶ νὰ τὸν εὐλογεῖ κατὰ τρόπον θαυματουργικό.

Εὐχαριστοῦμε τοὺς ἐκλεκτοὺς συγγραφεῖς τῶν ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ Ἀφιερώματος καὶ εὐχόμεθα οἱ ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ νὰ ὠφεληθοῦν στὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴ τους κατάρτιση ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν

κειμένων. Ἐλπίζουμε δὲ ἡ ἐπέτειος αὐτή, τὴν ὁποία ἰδιαίτερος προβάλλει καὶ τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἅπασα ἡ Οἰκουμενικὴ Ὁρθοδοξία, νὰ ἀποτελέσει τὴν ἀφετηρία γιὰ μίαν ἐπαναπροσέγγιση τῶν νέων μας πρὸς τὰ Πατερικὰ Κείμενα. Ἡ πάντοτε ἐπίκαιρη σοφία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας δὲν πρέπει νὰ μένει ἔξω ἀπὸ τὰ σχολικὰ ἐγχειρίδια καὶ ἀπὸ τὸ Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Ἄς εὐχηθοῦμε ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία καὶ μάλι-

στα οἱ ὑπεύθυνοι γιὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα νὰ ἀποδείξουν ἐμπράκτως τὸν σεβασμὸν τους πρὸς τὴν ἱερὰ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐπαναφέροντες τὴ μελέτη τῶν Πατερικῶν Κειμένων στὰ Σχολεῖα μας.

«Γέγονας Χρυσόστομε, θεόπνευστον ὄργανον, δι' οὗ ἡμῖν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐφώνησε... Πρέσβευε τῷ Κυρίῳ παμμακάριστε, εἰρηνεῦσαι τὸν κόσμον, καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Ἡ προσωπικότητα καὶ ἡ θεολογία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

(Α' ἔκδοση, σχῆμα 17x24 ἑκατ., σελ. 848)

Ἐκδόθηκε καὶ κυκλοφορεῖται ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ ἀφιερωματικὸς τόμος «Χρυσοστομικὸ Συμπόσιο», ἀντάξιος τῆς τιμῆς πρὸς τὸν μεγάλο ἐκκλησιαστικὸ πατέρα καὶ προστάτη Ἅγιό της. Σκοπὸς αὐτῆς τῆς συλλογικῆς ἐκδόσεως εἶναι ἡ σύγχρονη ἀνάδειξη τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς θεολογίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μέσα ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικὰ μελετήματα σεπτῶν Ἱεραρχῶν, πανεπιστημιακῶν Καθηγητῶν καὶ εἰδικῶν ἐρευνητῶν.

Προτάσσονται τὰ Μηνύματα καὶ οἱ Χαιρετισμοὶ ἀπὸ τὰ Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα καὶ τὶς Αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ ἔπονται τὰ χρυσοστομικὰ μελετήματα, ποὺ ἀναφέρονται ἀφ' ἑνὸς μὲν στὴν προσωπικότητα τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ἀφ' ἑτέρου δὲ στὴν ἐρμηνευτικὴ, ποιμαντικὴ, κηρυκτικὴ ἢ ἄλλη διάσταση τοῦ ἔργου του. Ἰδιαίτερη ἀναφορὰ γίνεται τόσο στὸ συναξάριο, στὰ ἱερὰ λείψανα καὶ στὴν εἰκονογραφία τοῦ ἱεροῦ πατρός, ὅσο καὶ στὴν χριστοκεντρικὴ ἐρμηνευτικὴ του, στὴ σχέση του πρὸς τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ φιλοσοφία, στὴν χριστολογία του, στὴ σωτηριολογία του, στὴν ἠθικὴ τῆς γλώσσας του κ.ἄ.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Άπο 4 έως και 9 Σεπτεμβρίου 2007 διήρκεσαν οί συνεδριάσεις τής 3ης Εὐρωπαϊκῆς Οἰκουμενικῆς Συνλεύσεως (3ΕΕΑ) στήν πόλη Σιμπίου τής Ρουμανίας μέ τή συμμετοχή τόσο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (C.E.C.), ὅσο και τοῦ Συμβουλίου τῶν Συνόδων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων τῆς Εὐρώπης (C.C.E.E.). «Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι», ἦταν τὸ θέμα τῆς ἐν λόγω συνλεύσεως και τὸ πῶς ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ μπορεῖ νὰ φωτίσει τὴν Ἐκκλησία, τὴν Εὐρώπη και τὸν Κόσμο. Περίπου 3.000 ἐκπρόσωποι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν συγκεντρώθηκαν στὸ Σιμπίου, σὲ μία πόλη ἡ ὁποία χαρακτηρίζεται γιὰ τὴ συμβίωση και συνύπαρξη διαφόρων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν, ἐνῶ τὸ ἔτος 2008 ἔχει προταθεῖ ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση (Ε.Ε.) ὡς μία ἀπὸ τὶς δύο πολιτιστικὲς πρωτεύουσες τῆς γηραιᾶς ἡπείρου. Τὸ διαχριστιανικὸ αὐτὸ ἐγχείρημα ἔχει δύο ἀκόμα προηγούμενες συναντήσεις, μία στὴ Βασιλεία τὸ 1989 και μία στὸ Γκράτς τὸ 1997, ἐνῶ ὁ βασικὸς σκοπὸς εἶναι ἡ θεολογική και κοινωνική προβληματική τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν στὰ σύγχρονα γιὰ κάθε ἐποχὴ προβλήματα σὲ τοπικὸ ἀλλὰ και παγκόσμιο ἐπίπεδο.

Ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς ἰδρυτικὸ μέλος τῆς C.E.C. συμμετεῖχε πάντοτε σὲ ἀνάλογες συναντήσεις, ἔχοντας ἐνεργὸ ρόλο και οὐσιαστικὴ μαρτυρία στὶς τελικὲς ἀποφάσεις αὐτῶν. Στὸ Σιμπίου ἡ Ἐκκλησία μας ἐκπροσωπήθηκε ἀπὸ εἴκοσι ἕξι πρόσωπα μέ ἐπικεφαλῆς τὸν ὑπογράφοντα, ἐνῶ ἀξιοσημεῖωτο εἶναι τὸ γεγονός ὅτι δεκαοκτὼ μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας ἡμῶν ἦσαν νέοι ἐκ διαφόρων Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν και γιὰ πρώτη φορὰ ἕνας τόσο μεγάλος ἀριθμὸς νέων εἶχε οὐσιαστικὸ ρόλο σὲ μία σημαντικὴ διαχριστιανικὴ συνάντηση.

1. Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ και ἡ Ἐκκλησία

Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ και ἡ Ἐκκλησία ἦταν τὸ θέμα τῆς 1ης ἐνότητος τοῦ Συνεδρίου μέ κεντρικὸς ὁμιλητὸς τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, τὸν Καρδινάλιο Walter Kasper, Πρόεδρο τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν, τὸν Μητροπολίτη Σιολένκ κ. Κύριλλο και τὸν Ἐπίσκοπο Wolfgang Huber, Πρόεδρο τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας, οἱ ὁποῖοι ἐπικεντρώθηκαν στὴν πορεία τῶν θεολογικῶν διαλόγων μέχρι σήμερα, στὰ σύγχρονα προβλήματα ἐνότητος τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅπως τὸ τελευταῖο κείμενο τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ φύση και τὸ χαρακτήρα τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν και στὴν ἀναστάτωση ποὺ αὐτὸ προκάλεσε τόσο στὸν Ὁρθόδοξο, ὅσο και στὸν Προτεσταντικὸ κόσμο και στὴν ἀναγκαιότητα νὰ συνεχισθεῖ ἡ προσπάθεια ἐκατέρωθεν γιὰ τὴν ὁρατὴ ἐνότητα τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ.

Ὑστερα ἀπὸ τὶς κεντρικὲς αὐτὲς εἰσηγήσεις ἀκολούθησαν τρεῖς ἐπιμέρους ομάδες ἐργασίας μέ θέματα τὴν ἐνότητα, τὴν πνευματικότητα και τὴ μαρτυρία.

ΕΚΘΕΣΗ
ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΗΣ Γ΄
ΕΝ ΣΙΜΠΙΟΥ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
(3ΕΕΑ)

(4-9 Σεπτεμβρίου 2007)

Σε αυτές τις ομάδες τα μέλη της Αντιπροσωπείας μας είχαν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους και να συμβάλουν στις τελικές αποφάσεις. Άλλωστε για τους Όρθοδόξους οι συζητήσεις σχετικά με τα εκκλησιολογικά θέματα είναι απόλυτως γνώριμες, ενώ ταυτόχρονα έχουμε κάθε άρμοδιότητα να όμιλοϋμε, διότι ως γνωστόν η παράδοσή μας επιτρέπει την άναφορά στην πατερική διδασκαλία και στην όρθόδοξη πνευματικότητα για την όποία έγινε πολϋς λόγος στην 3ΕΕΑ. Ήδη από τη Θ΄ Γενική Συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών στο Πόρτο-Άλέγκρε το θέμα της έπαναφοράς και της μελέτης της Όρθοδόξου πνευματικότητας είχε κεντρική θέση, διότι η οικουμενική κίνηση μέσα από την κρίση που διέρχεται, έχει την άνάγκη να αναπτϋξει πνευματική πλευρά, την όποία οι Όρθόδοξοι μπορούν να προβάλλουν και να προσφέρουν μέσα από τη λειτουργική και πατερική παράδοσή μας. Έτσι, και στον εύρωπαϊκό χώρο που στερείται ζωντανού λόγου και όρθης μαρτυρίας, η βιωματική προσέγγιση του σωτηριολογικού μηνύματος της Έκκλησίας μπορεί να άναδειχθεί σε νέο φωτεινό φάρο των εύρωπαϊων πολιτών. Στο σημείο λοιπόν αυτό η Όρθόδοξη Έκκλησία έχει να προσφέρει τα μέγιστα και ζητήθηκε όμόφωνα η μαρτυρία και το βίωμά της προς πΆσα κατεύθυνση.

2. Το φως του Χριστού και η Εϋρώπη

Το φως του Χριστού και η Εϋρώπη ήταν το θέμα της 2ης ένότητας της Συνελεύσεως με κεντρικούς όμιλητές σημαντικά πολιτικά και εκκλησιαστικά πρόσωπα της Ε.Ε. Ό Πρόεδρος της Εϋρωπαϊκής Έπιτροπής Manuel Barroso κατείχε την κυρίαρχη θέση καθ' όλη τη διάρκεια της όλομέλειας, ό όποιος και έξηρε στην όμιλία του τον ρόλο των Έκκλησιών στην πορεία για την όλοκλήρωση του εύρωπαϊκού όράματος. Οι θρησκείες υπογράμμισε άποτελούν καθοριστικό παράγοντα περιφρούρησης της κοινωνικής συνοχής και ό πνευματικός τους λόγος είναι άπαραίτητος για την εύαισθητοποίηση των πολιτών σε όλα τα καντά κοινωνικά προβλήματα που άντιμετωπίζει η Εϋρώπη. Η κοινή μαρτυρία, όπως είπε επίσης ό Πρόεδρος Μπαρόζο, όλων των χριστιανών της Εϋρώπης προσφέρει στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. την εικόνα ότι οι Έκκλησίες μπορούν να συμβάλλουν οϋσιαστικά στη συνάντηση, στη συνεργασία και στο κοινό όραμα των μελών της Ένωσης και χωρίς

την συμβολή αυτή κάθε πολιτικός ήγέτης ή σύστημα δέν θα μπορεί να έχει το επιθυμητό άποτέλεσμα. Το ζήτημα της προστασίας του περιβάλλοντος και της ένεργειακής έλλειψης ήταν δύο από τα άμεσα προβλήματα που άντιμετωπίζει η γηραιά ήπειρος και χωρίς τη βοήθεια των Έκκλησιών τα θεσμικά όργανα άδυνατούν να φθάσουν στην όριστική λύση τους, όπως άνεφερε ό Πρόεδρος της Ε.Ε. στη προσπάθειά του να ζητήσει χείρα βοήθειας από τις Έκκλησίες. Θεωρώ, λίαν σημαντική την άναφορά αυτή του Προέδρου, διότι έτσι άναγνωρίζεται σαφώς ό οϋσιαστικός ρόλος των χριστιανικών Έκκλησιών και της έν γενει χριστιανικής παραδόσεως στην Εϋρώπη.

Για την άντιμετώπιση του μείζονος ζητήματος των μεταναστών μίλησε ό Έπίσκοπος του Λονδίνου της Άγγλικανικής Έκκλησίας Richard Chartres, ό όποιος μετέφερε την οϋσιαστική εργασία που έχει ήδη γίνει στη Μ. Βρετανία στο θέμα αυτό και ζήτησε από τις Έκκλησίες να σκεφτούν τον άνθρωπο άνεξαρτήτως χρώματος, φύλου, θρησκείας και γλώσσας και να προσφέρουν σε αυτόν τη Χριστιανική άγάπη, διότι όπως σαφώς υπογράμμισε μπορεί το δημοκρατικό πολίτευμα να έγγιζει την τελειότητα, άλλά μόνον ό Ίησϋς Χριστός έξϋψωσε τον άνθρωπο, θυσιάστηκε για αυτόν και τον άγάπησε όλοκληρωτικά. Στη φωνή και στη θέση των Έκκλησιών άνεφέρθη και ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άλβανίας κ. Άναστάσιος, ό όποιος προσέφερε την έμπειρία του στην ίεραποστολή, τονίζοντας την άνάγκη υιοθέτησης από τις Έκκλησίες ίεραποστολικού φρονήματος για τη διάδοση του Εϋαγγελίου στη δυνητικά άθρησκη Εϋρώπη και προσκάλεσε τις Έκκλησίες να άποκτήσουν εκκλησιαστικό λόγο και όχι φιλανθρωπικό. Η άναφορά αυτή σκοπό είχε να υποδείξει στους μη Όρθοδόξους την οϋσιαστική φύση της Έκκλησίας, η όποία πόρρω άπέχει από τη φιλανθρωπική δραστηριότητα και το εταιρικό φρόνημα μέσα από αυτήν, διότι ό Χριστός και μόνον ως το άληθινόν φως μπορεί να φωτίσει και να καθοδηγήσει τους άνθρώπους.

* * *

Μετά το πέρας των κεντρικών αυτών όμιλιών ύπηρεχαν τρεις νέες έπιμέρους ομάδες εργασίας με θέματα, την Εϋρώπη, τις Θρησκείες και τη Μετανάστευση. Και σε αυτές τα μέλη της Αντιπροσωπείας μας, άνάλογα με την

έξειδίκευση και τὸ ἐνδιαφέρον ἐκάστου, παρακολούθησαν τὶς ἐργασίες, συμβάλλοντας στὴν τελικὴ ἔκδοση τοῦ κοινοῦ μηνύματος τῆς Συνελεύσεως, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ ἀναφερθοῦμε παρακάτω. Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπανεναρξη τῆς διαδικασίας πρὸς ἓνα κοινὸ εὐρωπαϊκὸ Σύνταγμα, ὁ διαπολιτισμικὸς διάλογος, ἡ ἐνσωμάτωση καὶ νομιμοποίηση τῶν μεταναστῶν, ὁ διαθρησκειακὸς διάλογος, ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸ ἀνερχόμενο Ἰσλάμ στὴ γηραιὰ ἡπειρο, τὸ ρεῦμα τοῦ ἀντισημιτισμοῦ καὶ τὰ καυτὰ περιβαλλοντικὰ καὶ ἐνεργειακὰ προβλήματα τῆς Εὐρώπης ἀπετέλεσαν μερικὰ ἀπὸ τὰ σημαντικότερα θέματα συζήτησης στὰ τρία αὐτὰ φόρα καὶ δημιούργησαν τὶς προϋποθέσεις γιὰ ἓνα γόνιμο καὶ ἐποικοδομητικὸ διάλογο ἀνάμεσα στοὺς διαφόρους ἐκπροσώπους.

3. Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Κόσμος

Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Κόσμος ἦταν τὸ τρίτο καὶ τελευταῖο θέμα στὴν 3ῃ ἐνότητα τῆς 3ΕΕΑ μὲ κεντρικὸ ὁμιλητὴ τὸν ἰδρυτὴ τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ κινήματος τοῦ Ἁγίου Αἰγιδίου στὴ Ρώμη, καθηγητὴ Andrea Riccardi. Στὰ προβλήματα τῆς εἰρήνης, τῆς φτώχειας, τῆς οικονομικῆς ἀνισότητος, τῆς περιβαλλοντικῆς καταστροφῆς, στὶς ἐπικίνδυνες λοιμώξεις καὶ ἀσθένειες ὅπως ὁ ἴδς τοῦ HIV/AIDS σὲ Ἀφρική καὶ Λατινικὴ Ἀμερική, στὴν ἔλλειψη τοῦ νεροῦ καὶ στὴν ἀλματώδη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς Κίνας ἀναφέρθηκε ὁ καθηγητὴς Riccardi, ὁ ὁποῖος προσπάθησε νὰ προβληματίσει τοὺς ἐκπροσώπους, μεταφέροντας τὶς προσωπικὲς του ἐμπειρίες καὶ τὰ μέτρα ἀντιμετώπισης πὺν ἔχει υἱοθετήσει μέχρι σήμερα τὸ κίνημα τοῦ Ἁγίου Αἰγιδίου. Θεωρῶ πὺς οὐσιαστικὴ θέση στὴ συζήτηση κατεῖχε τὸ θέμα τῆς περιβαλλοντικῆς προστασίας, γιὰ τὸ ὁποῖο ἔγινε εἰδικὸς λόγος σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ τρία φόρα πὺν ἀκολούθησαν μετὰ τὴν τελευταία αὐτὴ ὀλομέλεια.

Στὸ φόρουμ γιὰ τὴ Δημιουργία λοιπὸν δόθηκε ἡ εὐκαιρία γιὰ ἐκτενὴ ἀναφορὰ στὰ περιβαλλοντικὰ προβλήματα καὶ προτάθηκε νὰ δημιουργήσουν οἱ χριστιανικὲς Ἐκκλησίες τὴν ἀνάλογη οἰκολογικὴ συνείδηση στὰ μέλη τους, διότι χωρὶς ἓνα δυναμικὸ θεολογικὸ ὑπόβαθρο οἱ πιστοὶ-μέλη τῆς Ε.Ε. ἀδυνατοῦν νὰ κατανοήσουν τὴ θέση τους μέσα στὴ δημιουργία καὶ τὶς ὑποχρεώσεις πὺν ἀπορρέουν ἀπὸ αὐτὴν. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἔκανε σαφῆ ἀναφορὰ στὸ θέμα αὐτὸ καὶ πρότεινε τὴν υἱοθέτηση τῆς 1ης Σεπτεμ-

βρίου ἐκάστου ἔτους ὡς παγκριστιανικῆς ἡμέρας γιὰ τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, πρόταση πὺν ἔγινε ἀσμένως δεκτὴ καὶ καταγράφηκε στὸ τελικὸ κοινὸ μῆνυμα τῆς Συνελεύσεως. Ἐπίσης στὸ φόρουμ αὐτὸ, μέλη τῆς Ἀντιπροσωπείας μας παρουσίασαν τὴ σκιώδη κατάσταση τῆς χώρας μας μετὰ τὶς καταστροφικὲς πυρκαγιές, εὐαισθητοποιώντας ὀλους τοὺς παρόντες γιὰ τὴν ἀνείπωτη αὐτὴ καταστροφή, ἀλλὰ συνάμα καὶ γιὰ τὴν ἀπὸ μέρους τους συμπαράσταση στοὺς πηγγέντες.

Στὰ δύο ἄλλα φόρα συζητήθηκαν τὰ ζητήματα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰρήνης, ὕστερα ἀπὸ παρουσιάσεις προσωπικῶν ἐμπειριῶν καὶ προβληματισμῶν ἀπὸ ἔξειδικευμένα ἐκκλησιαστικὰ πρόσωπα διαφόρων ὀμολογιῶν. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐπιτρέψτε μου νὰ τονίσω τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ Μέση Ἀνατολή καὶ τὴν ποθητὴ ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀλματώδη, ὡς προανέφερα, ἀνάπτυξη τῆς Κίνας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ κυρίαρχο θέμα σὲ παγκόσμια κλίμακα καὶ ἀπασχολεῖ τοὺς πολιτικὸς καὶ οἰκονομικὸς ἐρευνητές, διότι οἱ ἀδήποτε ἀποσταθεροποίηση τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας στὰ ἐπόμενα χρόνια θὰ ὀφείλεται στὴν βαθιὰ Ἀνατολή καὶ στὴ νέα προκλητικὴ ἀγορὰ πὺν διαθέτει.

4. Κοινὸ Μῆνυμα

Μὲ βάση ὀλα τὰ ἀνωτέρω οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες ἔξεδωσαν ἓνα κοινὸ μῆνυμα. Στὸ μῆνυμα αὐτὸ γίνεται παρόμοια ἀναφορὰ μὲ τὴν τριπλὴ θεματολογία τῆς Συνελεύσεως καὶ προτείνονται εὐθαρσῶς ὀρισμένα μέτρα γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν προαναφερθέντων σημαντικῶν ζητημάτων. Συγκεκριμένα, περισσότερο βάρος δίνεται στὴν περιβαλλοντικὴ προστασία καὶ στὴν ἀφύπνιση τῶν πολιτῶν τῆς Εὐρώπης στὸ θέμα αὐτὸ, ὡς ἐπίσης καὶ στὴ συνέχιση τῆς συνεργασίας καὶ ἐπικοινωνίας τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς γηραιᾶς ἡπείρου γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν προκλήσεων πὺν ἀντιμετωπίζουμε ἀνοικτὰ σήμερα. Μία ἐνωμένη καὶ δυνατὴ χριστιανικὴ φωνὴ μπορεῖ καὶ ἔχει τὴν δύναμη νὰ ἐπηρεάσει οὐσιαστικὰ τὶς πολιτικὲς ἡγεσίες τῶν χωρῶν-μελῶν τῆς Ε.Ε., ταυτόχρονα δὲ καὶ τὰ θεσμικὰ ὀργανα σὲ Βρυξέλλες καὶ Στρασβοῦργο, ὅπως τονίζουν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν στὸ κοινὸ μῆνυμα.

† Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΙΘ΄
ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ
ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ
ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΔΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Ίερόν Προσκύνημα
Ίοσίου Ίωάννου του Ρώσου
(Ν. Προκόπιον Εύβοίας,
29.10 - 1.11.2007)

Ἡ ΙΘ΄ Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη Ἐντεταλμένων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἱερῶν Μητροπόλεων γιὰ θέματα αἵρέσεων καὶ παραθρησκείας πραγματοποιήθηκε, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου, στὸ Ἱερό Προσκύνημα τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσου στὸ Ν. Προκόπιον Εὐβοίας, ἀπὸ 29.10 ἕως 1.11.2007, μὲ τὴν φιλόξενη φροντίδα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου καὶ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελετίου, μὲ θέμα: «Ἐσωτερισμός».

Ὁ Ἐσωτερισμὸς εἶναι ἓνα πνευματικὸ κίνημα ἀνθρωποκεντρικὸ. Ἀρνεῖται τὸν Θεὸ ὡς Πρόσωπο παντοδύναμο, Δημιουργὸ καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Αὐτοπαρουσιάζεται ὡς μιὰ μυστικὴ γνώση, μὴ κοινοποιήσιμη στοὺς ἀμύητους. Ἀποκτᾶται μὲ διαδοχικὲς μῆσεις πὸν τάχα ἐπιτυγχάνονται μὲ αὐτονομημένες τεχνικὲς, οἱ ὁποῖες σκοπὸ ἔχουν νὰ ἐνεργοποιήσουν δῆθεν κρυμμένες ἐσωτερικὲς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου. Βασικὴ τεχνικὴ τοῦ Ἐσωτερισμοῦ εἶναι ὁ Διαλογισμὸς.

Ὁ Ἐσωτερισμὸς προπαγανδίζεται ἀπὸ συγκεκριμένα κέντρα πὸν ἐμφοροῦνται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς «Νέας Ἐποχῆς», μὲ κύριο στόχο τὴν ὑποτίμηση τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τὸν παραμερισμὸ τοῦ Χριστοῦ. Σημαντικὸς δῖαυλος γιὰ τὴ διοχεύεση τοῦ Ἐσωτερισμοῦ τῆς «Νέας Ἐποχῆς» στὴ σύγχρονη κοινωνία εἶναι καὶ ὁ Νεοπαγανισμὸς.

Ὁ Ἐσωτερισμὸς, ἐπίσης, ἀποτελεῖ ὑπόβαθρο τῆς ψυχαναλυτικῆς σχολῆς τοῦ Κάρολ Γιούνγκ, ὁ ὁποῖος οὐσιαστικὰ πρόσκειται στὸν πνευματισμὸ καὶ βρῖσκεται σὲ βαθιὰ καὶ ἀσυμφιλίωτη διάσταση μὲ τὴν Χριστιανικὴ πίστη.

Ἡ ἀπόσταση τοῦ Ἐσωτερισμοῦ ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ πίστη εἶναι χαώδης! Διότι ὁ Ἐσωτερισμὸς εἶναι ἡ πλήρης ἔκφραση τῆς εἰδωλολατρικῆς καὶ δαιμονικῆς πλάνης γιὰ τὴν αὐτονομία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν πλήρη ἀπομάκρυνσή του ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ζωὴ τοῦ κόσμου εἶναι μόνον ὁ Χριστός, ὁ Ἀληθινὸς Θεὸς καὶ Σωτῆρας.

**ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΙΚΤΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ
ΔΙΑΛΟΓΟΥ
ΜΕΤΑΞΥ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΙ
Ρ/ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

Ραβέννα, Ίταλία,
8-14 Οκτωβρίου 2007

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ δεκάτη Συνάντησις τῆς Διεθνoῦς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἔλαβε χώραν ἐν Ραβέννα Ἰταλίας, πόλει χαρακτηριζομένη ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν τῆς μνημείων, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς περιόδου. Ἡ Συνάντησις διεξήχθη ἀπὸ 8ης ἕως 14ης Ὀκτωβρίου 2007 καὶ ἐφιλοξενήθη δαμιλῶς ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ραβέννας-Cervia.

Ἐκ τῶν τριάκοντα Ρωμαιοκαθολικῶν Μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς (Καρδινάλιον, Ἀρχιεπισκόπων, Ἐπισκόπων, Ἱερέων καὶ λαϊκῶν θεολόγων) εἴκοσι ἐπτὰ ἦσαν παρόντα. Τὰ Ὁρθόδοξα Μέλη ἐξεπροσώπουν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας, τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, τὸ Πατριαρχεῖον Μόσχας, τὸ Πατριαρχεῖον Σερβίας, τὸ Πατριαρχεῖον Ρουμανίας, τὸ Πατριαρχεῖον Γεωργίας, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πολωνίας, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλβανίας, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Τσεχίας καὶ τῆς Σλοβακίας, τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Φινλανδίας καὶ τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑσθονίας. Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου τῆς Βουλγαρίας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προσέλθουν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἠργάσθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δύο Σύν-Προέδρων αὐτῆς, ἦτοι τοῦ Καρδινάλιου Walter Kasper καὶ τοῦ Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, ἐπικουρουμένων ὑπὸ δύο Σύν-γραμματέων, τοῦ Μητροπολίτου Σασίμων κ. Γενναδίου (ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου) καὶ τοῦ Monsignor Eleuterio Fortino (ἐκ τοῦ Ποντιφημικοῦ Συμβουλίου διὰ τὴν Προαγωγὴν τῆς Χριστιανικῆς Ἐνότητος).

Ἡ πρώτη συνεδρία διεξήχθη ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἁγίου Ἀπολλιναρίου ἐν Classe τὴν ἑσπέραν τῆς 8ης Ὀκτωβρίου, μετὰ Πανοηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ, προεξάρχοντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ραβέννας, Σεβ. Giuseppe Verucchi, καὶ μετὰ προσευχῆς ἀναπεμφθείσης ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς παρισταμένους, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ραβέννας ἐδήλωσε: *«Εἴμεθα εὐτυχεῖς, ὅτι εἴσθε ὧδε. Σᾶς συνοδεύουν αἱ προσευχαὶ τῶν δύο πνευματικῶν μας κοινοτήτων, θρησκευόντων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἱερέων καὶ ἐνοριακῶν κοινοτήτων. Ἐνόσω ἀπασχολεῖσθε ὑπὸ τοῦ διαλόγου, ἀναζητοῦντες ὁδὸν ἄγουσαν ἡμᾶς ἐγγύτερον τῆς πλήρους Κοινωνίας, δὲν θὰ σᾶς ὀχλήσωμεν, ἀλλὰ θὰ σᾶς περιβάλλωμεν μετὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προσευχῆς μας».*

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐγένετο δεκτὴ ἐν τῷ Νομαρχιακῷ Μεγάλῳ ὑπὸ τῆς Νομάρχου, Ἐξοχωτάτης Κας Floriana De Sanctis, ἡ ὁποία ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα, ὅτι *«ὁ πόθος τοῦ διαλόγου, τοῦ κατανοῆσαι καὶ τοῦ κατανοηθῆναι, ὁ ὁποῖος διαπνέει τὴν Μικτὴν Ἐπιτροπὴν, ἀποτελεῖ ἐνδεχομένως σημεῖον ἀντιγραφόμενον ὑπὸ πάντων ἡμῶν ἐν τῇ καθ' ἡμέραν βίῳ ἡμῶν».* Εἰς τὴν συνάντησιν ταύτην παρέστησαν ἐπίσης ὁ Δήμαρχος τῆς πόλεως, ὁ Περιφερειάρχης, ὁ Ἐπαρχος καὶ ἕτεροι ἐπίσημοι.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐργάζεται ἤδη ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν «*Ἐκκλησιολογικῶν καὶ Κανονικῶν Συνεπειῶν τῆς Μυστηριακῆς Φύσεως τῆς Ἐκκλησίας: Ἐκκλησιακὴ [sic] Κοινωνία, Συνοδικότης καὶ Αὐθεντία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ*». Ἡ μελέτη αὕτη εἶχε ἤδη ἐγκαινιασθεῖ κατὰ τὴν προτέραν συνάντησιν ἐν Βελιγραδίῳ, ἀπὸ 18ης ἕως 25ης Σεπτεμβρίου 2006, βάσει προσχεδίου ἐκπονηθέντος ὑπὸ τῆς Μικτῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Μόσχᾳ ἐν 1990, ἀλλ' οὕτω συζητηθέντος ἐν Ὀλομελείᾳ. Κατὰ τὴν Συνάντησιν ταύτην, συμπληρώθη ἡ ἐν λόγῳ μελέτη καὶ ἐνεκρίθη συμφωνηθὲν κοινὸν ἔγγραφον. Τὸ ἔγγραφον παρέχει στεροῶν βάσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῷ μέλλοντι.

Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Συναντήσεως, ὡς εἴθισται ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ταύτῃ, τὰ Ρωμαιοκαθολικὰ καὶ τὰ Ὀρθόδοξα Μέλη εἶχον κεχωρισμένας συνεδριάσεις, ὥστε νὰ συντονίσουν τὸ ἔργον των. Κατὰ τὴν συνεδριάσιν τῶν Ὀρθοδόξων, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἐπαρουσίασεν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας του νὰ ἀποχωρήσει ἐκ τῆς Συναντήσεως ἐξ αἰτίας τῆς παρουσίας ἀπεσταλμένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑσθονίας, ἀνακηρυχθείσης «αὐτονόμου» ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθεστὼς μὴ ἀναγνωριζόμενον ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, καὶ παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, μετὰ τῆς συμφωνίας πάντων τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Μελῶν, προέτεινε συμβιβασμόν, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ ἐδηλοῦτο ρητῶς ἢ μὴ ἀναγνώρισις τῆς Αὐτονόμου Ἐκκλησίας τῆς Ἑσθονίας ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Τὸ θέμα διὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν ἐν Ὀλομελείᾳ θὰ εἶναι: «*Ὁ ρόλος τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἐν τῇ Κοινωνίᾳ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν πρώτην χιλιετίαν*».

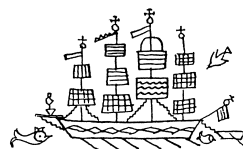
Ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος συναντήσεως τῆς ἐπομένης Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς θὰ ἀποφασισθοῦν εἰς μεταγενεστέραν ἡμερομηνίαν.

Ἡ δεκάτη Συνάντησις ἐν Ὀλομελείᾳ ἐπερατώθη μετὰ προσευχῆς. Τὴν 13ην Ὀκτωβρίου, Σάββατον, τὰ Ρωμαιοκαθολικὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐτέλεσαν τὸ Μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Ραβέννας, εἰς τὸ ὅποιον παρίσταντο τὰ Ὀρθόδοξα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Τὴν Κυριακὴν 14 Ὀκτωβρίου, τὰ Ὀρθόδοξα Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐτέλεσαν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐν τῇ Βασιλικῇ τοῦ Ἁγίου Βιταλίου, εἰς τὴν ὅποιαν παρίσταντο τὰ Καθολικὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐν ἀμφοτέροις περιπτώσεσι, παρέστησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ραβέννας καὶ μέλη τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ραβέννας.

Ἡ Συνάντησις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ πνεύματος φιλίας καὶ συνεργασίας μετ' ἐμπιστοσύνης. Τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξετίμησαν μεγάλως τὴν γενναιόδωρον φιλοξενίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ραβέννας καὶ ἐναποθέτουσιν ἐνθέρμως τὸ συνεχιζόμενον ἔργον τοῦ Διαλόγου εἰς τὰς προσευχὰς τῶν πιστῶν.

Ραβέννα, Ἰταλία, τῇ 14ῃ Ὀκτωβρίου 2007

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ:
Δρ. Νικόλαος Κ. Πετρόπουλος,
M.St., D.Phil.]

**Διεθνές επιστημονικό συμπόσιο
γιὰ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο**

Σύμπασα ἡ Ὁρθοδοξία τιμᾷ ἐφέτος τὰ 1600 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, μεγάλου Πατρός, Οἰκουμενικοῦ διδασκάλου καὶ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ πραγματοποιήθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη μεταξὺ 13ης καὶ 18ης Σεπτεμβρίου τ.ἔ. Διεθνές Ἐπιστημονικὸ Συμπόσιο μὲ θέμα «Ἅγιος Ἰωάννης Χρυσόστομος, Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως». Τὸ Συμπόσιο ἐτέθη ὑπὸ τὴν εὐλογία καὶ τὴν αἰγίδα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου. Ὅπως πληροφροοῦμεθα ἀπὸ τὸ Δελτίο Εἰδήσεων «Ἐπίσκεψις» τοῦ Ὁρθοδόξου Κέντρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Σαμπεξὺ Γενεύης, 30.9.2007), στὸ Συμπόσιο αὐτὸ ἐξεπροσωπήθησαν οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Γεωργίας, Κύπρου, Ἑλλάδος, Πολωνίας, Ἀλβανίας, Τσεχίας καὶ Σλοβακίας, Φιλλανδίας καὶ Ἑσθονίας καθὼς καὶ οἱ Θεολογικὲς Σχολές ἢ Ἰνστιτοῦτα Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης, Ἁγίας Πετρούπολεως, Τιμίου Σταυροῦ Βοστώνης, Ἁγίου Σεργίου Παρισίων, Σαμπεξὺ Ἑλβετίας, Μονάχου Γερμανίας, Βουκουρεστίου, Σιμπίου καὶ Ἰασίου Ρουμανίας, Ἁγίου Κλήμεντος Σόφιας καὶ Joensuu Φινλανδίας. Παρέστη ἐπίσης ἐπίσημος ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὀγδόντα εἰδικοὶ ἐρευνητὲς ἀπὸ διάφορες χῶρες. Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐκήρυξε τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὸν Πάνσεπτο Πατριαρχικὸ Ναὸ τοῦ Φαναρίου.

K.X.

**Διεθνές επιστημονικό
συμπόσιο γιὰ τὸν Ἅγιο
Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο**

**Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐαι-
σθητοποίησε τοὺς δότες
μοσχευμάτων**

**Σημαντικὲς δηλώσεις
καὶ ἀποφάσεις
τοῦ Μακαριωτάτου
Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου
κ. Χρυσοστόμου Β΄**

**Ἡ Μεταρρυθμιστικὴ
Συνθήκη τῆς Εὐρώπης**

**Πρῶτο Διεθνὲς Συνέδριο
«Ἀπόστολος Παῦλος καὶ
Κόρινθος»**

ΙΓ΄ Συνέδριο ΜΦΘΣ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εὐαισθητοποίησε τοὺς δότες μοσχευμάτων

Ἐστω καὶ ἂν δὲν εὐδοθήκε τελικὰ ἡ μεταμόσχευσις ἥπατος στὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ἡ περίπτωσί του εὐαισθητοποίησε τοὺς ὑποψηφίους δότες μοσχευμάτων. Ἄλλωστε ὁ Μακαριώτατος κατὰ καιροὺς εἶχε δημοσίως ταχθεῖ ὑπὲρ τῆς δωρεᾶς ὀργάνων γιὰ νὰ σωθοῦν συνάνθρωποί μας. Ἡ περιπέτεια τῆς ὑγείας του καὶ ἡ μετάβασί του στὸ Μαϊάμι τῶν Η.Π.Α. προκάλεσαν τὴν τόνωσι τοῦ ἐνδιαφέροντος συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δημοσίευσε στίς 18.10.2007 ἡ ἐφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ ἀνταπόκρισι τοῦ δημοσιογράφου Σ. Ἀποστόλη ἀναφέρεται σὲ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη καὶ ἐπισημαίνει τὰ ἑξῆς: «Αὕξησι τῶν δωτῶν μοσχευμάτων παρατηρήθηκε στὴν Βόρεια Ἑλλάδα μετὰ τὴν περιπέτεια τῆς ὑγείας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. Ἀπὸ τίς 22 μεταμοσχεύσεις διαφόρων ὀργάνων πού ἔγιναν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου στὴν κλινικὴ μεταμοσχεύσεων τοῦ νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ, οἱ 12 ἔγιναν ἀπὸ τὸν περασμένο Αὐγουστο μέχρι σήμερα, κατὰ τὴν περίοδο πού ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ξεκίνησε γιὰ τὸ ταξίδι του στὸ Μαϊάμι γιὰ νὰ ὑποβληθεῖ σὲ μεταμόσχευσι ἥπατος... Ὁ ρυθμὸς μὲ τὸν ὁποῖο ἔφθαναν τὰ μοσχεύματα αὐξήθηκα κατὰ πολὺ ἀπὸ τὸν

Αύγουστο, τονίζει ο διευθυντής της κλινικής μεταμοσχεύσεων του ΑΧΕΠΑ, Δημήτρης Τακούδας. Τους τρεις αυτούς μήνες οι γιατροί της κλινικής εργάζονταν σε έντατικούς ρυθμούς, ώστε να φτάσουν τα μοσχεύματα γρήγορα στους λήπτες». Και το δημοσίευμα καταλήγει ως εξής: «Από τον Αύγουστο, που οι εξέλιξεις γύρω από την περιπέτεια της υγείας του Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου μεταδίδονται καθημερινά από τα δελτία ειδήσεων, ο κόσμος έχει αφυπνισθεί, γιατί αντιλαμβάνεται πιο έντονα πόσο σημαντική είναι η δωρεά οργάνων».

K.X.

Σημαντικές δηλώσεις και αποφάσεις του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου Β΄

Τις ολόθερμες ευχές του για γρήγορη αποκατάσταση της υγείας του έστειλε ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος Β΄ στον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλο, μιλώντας στον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος και συγκεκριμένα στην έκπομπή «Καλημέρα» του Μάκη Παπαγεωργίου (30.10.2007). «Τόν χρειάζομαστε όλοι: Και η Εκκλησία της Ελλάδος και η Ελλάδα και η Κύπρος μας τόν χρειάζεται!» τόνισε με έμφαση ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου και συμπλήρωσε: «Εύχομαι από καρδιάς ταχεία ανάρρωση. Εύχομαι ό,τι καλό, να δώσει ο Θεός γρήγορα να βρεθεί στα καθήκοντά του, να τα ασκήσει θεοφιλώς, όπως προηγουμένως». Επίσης ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος επέκρινε δριμύτατα την αναφορά των κατεχομένων εδαφών της Κύπρου με το όνομα «Τουρκική Δημοκρατία Βορείου Κύπρου» σε πρόσφατη συμφωνία, την οποία υπέγραψαν οι Πρωθυπουργοί της Μ. Βρετανίας και της Τουρκίας. Έξ άλλου ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η πρόσφατη απόφαση της Ίερας Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου, δια της οποίας ιδρύεται Γραφείο Έκπροσωπήσεως στις Βρυξέλλες για να ακούεται η φωνή της Κυπριακής Εκκλησίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα όργανά της. Υπενθυμίζουμε ότι η Εκκλησία της Ελλάδος εκπροσωπείται με αντίστοιχο Γραφείο στις Βρυξέλλες, το οποίο διευθίνει ο Σεβ. Μητροπολίτης Αχαΐας κ. Αθανάσιος. Το Γραφείο της Εκκλησίας της

Κύπρου θα προβάλλει στους Ευρωπαίους εταίρους το πρόβλημα κατοχής της Κύπρου καθώς και την σύλληψη των Όρθοδόξων Ναών και των λοιπών πολιτιστικών θησαυρών. Διευθυντής του Γραφείου ορίσθηκε ο Επίσκοπος Νεαπόλεως κ. Πορφύριος.

K.X.

Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Ευρώπης

Στις 13 Δεκεμβρίου τ.ε. οι άρχηγοί των 27 κρατών - μελών της Ε.Ε. Ένώσεως θα υπογράψουν στη Λισσαβόνα της Πορτογαλίας τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη της Ένώσεως, η οποία υποκαθιστά την άτυχη-σασα Συνταγματική Συνθήκη (της γνωστής με την ονομασία Ευρωσύνταγμα). Ός γνωστόν η Συνταγματική Συνθήκη άπερρίφθη δια δημοψηφίσματος από τον γαλλικό και τον όλλανδικό λαό. Η νέα Συνθήκη θα ισχύσει από το 2009 και ρυθμίζει διάφορα όργανωτικά, πολιτικά και οικονομικά ζητήματα. Από τους ειδικούς θεωρείται ως ένα αναγκαίο βήμα για να μπορέσει να λειτουργήσει και να λαμβάνει αποφάσεις η Ένωση των 27 κρατών και των διαφορετικών πολιτισμών και συμφερόντων. Αυτό πού μας ενδιαφέρει από πλευράς εκκλησιαστικής είναι η ρύθμιση, η οποία προβλέπεται για τις σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας. Συγκεκριμένα η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη επαναλαμβάνει την πρόβλεψη πού υπήρχε στην Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997) ότι δηλαδή η Ένωση σέβεται και δέν παρεμβαίνει στο νομικό καθεστώς των Εκκλησιών, το όποιο ρυθμίζεται από το έθνικό δίκαιο κάθε χώρας. Δηλαδή η Ε.Ε. Ένωση δεσμεύεται ότι δέν πρόκειται να παρέμβει για να υποδείξει την α΄ ή την β΄ ρύθμιση των σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας δεδομένου ότι αυτό άφορᾶ την έθνική ταυτότητα και τις παραδόσεις κάθε λαού. Άφήνει αυτές τις ρυθμίσεις στο Σύνταγμα και στη νομοθεσία κάθε κράτους-μέλους. Επίσης με το ίδιο άρθρο, το ύπ΄ αριθμ. 15β, η Συνθήκη όρίζει ότι η Ε.Ε. Ένωση θεσπίζει επίσημο διάλογο επί διαφόρων θεμάτων με τις Εκκλησίες και τις θρησκευτικές κοινότητες, διότι αναγνωρίζει τη συμβολή τους στην κοινωνική ζωή. Ένώ στην χώρα μας ακούονται όρισμένες φωνές πού ζητούν από τους εκκλησιαστικούς ταγούς να έχουν λόγο μόνον για όσα γίνονται έντός του Ναού, έρχεται τώρα η Ευρωπαϊκή Ένωση και ζητεί

διάλογο μὲ τὶς Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες καὶ τὶς μεγάλες θρησκευτικὲς κοινότητες γιὰ ἓνα εὐρὸν φάσμα θεμάτων. Ἐπίσης εἶναι χρήσιμο νὰ ἐπισημανθεῖ ὅτι μὲ τὴ νέα Συνθήκη ἢ Εὐρ. Ἐνωση ἀποσαφηνίζει ὅτι τὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν παιδεία ἀνήκουν πρωτίστως στὴν ἀρμοδιότητα τῆς ἐθνικῆς νομοθεσίας, ἢ δὲ Ἐνωση ἔχει ἀπλῶς ὑποστηρικτικὴ δράση. Ἄρα δὲν εὐσταθεῖ, τουλάχιστον μὲ βάση τὰ κείμενα, ἡ ἄποψη ὀρισμένων συμπατριωτῶν μας ὅτι «ἡ Εὐρώπη ζητεῖ νὰ ἀλλάξει τὸ περιεχόμενο τῶν Θρησκευτικῶν» κ.λπ. Ἡ ὕλη τῶν σχολικῶν προγραμμάτων καὶ βιβλίων ἀνήκει στὴν ἀρμοδιότητα τῶν κρατῶν-μελῶν καὶ κάθε λαὸς ὀφείλει νὰ διδάσκει τὶς πανανθρώπινες ἀξίες σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν πολιτιστικὴ καὶ γλωσσικὴ του κληρονομιά.

K.X.

Πρῶτο Διεθνὲς Συνέδριο «Ἀπόστολος Παῦλος καὶ Κόρινθος»

Μὲ τὴ συγκυρία συμπληρώσεως 1950 περίπου ἐτῶν ἀπὸ τὴ συγγραφή τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς Κορινθίους πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 23 ἕως καὶ τὶς 25 Σεπτεμβρίου 2007 στὴν Κόρινθο τὸ Πρῶτο Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο «Ἀπόστολος Παῦλος καὶ Κόρινθος. Οἱ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολές». Στὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ συμμετείχαν πλῆθος Ἑλλήνων καὶ ξένων διακεκριμένων εἰδικῶν στὶς περὶ τὸν ἀπ. Παῦλο σπουδές, μὲ τὰ θέματα τῶν 95 πρωτοτύπων ἐπιστημονικῶν εἰσηγήσεων νὰ προκαλοῦν τὸ ἐνδιαφέρον ἀκόμη καὶ τῶν μὴ εἰδικῶν. Τὴν ὀργάνωση καὶ τὴ χρηματοδότηση τοῦ Συνεδρίου ἀνέλαβε ὁ Δήμος Κορινθίων, ἐπικουρικὰ δὲ συνέβαλε καὶ ἡ Νομαρχιακὴ Αὐτοδιοίκηση Κορινθίας, ἐνῶ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς πλευρᾶς τὴ διοργάνωση ἀνέλαβαν Καθηγητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ὁμότιμο Καθηγητὴ Στυλιανὸ Παπαδόπουλο καὶ μέλη τοὺς Ἐπικ. Καθηγητὲς Χρῆστο Καρακόλη, Σωτήριο Δεσπότη, Κωνσταντῖνο Μπελέζο καὶ τοὺς Λέκτορες Σταμάτιο Χατζησταματίου καὶ Θωμᾶ Ἰωαννίδη. Ὁ ἀντίκτυπος τοῦ σημαντικοτάτου αὐτοῦ Συνεδρίου ἀποτυπώνεται ἤδη σὲ ἐπιστημονικὲς ἰστοσελίδες καὶ περιοδικὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπου ὑπογραμμίζεται ἡ σπου-

δαιότητά του γιὰ τὴν κατάδειξη τῆς ἐπικαιρότητας τοῦ Παύλειου λόγου ὡς καινοποιοτικῆς δυνάμεις καὶ πολυτιμῆς παρακαταθήκης. Ἀξίζουν ιδιαίτερες εὐχαριστίες καὶ συγχαρητήρια στὴ διοργανωτικὴ ἐπιτροπὴ, εὐχόμεστε δὲ ἡ σημαντικότερη αὐτὴ προσπάθεια νὰ ἔχει συνέχεια, ἐπ' ἀγαθῶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης.

B.T.

ἸΓ' Συνέδριο ΜΦΘΣ

Ἀπὸ τὶς 9 ἕως καὶ τὶς 11 Νοεμβρίου 2007 πραγματοποιήθηκε στὴν Κ. Ἀχαΐα Πατρῶν τὸ ἸΓ' Συνέδριο Μεταπτυχιακῶν Φοιτητῶν τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, μὲ θέμα: «Ἐκκλησία καὶ Βία». Τὸ ἐν λόγω συνέδριο τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Χρυσόστομου καὶ ἀπετέλεσε μέρος τῶν εὐρύτερων ἐκδηλώσεων τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν Πατρῶν πρὸς τιμὴν τοῦ πολιούχου τῆς Ἀποστόλου Ἀνδρέου μὲ γενικὸ τίτλο «Πρωτοκλήτεια 2007». Συμμετείχαν σὲ αὐτὸ Καθηγητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, Διδάκτορες καὶ μεταπτυχιακοὶ φοιτητὲς καὶ τῶν δύο κύκλων σπουδῶν τόσο ἀπὸ τὶς Θεολογικὲς Σχολὲς Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ὅσο καὶ ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐπιστῆμες, καθὼς καὶ πλῆθος κόσμου ἀπὸ τὴν τοπικὴ κοινωνία. Τὸ Συνέδριο τίμησαν μὲ τὴν παρουσία τους σύνολος οἱ τοπικὲς ἀρχές, ἐνῶ πέραν τοῦ ἐπιχωρίου ἐπισκόπου μέρος τῶν ἐργασιῶν του παρακολούθησε καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἰερώνυμος. Ἀξίζει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ Μεταπτυχιακὸς Φοιτητικὸς Θεολογικὸς Σύνδεσμος (ΜΦΘΣ), ὁ πρῶτος σύλλογος μεταπτυχιακῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ποὺ διοργάνωσε ποτὲ συνέδριο (1994), εἶναι ἀπὸ τοὺς πλέον ἐνεργοὺς ἐπιστημονικὰ φοιτητικὸς συλλόγους τοῦ ἐν λόγω Πανεπιστημίου, παραμένει δὲ κάθε χρόνο συνεπῆς στὴ διοργάνωση ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχῶν θεολογικῶν συνεδρίων καὶ ἡμερίδων, δίνοντας ἔτσι τὴν εὐκαιρία σὲ νέους θεολόγους νὰ ἐκφέρουν θεολογικὸ λόγο καὶ ἄποψη ἐπὶ ἰδιαίτερος ἐπικαίρων θεμάτων. Μία προσπάθεια ποὺ εὐχόμεστε νὰ συνεχιστεῖ καὶ στὸ μέλλον μὲ τὴν ἴδια καὶ μεγαλύτερη ἐπιτυχία.

B.T.

Ἱερά Σύνοδος τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή
Ἀθηνῶν

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. μηνὸς Νοεμβρίου

Συνήλθε στις 14, 15 καὶ 16 Νοεμβρίου ἐ.ἔ. ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 151ης Συνοδικῆς Περιόδου. Κατὰ τὴν διάρκειά τῶν ἐργασιῶν:

Α. Ἡ Δ.Ι.Σ. συνεζήτησε τὸ θέμα τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς λειτουργίας τῶν Ἑστιῶν τῶν Ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ εὐρίσκεται ἤδη σὲ ἐπικοινωνία καὶ συνεργασία μετὰ τῶν ἀρμοδίων Ὑπηρεσιῶν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων γιὰ νὰ ἐφαρμοσθοῦν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὅσα προβλέπουν οἱ διατάξεις τοῦ Νόμου 3432/2006. Τὸ θέμα βρίσκεται σὲ καλὴ ἐξέλιξη. Ὡς πρὸς τὴν κάλυψη τῶν δαπανῶν λειτουργίας τῶν Οἰκοτροφείων καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκῶν τῶν Ἑστιῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γυμνασίων καὶ Λυκείων τῆς Χώρας, ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε νὰ ζητήσει βάσει τοῦ αὐτοῦ Νόμου τὴν οἰκονομικὴ ἐπιχορήγηση ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, σὲ περίπτωσι δὲ ποῦ δὲν δύναται νὰ καλυφθεῖ τὸ 100%, νὰ συμπράξει στὴν ἀντιμετώπιση τῆς δαπάνης καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.)

Β. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἀπεφάσισε νὰ ὀρίσει ὀμιλητὴ στὸν Πανηγυρικὸ Ἑσπερινὸ τῆς Ἑορτῆς τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου τοῦ Μεγάλου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Προστάτου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν 5.2.2008, τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χρυσόστομο Τσιρίγκα, Γραμματέα τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων. Ὁ κύριος ὀμιλητὴς στὴν ἐόρτια κοινὴ Συνεδρία τῶν Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης μετὰ τῶν Μελῶν τῆς Δ.Ι.Σ. θὰ ὀρισθεῖ ἀπὸ τὸν Κοσμητὸρα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἐπὶλογιώτατο κ. Ἰωάννη Κογκούλη.

Γ. Διεξήχθη εὐρεῖα συζήτηση γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη» καὶ διατυπώθηκαν ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνέδρους ποικίλεις ἀπόψεις. Τελικῶς ἀποφασίσθηκε νὰ ἐξετασθεῖ τὸ θέμα διεξοδικότερα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νομικῶν δεδομένων κατὰ τὶς πρῶτες Συνεδρίες τοῦ νέου ἔτους.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὡς ἄνω ἐκτὸς Ἡμερησίας Διατάξεως συζητήσεως γιὰ τὴν Μ.Κ.Ο. «Ἀλληλεγγύη», κατέθεσε στὴν Ἱερά Σύνοδο φακέλλου ποῦ ἀφοροῦν στὸν ἔλεγχο, ὁ ὁποῖος ἀσκεῖται ἀνὰ τρίμηνο ἀπὸ ὀρκωτοὺς Λογιστῆς γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς Ὄργανώσεως, τοὺς ἐλέγχους οἱ ὁποῖοι γίνονται ἀπὸ τὸ Ἐλεγκτικὸ Συνέδριο, τὶς τακτικὲς ἐνημερώσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὶς δραστηριότητες τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὶς ἀντίστοιχες εὐχαριστίες μετὰ συγχαρητηρίων τῆς Δ.Ι.Σ. πρὸς τὴν «Ἀλληλεγγύη», τὸν ἔλεγχο τὸν ὁποῖο διεξήγαγε ὁ Διευθυντὴς τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως κ. Εὐάγγελος Μάρης, ὁ ὁποῖος εὐρῆκε σὲ πλήρη τάξιν τὶς δοσοληψίες, καὶ τὸν φάκελλο ὁ ὁποῖος ἀποδεικνύει ὅτι ἡ «Ἀλληλεγγύη» συνεργάζεται ἀποδοτικὰ καὶ ἀρμονικὰ μὲ 65 Ἱερεῖς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Ἑλλάδος. Τέλος, ἡ «Ἀλληλεγγύη» ἔλαβε ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΦΟΡΕΑ τῆς Γερμανίας, ὅτι ἐπιτελεῖ ἔργο κοινωνικῆς προσφορᾶς καὶ παροχῶν, σὲ εὐρύτατο ἐπίπεδο, σὲ πλείστους ὅσοι πληροῦν τὶς προϋποθέσεις γιὰ νὰ δεχθοῦν οἰκονομικὲς ἢ πρακτικὲς διευκολύνσεις.

Δ. Ἐξ ἀφορμῆς πληροφοριῶν γιὰ ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν στὴ Ραβέννα τῆς Ἰταλίας, διευκρινίζεται ὅτι δὲν ἔχουν εἰσετὶ ληφθεῖ στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τὰ πορίσματα τῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ ἔκθεσις τῶν ἐκπροσώπων μας. Ἡ πληροφορία ὅτι ὁ Πάπας ἀναγνωρίζεται ὡς πρῶτος μεταξύ ἴσων τῶν Προκαθημένων τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων, εἶναι θέμα τὸ ὁποῖον συζητεῖται.

Ε. Ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη στὸν Τύπο ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευματος στὶς Ταυτότητες ἐτέθη στὸ Ἀρχεῖο, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ σημειώσει ὅτι τὸ μεγάλο αὐτὸ ζήτημα δὲν ἔχει μόνον τυπικὴ ὑπηρεσιακὴ ἀξία, ἀλλὰ καὶ μεγάλη ἠθικὴ σημασία γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Λαὸ μας καὶ ὅτι οἱ προσπάθειες τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι δικαιωμένες στὶς συνειδήσεις ὄλων καὶ δὲν πρόκειται νὰ λησμονηθοῦν. Ἐπὶ πλεόν, ἐπειδὴ ἐδημοσιεύθη ἡ πληροφορία ὅτι ἴλιαν συντόμως ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση θὰ ἐκδόσει τὶς νέες ταυτότητες γιὰ ὄλους τοὺς πολῖτες τῶν Κρατῶν - Μελῶν αὐτῆς, τότε τίθεται τὸ ἐρώτημα: Γιατί ὄλη αὐτὴ ἡ ἀγῶνία καὶ ἡ βιασύνη νὰ καταργηθεῖ ἡ ἀναγραφὴ τοῦ θρησκευματος στὶς Ταυτότητες μὲ εἰδικὴ νομοθεσία πρὶν τὴν ὥρα τους;

ΣΤ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνέκρινε:

– Τὸν ὑποβληθέντα Ἀπολογισμό-Ἰσολογισμό τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 2006 τῆς Ε.Κ.Υ.Ο., καὶ

– Τὸν ὑποβληθέντα Προϋπολογισμό τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 2008 τῆς Ε.Κ.Υ.Ο..

Σχετικὴ ἐνημέρωση γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ ἔκανε στὴ Δ.Ι.Σ. ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. κ. Κωνσταντῖνος Πυλαρινός, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπήντησε σὲ ἐρωτήσεις τῶν Συνέδρων. Ὁ προεδρεύων Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος εὐχαρίστησε τὸν κ. Κ. Πυλαρινὸ γιὰ τὴν ἐνημέρωση, γιὰ τὶς εὐοίωνες προοπτικὲς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ γιὰ τὴν καλὴ λειτουργία τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ε.Κ.Υ.Ο.,

Ἀκολουθῶν ἡ Δ.Ι.Σ. ὁμοφώνως ἀνανέωσε τὴν θητεία τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. ἕως τὴν 31.12.2007

– Αἴτημα τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Θεοφίλου περὶ τῆς συνδρομῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ δωρεὰν χορήγηση σὲ Ἱερούς Ναοὺς τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων πλήρους σειρᾶς λειτουργικῶν βιβλίων στὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα.

– Τὸν κατάλογο τῶν δικαιούχων τοῦ ἐπιδόματος γιὰ τὸ τρίτο τέκνο στὴ Θράκη, γιὰ τὸ δῖμνηνο Σεπτεμβρίου - Ὀκτωβρίου 2007. Οἱ οἰκογένειες ποὺ θὰ λάβουν τὸ ἐπίδομα εἶναι 879 καὶ τὸ ποσὸ ἀνέρχεται στὰ 196.234,00 €.

– Πρόταση τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θείας καὶ Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Οἰκολογίας γιὰ πραγματοποίηση Ἐσπερίδας στὴν πυροπαθῆ Ἱερὰ Μητρόπολη Ἡλείας μὲ θέμα: «Πολιτισμὸς καὶ Φυσικὸ Περιβάλλον», στὶς 2.12.2007 στὸν Πύργο.

– Πρόταση τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Βιοθικῆς γιὰ τὴ διοργάνωση σεμιναρίου μὲ τίτλο: «HOSPICE (Κέντρο Περίθαλψης Ἀσθενῶν σὲ Τελικὸ Στάδιο)», τὸν προσεχῆ Ἰανουάριο καὶ Φεβρουάριο 2008, στὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Κέντρου Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς Ἀθηνῶν, μὲ σκοπὸ τὴ μελέτη τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τοὺς ἀσθενεῖς τελικοῦ σταδίου, δεδομένου ὅτι μόλις τὸν παρελθόντα Αὐγουστο ψηφίσθηκε στὴν Χώρα μας τὸ σχετικὸ νομικὸ πλῆσιον λειτουργίας τέτοιων κέντρων.

– Τὸν ἐτήσιο προγραμματισμὸ τοῦ Παρατηρητηρίου Κοινωνικῶν Φαινομένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὸ ἐπόμενο ἀκαδημαϊκὸ ἔτος.

– Τὶς ἀποσπάσεις Κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ζ. Ἡ Δ.Ι.Σ. ἐνημερώθηκε:

– Ἀπὸ τὸν κ. Κωνσταντῖνο Σκαρίπα, Διευθύνοντα Σύμβουλο τῆς Ἀωνύμου Ἐταιρείας Διαχείρισεως Ὑποστηρίξεως Ἐπιχειρήσεων καὶ Χρηματοδοτικῶν Προγραμμάτων, Μελετῶν καὶ Ἔργων, περὶ τῆς πορείας καὶ τοῦ προγραμματισμοῦ αὐτῆς.

– Ἀπὸ Ἐκθεση τοῦ Παρατηρητηρίου Κοινωνικῶν Φαινομένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὸ Διεθ-

νὲς Συνέδριο ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 21 ἕως 23.10.2007, στὴ Νάπολη τῆς Ἰταλίας, ἐπ’ εὐκαιρίᾳ τῆς 20ῆς ἐπετείου τῆς Συναντήσεως τῆς Ἀσσίζης (1986-2006)

– Ἀπὸ ἡ Ἐκθεση τοῦ Αἰδεσιμολογιωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Βασιλείου Θερμοῦ γιὰ τὴν πραγματοποιηθεῖσα Συνδιάσκεψη μὲ θέμα: «Ἐνώνοντες τὰς δυνάμεις ἀνὰ τὴν Εὐρώπην διὰ τὴν πρόληψιν (ψυχικῶν ἀσθενειῶν) καὶ προαγωγὴν τῆς ψυχικῆς υἰείας», στὴ Βαρκελώνη τῆς Ἰσπανίας, ἀπὸ 13 ἕως 15.9.2007.

Η. Τὴν Παρασκευὴ 16.11.2007, ἡ Δ.Ι.Σ. ὀλοκλήρωσε τὶς ἐργασίες της στὶς 12.00 ἡ ὥρα καὶ μετέβη στὴν οἰκία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, προκειμένου νὰ τὸν ἐπισκεφθεῖ καὶ νὰ ἐκφράσει τὴ συμπαράστασή της στὸ πρόβλημα τῆς υἰείας ποὺ ἀντιμετωπίζει.

Θ. Τέλος, ἡ Δ.Ι.Σ. συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Συμπάραση πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο

Ἀθήνα, 16 Νοεμβρίου 2007

Τὴν ἀμέριστη συμπάρασή της πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφράσει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πληροφορηθεῖσα μὲ θλίψη, ἐκ τῶν ΜΜΕ, τὴ μεγάλη καταστροφὴ ποὺ ὑπέστη τὸ ἱστορικὸ Μοναστήρι τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στὴν νῆσο Χάλκη ἀπὸ τὴν αἰφνίδια ἐπιχείρηση κατεδάφισής του ἐκ μέρους τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν - ποὺ εὐτυχῶς δὲν ἐτελεσφόρησε.

Οἱ ἀλλεπάλληλες δοκιμασίες τὶς ὁποῖες ὑφίσταται ὁ παγκοσμίου κύρους ἱστορικὸς θεσμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου, καὶ ἡ καταστρατήγηση τῶν Θεμελιωδῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἐπιφέρουν σοβαρὰ πηλῆγματα στὸν Πολιτισμὸ καὶ στὶς ἐργῶδες προσπάθειες ποὺ καταβάλλονται ἐκ μέρους τῆς πλειοψηφίας τῆς γείτονος Χώρας νὰ ὑπεραμυνθεῖ τῆς τηρήσεως τῶν κατοχυρωμένων μὲ Διεθνεῖς Συνθήκες Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων καὶ δὴ καὶ τῆς Ἐρησκευτικῆς Ἐλευθερίας τῶν ἐν Τουρκίᾳ μειονοτήτων.

Ἐκ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπίσκεψη στὸν Μακαριώτατο τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου Β΄

Ἀθήνα, 30 Ὀκτωβρίου 2007

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος δέχθηκε τὸ πρῶτο στὴν οἰκία του στὸ Π. Ψυχικὸ τὴν ἐπίσκεψη τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεοδώρου Β΄.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς συνάντησης, ἡ ὁποία διήρκεσε περίπου μισὴ ὥρα, ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴν ἰδιαίτερη χαρὰ του καὶ τὶς εὐχαριστίες του γιὰ τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁ ὁποῖος τοῦ εὐχήθηκε ταχεῖα ἀνάρρωση μεταφέροντας τὶς θερμὲς εὐχὲς τῶν Ὁρθοδόξων ἀδελφῶν τῆς Ἀφρικῆς.

Ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας τοῦ Μακαριωτάτου ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας δήλωσε στοὺς ἐκπροσώπους τῶν Μ.Μ.Ε. τὰ ἀκόλουθα:

«Ἦρθα νὰ ἐκφράσω στὸν Μακαριώτατο τὴν εὐγνωμοσύνη καὶ τὴ χαρὰ μου ποὺ εἶμαι κοντά του. Ἡ Ἐκκλησία τὸν χρειάζεται. Εἶναι πάντα ἐπὶ τῶν ἐπάλληλων». Ἀπευθυνόμενος μάλιστα στὸν Μακαριώτατο εἶπε: «Μακαριώτατε νὰ εἶστε πάντα καλὰ καὶ σιδερένιος. Σὰς ἀγαποῦμε καὶ σὰς σεβόμαστε».

Ἐναρξη Θεραπευτικῆς Ἀγωγῆς τοῦ Μακαριωτάτου

Ἀθήνα, 31 Ὀκτωβρίου 2007

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀρχίζει ἀπὸ 1η Νοεμβρίου 2007, ἡμέρα Πέμπτη, τὴν θεραπεία ποὺ εἶχε ἤδη ἀποφασισθεῖ καὶ εἶχε καθυστερήσει μερικὰ εἰκοσιτετράωρα γιὰ λόγους μετεγχειρητικῆς ἀποκατάστασης.

Ἡ θεραπευτικὴ ἀγωγή, ὡς γνωστόν, συνίσταται κατ’ ἀρχὴν σὲ φάρμακα ἀπὸ τοῦ στόματος.

Ἡ θεραπεία αὐτὴ θὰ γίνεταί στὴν οἰκία τοῦ Μακαριωτάτου μὲ τὴν ἐπίβλεψη τῶν θεραπόντων ἱατρῶν κ. Σεραφεῖμ Ναννᾶ, Ἰωάννη Ναννᾶ, Ἐμμανουὴλ Μάνεση, Κων/νου Γεννατᾶ, Ἀναστασίου Δημοπούλου, Χρήστου Ζούπα καὶ Διονυσίου Βώρου.

Κανονισμὸς περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «"ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΒΟΣΤΙΤΣΑΣ" ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ ΣΧΟΛΑΖΟΝΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ»

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ

Εἰς τὸν Κανονισμὸν Λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΒΟΣΤΙΤΣΑΣ ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ ΣΧΟΛΑΖΟΝΤΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ», ποῦ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Φ.Ε.Κ. 1966 / τ.Β /5.10.2007 (σελῆς 27668) καὶ στὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (τεῦχος 9, Ὀκτωβρίου 2007, σελ. 743-748) γίνονται αἱ κατωτέρω διορθώσεις ἡμαρτημένων:

Α) Τὸ ἐδάφιον α τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 4, ἀντικαθίσταται:

ἀπὸ τὸ ἐσφαλημένον:

α. Ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ὡς Πρόεδρος, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν Ἀντιπρόεδρο τοῦ Δ.Σ. (τὸν ἐκάστοτε Πρωτοσύγκελλο ἢ τὸν ἐκάστοτε Γενικὸ Ἀρχιερατιὸν Ἐπίτροπο ἢ ἄλλον προσοντοῦχον Κληρικὸν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, σὲ περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Μητροπολίτου).

εἰς τὸ ὀρθόν:

α. Ὁ νῦν Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ, ὡς ἰσόβιος Πρόεδρος, εἴτε κατέχει τὴν ἔδρα τῆς Μητροπόλεως, εἴτε ὄχι, ἀναπληρούμενος ἀπὸ τὸν διάδοχόν του κανονικὸν καὶ νόμιμον Μητροπολίτην τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας.

Β) Ἡ παράγραφος 2 τοῦ ἄρθρου 11 ἀντικαθίσταται:

ἀπὸ τὸ ἐσφαλημένον:

2. Τὰ ἐκ τοῦ πακέτου τῶν χορηγηθεισῶν Μετοχῶν τῆς «ΜΕΤΟΧΙ Α.Ε.» μερίσματα.»

εἰς τὸ ὀρθόν:

2. Τὰ ἐκ τοῦ πακέτου τῶν χορηγηθησομένων Μετοχῶν τῆς «ΜΕΤΟΧΙ Α.Ε.» μερίσματα.

Γ) Ἡ παράγραφος 1 τοῦ ἄρθρου 13 ἀντικαθίσταται:

ἀπὸ τὸ ἐσφαλημένον:

1. Δικαίωμα χρήσεως τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Ἰδρύματος ἔχει ἰσοβίως ὁ Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, εἴτε ὡς ἐν ἐνεργείᾳ, εἴτε ὡς σχολιάζων Μητροπολίτης.»

εἰς τὸ ὀρθόν:

1. α) Δικαίωμα χρήσεως τῶν ἐγκαταστάσεων τοῦ Ἰδρύματος ἔχει ἰσοβίως ὁ Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, εἴτε ὡς ἐν ἐνεργείᾳ, εἴτε ὡς σχολιάζων Μητροπολίτης.»

β) Ὅπου στὸ παρὸν ἀναφέρεται ὁ ὅρος «Μητροπολίτης» ἢ «ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης» νοεῖται ὁ σημερινὸς ποῦ κατέχει τὸν θρόνον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Σεβ. κ. Ἀμβρόσιος, εἴτε ὡς ἐν ἐνεργείᾳ, εἴτε ἐξερχόμενος τῆς ἐνεργοῦς ὑπηρεσίας, ὡς σχολιάζων Μητροπολίτης.

γ) Σὲ περίπτωσιν ἀντικειμενικῆς ἀδυναμίας ἀσκησης τῶν καθηκόντων του ἢ στὴ καθ' οἷονδήποτε τρόπο ἀποχώρησίν του ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα, τὴν Προεδρίαν ἀναλαμβάνει αὐτοδικαίως ὁ ἐκλεγμένος ὡς διάδοχός του κανονικὸς καὶ νόμιμος Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ὁ ὁποῖος μὲ Πράξιν του θὰ ὀρίσει τὸν Ἀναπληρωτὴν του.»

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ ὄψει :

1. Τὴν διάταξιν τῆς παραγρ. 5 τοῦ ἀρθροῦ 45 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὸν ὑπ' ἀριθμ. 40/1988 Κανονισμόν «Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης (Φ.Ε.Κ. 288/Α'/19.12.1988).

3. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 66/25.6.2007 Πράξιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης».

4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 80/25.6.2007 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 811/26.6.2007 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Θεολόγου.

5. Τὴν ἀπὸ 10.7.2007 Γνωμοδότησιν τοῦ Γραφείου Δικηγόρων τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας.

6. Τὴν ἀπὸ 4.10.2007 Ἐγκριτικὴν Ἀπόφασιν τῆς Δ.Ι.Σ.

7. Τὴν ἀπὸ 10.10.2007 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ ἀριθμ. 179/2007 Κανονισμόν ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 179/2007

Περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως καὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ὑπ ἀριθμ. 40/1988 Κανονισμοῦ: «ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ», διὰ νέου Κανονισμοῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΚΕΙΜΗΛΙΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ "ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ"».

Ἄρθρον 1

Σύσταση - Ἐπωνυμία - Ἔδρα

Συνίσταται στὴν Ἱερὰ Μητρόπολιν Σερρῶν καὶ Νιγρίτης ἐξαρτημένη ὑπηρεσία μὲ τὴ διακριτικὴ ἐπωνυμία: «Ἐκκλησιαστικὸ Κειμηλιαρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης «ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ». Τὸ κειμηλιαρχεῖο λειτουργεῖ ὡς ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐξαρτημένη ἀπὸ αὐτὴ, αὐτοτελοῦς διαχείρισις καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα καὶ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ πόλις τῶν Σερρῶν.

Ἄρθρον 2

Σκοποὶ καὶ μέσα γιὰ τὴν ἐπίτευξή τους

1. Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Ἡ σὲ ἐνιαῖο χώρο ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρῶν καὶ Νιγρίτης (Λ. Παπαπούλου 46) συγκέντρωσις καὶ διαφύλαξις τῶν ἀποκλειστικῆς κυριότητος, νομῆς καὶ κατοχῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως πάσης φύσεως κειμηλίων ἐκκλησιαστικῆς τέχνης καὶ πολιτισμοῦ (ἄμφια, εἰκόνες, σκεύη, βιβλία, ἔγγραφα κ.λπ.), τὰ ὁποῖα μαρτυροῦν διαχρονικὰ τὸν τρόπο ζωῆς, τέχνης, ἠθῶν, ἐθίμων καὶ

Κανονισμὸς περὶ τροποποιήσεως, συμπληρώσεως καὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 40/1988 Κανονισμοῦ: «ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ», διὰ νέου Κανονισμοῦ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΚΕΙΜΗΛΙΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ "ΨΥΧΗΣ ΑΚΟΣ"».

πολιτισμού της περιοχής και τὰ ὁποῖα ἔχουν σήμερα ἱστορική και πολιτιστική ἀξία και συνιστοῦν στοιχεῖο ἐθνικῆς και ἐκκλησιαστικῆς κληρονομιάς, ὅπως ἐπίσης και τῆς λαϊκῆς τέχνης και πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς.

β) Ἡ συγκέντρωση, συντήρηση, κατάλληλη ἐκθεση και διαφύλαξη, ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς φθορᾶς και ἀπωλείας παρομοίων ὡς ἄνω ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἤθελον νομίμως δωρηθεῖ, παραχωρηθεῖ, ἀγορασθεῖ ἢ καθ' οἰονδήποτε ἄλλο νόμιμο τρόπο περιέλθει στὴν κυριότητα, νομῆ και κατοχὴ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

γ) Ἡ διεκδίκηση και ἡ ἐπαναφορὰ στὴν οἰκεία Ἱερὰ Μητρόπολη ἱστορικῶν κειμηλίων και ἀρχείων, πρωτοχριστιανικῶν, βυζαντινῶν και μεταβυζαντινῶν, ποὺ εὐρίσκονται στὴν κατοχὴ κρατικῶν ἢ ἄλλων ὀργανισμῶν ἐντὸς ἢ ἐκτὸς Ἑλλάδος, καθὼς και ἡ συντήρηση, ἔνταξη και ἀνάδειξή τους στὸ Ἐκκλησιαστικὸ Κειμηλιαρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

δ) Ἡ ἐκθεση, ἀνάδειξη, παρουσίαση και προβολὴ τῶν ἀνωτέρω κειμηλίων.

ε) Ἡ συντήρηση και διαφύλαξη τῶν ὡς ἄνω κειμηλίων κατὰ τὸν καταλληλότερο τρόπο, ἰδιαίτερα δι' ἐπιστημονικῶν μεθόδων και μέσων ἀπὸ ἐξειδικευμένα πρόσωπα.

ζ) Ἡ ὀργάνωση ἐκδηλώσεων, ἡ πραγματοποίηση ἐκδόσεων, ὅπως και κάθε ἄλλη δραστηριότητα ποὺ σχετίζεται μετὰ τὴ θρησκευτική, ἐκκλησιαστική και λαϊκὴ πολιτισμικὴ κληρονομία τῆς περιοχῆς.

η) Ἡ προβολὴ τους, καθὼς και τῶν πρωτοβουλιῶν και δράσεων τοῦ Ἰδρύματος ἀπὸ τὸν Τύπο, τὰ ἠλεκτρονικὰ Μ.Μ.Ε. και τὸ Διαδίκτυο.

θ) Ὅποιοδήποτε ἄλλο πρόσφορο μέσο ἤθελε ἀποφασίσει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 3

Διοίκηση - Ἀρμοδιότητες

1. Τὸ Ἰδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεση πνευματικὴ και διοικητικὴ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης και διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο, ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ: α) τὸν ἐκάστοτε Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σερρών και Νιγρίτης ὡς Πρόεδρο, β) τὸν ἐκάστοτε Πρωτοσύγκελλο ἢ Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης ποὺ θὰ ὀρίσει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ὡς Ἀντιπρόεδρος, ὁ ὁποῖος σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλήματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου θὰ ἀναπληρῶνει αὐτὸν και θὰ προεδρεύει τοῦ Διοικητικοῦ

Συμβουλίου, γ) ἀπὸ ἓνα ἕτερο κληρικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης δ) δύο λαϊκοὺς ἄνδρες ἢ γυναῖκες, κατοίκους τῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ποὺ διακρίνονται γιὰ τὸ ἦθος, τὴν πνευματικὴ ἀριότητα, τὸ ἐκκλησιαστικὸ τους φρόνημα, τὴν κατάρτισή τους σὲ θέματα ποὺ ἔχουν σχέση μετὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος, τὴ διάθεσή τους νὰ προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸν τομέα αὐτὸ.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος και τὰ τρία τακτικὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται γιὰ τρία ἔτη ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Πρόεδρο διὰ Πράξεως Αὐτοῦ. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ και ἄμισθο, οἱ δὲ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

2. Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μετὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος, παύονται και ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη.

3. Ἡ ἰδιότητα τοῦ μέλους τοῦ Συμβουλίου δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα γιὰ τὴ συμμετοχὴ σὲ ἄλλο Συμβούλιο ἢ Ἐπιτροπὴ ἢ ἄλλη ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

4. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του και ἐκλέγει τὸν Γραμματέα και τὸν Ταμία.

5. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συνέρχεται τακτικὰ μὲν κάθε δύο μῆνες, ἔκτακτα δὲ ὅσες φορὲς παρίσταται ἀνάγκη, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ ἢ μετὰ ἀπὸ ἔγγραφη αἴτηση τριῶν, τουλάχιστον, μελῶν του, τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦνται νὰ ἀναφέρουν και τὰ θέματα γιὰ τὰ ὁποῖα ζητοῦν τὴ σύγκληση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

6. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο εἶναι σὲ ἀπαρτία ὅταν παρίσταται ὁποσδήποτε ὁ Πρόεδρος ἢ, σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλήματος αὐτοῦ, ὁ Ἀντιπρόεδρος και τὰ δύο μέλη του. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν. Σὲ περίπτωσι ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου ἢ σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλήματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου.

ἄρθρον 4

Ἀρμοδιότητες Προέδρου, Ἀντιπροέδρου, Γραμματέα και Ταμίας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

α) Ἐχει τὴν εὐθύνη ὄλων τῶν δραστηριοτήτων τοῦ

Ίδρύματος και συντονίζει τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την υλοποίηση των σκοπών αυτού.

β) Εκπροσωπεί το Ίδρυμα ενώπιον κάθε Διοικητικής, Δικαστικής και Εκκλησιαστικής Αρχής και όποιουσδήποτε άλλης Αρχής και σε όλες του τις σχέσεις με άλλα Ίδρύματα, Οργανισμούς νομικά και φυσικά πρόσωπα.

γ) Λαμβάνει γνώση όλων των εισερχομένων και έξερχομένων κειμηλίων, των εισερχομένων και έξερχομένων εγγράφων του Ίδρύματος, συνυπογράφει με τον Γραμματέα όλη την αλληλογραφία αυτού και συνυπογράφει με τον Ταμία τα οικονομικής φύσεως έγγραφα.

δ) Συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο σε συνεδριάσεις, διευθύνει τις σε αυτές συζητήσεις και συνυπογράφει με το Γραμματέα τα πρακτικά των συνεδριάσεων.

ε) Έν γένει μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού και των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αναπληρώνει τον Πρόεδρο, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος, σε όλες τις ως άνω αρμοδιότητες αυτού και ενεργεί κατόπιν εντολής του.

3. Ο Γραμματέας του Δ.Σ.

α) Τηρεί το βιβλίο Πρωτοκόλλου του Ίδρύματος και συντάσσει όλα τα έγγραφα και όλη την αλληλογραφία του Ίδρύματος, για την οποία ενημερώνει τον Πρόεδρο και την οποία συνυπογράφει με αυτόν.

β) Τηρεί το βιβλίο Πρακτικών των συνεδριάσεων του Δ.Σ. του Ίδρύματος, συνυπογράφει με τον Πρόεδρο τα εν λόγω πρακτικά τα οποία συντάσσει και φυλάσσει την σφραγίδα του Ίδρύματος.

γ) Τηρεί το βιβλίο Κειμηλίων, καταγράφει λεπτομερώς τα όποια νέα αποκτήματα του Κειμηλιαρχείου και ενημερώνει τον Πρόεδρο.

4. Ο Ταμίας του Δ.Σ.

α) Ένεργεί για λογαριασμό του Δ.Σ., έναντι του οποίου είναι υπόλογος, τις διαχειριστικές πράξεις αναφορικά με τα πάσης φύσεως περιουσιακά στοιχεία που έχουν διατεθεί σε χρήση του Ίδρύματος.

β) Τηρεί το βιβλίο Ταμείου, καθώς και τα Διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως και Έντάγματα Πληρωμής του Ίδρύματος. Εισπράττει κάθε έσοδό του με διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως, θεωρημένα από την οικεία Ίερά Μητρόπολη, με την ένδειξη «Διά το

Έκκλησιαστικό Κειμηλιαρχείο», τα όποια συνυπογράφει με τον Πρόεδρο. Διενεργεί τις πληρωμές για κάθε δαπάνη που προβλέπεται στον έγκεκριμένο προϋπολογισμό βάσει διπλοτύπων Ένταγμάτων Πληρωμής, θεωρημένων από την οικεία Ίερά Μητρόπολη, τα όποια επίσης συνυπογράφει, όπως άλλωστε και όλα τα οικονομικής φύσεως έγγραφα, με τον Πρόεδρο.

γ) Ευθύνεται για τη φύλαξη των χρημάτων του Ίδρύματος, τα όποια κατατίθενται σε ιδιαίτερο λογαριασμό σε μία από τις τράπεζες που λειτουργούν στην πόλη των Σερρών, με την ένδειξη «Έκκλησιαστικό Κειμηλιαρχείο Ίεράς Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης» και διενεργεί αναλήψεις χρημάτων κατόπιν απόφασης του Δ.Σ., για την λήψη της οποίας είναι απαραίτητη ή σύμφωνη γνώμη του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ως Προέδρου.

δ) Μεριμνά για την έγκαιρη κατάρτιση και υποβολή στο τέλος κάθε οικονομικού έτους στο Διοικητικό Συμβούλιο των σχεδίων Προϋπολογισμού και Απολογισμού του Ίδρύματος και φροντίζει για την έγκρισή του από το οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο κατά το άρθρο 4 του υπ' αριθμόν 58/1975 Κανονισμού περί Μητροπολιτικών Συμβουλίων.

5. Η κατά την παράγραφο 1β του άρθρου αυτού έκπροσώπηση του Ίδρύματος δύναται να ανατεθεί και σε οποιοδήποτε άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου με απόφαση αυτού, κατόπιν σχετικής προτάσεως του Προέδρου.

Άρθρον 5

Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί το Κειμηλιαρχείο και διαχειρίζεται τις υποθέσεις αυτού. Ειδικότερα:

α) Καθορίζει τον τρόπο και τον αριθμό εκθέσεως των κειμηλίων. Μεριμνά για την ασφάλεια των πάσης φύσεως αντικειμένων.

β) Παρακολουθεί την από επιστημονικής και διοικητικής απόψεως καλή λειτουργία αυτού, συνεργαζόμενο κατά περίπτωση με ειδικούς επιστήμονες.

γ) Καθορίζει, κατά την κρίση του, τις ημέρες και ώρες έπισκέψεως του Κειμηλιαρχείου, την όργάνωση εκθέσεων, τον τρόπο προσελεύσεως και εισόδου των ενδιαφερομένων προσώπων και λαμβάνει πάντοτε τα κατάλληλα μέτρα για την διασφάλιση των αντικειμένων και την καλύτερη λειτουργία του Κειμηλιαρχείου.

δ) Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον δύναται νὰ ἐκδίδει ὁδηγίες - πληροφορίες γιὰ τοὺς ἐπισκέπτες τοῦ Κειμηλιαρχείου.

ε) Κάθε ἐπισκέπτης τοῦ Κειμηλιαρχείου ὀφείλει ἀναπληρωτικῶς πλήρη σεβασμὸ καὶ συμμόρφωση πρὸς τὰς ὁδηγίες καὶ συστάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 6

Δὲν ἐπιτρέπεται γενικῶς ἡ ἔξοδος ἀπὸ τὸ Κειμηλιαρχεῖο ὁποιοῦδήποτε κειμηλίου ἢ ἄλλου ἀντικειμένου. Ἐπιτρέπεται κατ' ἐξαίρεση τέτοια ἔξοδος σὲ ὅπως εἰδικὴ περίπτωσι, κατόπιν προτάσεως τοῦ Σεβ. Προέδρου καὶ μόνον, καὶ μετὰ ἀπὸ αἰτιολογημένη ὁμόφωνη ἀπόφασι τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου γιὰ ὀρισμένο σκοπὸ, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποβλέπει σὲ ἰδιαίτερη χριστιανικὴ καὶ πνευματικὴ ὠφέλεια. Ἡ ἔξοδος τοῦ κειμηλίου εἶναι δυνατὴ μόνον γιὰ αὐστηρὰ προκαθορισμένο χρονικὸ διάστημα καὶ λαμβάνονται πάντοτε τὰ ἀναγκαῖα ἐξασφαλιστικὰ μέτρα καὶ ἐγγυήσεις ἐπιστροφῆς τοῦ ἀντικειμένου ἀθίκτου καὶ ἀκεραίου.

ἄρθρον 7

1. Τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὁποῖο βρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, διακρίνεται σὲ ἐθελοντικὸ καὶ ἔμμισθο. Στὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ συγκαταλέγονται ὅσα ἄτομα προσφέρουν δωρεὰν τὰς ὑπηρεσίες τους στὸ Ἰδρυμα, ἐνῶ στὸ ἔμμισθο τὰ ἄτομα ποὺ προσλαμβάνονται μὲ πρότασι τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀπὸ τὸ Νομικὸ Πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐφόσον τὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ δὲν ἐπαρκεῖ γιὰ τὴν κάλυψι τῶν ἀναγκῶν λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας.

2. Ἡ ιδιότητα τοῦ μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστη μὲ τὴν κατοχὴ θέσης προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 8

Τὸ Ἰδρυμα ἔχει αὐτοτελεῖα διαχείρισι, τηρεῖ δέ, μὲ τὴ μέριμνα τοῦ Γραμματέα καὶ τοῦ Ταμῖα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὰ Γενικὰ Διαχειριστικὰ αὐτοῦ Βιβλία, ἀριθμημένα καὶ θεωρημένα γιὰ κάθε νόμιμη χρῆσι ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολι Σερρών καὶ Νιγρίτης, δηλαδή:

α) Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων.

β) Βιβλίον καταγραφῆς εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων κειμηλίων καὶ ἐκθεμάτων.

γ) Βιβλίον Ταμείου καὶ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάγματα Πληρωμῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφόσον φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμῖα τοῦ Ἰδρύματος.

δ) Βιβλίον Κτηματολογίου, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆσι τοῦ Ἰδρύματος.

ε) Βιβλίον Ὑλικοῦ, στὸ ὁποῖο καταγράφονται ὅλα τὰ κινητὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουν διατεθεῖ σὲ χρῆσι τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 9

Πόροι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κειμηλιαρχείου, περιουσία καὶ διαχείρισί τους

1. Πόροι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Κειμηλιαρχείου εἶναι:

α) Οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, καθὼς καὶ οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ εἰσφορὲς τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς περιφερείας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

β) Πρόσοδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῶν πάσης φύσεως περιουσιακῶν στοιχείων ποὺ θὰ διατεθοῦν σὲ χρῆσι τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Πρόσοδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση Ἑθνικῶν, Εὐρωπαϊκῶν καὶ Διεθνῶν Προγραμμάτων.

δ) Πρόσοδοι ἀπὸ τὴν πραγματοποιήσι διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, λαχειοφόρων ἀγορῶν, ἐράνων νόμιμα διενεργουμένων, κ.ἄ.

ε) Δωρεές, ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι κινητῶν καὶ ἀκινήτων φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, καταλειπόμενες ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ περιερχόμενες κατὰ πλήρη κυριότητα στὸ νομικὸ πρόσωπο τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

στ) Εἰσφορὲς φίλων τοῦ Ἰδρύματος.

ζ) Κρατικὲς ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης, ἐπιχορηγήσεις τῆς Νομαρχιακῆς καὶ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, ἐπιχορηγήσεις Ὄργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε ἄλλη νόμιμη ἐπιχορήγησι.

η) Τὸ προῖον ἐκ δισκοφοριῶν, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

θ) Εἰσπράξεις ἀπὸ κάθε εἶδους δραστηριότητα τοῦ Μουσείου (πωλήσεις βιβλίων, καρτῶν, διαφανειῶν

κ.τ.λ.), ἢ ἀπὸ ἐκδηλώσεις ποὺ διοργανώνονται ἀπὸ αὐτό.

ι) Οἱ τόκοι ἀπὸ καταθέσεις σὲ Τράπεζες ἢ ἄλλους πιστωτικούς ὀργανισμούς.

ια) Κάθε ἄλλη προσόδος, σύμφωνη μὲ τὸ Ὁρθόδοξο χριστιανικὸ πνεῦμα ποὺ προέρχεται ἀπὸ κάθε εἶδους δραστηριότητες τοῦ Ἰδρύματος καὶ κάθε νόμιμη πηγή καὶ δὲν κατονομάζεται ρητὰ στὸν παρόντα Κανονισμό.

2. Οἱ ἀνωτέρω πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ ἀπαραίτητου ἐξοπλισμοῦ τοῦ Ἰδρύματος, γιὰ τὴν πραγματοποίηση δραστηριοτήτων καὶ ἔργων, σύμφωνα μὲ τὴν πρόβλεψη τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, γιὰ τὶς πάσης φύσεως ἀναφυόμενες δαπάνες (π.χ. συντήρησης, βελτίωσης αἰθουσῶν, ἔργων ἐξωραϊσμοῦ, κατασκευῆς ἐπίπλων καὶ προθηκῶν, μνηαίων παγίων λογαριασμῶν φωτισμοῦ, τηλεφώνου, ὑδρευσης, θέρμανσης), γιὰ λοιπὲς δαπάνες ποὺ προβλέπονται ὑπὸ τοῦ ἐγκεκριμένου προϋπολογισμοῦ, καθὼς καὶ δαπάνες μισθοδοσίας ἢ ἀποζημιώσεως τοῦ προσωπικοῦ.

3. Τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Ἰδρύματος προσδιορίζονται ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸ ἐσόδων καὶ ἐξόδων κατὰ τὸ οικονομικὸ ἔτος, τὸ ὁποῖο ἀρχίζει τὴν 1η Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ τελειώνει τὴν 31η Δεκεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους.

ἄρθρον 10

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει δική του σφραγίδα, μὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους, στὴν ὁποία ἀναγράφονται στὸν ἐξωτερικὸ κύκλο οἱ λέξεις «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΕΡΡΩΝ ΚΑΙ ΝΙΓΡΙΤΗΣ» καὶ στὸν ἐσωτερικὸ κύκλο «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΚΕΙΜΗΛΙΑΡΧΕΙΟ» καὶ στὸ κέντρο φέρει σταυρό.

ἄρθρον 11

1. Τὰ ἱερὰ κειμήλια (εἰκόνες, σκεύη, ἄμφια, χειρόγραφα, κ.λπ.) τὰ ὁποῖα παραχωρήθηκαν ἀπὸ ἱερὰς Μονές, ἱεροὺς Ναοὺς καὶ ἰδιῶτες πρὸς τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Κειμηλιαρχεῖο γιὰ ἔκθεση καὶ φύλαξη ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιστρέφονται στοὺς παραχωρήσαντες αὐτά. Σὲ περίπτωσι διαλύσεως αὐτοῦ ἢ χρῆση τῶν πάσης φύσεως περιουσιακῶν στοιχείων ποὺ εἶχαν παραχωρηθεῖ στὸ Ἴδρυμα ἐπανέρχεται αὐτοδικαίως στὸ νομικὸ πρόσωπο τῆς οἰκεί-

ας ἱερᾶς Μητροπόλεως, στὴν πλήρη κυριότητα τῆς ὁποίας ἀνήκουν.

2. Τὸ Ἴδρυμα διαλύεται μὲ ἀπόφαση τῆς Δ.Ι.Σ. ἐγκρινομένη ἀπὸ τὴν Ι.Σ.Ι. ἐπὶ τῆς σχετικῆς προτάσεως - ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ὅταν αὐτὸ δὲν ἐκπληρώνει τοὺς σκοποὺς του καὶ καθίσταται ἀνέφικτος ἢ λειτουργία του.

ἄρθρον 12

Μετὰ τὴ δημοσίευση τοῦ Κανονισμοῦ διορίζονται τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος, ἢ θητεία τῶν ὁποίων εἶναι τριετής.

ἄρθρον 13

Γιὰ κάθε θέμα ποὺ δὲν προβλέπεται στὸν παρόντα Κανονισμὸ ἐπιλαμβάνεται ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης.

ἄρθρον 14

1. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὁ Κανονισμὸς τροποποιεῖται μὲ ἀπόφαση τῆς Δ.Ι.Σ. ἐγκρινομένη ἀπὸ τὴν Ι.Σ.Ι. ἐπὶ τῆς σχετικῆς προτάσεως - ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

3. Οἱ ἀποφάσεις τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ τῆς Ι.Σ.Ι. ποῦ ἀφοροῦν στὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ ἢ στὴ διάλυση τοῦ Ἰδρύματος, ἰσχύουν ἀπὸ τὴ δημοσίευσή τους στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ περιοδικὸ «Ἐκκλησία».

ἄρθρον 15

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθήνα 10 Ὀκτωβρίου 2007

Τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ἀπουσιάζοντος

Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων, Προεδρεύων

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 2007

ΘΕΜΑ: «ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ»

Τὸ περὶ ἡμᾶς Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 2007,

ἔχον ὑπ ὄψει:

α) Τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) Τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1978 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐνοριῶν»,

γ) Τὴν ἀνάγκην ὀργανώσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἔργων,

δ) Τὴν ἀνάγκην καθορισμοῦ τῶν Ὀργάνων Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ὅπως αὐτὰ προβλέπονται ἀπὸ τὸν Νόμον 1418/1984, τὸ Π.Δ. 609/1985 καὶ τὸ Π.Δ. 23/1993 διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὰ ὁποῖα χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὰς Δημοσίους Ἐπενδύσεις, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπενδύσεις τοῦ Γ' Κοινοτικοῦ Πλαισίου Στηρίξεως.

ε) Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1243/806/28-4-2004 ἐγκύκλιον σημείωμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ συστάσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις».

Ὅριζει τὰ ὡς κάτωθι:

1. Ὡς Ἀναθέτουσα Ἀρχὴ κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Π.Δ. 23/1993, ὀρίζεται τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν.

2. Ὡς Προϊσταμένη Ἀρχή, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται ἐπίσης τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν.

3. Ὡς Διευθύνουσα Ὑπηρεσία, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν.

4. Ὡς Ἐπιβλέπουσα Ὑπηρεσία, ὀρίζονται τὰ μέλη τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, τὰ ὁποῖα ἀσκοῦν καὶ καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ κατ' ἀνάθεσιν. Ἐπὶ πλεόν καθήκοντα Ἐπιβλέποντος Μηχανικοῦ δύνανται νὰ ἀνατεθοῦν καὶ εἰς ἕτερα πρόσωπα, ἰδιώτας Μηχανικούς, οἵτινες δύνανται νὰ προσληφθοῦν ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, διὰ συμβάσεως ὠρισμένου ἔργου ἢ ὠρισμένου χρόνου, πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐργολαβιῶν αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας.

5. Ὡς Τεχνικὸν Συμβούλιον, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ποὺ τροποποιήθηκε δυνάμει τοῦ Νόμου 3263/2004 καὶ ὅπως αὐτὸς τροποιοῦντο δυνάμει τοῦ Νόμου 3481/2006, καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ὀρίζεται Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποῖα γνωματεύει, εισηγεῖται καὶ

Κανονισμὸς περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν

έποπτεύει ἐπὶ τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργων καὶ τῶν τυχόν ἀνακουψάντων διαφορῶν καὶ προβλημάτων ἐπ' αὐτῶν.

6. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θεσμικοῦ πλαισίου ἐκτελέσεως τῶν Δημοσίων Ἔργων διέπει τὰς καταρτισθησομένας Συμβάσεις ἐκτελέσεως ἔργων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἰσχύος τῶν διατάξεων του, ὡς συμβατικῶν ρητρῶν.

7. Διαφωνίαι, αἵτινες τυχόν νὰ προκύψουν, ἐπιλύονται εἰς τὰ ἀρμόδια Δικαστήρια, μὲ βάσιν τὴν καθ' ἑαυτὴν καὶ τόπον ἀρμοδιότητα, ὅπως αὕτη ὀρίζεται ἀπὸ τὸ Κ.Π.Α., μὲ τὴν ἐξάντησιν τῆς Προδικασίας, ὅπως αὕτη προβλέπεται διὰ τοῦ Νόμου 1418/1984 καὶ τοῦ Π.Δ. 609/1985, ἀποφαινομένου ἐπὶ τῶν αἰτήσεων θεραπείας, τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, μετὰ γνώμης τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

8. Ἡ σύνταξις μελετῶν τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων, πραγματοποιεῖται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, ἡ δὲ θεώρησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου αὐτῆς.

9. Δία τὴν δημοπράτησιν τῶν ἔργων, αἱ συνταχθεῖσαι μελέται, ἐγκρίνονται ὑπὸ τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, δηλαδὴ τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνει καὶ τὴν σχετικὴν διακήρυξιν.

10. Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία

ἀδυνατεῖ νὰ συντάξῃ καὶ νὰ ἐκπονήσῃ τὰς σχετικὰς Μελέτας, δύναται νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκπόνησις αὐτῶν εἰς εἰδικὸν ἔμπειρον ἐπὶ τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργου Μηχανικόν, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Προϊσταμένης Ἀρχῆς, καὶ μετὰ εἰσήγησιν τοῦ Τεχνικοῦ Συμβουλίου. Αἱ μελέται, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται ὑπὸ τρίτων, θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τὴν Προϊσταμένην Ἀρχὴν.

Κατὰ ταῦτα ἡ ὀργάνωσις Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν Ἐκκλησιαστικῶν Ἔργων εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Τρίκκης καὶ Σταγῶν καθορίζεται ὡς κάτωθι:

1. Ἡ Προϊσταμένη Ἀρχὴ καὶ ἡ Ἀναθέτουσα Ἀρχὴ εἶναι τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν.

2. Ἡ Διευθύνουσα Ὑπηρεσία, εἶναι ἡ Τεχνικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἡ ὁποία στελεχώνεται ἐκ Μηχανικῶν.

3. Τὸ Τεχνικὸ Συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μέλη ὀριζομένων μὲ ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου

Ἡ παροῦσα Πράξις νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΣΕΡΓΙΟΣ

Η «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Στὴν ἰστοσελίδα www.ecclesia.gr/greek/press/magazines.html μπορείτε νὰ διαβάσετε παλαιότερα τεύχη τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Γιὰ νὰ ἀποστείλετε ἄρθρα ἢ ἀνακοινώσεις στὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ μπορείτε νὰ χρησιμοποιήσετε τὴ διεύθυνση ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου:
theologia@ecclesia.gr

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 29 παραγρ. 2, 35 καὶ 36 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 12 καὶ 17 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 Κανονισμοῦ.

2. Τὰς ὑποχρεώσεις Αὐτῆς τὰς ἀπορροεύσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς καὶ Πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς περιοχῆς Βοῖου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίσσης.

4. Τὴν ἀπὸ 13.2.2006 Πρᾶξιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀγιάσματος Βοῖου, ἐγκριθεῖσαν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 532/2006 Ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

5. Τὴν σχετικὴν Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίσσης κ. Παύλου.

6. Τὴν ἀπὸ 22.3.2006 Γνωμοδότησιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

7. Τὴν ἀπὸ 31.8.2007 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τὴν σύστασιν Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ - ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ - ΙΔΡΥΜΑ (Ε.Π.Π.Ι.) "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΟΪΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ»

Ἡ διοικήσεις, ὀργάνωσις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου διέπεται ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ κατωτέρω Κανονισμοῦ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ - ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΟΪΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ».

Ἄρθρον 1

Τίτλος - Ἔδρα - Σφραγίς

Εἰς τὴν Ἐνορίαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀγιάσματος Βοῖου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίσσης, καὶ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ταύτης, συνίσταται Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ - ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΟΪΟΥ ΤΗΣ

Κανονισμὸς συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ (Ε.Π.Π.Ι.) "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΟΪΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ»

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ», ὡς ἐξηρητημένη ὑπηρεσία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου, αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος, τὸ ὁποῖον θὰ διέπεται ἀπὸ τὸν παρόντα Κανονισμόν.

Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι τὸ Ἁγίασμα, Δημοτικὸν διαμέρισμα τοῦ Δήμου Τσοτυλίου τοῦ νομοῦ Κοζάνης.

Τὸ Ἴδρυμα θὰ στεγασθῆ προσωρινῶς εἰς τὸν ὑπάρχοντα ξενώνα παρὰ τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ἑνορίας Ἀγιάσματος καὶ ὀριστικῶς εἰς κτίριον τὸ ὁποῖον θὰ οἰκοδομηθῆ εἰς τὸ οἰκόπεδον τοῦ αὐτοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

Τὸ ὡς ἄνω Ἐκκλησιαστικὸν - Πνευματικὸν - Πολιτιστικὸν Ἴδρυμα, ἐν συντομίᾳ «Ε.Π.Π.Ι. ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ» ἔχει ἰδικὴν τοῦ σφραγίδα στρογγύλην, εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ὁποίας ἀναγράφεται εἰς τρεῖς σειρᾶς «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ - ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΓΙΑΣΜΑΤΟΣ ΒΟΪΟΥ - Ε.Π.Π.Ι. ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ», εἰς τὸ κέντρον δὲ αὐτῆς φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

ἄρθρον 2

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι οἱ κάτωθι:

1. Ἡ ἀνέγερσις κτιρίου προκειμένου νὰ στεγασθοῦν αἱ δραστηριότητες τοῦ Ἰδρύματος.

2. Ἡ στήριξις τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀγιάσματος διὰ τὴν ἐπισκευήν - ἀνακαίνισιν τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἑνορίας.

3. Ἡ ὀργάνωσις καὶ ἀξιοποίησις τοῦ χώρου τοῦ οἰκόπεδου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὡς προσφορᾶς ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς περιφερείας μας ἐνὸς χώρου καταλλήλου διὰ ποικίλης ἐκκλησιαστικᾶς πνευματικᾶς καὶ πολιτιστικᾶς δραστηριότητος καὶ ἀναψυχῆς, καὶ ἡ ἀνάδειξις του ὡς κέντρον πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου διὰ τὴν εὐρυτέραν περιοχὴν τῆς ἐπαρχίας Βοΐου καὶ δὴ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως.

4. Ἡ συνεργασία μὲ τὰς κρατικὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, περιφερειακὰς, νομαρχιακὰς καὶ δημοτικὰς

ἀρχὰς, πολιτιστικοὺς συλλόγους καὶ ἰδρύματα διὰ τὴν ὀργάνωσιν ἀπὸ κοινοῦ δραστηριοτήτων καὶ πραγματοποίησιν ἐκδηλώσεων διὰ τὴν ἄνοδον τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τὴν προβολὴν τοῦ Χριστιανικοῦ Ὁρθοδόξου πολιτισμοῦ καὶ τὴν ἔρευναν, ἀνάδειξιν, παρουσίαν καὶ προστασίαν τῆς θρησκευτικῆς, πολιτιστικῆς, ἱστορικῆς, λαογραφικῆς καὶ φυσικῆς κληρονομίᾶς τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς.

5. Ἡ πραγματοποίησις ὁμιλιῶν, χριστιανικῶν συνάξεων καὶ ἐκδρομῶν.

6. Ἡ φιλοξενία ἐκδρομῶν ἀπὸ ἄλλης Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐνορίας, ἐκκλησιαστικὰ ἰδρύματα καὶ συλλόγους.

7. Ὅποιαδήποτε ἄλλη ἐνέργεια ἢ ἠθέληεν ἀποφασίσει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 3

Μέσα διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν

Οἱ ἀνωτέρω σκοποὶ ἐπιτυγχάνονται:

1. Διὰ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ τῆς ἐνορίας καὶ τῆς αἰτήσεως συνδρομῆς ὑπὸ ἱκανῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

2. Διὰ τῆς διοργανώσεως τμημάτων καλλιτεχνικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν δραστηριοτήτων.

3. Διὰ τῆς συγκεντρώσεως ὑλικοῦ ἱστοικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ, λαογραφικοῦ, φυσικοῦ ἢ ἄλλου ἐνδιαφέροντος πρὸς ἀποτύπωσιν καὶ συνέχισιν τῆς ἱστορικῆς, ἐκκλησιαστικῆς, λαϊκῆς τοπικῆς παραδόσεως τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς καὶ ἔρευναν τῆς ἱστορίας τῆς.

4. Διὰ τῆς δημιουργίας μουσειακῶν ἐκθέσεων κατὰ τομεῖς.

5. Διὰ τῆς ὀργανώσεως φιλανθρωπικῶν, ψυχαγωγικῶν, πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐκθέσεων.

6. Διὰ τῆς λειτουργίας αἰθούσης δεξιώσεων, μνημοσύνων κ.λπ.

7. Διὰ τῆς λειτουργίας ἀναψυκτηρίου - κυλικείου.

8. Διὰ τῆς λειτουργίας τοῦ ξενώνου.

9. Διὰ τῆς ὑλοποιήσεως Εὐρωπαϊκῶν προγραμμάτων.

10. Διὰ παντὸς ἐτέρου προσφόρου μέτρου, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀποφασίσει ἐκάστοτε τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἰδρύματος (Ε.Π.Π.Ι.).

ἄρθρον 4

Ὁργάνωσις - Διοίξεις - Διοικητικὸν Συμβούλιον

1. Τὸ Ἴδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐποπτείαν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης καὶ διοικεῖται ἀπὸ πενταμελὲς (5μελές) Διοικητικὸν Συμβούλιον, ἐφεξῆς Δ.Σ., ποῦ ἀπαρτίζεται ἀπὸ:

- α) Τὸν ἐκάστοτε ἐφημέριον τῆς Ἑνορίας Ἀγίου Γεωργίου Ἀγιάσματος, ὡς Πρόεδρον.
- β) Ἐν μέλος τοῦ ἐκάστοτε Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου.
- γ) Τρία μέλη, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ἐκ τῶν ἐνοριτῶν ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐκτὸς Ἑνορίας συνδρομητῶν, καλῆς τῆς ἑξῶθεν μαρτυρίας ἄτομα, ἀνεπίληπτα, δεδοκιμασμένου ἤθους καὶ προσφορᾶς πρὸς τὴν κοινωνίαν, ἐκκλησιαστικῶς σωφρονοῦντα καὶ μὲ διάθεσιν προσφορᾶς πρὸς τὸ Ἴδρυμα, ὡς ἔχοντα ἰδιαίτεραν σχέσιν μὲ τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Ἀθανασίου.

2. Τὰ ὡς ἄνω τέσσερα τακτικὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. προτείνονται ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καὶ διορίζονται διὰ μίαν τριετίαν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης.

Οἱ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

3. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίασιν τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἐκλέγει μὲ ψηφοφορίαν τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν καὶ ἀναφέρει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σισανίου καὶ Σιατίστης.

ἄρθρον 5

Ἀρμοδιότητες - Καθήκοντα

1. Τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου:

- α) Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ε.Π.Π.Ι. συνέρχεται τακτικῶς κατὰ μήνα καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη ὕστερα ἀπὸ πρόσκλησιν τοῦ Προέδρου.
- β) Ἀποφασίζει διὰ κάθε θέμα ποῦ ἀφορᾶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.
- γ) Συνεργάζεται μετὰ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, μὲ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ

Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου Ἀγιάσματος Βοῖου, μὲ πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς, φιланθρωπικούς συλλόγους καὶ ἰδρύματα καθὼς καὶ μὲ τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ τοὺς τοπικοὺς φορεῖς διὰ τὴν προαγωγὴν καὶ ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

- δ) Μεριμνᾷ διὰ τὴν ἐξέυρεσιν οἰκονομικῶν πόρων, ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος.
- ε) Καταρτίζει τὸν ἐτήσιον Προϋπολογισμόν καὶ Ἀπολογισμόν, τοὺς ὁποίους καὶ ὑποβάλλει πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον.
- στ) Δύναται νὰ παραχωρῇ μέρος τῶν κτιριακῶν του ἐγκαταστάσεων δωρεὰν πρὸς χρῆσιν εἰς τοπικοὺς φορεῖς διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἐκδηλώσεων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν παραβιάζονται: ἡ ἰερότης τοῦ χώρου, ἡ καθαριότης, οἱ σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὸ πρόγραμμα λειτουργίας αὐτοῦ.
- ζ) Δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ μόνιμον στέγασιν εἰς ἄλλοιους φορεῖς, εἴτε δωρεὰν εἴτε ἐπ' ἐνοικίῳ.
- η) Δύναται νὰ παράσῃ πρὸς στέγασιν δωρεὰν τμήμα αἰθούσης ἢ αἰθουσαν τοῦ κτιρίου αὐτοῦ εἰς τὸν πολιτιστικὸν σύλλογον Ἀγιάσματος ἢ ἄλλοιους πολιτιστικούς συλλόγους καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἢ ἄλλα εὐαγῆ ἰδρύματα, πρὸς προσωρινὴν χρῆσιν καὶ διὰ τὴν δωρεὰν ἔκθεσιν ἱστορικοῦ, ἡσολογραφικοῦ, φωτογραφικοῦ ἢ ἄλλοι ὑλικοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχουν παραχωρήσει εἰς τὸ Ἴδρυμα, κατόπιν σχετικῆς πρὸς τοῦτο ὡς πρὸς τὴν χρονικὴν διάρκειαν συμφωνίας, μὲ εὐθύνην ὅμως τῶν ὡς ἄνω πολιτιστικῶν συλλόγων ἢ ἰδρυμάτων.
- θ) Ἐπιλαμβάνεται κάθε υποθέσεως ποῦ ἀφορᾶ εἰς τὴν συμπληρωματικὴν ἀνέγερσιν κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων.
 - ι) Τὸ Δ.Σ. δύναται ἐπίσης νὰ συγκροτήσῃ ὑποεπιτροπὰς κατὰ τομεῖς Διακονίας, νὰ καθορίζει τὰς ἀρμοδιότητάς των καὶ νὰ διορίζει τοὺς ὑπευθύνους καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτῶν, ἐκτιμῶν τὸ ἤθος, τὴν πνευματικὴν κατάρτισιν καὶ τὴν προσφορὰν τῶν πρὸς τὸ Ἴδρυμα.
 - ια) Δύναται δὲ νὰ προσλαμβάνῃ ἔμμισθον προσωπικόν, ἀναλόγως τῶν στόχων καὶ τῶν προγραμμάτων του.
 - ιβ) Ἀποφασίζει διὰ πᾶν ἕτερο θέμα, τὸ ὁποῖον δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὸν παρόντα κανονισμόν.

2. Τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ.:

- α) Ἴχει τὴν εὐθύνην ὄλων τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος καὶ συντονίζει τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. πρὸς ὑλοποίησιν τῶν σκοπῶν του.
- β) Ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον πάσης Διοικητικῆς, Δικαστικῆς, Ἐκκλησιαστικῆς καὶ ὁποιασδήποτε ἄλλης Ἀρχῆς καὶ εἰς τὰς σχέσεις του μὲ τὰ ἄλλα Ἰδρύματα, ὀργανισμούς, νομικὰ καὶ φυσικὰ πρόσωπα.
- γ) Λαμβάνει γνῶσιν ὄλων τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος καὶ συνυπογράφει μετὰ τοῦ Ταμίου τὰ οικονομικῆς φύσεως ἔγγραφα.
- δ) Συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. εἰς συνεδριάσεις, διευθύνει τὰς συζητήσεις καὶ συνυπογράφει μετὰ τοῦ γραμματέως τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων.

3. Τοῦ Γραμματέως τοῦ Ἰδρύματος:

Ὁ Γραμματεὺς τηρεῖ τὸ βιβλίον πρωτοκόλλου, συντάσσει τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Ἰδρύματος τὴν ὁποῖαν συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρον. Ἐπίσης τηρεῖ τὸ βιβλίον πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ., συνυπογράφει μὲ τὸν Πρόεδρον τὰ ἐν λόγῳ πρακτικὰ, τὰ ὁποῖα συντάσσει καὶ φυλάττει σὲ ἀσφαλὲς μέρος τὴν σφραγίδα τοῦ ἰδρύματος.

4. Τοῦ Ταμίου τοῦ Ἰδρύματος:

- α) Τηρεῖ τὸ Βιβλίον Ταμείου καθὼς καὶ τὰ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Ἐντάληματα Πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου.
- β) Εἰσπράττει μὲ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων πᾶν ἔσοδον τοῦ Ἰδρύματος.
- γ) Διενεργεῖ τὰς πληρωμὰς ποὺ ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. βάσει Διπλοτύπων Ἐνταλημάτων Πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα ἐπίσης συνυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου, ὅπως ἄλλῳστε καὶ ὅλα τὰ οικονομικῆς φύσεως ἔγγραφα.
- δ) Εὐθύνεται διὰ τὴν φύλαξιν τῶν χρημάτων, διενεργεῖ καταθέσεις καὶ ἀναλήψεις χρημάτων μόνον κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. καὶ γενικὰ διαχειρίζεται κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Προέδρου τοῦ Δ.Σ. τὴν περιουσίαν τοῦ Ἰδρύματος.
- ε) Ἐπίσης, τηρεῖ τὸ Βιβλίον Κτηματολογίου καὶ τὸ Βιβλίον Ὑλικοῦ τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 6

Τηρούμενα βιβλία

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἰδίαν διαχείρισιν, τηρεῖ δὲ μὲ τὴν μέριμναν τοῦ Δ.Σ. τὰ Διαχειριστικὰ αὐτοῦ βιβλία, συμφώνως πρὸς τὸ σύστημα τηρήσεως τῶν λογιστικῶν βιβλίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων, θεωρημένα διὰ κάθε νόμιμον χρῆσιν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἦτοι:

1. Βιβλίον Πρωτοκόλλου Ἀλληλογραφίας.
2. Βιβλίον Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
3. Βιβλίον Ταμείου καὶ Διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Ἐντάληματα Πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφ' ὅσον φέρουν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμία τοῦ Ἰδρύματος.
4. Βιβλίον Κτηματολογίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφεται ἅπανα ἡ ἀκίνητος περιουσία τοῦ Ἰδρύματος.
5. Βιβλίον Ὑλικοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφεται ἅπανα ἡ κινητὴ περιουσία.
6. Φακέλους ἀρχείου.

ἄρθρον 7

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι οἱ κάτωθι:

1. Ἡ ἐτησία ἐπιχορήγησις ὑπὸ τῆς Ἑνορίας (Ἀγίου Γεωργίου Ἀγιάσματος).
2. Τὰ πάσης φύσεως ἔσοδα ἐκ τῶν δεξιώσεων, μνημοσύνων καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ἰδρύματος.
3. Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τοῦ ξενῶνος.
4. Αἱ πρόσοδοι ἀπὸ τὴν πραγματοποίησιν ἐκδηλώσεων, λαχειοφόρων ἀγορῶν, ἐράνων νόμιμα διενεργουμένων, ἐκθέσεων καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τοῦ κυλικείου.
5. Κληρονομίαι, κληροδοσίαι καὶ δωρεαὶ ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν προερχόμενα ἔσοδα.
6. Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους τῆς Νομαρχικῆς καὶ Τοπικῆς Αὐτοδιοικήσεως, Ὄργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις καὶ συνδρομαὶ ἐκ μέρους φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε νόμιμος ἐπιχορήγησις ἐκ προγραμμάτων Δημοσίων Ἐπενδύσεων ἢ ἀπὸ ὑλοποίησιν Εὐρωπαϊκῶν προγραμμάτων.
7. Πᾶν ἔσοδον τὸ ὁποῖον δὲν προβλέπεται ἀνωτέρω καὶ προέρχεται ἀπὸ χρηστὴν πηγὴν.

Άρθρον 8
Διάθεσις πόρων

Α. Οί άνωτέρω πόροι του Ίδρύματος διατίθενται με άπόφασιν του Δ.Σ.:

1. Διά την άνέγερσιν κτιρίου του Ίδρύματος.
 2. Διά την έπισκευήν - άνακαίνισιν του κτιριακού συγκροτήματος του Ίεροϋ Ναου Άγίου Άθανασίου και την συντήρησιν των Ίερών Ναών της Ένορίας Άγίου Γεωργίου Άγιάσματος.
 3. Διά τον έξοπισμόν των έγκαταστάσεών του και την προμήθειαν βιβλίων, έντύπων και άλλων υλικών άπαραιτήτων δια την όμαλήν λειτουργίαν του.
 4. Διά την καθαριότητα και την εύπρέπεια των χώρων του Ίδρύματος.
 5. Διά την διοργάνωσιν έορτών, όμιλιών, συνεδρίων, έκδηλώσεων, έκδρομών και έν γενεί δραστηριοτήτων άπαραιτήτων δια την έπιτυχίαν των σκοπών του.
 6. Διά την καταβολήν της μισθοδοσίας του έμπίσθου προσωπικού.
 7. Διά την φιλοξενίαν όμιλητών, χορωδιών, νέων κ.ά.
 8. Διά την συμμετοχήν εις προγράμματα που άπτονται των σκοπών του.
 9. Διά τας άνάγκας συντηρήσεως και λειτουργίας των κτιριακών έγκαταστάσεων του Ίδρύματος.
 10. Διά την έκτύπωσιν έντύπων έχόντων σκοπόν και στόχον την όμαλήν λειτουργίαν και προώθησιν του έπιτελούμενου υπό του «Ε.Π.Π.Ι.» έργου του και διανομήν εις τους συνδρομητάς.
- Β. Τό τυχόν χρηματικόν πλεόνασμα άπό την οικονομικήν διαχείρισιν, τό όποϊον ύπερβαίνει τό ποσόν περι του όποϊου άποφασίζει τό Δ.Σ, κατατίθεται εις λογαριασμόν τραπεζής εις τό όνομα του Ίδρύματος.

Άρθρον 9
Δωρηταί - Εύεργέται

Τό Διοικητικόν Συμβούλιον του Ίδρύματος δύναται να άνακηρύξη Δωρητάς και Εύεργέτας, είτε έν ζωή είτε μετά θάνατον, πρόσωπα τά όποϊα έβοήθησαν υλικώς ή ήθικώς τό Ίδρυμα, άναγράφον τά όνόματα αυτών εις σχετικήν θέσιν της μεγάλης αιθούσης του Ίδρύματος.

ΤΕΛΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 10
Τροποοίσις του Κανονισμού

Ό παρών Κανονισμός δύναται να τροποποιηθή υπό της Ίερας Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος κατόπιν προτάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρύματος (Ε.Π.Π.Ι.) και ήτιολογημένης άποφάσεως του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ίεροϋ Ναου Άγίου Γεωργίου Άγιάσματος Βοΐου έγκρίσει του Μητροπολιτικού Συμβουλίου.

Άρθρον 11
Κατάργησις του Ίδρύματος

Τό παρόν Ίδρυμα καταργείται κατόπιν αιτιολογημένης άποφάσεως του Δ.Σ. αυτού, έγκρινομένης άπαιτήτως υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ίερας Μητροπόλεως Σισανίου και Σιατίστης, όταν δέν έκπληροΐ τας έκκλησιαστικάς αυτού προϋποθέσεις και την άποστολήν του, όταν παρεκκλήνη του σκοπού του ή καταστεί άνέφικτος ή λειτουργία του.

Εις κάθε περίπτωση καταργήσεως του Ίδρύματος πάν κινητών ή άκίνητων περιουσιακόν αυτού στοιχείον καθώς και κάθε δικαίωμα και αξίωσις αυτού, άκόμη και οικονομική, περιέρχεται εις τό νομικόν πρόσωπον της Ένορίας Άγίου Γεωργίου Άγιάσματος Βοΐου.

Άρθρον 12
Ίσχυς του Κανονισμού

Ό παρών Κανονισμός ισχύει άπό της δημοσιεύσεως αυτού εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως και εις τό έπίσημον δεητίον «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» της Έκκλησίας της Ελλάδος.

Άρθρον 13
Κάλυψις δαπάνης

Έκ της δημοσιεύσεως των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη εις βάρος του προϋπολογισμού του νομικού προσώπου του Ίεροϋ Ναου Άγίου Γεωργίου Άγιάσματος Βοΐου, τό ύψος της όποϊας δέν δύναται να προδιορισθή.

Του Μακαριωτάτου Προέδρου άπουσιάζοντος
Ό Λαγκαδά ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Προεδρεύων

Ό Άρχιγραμματεΐς
Άρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐχουσα ὑπ ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παραγρ. 2, 36 παραγρ. 6, 45 παράγρ. 5 τοῦ Ν. 590/1977: «Περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».
2. Τὰς διατάξεις τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 8/1979 Κανονισμοῦ: «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἑνοριῶν».
3. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1/20.7.2007 Πρακτικὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, ἐγκριθὲν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 24/2007 Πράξεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου.
4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 21/2007 Πράξιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2977/4.9.2007 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου κ. Δωροθέου.
5. Τὴν ἀπὸ 10.7.2007 Γνωμοδότησιν τοῦ Γραφείου Δικηγόρων τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας.
6. Τὴν ἀπὸ 5.10.2007 Ἐγκρίσιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου.
7. Τὴν ἀπὸ 10.10.2007 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν ὑπ ἀριθμ. 180/2007 Κανονισμὸν ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 180/2007

Περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ ΜΗΛΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΟΥ, ΤΗΝΟΥ, ΑΝΔΡΟΥ, ΚΕΑΣ ΚΑΙ ΜΗΛΟΥ».

Ἄρθρον 1

Συνίσταται, συμφώνως μὲ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, εἰς τὴν νῆσον Μῆλον, μὲ ἔδραν τὸν Ἑνοριακὸν Ναὸν Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, καὶ μὲ στέγην τὸ διαρρυθμισθὲν διὰ τὸν σκοπὸν αὐτὸν παρεκκλήσιον τῆς Ἀγίας Τριάδος, Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ἑνοριακὸν Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου», καὶ συντομογραφικῶς: «Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον Μήλου». Τὸ Ἰδρυμα τοῦτο ἀποτελεῖ ἐξηρητημένην Ὑπηρεσίαν τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, αὐτοτελοῦς διαχειρίσεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, τελεῖ δὲ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Κανονισμὸς περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ ΜΗΛΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΥΡΟΥ, ΤΗΝΟΥ, ΑΝΔΡΟΥ, ΚΕΑΣ ΚΑΙ ΜΗΛΟΥ»

ἄρθρον 2

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον ἔχει ἰδικήν του σφραγίδα, ἡ ὁποία φέρει κυκλικῶς τὰς λέξεις: «Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον Μήλου» ἐξωτερικῶς. Εἰς δεύτερον κύκλον ἀναγράφεται: «Ἱερὰ Μητρόπολις Σύρου». Εἰς δὲ τὸ κέντρον τῆς εἰκονίζεται τὸ ἔμβλημα τοῦ Μουσείου.

ἄρθρον 3

Σκοποὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου εἶναι: α) Ἡ συγκέντρωσις, διαφύλαξις καὶ ἐκθεσις Ἱερῶν Εἰκόνων, Ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων Χριστιανικῆς τέχνης, ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, εὐρισκομένων εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς, τὰ Ἐξωκλήσια καὶ τὰς ἐρειπωμένας Ἱερὰς Μονὰς τῆς νήσου Μήλου, ὑποκειμένων εἰς τὸν κίνδυνον φθορᾶς ἢ ἀπωλείας, β) Ἡ ἔρευνα, μελέτη καὶ προβολὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ τέχνης τῆς Μήλου, γ) Ἡ ἄσκησις πάσης ψυχωφελοῦς χριστιανικῆς πολιτισμικῆς δραστηριότητος διὰ τὰ μέλη τῆς Ἐνορίας καὶ ἐν γένει τοὺς κατοίκους καὶ ἐπισκέπτας τῆς νήσου Μήλου.

ἄρθρον 4

Τὸ Μουσεῖον τελεῖ ὑπὸ τὴν κανονικὴν ἐποπτείαν, τὴν αἰγίδα καὶ πρόνοιαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου καὶ ὑπὸ τὴν διαχειριστικὴν ἐποπτείαν τοῦ ἀρμοδίου Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ πενταμελοῦς (5μελοῦς) Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐφεξῆς Δ.Σ., ἀποτελουμένου:

- 1α) Ἐκ τοῦ ἐκάστοτε Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, ὡς προέδρου καὶ ὡς νομίμου ἐκπροσώπου τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου,
- β) Ἐξ ἐνὸς (1) καταλλήλου προσώπου, ὡς Ἐπιμελητοῦ τοῦ Μουσείου.
- γ) Ἐκ τριῶν (3) λαϊκῶν μελῶν - ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν - μετὰ τῶν ἰσαριθμῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν.

2. Τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ., πλὴν τοῦ ἐκάστοτε ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, διορίζονται ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σύρου. Ἡ θτεία των εἶναι τριετής, δύνανται δὲ νὰ ἀνανεωθεῖ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, τὸ ἀξίωμα των εἶναι τιμητικὸν καὶ ἄμισθον.

ἄρθρον 5

1. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου ἢ μετὰ τὴν ἔγγραφον αἴτησιν τριῶν (3) τουλάχιστον μελῶν, τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦνται νὰ ἀναφέρουν καὶ τὰ θέματα, διὰ τὰ ὁποῖα ζητοῦν τὴ σύγκλησιν τοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκεται εἰς νόμιμον ἀπαρτίαν καὶ ἀποφασίζει ἐγκύρως, ὅταν παρίστανται τουλάχιστον τρία (3) μέλη μετὰ τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

3. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ. λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου.

4. Συνεδρίασις τοῦ Δ.Σ. εἶναι ἄκυρος, ἐὰν δὲν παρίσταται ὁ Πρόεδρος.

5. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τοῦ Δ.Σ. ἐκλέγεται μετὰ τῶν μελῶν, ὁ Ταμίας, ὁ Γραμματεὺς καὶ ὁ Κοσμήτωρ.

ἄρθρον 6

1. Ὁ Ἐπιμελητὴς ἔχει τὴν εὐθύνην τῆς ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τοῦ Μουσείου, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ τὰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς ἐντολὰς τοῦ Μητροπολίτου.

2. Ὁ Ταμίας διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, εἶναι ὑπόλογος ἐναντι τοῦ Δ.Σ. καὶ τηρεῖ ὅλα τὰ σχετικὰ βιβλία τῆς διαχειρίσεως καὶ τὰ παραστατικὰ ἔγγραφα πληρωμῶν.

3. Ὁ Γραμματεὺς διεξάγει τὴν ἀλληλογραφίαν, τὴν ὁποίαν θέτει ὑπ' ὄψιν τοῦ προέδρου καὶ τοῦ Ἐπιμελητοῦ, τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. καθὼς καὶ τὸ Πρωτόκολλον.

4. Ὁ Κοσμήτωρ ἐπιλαμβάνεται τῆς εὐπρεπείας τοῦ Μουσείου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἐπιμελητοῦ.

ἄρθρον 7

Ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ ὁ Ἀπολογισμὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου συντάσσονται ὑπὸ τοῦ Δ.Σ. καὶ ὑποβάλλονται ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον πρὸς ψήφισιν. Ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ Ἀπολογισμὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου συνυποβάλλεται μὲ τὸν Προϋπολογισμὸν καὶ Ἀπολογισμὸν τοῦ Ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον πρὸς ἔγκρισιν.

ἄρθρον 8

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον ἐνώπιον πάσης διοικητικῆς, δικαστικῆς, ἐκκλησιαστικῆς καὶ ὁποιασδήποτε ἄλλης Ἀρχῆς. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ὀρίξῃ καὶ ἕτερον μέλος αὐτοῦ διὰ τὴν ἐκπροσώπησίν του, κατόπιν προτάσεως τοῦ Δ.Σ καὶ ἐγγράφου ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

ἄρθρον 9

Πόροι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου εἶναι:

- α) Εἰσφοραὶ τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς Μήλου.
- β) Κληρονομίαι, κληροδοσίαι καὶ δωρεαὶ ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου,
- γ) Κρατικαὶ καὶ Κοινοτικαὶ Εὐρωπαϊκαὶ ἐπιχορηγήσεις καὶ κονδύλια.
- δ) Εἰσφοραὶ Δήμων, Κοινοτήτων καὶ λοιπῶν Ὄργανισμῶν.
- ε) Ἔσοδα προερχόμενα ἐκ πάσης νομίμου καὶ χρηστῆς πηγῆς.

2. Οἱ πόροι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου διατίθενται:

- α) Διὰ τὸν ἐξωραϊσμὸν καὶ τὴν συντήρησίν του.
- β) Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, Ἱερῶν Σκευῶν καὶ λοιπῶν κειμηλίων τοῦ Μουσείου.
- γ) Διὰ τὴν κατασκευὴν ἐιδικῶν ἐπίπλων φυλάξεως τῶν ἐκθεμάτων.
- δ) Διὰ τὴν κάλυψιν οἰασδήποτε δαπάνης, ἀναγκαίας διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ Μουσείου καὶ τὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

ἄρθρον 10

1. Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρισις τῆς περιουσίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Δ.Σ.

2. Διὰ πᾶσαν οικονομικὴν εἰσφορὰν ἐκδίδεται Γραμμάτιον Εἰσπράξεως, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου. Διὰ πᾶσαν εἰσφορὰν εἰς εἶδος γίνεται σχετικὴ καταχώρησις εἰς τὰ εἰδικὰ βιβλία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου.

3. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον τηρεῖ ἠριθμημένα καὶ θεωρημένα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως τὰ ἐξῆς διαχειριστικὰ βιβλία:

- α. Βιβλίον Πρακτικῶν Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
- β. Βιβλίον Ταμείου.
- γ. Στέλεχος Γραμματίου Εἰσπράξεως.
- δ. Στέλεχος Ἐνταλμάτων Πληρωμῶν.
- ε. Πρωτόκολλον Ἀλληλογραφίας.
- στ. Βιβλίον ἐκθεμάτων - κειμηλίων καὶ περιουσίας.
- ζ. Στέλεχος Διηλυτῶν Ἀποδείξεων Προσφερομένων εἰς τὸ Μουσεῖον ὑπὸ Ἰδιωτῶν ἐπὶ δανεισμῶ.

ἄρθρον 11

1. Τὰ ἐκθέματα ἀνήκουν εἰς τὴν περιουσίαν τῆς Ἑνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου καὶ φυλάσσονται πάντοτε εἰς τὸν εἰδικῶς διαμορφωμένον πρὸς τοῦτο χῶρον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίας Τριάδος, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιστρέφονται εἰς τοὺς παραχωρήσαντας, ἐκτὸς ἐκείνων, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν ὑπὸ ἄλλων Ἑνοριακῶν Ναῶν καὶ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν διὰ φύλαξιν, συντήρησιν καὶ ἔκθεσιν.

2. Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, ἡ περιουσία του, ἐκτὸς τῶν ἐκθεμάτων, ὡς σύνολον κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων, δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων, ἀπαιτήσεων καὶ χρεῶν ἀνήκει εἰς τὴν Ἑνορίαν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, ἡ ὁποία θὰ ὀφείλῃ νὰ τὴν διαθέσῃ διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τυχόν χρεῶν τοῦ διαλυθέντος Ἰδρύματος καὶ ἐὰν ὑπάρξῃ πλεόνασμα, διὰ τὴν συντήρησιν καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ Παρεκκλησίου τῆς Ἀγίας Τριάδος.

ἄρθρον 12

Διὰ πᾶν θέμα μὴ προβλεπόμενον εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν ἐπιλαμβάνεται καὶ ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, μετ' ἐγκρίσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Τὴν ἐγκρίσιν παρέχει τὸ Μητροπολιτικὸν Συμβούλιον, ἐφόσον προεδρεύει εἰς τὴν σχετικὴν συνεδρίασιν ὁ οἰκείος Μητροπολίτης δίδων θετικὴν ὑπὲρ τῆς ἐγκρίσεως ψήφον.

ἄρθρον 13

Ἡ ἰσχὺς τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνή-

σεως και εις τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἄρθρον 14

1. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, κατόπιν ἀποφάσεως/αἰτήσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, μετὰ συμφώνου γνώμης τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου, ἐγκρινομένων ἀμφοτέρων ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸ παρὸν Ἐκκλησιαστικὸν Ἴδρυμα καταργεῖται ὅταν καθίσταται ἀδύνατος ἡ λειτουργία αὐτοῦ, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προτάσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου κατόπιν ἀποφάσεως/αἰτήσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, μετὰ συμφώνου γνώμης τοῦ

Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ι.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου, ἐγκρινομένων ἀμφοτέρων ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 15

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εις βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἑνορίας Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀδάμαντος Μήλου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι 10 Ὀκτωβρίου 2007

Τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ἀπουσιάζοντος
Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων, Προεδρεύων

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

Κανονισμὸς περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ»

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 29 παράγρ. 2 καὶ 59 παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,
2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νομῶν τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρῳμα.
3. Τὰς ὑφισταμένας Κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως.
4. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 31/2007 Πρᾶξιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 556/23.7.2007 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Ἱερεμίου.
5. Τὴν ἀπὸ 29.8.2007 Γνωμάτευσιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
6. Τὴν ἀπὸ 5.10.2007 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργεῖ ὡς ἐξηρημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρισις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑΝ: «ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Σύστασις - Σφραγίς - Σκοπὸς

Ἄρθρον 1

Εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως συ-
νίσταται εὐαγὲς Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Γενικὸν
Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως»,
ἔχον ἕδρας τὰς ἕδρας τῆς οἰκείας Μητροπόλεως, ἥτοι τὴν Δημητσάναν καὶ τὴν
Μεγαλόπολιν καὶ τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργῆ ὡς ἐξηρημένη ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς
Μητροπόλεως ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτεῖαν αὐτῆς, αὐτοτελοῦς διαχειρί-
σεως καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος.

ἄρθρον 2

Τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἰδίαν σφραγίδα κυκλικήν, φέρουσαν ἔξωθεν τὰς λέξεις: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΥΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ καὶ ἔσωθεν: ΓΕΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ, εἰς τὸ μέσον δὲ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ.

ἄρθρον 3

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Ἡ παροχὴ πάσης ὑλικῆς βοηθείας καὶ περιθάλψεως εἰς ἐνδεεῖς (πτωχοὺς, ἀσθενεῖς, ἀστέγους, ἐγκαταλελειμμένους, φυλακισμένους, χήρας, ὄρφανά, ἀνέργους, γέροντας, ἀνημπόρους κ.ἄ.), τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφερείας ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἀνάγκην βοηθείας καὶ συμπαραστάσεως (ἀγορὰ φαρμάκων, ἔξοδα νοσοκομειακῆς περιθάλψεως, ἀγορὰ τροφίμων, καυσίμων ὑλῶν, πληρωμαὶ ἐνοικίων, ἔξοδα ἀποφυλακισμένων καὶ προστασίας τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν).

β) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυσις ἀπόρων μαθητῶν, ἱεροσπουδαστῶν, σπουδαστῶν καὶ φοιτητῶν εἰς Ἑλλάδα ἢ καὶ τὸ ἐξωτερικόν.

γ) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυσις ἀπόρων πολυτέκνων οἰκογενειῶν.

δ) Ἡ παροχὴ Ἑλληνοχριστιανικῆς διαφωτίσεως, κατηχήσεως καὶ πνευματικῆς οἰκοδομῆς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μητροπολιτικῆς ἡμῶν περιφερείας δι' ἐκδόσεως ἐντύπων, φυλλαδίων, περιοδικῶν, μελετῶν καὶ βιβλίων. Ἐπίσης, ἡ ἐκμάθησις τῶν πιστῶν καὶ ἰδιαίτερος τῶν νέων, βυζαντινῆς μουσικῆς, παραδοσιακῶν ὀργάνων, παραδοσιακῶν χορῶν, ἀγιογραφίας, ξυλλογῆς γλυπτικῆς, θεάτρου καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν τεχνῶν.

ε) Ἡ πραγματοποιήσις παντὸς εἴδους ἐκδηλώσεων (ἡμερίδων, ἐπιστημονικῶν συνεδρίων, ὁμιλιῶν κ.λπ.) πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καλλιέργειας τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ πατριωτικοῦ συναισθήματος τῶν πιστῶν.

στ) Ἡ παροχὴ βοηθείας καὶ ἐνισχύσεως εἰς τὸ ἔργον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ὁλοκληρήρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τῶν δραστηριοτήτων αὐτῶν (ἐορταί, ἐκδηλώσεις, ἱερὰ προσκυνήματα, ἐκδρομαί, κατασκηνώσεις κ.λπ.).

ζ) Ἡ προσφορὰ πνευματικῆς τροφῆς (βιβλία, ἔντυπα, εἰκόνες) εἰς σχολικὰς μονάδας ὄλων τῶν βαθμίδων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

η) Ἡ προσφορὰ παντὸς εἴδους ἐνισχύσεως εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς.

θ) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν πτωχῶν ἀριστευσάντων μαθητῶν, μαθητριῶν, σπουδαστῶν, ἱεροσπουδαστῶν καὶ φοιτητῶν, οἱ ὅποιοι ἔλκουν τὴν καταγωγὴν τῶν ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπαρχίας.

ι) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυσις ἐκκλησιαστικῶν καὶ φιλοanthρωπικῶν Ἰδρυμάτων πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων λειτουργίας αὐτῶν.

ια) Ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμπάρστασις εἰς Ἑλληνας πρόσφυγας.

ιβ) Ἡ ἀνέγερσις καὶ συντήρησις Ἐκκλησιαστικῶν Οἰκοτροφείων, Γηροκομείων, Ἀσύλων, Τεχνικῶν Σχολῶν, αἰθουσῶν διαλέξεων, βιβλιοθηκῶν, Ἰδρυματικῶν Ναῶν, Ἱερῶν Μονῶν, οἰκίων ἀπόρων καὶ ἄλλων παρεμφερῶν ἔργων, τὰ ὅποια θὰ ἐξυπηρετοῦν τὰς θρησκευτικὰς, ἐθνικὰς καὶ ὑλικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καθὼς καὶ τῶν πνευματικῶν κέντρων καὶ τοῦ κτηρίου τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐν γένει παντὸς κτηρίου διὰ Ἱεραποστολικοὺς σκοποὺς.

ιγ) Ἡ ἐνίσχυσις παντὸς ἐράνου διενεργουμένου νομίμως διὰ φιλοanthρωπικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἐθνικοῦ καὶ κοινωνικοῦ σκοποῦς.

ιδ) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυσις τῶν ἀσθενεστέρων οικονομικῶς Ἱερῶν Μονῶν τῆς καθ' Ἑλλάδα καὶ ἀπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ιε) Ἡ παροχὴ παντὸς εἴδους βοηθείας εἰς τὸ Ἱεραποστολικὸν καὶ Κατηχητικὸν ἔργον τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως.

ιστ) Ἡ οικονομικὴ ἐνίσχυσις παντὸς ἄλλου μέσου συντείνοντος εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ φιλοanthρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὅποιον δὲν ἀναγράφεται εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Διοίκησις καὶ Ἐκπροσώπησις τοῦ Ἰδρύματος

ἄρθρον 4

1. Τὸ Γενικὸν Φιλοπτωχον Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς (5μελοῦς) Διοικητικοῦ Συμβουλίου (ἐφεξῆς Δ.Σ.) ἀποτελουμένου ἐκ:

- α) Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὡς Προέδρου.
 - β) Τοῦ Πρωτοσυγκέλητου, ὡς Ἀντιπροέδρου,
- ἐκτελοῦντος καθήκοντα γραμματέως καὶ ταμίου ἢ

έτερου Κληρικού ως αναπληρωτοῦ αὐτοῦ εἰς περιπτώσιν ἐλλείψεως Πρωτοσυγκλήλου, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

γ) Δύο (2) Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

δ) Ἐνός (1) Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλιου (ἄνδρὸς ἢ γυναϊκός).

2. Τὸ Δ.Σ. κατὰ τὴν πρώτην Συνεδρίαν αὐτοῦ ἐκλέγει μεταξὺ τῶν μελῶν του, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμίαν αὐτοῦ.

3. Τὸν Πρόεδρον ἀπόντα ἢ κωλυόμενον ἀναπληροῖ ὁ Ἐπιπρόεδρος.

4. Τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἐπὶ τριετῆ θητεία, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὁποίας δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

5. Πᾶν μέλος τοῦ Δ.Σ. ἐκλείπον ἢ παραιτούμενον πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτοῦ, ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

6. Μέλος ἀδικοιολογῆτως ἀπέχον ἐκ τεσσάρων συνεδριῶν τοῦ Δ.Σ. δύνανται νὰ ἀντικατασταθῆ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

7. Πᾶν μέλος τοῦ Δ.Σ. παύεται μόνον διὰ σπουδαῖον λόγον ἢ ἄλλον ἀποχρῶντα λόγον, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι: ἀδικοιολογῆτος ἀπουσία ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων συνεχομένων συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ., ἄρνησις ὑπογραφῆς πρακτικῶν, μὴ συνεργασιμότης, τέλεισις ἀξιοποίνου πράξεως, παράβασις καθήκοντος ἐχεμύθειας καὶ παραβίασις τῆς ἀρχῆς προστασίας ἐπὶ τῶν προσωπικῶν δεδομένων τῶν εὐρισκομένων εἰς ἔνδειαν, νόσον ἢ πένιαν κ.ο.κ.

8. Τὸ ἀξίωμα τῶν ἐκάστοτε συμμετεχόντων εἰς τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος εἶναι τιμητικὸν καὶ αἱ προσφερόμεναι ὑπηρεσίαι ἐκάστου παρέχονται δωρεὰν ἄνευ ἀντιμισθίας ἢ ἀποζημιώσεως.

ἄρθρον 5

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνέρχεται τακτικῶς μὲν ἀνὰ τρίμηνον τῇ προσκλήσει τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νομίμου Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, ἐκτάκτως δὲ ὡσάκις ἤθελε κρίνει τοῦτο ἀναγκαῖον ὁ Πρόεδρος ἢ ἤθελεν ζητηθῆ ἐγγράφως ὑπὸ τεσσάρων (4) τουλάχιστον μελῶν ἀναφερόντων τὰ θέματα διὰ τὰ ὁποῖα ζητοῦν τὴν σύγκλησιν τοῦ Συμβουλίου.

2. Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν οἱ παρόντες εἶναι πλείονες τῶν ἀπόντων.

3. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ. λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, ἐν ἰσοψηφίᾳ κατῆχουστος τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

4. Τὰ πρακτικὰ τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. ἀναγιγνώσκονται καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν παρισταμένων κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν μελῶν.

ἄρθρον 6

1. Ὁ ἀσκῶν τὰ χρέη Γραμματέως τηρεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. καὶ διεκπεραιοῖ πᾶσαν ἀλληλογραφίαν, τηρῶν σχετικὸν φάκελλον, ὡς καὶ τὸ πρωτόκολλον.

2. Ὁ Γραμματεὺς δύνανται νὰ ἐπικουρεῖται εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ὑπὸ τινος τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου.

3. Ὁ Ταμίαι διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τοῦ Ἰδρύματος καὶ τηρεῖ ἅπαντα τὰ σχετικὰ βιβλία διαχειρίσεως.

ἄρθρον 7

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ παντὸς ζητήματος ἀφορῶντος εἰς τὸ Ἰδρυμα.

2. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἐκπροσωπεῖ νομίμως τὸ Γ.Φ.Τ. καὶ πᾶν Ε.Φ.Τ. ἐνώπιον πάσης Δικαστικῆς, Διοικητικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ὑπογράφει τὴν σχετικὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τὰ ἀποσπάσματα πρακτικῶν τοῦ Δ.Σ., κωλυόμενος δὲ δύνανται νὰ ἐκπροσωπηθῆ ὑπὸ τοῦ Ἐπιπρόέδρου.

3. Ὁ οἰκείος Μητροπολίτης ἀποφασίζει περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀφορώσης τὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ τῆ Γενικοῦ καὶ τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων, πλὴν τῶν περιπτώσεων ποὺ ὀρίζει ἄλλως ὁ νόμος ἢ ὁ παρῶν Κανονισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Πόροι - Περιουσία - Διαχείρισις

ἄρθρον 8

Πόροι τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου (Γ.Φ.Τ.) εἶναι:

α) Αἱ εἰσφοραὶ καὶ οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις τῶν Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν, αἱ ὁποῖαι ἀναγράφονται ἐτησίως εἰς τοὺς προϋπολογισμούς, ὡς καὶ τοιαῦται τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ Προσκυνημάτων.

β) Αι ἐξ ἐλευθέρας βουλήσεως προσφοραὶ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν αἰδεσιμωτῶν Ἐφημερίων ἢ ἄλλου τινὸς ἐμπορουμένου ὑπὸ φιλιανθρώπων αἰσθημάτων.

γ) Αἱ δωρεαὶ καὶ προσφοραὶ τῶν Ἱερῶν Ναῶν, τῶν Μονῶν καὶ Ἰδιωτῶν ἐπὶ τῇ παραστάσει τοῦ Μητροπολίτου εἰς διαφόρους ἐκδηλώσεις.

δ) Αἱ δωρεαὶ καὶ προσφοραὶ τῶν φιλιανθρώπων καὶ φιλιανθρωπικῶν ὀργανώσεων, σωματείων, συλλόγων, κληροδοτημάτων καὶ ἀδελφοτήτων.

ε) Αἱ ἐκάστοτε Κρατικαὶ Ἐπιχορηγήσεις.

στ) Ποσοστὸν εἴκοσι τοῖς ἑκατό (20%) ἐκ τῶν εἰς χρῆμα μηνιαίων προσόδων ἐκάστου Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου ἀποδιδόμενων ἀνὰ τρίμηνον.

ζ) Ποσοστὸν ἑβδομήκοντα τοῖς ἑκατό (70%) ἐκ τοῦ ἐτησίου ἐράνου τῆς «ΗΜΕΡΑΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ» διενεργουμένου κατὰ μῆνα Δεκέμβριον.

η) Τὸ προϊόν ἐράνου ἐκ δυσκοφοριῶν εἰς τὰς Ἐνορίας καὶ τὰς Ἱερὰς Μονάς, κατόπιν Ἐγκυκλίου Σημειώματος τοῦ Μητροπολίτου.

θ) Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ νομίμου καὶ χρηστῆς πηγῆς.

ἄρθρον 9

1. Ἡ διοίκησις καὶ διαχείρισις τῆς περιουσίας τοῦ Ἰδρύματος ἀσκεῖται ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

2. Ἡ ἐκμίσθωσις ἀκινήτων τοῦ Ἰδρύματος, ὡς καὶ ἡ ἐκποίησης ἐνεργεῖται κατὰ τὰς ἐκάστοτε κειμένας διατάξεις περὶ ἐκμισθώσεως καὶ ἐκποιήσεως Ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων.

3. Διὰ πᾶσαν εἰσφορὰν εἰς χρῆμα ἐκδίδεται Γραμμάτιον Εἰσπράξεως ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου, διὰ πᾶσαν δὲ εἰσφορὰν εἰς εἶδος ἐκδίδεται ἀπόδειξις παραλαβῆς ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τῶν ἰδίων καὶ ἀκολουθεῖ σχετικὴ καταχώρησις εἰς τὰ οἰκεία βιβλία τοῦ Ἰδρύματος.

ἄρθρον 10

1. Οἱ πόροι τοῦ Ἰδρύματος διατίθενται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, τῶν ἀναγραφομένων εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

2. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου δύναται, εἰς περιπτώσεις ἐκτάκτων ἀναγκῶν, νὰ

παρέχει πρὸς τὰ Ε.Φ.Τ. καὶ εἰς ἄλλα φιλιανθρωπικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ Ἰδρύματα καὶ σωματεῖα, καθὼς καὶ ἰδιῶτες, ποσὰ μέχρι τρεῖς χιλιάδας (3.000 €) εὐρώ, κατὰ περίπτωσιν, ἄνευ ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

ἄρθρον 11

1. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον δύναται νὰ ἐξουσιοδοτήσει τὸν Πρόεδρον διὰ τὴν παροχὴν οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως εἰς ἰδιώτας ἢ φοιτητάς, μαθητάς, ἀρρώστους κ.λπ., ἀναλόγως πρὸς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν.

Διὰ πᾶσαν πληρωμὴν ἐκδίδεται ἔνταγμα πληρωμῆς ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου, διὰ πᾶν δὲ χορηγούμενον εἶδος ἐκδίδεται διατακτικὴ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τῶν αὐτῶν.

ἄρθρον 12

1. Ὁ Προϋπολογισμὸς καὶ Ἀπολογισμὸς τοῦ Ἰδρύματος καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Δ.Σ. καὶ ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως τῶν κειμένων διατάξεων «Περὶ ἐγκρίσεως Προϋπολογισμῶν - Ἀπολογισμῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν».

2. Ἡ χρηματικὴ περιουσία τοῦ Ἰδρύματος, ὅταν ὑπερβαίῃ τὰ πεντακόσια εὐρώ (500 €) δέον ὅπως κατατίθεται εἰς μίαν ἐκ τῶν εἰς Δημητσάναν ἢ Μεγαλιόπολιν ὑφισταμένων Τραπεζῶν, διὰ τὴν ἀνάληψιν δὲ οἰουδήποτε ποσοῦ ἀπαιτεῖται Τραπεζικὴ Ἐπιταγὴ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου καὶ τοῦ Ταμείου.

ἄρθρον 13

Τηρούμενα βιβλία

Τὸ Γενικὸν Φιλοπτώχον Ταμεῖον (Γ.Φ.Τ.) τηρεῖ τὰ ὡς κάτωθι βιβλία καὶ παραστατικά:

1. Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ.
2. Βιβλίον Ταμείου.
3. Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένης καὶ ἐξερχομένης ἀλληλογραφίας.
4. Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάγματα Πληρωμῶν.
5. Διπλοτύπους ἀποδείξεις παραλαβῆς εἰδῶν.
6. Διατακτικὰς χορηγήσεως εἰδῶν.

7. Βιβλίον Ὑλικοῦ, ὅπου καταγράφεται ἅπασα ἡ κινητὴ περιουσία τοῦ Γ.Φ.Τ.

8. Βιβλίον Κτηματολογίου, ὅπου καταγράφεται ἅπασα ἡ ἀκίνητος περιουσία τοῦ Γ.Φ.Τ.

Ἄπαντα ταῦτα εἶναι ἡριθμημένα καὶ τεθεωρημένα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Σύστασις Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων

ἄρθρον 14

1. Πρὸς εὐχερεστέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου δύναται νὰ συσταθεῖ εἰς ἐκάστην Ἐνορίαν ἄνω τῶν πενήκοντα μονίμων οἰκογενειῶν εἰδικὸν ταμεῖον ὀνομαζόμενον: «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ (Ε.Φ.Τ.)» μὲ ἔδραν τὸν Κεντρικὸν Ναὸν τῆς πόλεως ἢ Ἐνορίας.

2. Τὸ Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον διοικεῖται ὑπὸ πενταμελοῦς (5/μελοῦς) Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης:

- (α) Ἐκ τοῦ Ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὡς προέδρου,
- (β) Ἐνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβούλου, καὶ
- (γ) Ἐκ τριῶν (3) ἐνοριτῶν ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν.

3. Ἄπαντα τὰ μέλη τοῦ Ε.Φ.Τ. διορίζονται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου τῆς προτάσει τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἡ θητεία τῶν μελῶν εἶναι τριετής.

3. Αἱ προαιρετικά, τακτικά ἢ ἔκτακτοι, εἰσφοραὶ τῶν πιστῶν.

4. Δωρεαί, ἐπιχορηγήσεις ἢ κληροδοτήματα.

5. Ποσοστὸν 30% ἐκ τοῦ Ἐράνου τῆς Ἀγάπης.

6. Πᾶν ἕτερον ἔσοδον προερχόμενον ἐκ νομίμου καὶ χρηστῆς πηγῆς.

ἄρθρον 19

Οἱ πόροι τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων Ταμείων διατίθενται διὰ τὴν ἐντὸς τῆς ἐνορίας πραγμάτων τῶν εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ παρόντος ἀναγραφομένων σκοπῶν.

ἄρθρον 20

α) Πᾶσα πληρωμὴ γίνεται κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆ βάσει Ἐνταλήματων ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ ἡαμβάνοντος.

β) Αἱ εἰσπράξεις γίνονται ἐπὶ τῆ βάσει Γραμματίων Εἰσπράξεων ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου.

ἄρθρον 21

Τὰ εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Ε.Φ.Τ. μετρητὰ δὲν δύναται νὰ υπερβαίνουν τὸ ποσὸν τῶν πεντακοσίων εὐρώ (500 €). Τὰ ἐπιπλέον κατατίθενται ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ εἰς τὸ πλησιέστερον ὑποκατάστημα Τραπεζῆς, διὰ τὴν ἀνάληψιν δὲ οἰοῦδήποτε ποσοῦ ἀπαιτεῖται Τραπεζικὴ Ἐπιταγὴ ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμίου τοῦ Ἐνοριακοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου.

ἄρθρον 22

Τὸ Ἐνοριακὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον (Ε.Φ.Τ.) τηρεῖ τὰ ὡς κάτωθι βιβλία καὶ παραστατικά:

- 1. Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ.
- 2. Βιβλίον Ταμείου.
- 3. Βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένης καὶ ἐξερχομένης ἀλληλογραφίας.
- 4. Γραμμάτια Εἰσπράξεως καὶ Ἐντάληματα Πληρωμῶν.
- 5. Διπλοτύπους ἀποδείξεις παραληβῆς εἰδῶν.
- 6. Διατακτικὰς χορηγήσεως εἰδῶν.
- 7. Βιβλίον Ὑλικοῦ, ὅπου καταγράφονται ἅπασαι αἱ προσφοραὶ πρὸς τὸ Ε.Φ.Τ.

Ἄπαντα ταῦτα εἶναι ἡριθμημένα καὶ τεθεωρημένα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ἄρθρον 23

Τὰ Ἐνοριακὰ Φιλόπτωχα Ταμεῖα διαθέτουν ἰδίαν σφραγίδα, φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ τὴν φράσιν: «ΕΝΟΡΙΑΚΟΝ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ», εἰς τὸ κέντρον δὲ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ.

ἄρθρον 24

Τὰ Ἐνοριακὰ Φιλόπτωχα Ταμεῖα ὑποβάλλουσι κατ' ἔτος ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τὸν ἀπολογισμὸν τῆς προηγουμένης χρήσεως μεθ' ἀπάντων τῶν δικαιολογητικῶν τῆς διαχειρίσεως εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Γ.Φ.Τ. πρὸς ἔλεγχον καὶ ἔγκρισιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

Γενική Συνέλευσις καὶ Λογοδοσία

ἄρθρον 25

Ἐπιπέρας τοῦ ἔτους συνέρχονται εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Γ.Φ.Τ. καὶ Ε.Φ.Τ., κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Μητροπολίτου, κατὰ τὴν ὁποίαν γίνεται Ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων καὶ προγραμματίζεται ἡ περαιτέρω δραστηριότης τοῦ Ἰδρύματος, συντασσομένου σχετικοῦ Πρακτικοῦ, ὑπογραφομένου ὑπὸ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ.

ἄρθρον 26

Ὁ ἔλεγχος τῆς ἐτησίας διαχειρίσεως τοῦ Γ.Φ.Τ. ἐνεργεῖται ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 100/1988 Κανονισμοῦ.

ἄρθρον 27

Η «ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ»

Ἡ «Ἡμέρα τῆς Ἀγάπης» κατὰ τὴν ὁποίαν διεξάγεται Γενικὸς Ἐρανος εἰς ἅπασαν τὴν περιφέρειαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως δι' ἠριθμημένων κουπονίων, ὀρίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

Τελικαὶ Διατάξεις

ἄρθρον 28

Διὰ πᾶν θέμα μὴ διαλαμβανόμενον εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν ἐπιλαμβάνεται καὶ ἀποφασίζει τὸ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ.

ἄρθρον 29

1. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατόπιν προτάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ

Γ.Φ.Τ. λαμβανομένης ἐν Συνεδρίᾳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

2. Τὸ Ἰδρυμα διαλύεται ἢ καταργεῖται διὰ ἀποφάσεως τῆς Δ.Ι.Σ. κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γ.Φ.Τ. ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὅταν δὲν ἐκπληρώνει τοὺς σκοποὺς του καὶ καθίσταται ἀνέφικτος ἢ λειτουργία αὐτοῦ.

Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἅπαντα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα, ὡς καὶ τὰ χρηματικὰ ἀποθέματα τοῦ Γ.Φ.Τ. περιέρχονται αὐτοδικαίως εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ διατίθενται πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν αὐτῶν ἢ παρεμφερῶν σκοπῶν.

Ὅμοίως τῶν Ε.Φ.Τ. περιέρχονται εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς οἰκείας Ἐνορίας.

ἄρθρον 30

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ἄρθρον 31

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι 5η Ὀκτωβρίου 2007

Τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου ἀπουσιάζοντος
Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ,
Προεδρεύων

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων", προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ζωοδόχου Πηγῆς Ἀνθοτόπου Ἰ. Ἀρτῆς,

Ἀγίας Κυριακῆς Ἀπομέρου Ἰ. Ἀρτῆς,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Μελιανῶν Πρεβέζης,

Ἀγίας Παρασκευῆς Μύτικα Ἰ. Ἀρτῆς,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Νικοητισίου Πρεβέζης,

Κοιμήσεως Θεοτόκου Παναγιᾶς Φιλιππιάδος,

Ἀγίου Δημητρίου Ὠρωποῦ Πρεβέζης,

Ἱ. Ναοῦ Ἀγίου Βασιλείου Πρεβέζης (Β' ἐφημ. θέση),

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 2007

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Προκηρύξεις**Ἱερῶν Μητροπόλεων:**

Νικοπόλεως
καὶ Πρεβέζης

Μεσσηνίας

Τρίκκης
καὶ Σταγῶν

Καισαριανῆς,
Βύρωνος καὶ Ὑμντοῦ

Ἀργοῦδος

Βεροίας,
Ναούσης καὶ Καμπανίας

Κλητήριον Ἐπίκριμα
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἀρθρῶν 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ Καθαμάτας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καθαμάτῃ τῇ 19ῃ Ὀκτωβρίου 2007

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 "Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος" καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων", προκειμένου, νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Νικολάου Μεγάλων Καλυβίων,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν

ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆ θέσεως.

Ἐν Τρικάλῳ τῆ 2α Νοεμβρίου 2007

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ

Ἐχοντες ὑπὲρ ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 “Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος” καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπὲρ ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων”, προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν Καισαριανῆς,

Ἁγίου Δημητρίου Νέας Ἑλβετίας Βύρωνος,

Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Βύρωνος,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Καισαριανῇ τῆ 14η Νοεμβρίου 2007

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ ΔΑΝΙΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπὲρ ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

Ἁγίου Γεωργίου Ναυπλίου,

Ἁγίου Βασιλείου Ἄργους,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπὲρ ἀριθμ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 15η Νοεμβρίου 2007

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ’ ἐξαίρεσιν δι’ ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 14, 15 τοῦ ὑπὲρ ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων», πλήρωσιν μίας (1) κενῆ θέσεως ἡσάκου Ὑπαλλήλου Κηλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ τῆς καθ’ ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης, ἐγκριθείσης διὰ τῆς ὑπὲρ ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/463/204-40/16.8.2007 Π.Υ.Σ., καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι αἰτησὶν καὶ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἐν Βεροίᾳ τῆ 16η Νοεμβρίου 2007

† Ὁ Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου

ΚΛΗΣΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ

Πρὸς Τὸν Αἰδεσιμώτατον

Πρεσβύτερον π. Δημήτριον Παντούδην

(καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς)

Καλοῦμεν σὲ ὅπως ἐμφανισθεῖς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ Πρωτοπρ. Γεωργίου Βαμβακίδου ἐνεργοῦντος ὡς Ἀνακριτοῦ συνωδᾶ τῆ ὑπὲρ ἀριθμ. 350/10.9.2007 ἐντολῆ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Ἱεροθέου καὶ δυνάμει τῶ ἄρθρω 110 τοῦ Ν. 5383/1932 ἐν Ν. Ζίχνη καὶ ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου τῆ 10 Ὀκτωβρίου 2007 ἡμέρα Τετάρτην καὶ ὥρα 9.30 π.μ. προκειμένου ἵνα ἀπολογηθῆς ἐπὶ τῶν ἀποδιδομένων σοι κατηγοριῶν α) ἐπὶ ἐκουσίᾳ παραιτήσῃ ἐκ τῆς Ἱερατικῆς ιδιότητος, β) αὐτογνώμονι ἀποβολῆ τοῦ Ἱερατικοῦ Σχήματος καὶ γ) βαρυτάτῳ σκανδαλισμῶ τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν, ἀδικήματα προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τῶν ἘΒ’ καὶ ΝΗ’ Ἱερῶν Κανόνων τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, Ζ’ Ἱεροῦ Κανόνος τῆς Δ’ Οἰκουμενικῆς Συνόδου Κανονικῶν Διατάξεων, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν Λογίων Ματθ. ΙΗ’. 6-9.

Προσπειδηλοῦμεν σοι ὅτι ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσῃς ὡς σου θέλει ἐνεργηθῶσι κατὰ σοῦ τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 62 καὶ 112 τοῦ Ν. 5383/1932 ὡς ταῦτα ἰσχύουσι κατὰ τὰ σαφῶς ὀριζόμενα ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 44 παρ. 1 τοῦ Ν. 590/1977, διατασσόμενα.

Ἐν Ν. Ζίχνη τῆ 24η Σεπτεμβρίου 2007